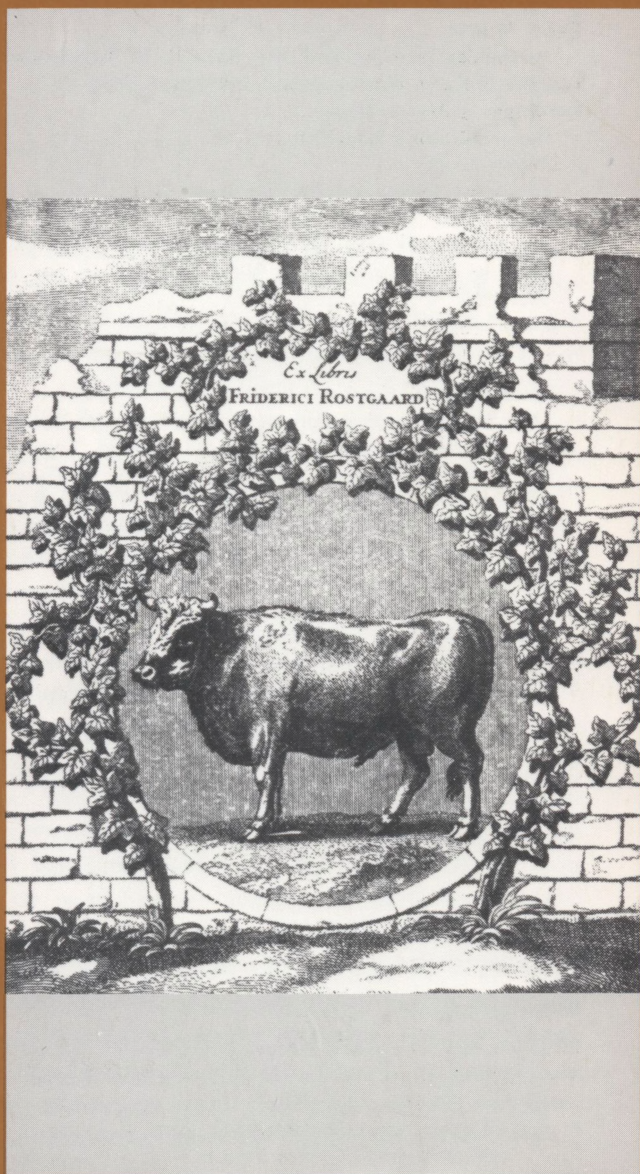

Personalhistorisk Tidsskrift

Årgang

104

1984 : 2

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

Indhold

<i>Agnes Laustsen:</i>	
En hosekræmmerslægt fra Hammerum herred	97
<i>Carl Langholz:</i>	
<i>Slægten Outzen/Rostgaard fra Roost gennem 400 år</i>	109
<i>Gregers Hansen:</i>	
Kendte danskeres anetavler XII, Biskop C. F. Balslevs anetavle	137
Tilføjelse til Karen Blixens anetavle ved <i>Gregers Hansen</i>	146
<i>Bent Bergsøe og Mogens Rosenløv:</i>	
Den bornholmske slægt Dich	147
<i>P. Hampton Frosell:</i>	
Et slagsmål blandt adelsfolk i Helsingør.	177
<i>J. Teisen:</i>	
Rettelser og tilføjelser til T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i Den dansk-norske Søetat 1660-1814 og Den danske Søetat 1814-1932	183
<i>K. Albertsen:</i> Slægterne TRA	218
Finn H. Blædel 3. december 1915-4. maj 1984 (<i>Hans H. Worsøe</i>)	220
<i>Anmeldelser:</i>	
Hans H. Worsøe: Slægtshistorie – en vejledning (<i>Erik Kann</i>)	222
The Philimore Atlas and Index of Parish Registers (<i>Jørgen Peder Clausager</i>)	224
Elo Harfot: Trævlerødder – alternativ slægtshistorie (<i>Gregers Hansen</i>) ...	226
The Dictionary of National Biography 1961-1970 (<i>Jørgen Peder Clausager</i>)	227
Torsten Balle: Tingbogsstrakter fra Thy (<i>Knud Prange</i>)	229
Kraks Blå Bog 1984 (<i>Hans H. Worsøe</i>)	230
Danske Søofficerer 1933-82 (<i>Hans H. Worsøe</i>)	231
Danske Forstkandidater 1920-1982 (<i>Finn Andersen</i>)	232
Acta Nationis Germanicae iuristarum 1650-1750 (<i>Vello Helk</i>)	233
Hvem forsker hvad 1984 (<i>Finn Andersen</i>)	234
Jean-Pierre Pélissier: Demographie, Généalogie, Micro-Informatique (<i>K. Albertsen</i>)	235
Hans Metzon: Jødiske begravelser i Danmark 1977-1983 (<i>Finn Andersen</i>)	237
Generalforsamlingen 1984	238

Billedet på omslaget:

Da geheimearkivar Frederik Rostgaard blev adlet i 1702, tog han slægtens gamle okse som våbenmærke. Her ses den på hans exlibris sammen med en let sammenstyrtet mur. Muren er en diskret – men umiskendelig – hentydning til, at Rostgaards hustru, Conradine Revenfeld, var et uægteskabeligt, omend anerkendt barn af storkansler greve Conrad Reventlow – hvis våben netop var en mur med tinder! Kunstneren kendes ikke.

En hosekræmmerslægt fra Hammerum herred

Af

Agnes Laustsen

I de midtjydske kirkebøger fra ældre tid og ligeledes i de ældre folketællinger ser man ikke sjældent, at en bonde tituleres hosekræmmer eller strømpehandler. Man kan da gå ud fra, at det drejer sig om mænd, der i deres yngre dage har drevet forretning i København, men siden er vendt tilbage til hjemstavn og ved siden af landbruget har købt bindetøj op. Grev Fr. L. Moltke fortæller i 1758,¹ at overalt i Hammerum herred bor der hosekræmmere, der har udstået deres lære i København, som er 6 år, og en del af dem har borgerskab sammesteds. De indkøber så til de københavnske hosekræmmere alle de strømper, de kan få, og oversender dem i læssevis til København, hvorfra en del sendes til andre provinser, og en del til Norge, Sverige og Polen. Præsten Niels Blicher skriver i 1795,² at i nabosognene til Vium, Lysgård herred, bor 5 hosekræmmere, som får penge tilsendt fra deres principaler i København til at rejse omkring og indsamle strømper, som sorteres og indpakkes, for så i store læs at bringes til Aarhus, hvorfra de med skib føres lige til København.

Mange steder samledes man efter tur i de forskellige hjem for at strikke om kap, fortælle historier og synge, som St. St. Blicher har beskrevet det i »Æ Bindstow«. Det var festligt at være mange, og så kunne man også spare på lyset derhjemme. Lysene blev støbt af okse- og fåretælle ved slagtingerne om efteråret, og så skulle de vare hele året til næste støbning. I de enkelte hjem var alle i gang med at karte, spinde og strikke, selv småbørn i femårsalderen måtte i gang med bindehosen. Det kunne hænde, at manden i huset snoede sime eller bandt riskoste, men ellers måtte også mandfolkene i gang, og ingen gik nogen steder uden at have bindehosen i hånden. Det gjaldt om at have så meget som muligt færdigt, når opkøberen kom for at hente det. Der kunne tjenes lidt ekstra til de mange skatter og afgifter. Mange tog også selv uldpakken på ryggen og gik ud for at sælge rundt omkring i landet. Det var et stort område i Midtjylland, hvor strikkeriet florerede, især dog i Hammerum og Lysgård herreder. Den her omhandlede slægt stammede da også fra Hammerum herred, og en gren af den slog sig ned i Lysgård herred.

Hosekræmmerslægten Royen

I Sunds sogn i Hammerum herred finder vi nordvestligt i sognet stednavnet Røgen, således stavet på generalstabskortet, men udtalen var og er Røjen. Det er herfra slægten har sit kendingsnavn, som har været stavet på forskellige måder de steder, slægten har opholdt sig: Roien, Roin, Royn, Røyen eller som her Royen. I en beskrivelse af Sunds sogn fra 1600 tallet fortælles, at der dengang lå 2 gårde i Røgen, men siden lå der 7 gårde så tæt, at der kun var en smøge mellem nogle af dem.³ I 1688 beskrives de 2 gårde som værende lige gode i ager og eng, jorden bestående af sand og nogen muld på rød al. Der regnedes 10 læs kærhø og græsning til 10 høveder på en skarp hede. Hartkornet for begge gårde 4-5-1-. Den ene gård ejedes af sl Bage Bagesens arvinger i Ribe og fæsteren her hed Olle Christensen, den anden ejedes af Ahlefelt på Herningsholm med fæsteren Peder Christensen.⁴ Ved forskellige mandtal i sognet nævnes der flere personer i Røgen, blandt andre i 1689 Christen Madsen og i 1699 Mads Christensen.

Stamfaderen til den slægt, der her skal omtales, er højst sandsynligt den i mandtallet 1689 nævnte Christen Madsen. Han er i mandtallet opført med kone og 1 ildsted. Konens navn får vi ikke at vide, men da en søns ældste barn blev kaldt Kiersten, er det vel sandsynligt, at hun har heddet Kiersten. Der dør en Kirsten Christensdatter 1680, men da manden nævnes med kone i 1689, er det nok snarere Kirsten Pedersdatter død 1689 begr. 11.8., 63 år gammel. Alderen er måske lige høj nok, da hun føder et barn 1674. Christen Madsen døde 1704, begr. 23.5., 75 år gammel.

Desværre er den gamle Sunds kirkebog ret mangelfuld. Den begynder 1670, men slutter så i 1710 for først at begynde igen 1758, så det er vanskeligt at få sammenhæng mellem de forskellige slægter. Endvidere mangler der hist og her et blad i den gamle kirkebog, og flere steder har præsten glemt at indføre navn ved dåben og aldersangivelse ved begravelsen. Der er indført to børn af Christen Madsen, et dødfødt 1672 og et uden navn 1674, det ses ikke om det er en dreng eller en pige.

Da Christen Madsen tilsyneladende er den eneste med fornavnet Christen i Røgen på den tid, er der sandsynligvis tre, måske fire børn, født før kirkebogen begynder, der kan tillægges ham. De to er indført med bryllup, mens den tredje og måske fjerde uheldigvis må være gift i en tid, hvor der mangler et blad i kirkebogen. De mulige børn er:

Maren Christensdatter, gift 24.1.1686 i Sunds m. *Simon Pedersen Sneptrup*. De boede i Sneptrup i Ørre s. og var faddere til brødrenes børn.

Peder Christensen, gift 18.6.1696 i Sunds s. med *Maren Olufsdatter*, vel datter af Oluf Christensen. De boede i Røgen.

Mads Christensen, som omkring 1697 blev gift med *Karen Pedersdatter*. De boede ligeledes i Røgen.

(*Kirsten Christensdatter* fra Simmelkjær, sikkert gift med *Peder Andersen*, er måske også en datter. De er begge faddere hos de to brødre.)

1. slægtled

1. *Christen Madsen*, * ca. 1630, † 1704 Sunds s., begr. 23.5.
Gårdfæster i Røgen, Sunds s. Muligvis ~ *Kirsten Pedersdatter*, * ca. 1626, † 1689 Sunds s., begr. 11.8.

2. slægtled

Christen Madsens formodede børn (se nr. 1):

2. *Maren Christensdatter*, ~ 24. jan. 1686 Sunds s. med *Simon Pedersen Sneptrup*. Bosat i Sneptrup, Ørre s.
3. *Peder Christensen*, ~ 18. juni 1696 Sunds s. med *Maren Olufsdatter*. – Bosat i Røgen, Sunds s. – 4 børn, hvoraf 2 døde. Ikke medtaget.
4. *Mads Christensen*, † 1755 Øster Høgild, Rind s., begr. 14. dec., gårdfæster og hosekræmmer. – Bosat i Røgen, Sunds s. – ~ *Karen Pedersdatter*, † 1757, Ø. Høgild, Rind s., begr. 5. febr.

Mads Christensen er blandt mange andre indblandet i en retssag om mandtallene i Sunds sogn.⁵ Gården, Mads Christensen havde i fæste, ejedes af Laurs Nielsen Schophus, som selv kom til stede i retten og forsvarede sin bonde mod beskyldningen vedr. mandtallet. Mads C. var først vidne i en sag om præstegårdens mandtal; men senere kom han selv i forhør om, hvorvidt han selv eller en søn havde gården i fæste. Mads C. svarede, at både han og hans søn Peder Madsen havde stedet i fæste. Præsten Hr. Søren Svendstrup spurgte, om ikke Mads C. ved sidste mandtal havde angivet at have afstået gården til sønnen, fordi han ikke længere selv kunne tåle at gøre arbejde og havde en dårlig arm, og derfor havde foresat sig at ville leve resten af sin tid med sin kone i stilhed, til hvilket han ikke kunne undvære en hest for i sin alderdom at fortjene uden skam sit brød for sig og sin hustru. Mads C. blev nu spurgt, hvorfor han ikke kunne undvære en hest og svarede hertil, at han jo undertiden købte et par hoser eller flere, undertiden til sin husbond og undertiden til sin søn i København, hvorved han kunne fortjene lidt. – I et senere retsmøde kom det frem, at Mads C. i otte år ikke havde kunnet gøre noget arbejde, hverken ved at slå hø eller meje korn, fordi hans venstre arm var ødelagt, så at han ikke helt kunne gøre nytte af den. Vidnet Oluf Pedersen, som havde tjent hos Mads Christensen, blev spurgt, om ikke Mads C. var en bemidlet mand, som brugte hosekræmmeri og var frisk nok til at rejse rundt og bruge sin handel, hvortil vidnet svarede ja. Om Mads Christensens hustru svarede vidnet, at hun var frisk og før, mens han var hos dem. – Videre i forhøret skulle

oplyses, om Mads C. og sønnen spiste sammen, om de delte avlingen o.s.v. – Sagen ses ikke afsluttet, så måske er den blevet forligt. – Børn: 3. slægtled, nr. 5-8.

3. slægtled

Mads Christensen Royens børn (se nr. 4):

5. *Kirsten Madsdatter*, * 1698 Sunds s., dbt. 12. dec., † 1699 Sunds s., begr. 29. marts.
6. *Christen Madsen Royen*, * 1702 Sunds s., dbt. 7. maj, † 1759 Sjørsløv s., begr. 1. marts. Forpagter Sahlholt, Herning s. til 1. maj 1752, derefter bosat Gjellerup s. og senest 1754 forpagter Risbak, Sjørsløv s. – ~ *Kirsten Sørensdatter*, * ca. 1711, † 1776 Sjørsløv s., begr. 28. juni.
På grund af manglende kirkebøger de steder, Christen Madsen Royen har opholdt sig, har det ikke været muligt at finde ud af, hvornår og hvor han er gift eller hvor de ældste børn er født. Han er dog sporet forskellige steder. Således skrev han i 1734 under som vitterlighedsvidne på et dokument mellem sognepræsten Hr. Anders Danielsen Torning i Vium sogn og seign. Laurs Nielsen Schophus på Marsvinslund.⁶ Da Laurs N. Schophus åbenbart har ejet den gård, Mads Christensen Royen havde i fæste i Røgen, kan sønnen muligvis have været ansat hos denne, der på den tid ejede Marsvinslund.⁷ Han kan måske have boet i Vium sogn, men der mangler kirkebog for den tid. I 1740'erne var han forpagter i Herning sogn på gården Sahlholt, der hørte under Herningsholm.⁸ Her er fire af hans børn født i tidsrummet 1741-1749. Han kaldes i Herning for Christen Sahlholt, og hans kone er som fadder kaldt Kirsten Sahlholt. I ekstraskatlisten 1743 nævnes han som hosekræmmer og skal betale 4 rdlr. Han er åbenbart fraflyttet gården til 1. maj 1752 og er sandsynligvis flyttet til Gjellerup sogn, hvor han nævnes i et register på Landsarkivet i Viborg som Christen Madsen Roin i Gjellerup.⁹ Men et par år senere træffer vi ham som forpagter af gården Risbak under Aunsbjerg i Sjørsløv sogn. I 1754 nævnes han som fadder i Sjørsløv kirkebog og er da sikkert bosat i sognet. Børn: 4. slægtled, nr. 9-16.
7. *Peder Madsen Royen*, * 1708, Sunds s., dbt. 10. marts. Han benævnes som hosekræmmer i København i et skøde, udstedt 1732.¹⁰ I 1727 var han som nævnt under nr. 4 hjemme hos forældrene i Røgen. Han ses ikke opført i fortegnelsen over jydsk hosekræmmere, der har fået borgerskab i København. Han er måske flyttet til den gård i Røgen, som han købte i 1732. I så fald har han boet i Sunds sogn i den tid, hvor der ingen kirkebog er. 1745 nævnes en hosekræmmer Peder Royen i en retssag, men man ser kun, at han er fra Hammerum herred.¹¹ Det vides ikke, om han har været gift.
8. *Niels Madsen Royen*, * ca. 1711 Sunds s., † 1782 Gjellerup s., begr. 17. maj.

Hosekræmmer, bevidnet i København 1729, ellers selvejer og hosekræmmer i Øster Høgild, Rind s.¹² ~ 1° 24. nov. 1737 Rind s. med *Else Marie Lasdatter* af Ø. Høgild, Rind s., † 1742 Rind s., begr. 20. marts; ~ 2° *Cidsel Tygesdatter*, † 1751 Rind s., begr. 19. marts; ~ 3° 3. april 1753 Rind s. med *Appelone Pedersdatter*, * ca. 1733, † 1762 Rind s., begr. 17. juli.

Niels Madsen Royen begyndte meget tidligt som hosekræmmer og handelsmand. Allerede 1729, da han kun kan have været ca. 18 år gl., nævnes han i et skøde som hosekræmmer i København,¹³ men han står ikke i borgerskabsfortegnelsen. Det er sandsynligvis ham, faderen sender hoser til i København. Han betaler i ekstraskat 1743 3 rdlr. Han og broderen Christen Madsen handler med kirker. 1747 køber de af Madame Mette Panderup Haderup sogns kirke,¹⁴ og Niels sælger den igen i 1756¹⁵ til Peder Jensen Frølund. 1752 sælger brødrene halvparten af Assing sogns kirke til Niels Pedersen Alle.¹⁶

Niels Madsen Royen boede sine sidste år som enkemand hos sin datter og svigersøn i Ø. Høgild, men han døde i Bjødstrup i Gjellerup sogn under et besøg hos en datter der. I skiftebrev efter Niels Royen¹⁷ ses det, at skifteforretningen begyndte 5.6.1782 og sluttede 30.9. s.a. Den holdtes i Ø. Høgild, og tilstede som vurderings- og vitterligheds mænd var Ib Pedersen Schierbæk og Janus Pallesen Torning, der begge var hosekræmmere og boede i Ø. Høgild. I skiftet er der arveafkald fra de øvrige søskende til fordel for de to ugifte piger Kierstine og Else. Der blev, da boet var gjort op, til hver af pigerne 254 rdlr. og 12½ sk. – Børn: 4. slægtled, nr. 17-26.

4. slægtled

Christen Madsen Royens børn (se nr. 6):

9. *Mads Christensen Royen*, * ca. 1733, † 1763 Sjørsløv s., begr. 1. juni.
10. *Søren Roin*, konfirmeret 1751 i Herning s., kan være søn af C. M. Royen, da dennes kone hedder Sørens datter, men det er eneste gang, han er nævnt.
11. *Karen Christensdatter Royen*, * ca. 1738, † 1810 Brande s., begr. 12. aug. – ~ 28. juni 1760 Sjørsløv s. med *Jens Nielsen Ahle*, * 27. juli 1730 Store Alle i Vorgod, † 1810 Brande s., begr. 17. febr. – Hosekræmmer. Forpagter, senere ejer, af gården Toustrup i Snejbjerg s. – Jens Ahle var søn af Niels Pedersen Alle og hustru Kiersten Nielsdatter. De flyttede siden til Assing, hvor de har ejet kirken, som de købte af Md. Hedevig Haderup, enke efter pastor Lund i Skarrild.¹⁸ Begge forældre døde på Toustrup 1760. – Ved folketællingen 1787 boede Jens Ahle og Karen i Over Kirkegård i Assing sogn. Det gik efterhånden tilbage for dem, og til sidst døde de i et lille hus ved Brande præstegårds have. – Børn: 5. slægtled, nr. 27-33.
12. *Peder Christensen Royen*, * 1741 Herning s., dbt. 10. sept., † 24. jan. 1800 Knudstrup, Torning s. – Forpagter Steensborg, Sjørsløv s., hosekræmmer.

~ 24. okt. 1766 Sjørsløv s. med *Else Marie Ludvigsdatter Buurman*, enke efter sognedegnen Hans Madsen Møller i Almind og Sjørsløv, † 7. juni 1800 Knudstrup, Torning s. – Peder Royen benævnes i folketællingen 1787 som strømpehandler og bor da stadig på Steensborg, men 1796/97 flytter han og konen med sønnen Christen til Knudstrup kro i Torning sogn og dør der. – Børn: 5. slægtled, nr. 34-39.

13. *Anders*, * 1746 Herning s., død spæd.
14. *Anders Christensen Royen*, * 1747 Herning s., dbt. 10. dec. Han optræder flere gange som fadder i Sjørsløv kirke, sidste gang 1767, videre skæbne ukendt.
15. *Ellen Cathrine Christensdatter Royen*, * 1749 Herning s., dbt. 28. sept., † 23. febr. 1815 Levring s. – ~ 31. okt. 1767 Sjørsløv s. med *Niels Pedersen Arrevad* eller Arvad, * ca. 1737 Brande s., † 1810 Hørup s., begr. 14. nov. – Forpagter på Riisbak i Sjørsløv s., hosekræmmer. De sad dengang ret godt i det. De havde ingen børn selv, men i 1787 boede hos dem Niels Arvads brodersøn Jørgen samt en søsterdatter. Det gik åbenbart siden tilbage for dem, som for så mange af hosekræmmerne. De kan være flyttet til Levring, hvor Jørgen Arvad boede. Ved Niels Arvads begravelse betegnes han som fattiglem, og Ellen Cathrine kaldes almisselem ved begravelsen.
16. *Zidse Christensdatter Royen*, * 1752 (sandsynligvis i Gjellerup s., dbt. 22. maj).¹⁹ † 1786 Sjørsløv s., begr. 17. marts. – ~ 24. marts 1768 Sjørsløv s., med *Bartholomæus Christophersen Notlev*, * 1731 Svendborg, dbt. 21. jan., † 18. okt. 1795 Sjørsløv s. Forpagter af Humle mølle under Aunsbjerg. Bartholomæus Notlev var søn af borgmester i Svendborg Christopher Notlev og hustru Elsebeth Dorothea Scheel.²⁰ Moderen var enke og boede hos sønnen, som desuden havde en stedsøn fra sit første ægteskab, så det har ikke ligefrem været nogen dans på roser for den knapt 16-årige pige at gå ind til. Efter nogle år med mange fødsler døde hun i barselseng og barnet døde også. – Børn: 5. slægtled, nr. 40-47.

Niels Madsen Royens børn i 1. ægteskab (se nr. 8):

17. *Karen Nielsdatter Royen*, * 1738 Rind s., dbt. 31. marts, † 29. juni 1776 Gjellerup s., ~ 25. juni 1767 Rind s. med *Søren Madsen Tvermose*, * ca. 1736 i Sunds s., † 17. febr. 1825 Gjellerup s. Selvejergårdmand og hosekræmmer i Bjødstrup i Gjellerup sogn. Søren Madsen stammede fra Tvermose i Sunds sogn, og herfra har slægten sit kendingsnavn. Senere er det ændret til Tvermoes, et kendt navn i københavnsk handelsmiljø. Søren fik borgerskab i København i 1760, men må ret snart være vendt hjem igen, hvor han så siden handlede for broderen Anders, der fik borgerskab 1768. Sørens fars slægt stammede fra Fønnesbæk i Ikast sogn, og fra hans farbroder der nedstammer den kendte silke- og klædekræmmer-slægt Fønnesbech i København.²¹ Året efter Karens død blev der holdt samfrændeskifte den 16. maj 1777²² – vel på grund af mandens nært forestående bryllup, han giftede

sig igen 29. juni. – Her var tilstede Karens fader, Niels Madsen Royen, og hans tre andre svigersønner, som blev formynder for hver sin af de tre børn. Endvidere var tilstede de samme to samfrænder, som senere var med ved Niels Royens skifte i 1782. – Børn: 5. slægtled, nr. 48-50.

18. *Las*, * 1740 Rind s., dbt. 16. maj, † 1741 Rind s., begr. 18. april.
 19. *Mads*, * 1741 Rind s., dbt. 12. nov., † 1742 Rind s., begr. 18. april.

Niels Madsens børn i 2. ægteskab (se nr. 8):

20. *Tyge Nielsen Royen*, * 1746 Rind s., dbt. 14. jan., † mellem 1782 og 1788 København. Borgerskab i København 2. febr. 1765. En tid var han hosekræmmer, senere brændevinsbrænder og kromand. – Han var gift, men konens navn kendes ikke, heller ingen børn fra ægteskabet er kendt.²³
21. *Else Marie Nielsdatter Royen*, * 1747 Rind s., dbt. 17. febr., † 1786 Gjellerup s., begr. 2. juni. – ~ 1° 22. juni 1773 Rind s. med *Søren Pedersen Ringsted*, † 1780 Gjellerup s., begr. 5. aug. Bosat i Bjødstrup, Gjellerup s.; ~ 2° 15. okt. 1782 Gjellerup s. med *Søren Hansen Schierlund* fra Brande, † 25. april 1813 Gjellerup s. Gårdmand og hosekræmmer. – Ved folketællingen 1801 var der i Gjellerup 770 personer, hvoraf 107 havde strømpestriking som hovederhverv, og blandt hosekræmmerne i sognet nævnes disse to: Søren Madsen Tvermose i Bjødstrup, 63 år, gårdbeboer og strømpehandler, og Søren Hansen Schierlund i Bjødstrup, 48 år, hosekræmmer og gårdbeboer. – Børn: 5. slægtled, nr. 51-55.
22. *Appelone Nielsdatter Royen*, * 1750 Rind s., dbt. 30. jan. – ~ 8. okt. 1774 Rind s. med *Søren Nielsen Aabye* fra Aulum. Gårdbeboer og strømpehandler i Øster Høgild, Rind s. – De er sandsynligvis begge døde i København. – De overtog Niels Royens gård i Ø. Høgild, hvor Niels Royen blev boende hos dem. Endnu ved folketællingen 1787 boede de i Ø. Høgild, men 1801 var de bosat i Gjellerup, hvor Søren Aabye benævnes husmand med jord og strømpebinder. Senere er de sikkert begge flyttet til sønnerne i København, hvor Appelone i 1813 var fadder til Søren Aabye Kierkegaard, som blev opkaldt efter hendes nylig afdøde mand.²⁴ – Børn: 5. slægtled, nr. 56-60.

Niels Madsen Royens børn i 3. ægteskab (se nr. 8):

23. *Cidse Nielsdatter Royen*, * 1755 Rind s., dbt. 5. marts, † Ikast s. ~ 1° 22. juni 1773 Rind s. med *Christen Agerschou*, † 1779 Ikast s., begr. 19. jan. Bosat Juulsgård, Ikast sogn; ~ 2° 17. april 1780 Ikast s. efter kgl. bev. uden trolovelse med *Christen Hansen Schierlund* fra Brande. Han var broder til halvsøsteren Else Maries anden mand Søren H. Schierlund. – Børn: 5. slægtled, nr. 61-67.
24. *Kiersten Nielsdatter Royen*, * 1757 Rind s., dbt. 31. aug., † 1796 København. – ~ 1794 i København med *Michael Pedersen Kierkegaard*, * 1756 i Sædding s., dbt. 12. dec., † 9. aug. 1838 København. Hosekræmmer i København.

Kiersten eller Kirstine, som hun også kaldes, kom til København og tjente nogle år hos hosekræmmer Niels Andersen Seding, som var Michael P. Kierkegaards morbroder.²⁵ Kierkegaard havde en del kompagniskab med Kierstens yngre broder Mads Nielsen Royen, så måske var det ham, der havde fået hende til København. Ægtefællerne var jævnaldrende, begge sidst i 30'erne, og hun var ikke helt ubemidlet, idet hun ejede 568 rdlr. Men det blev et meget kortvarigt ægteskab, idet Kiersten døde af lungebetændelse allerede 1796 uden at efterlade sig børn. Året efter hendes død giftede Kierkegaard sig med sin tjenestepige Ane Sørensdatter Lund, som blev moder til bl.a. brødrene biskop Peder Christian Kierkegaard og Søren Aabye Kierkegaard. Som nævnt var ved Søren Kierkegaards dåb i Helligåndskirken Appelone Aabye fadder, desuden var blandt fadderne Appelonnes to sønner Niels Sørensen Aabye og Peder Royen Aabye, samt hendes søstersøn Christen Agerschou fra Ikast.

25. *Else Nielsdatter Royen*, * 1760 Rind s., dbt. 21. marts. Else fik en noget krank skæbne. Hun blev 11. juni 1789 trolovet til *Christen Vad* i Trøstrup i Vildbjerg s., men kirkebogen for Rind sogn meddeler 1790: »Det ved troløvelse mellem mig undertegnede Christen Vad af Trøstrup i Vildbjerg sogn og mig underskrevne Else Royn af Øster Høgild i Rind sogn besluttede og ej fuldbyrdede ægteskab bliver herved med berådet hu og fælles samtykke aldeles mortificeret og kendt kraftesløs, formedelst min, Else Royns, langvarige sygdom og svaghed . . . Øster Høgild, 5. marts 1790. Christen Vad. Else Royn. Som formynder Søren Aabye. Som overv. Vidner M. N. Royen. C. H. Schierlund.«
26. *Mads Nielsen Royen*, * 1762 Rind s., dbt. 1. juni, † 1827 København. Borger og hosekræmmer i København. Det vides ikke, om han var gift. – Han fik 5. maj 1784 borgerskab som hosekræmmer, i 1785 købte han sammen med Michael P. Kierkegaard en ejendom på Købmagergade, hvor Mads Royen boede til slutningen af 90'erne,²⁶ mens Kierkegaard havde forretning og bolig længere oppe i gaden. Men allerede ved faderens død i 1782 kalder han sig hosekræmmer i den kongelige residensstad i København. I en indsamling til flåden 1808 lod Kierkegaard, Mads Royen m.fl. for egen regning bygge en kanonchalup til flåden. Da Kierkegaard giftede sig anden gang, overdrog han sin forretning til M. A. Kierkegaard og Christen Agerschou; den sidstnævnte var Mads Royens søstersøn fra Ikast. Sammen med Mads Royen købte Kierkegaard et par ejendomme i Hillerød, nemlig Slotskroen og gården Petersborg. Mads Royen boede på Petersborg, mens Kierkegaard om sommeren boede i Slotskroen. Mads Royen havde i begyndelsen af 1796 overdraget sin forretning til Anders A. Kierkegaard og Niels Sørensen Aabye, der var Mads Royens søstersøn fra Ø. Høgild.

5. slægtled

Karen Christensdatter Royens børn (se nr. 11):

27. *Niels Christian Ahle*, * 1762 Snejbjerg s., dbt. 9. maj, † 8. maj 1833 Resenborg v. Struer, Præst. ~ *Else Marie* . . . * 1759, † 9. april 1825. Uden børn. – Niels Christian Ahle blev student Roskilde 1782, cand. teol. 25. okt. 1792 (h), udnævnt til præst på Agersø-Omø 2. okt. 1801, ordineret 13. nov. 1801. Præst i Resen-Humlum 31. juli 1812, afskediget 22. juli 1829.²⁷
28. *Laurids Jensen Ahle*, * 1764 Snejbjerg s., dbt. 17. juni, † 1768 Snejbjerg s.
29. *Peder Jensen Ahle*, * 1767 Snejbjerg s., dbt. 15. marts, † 1769.
30. *Kirstine Jensdatter Ahle*, * 1771 Snejbjerg s., dbt. 23. juni, † 1772.
31. *Kirstine Marie Elisabeth*, * 1773 Snejbjerg s., dbt. 1. aug., † 1775.
32. *Anders Jensen Ahle*, * 1775 Snejbjerg s., dbt. 3. maj. Han fik 5. aug. 1799 hosekræmmerbevilling i København.
33. *Appelone Jensdatter Ahle*, * 1782 Snejbjerg s., dbt. i juli. Om hende vides intet.

Peder Christensen Royens børn (se nr. 12):

34. *Christen Pedersen Royen*, * 1767 Sjørsløv s., dbt. 19. juli. – Forpagter på Steensborg, Sjørsløv sogn til 1796, derefter kromand i Knudstrup kro, Torning sogn. ~ ca. 1790 med *Anne Weinholt Funder*. – 12. marts 1796 opsiges han forpagtningen af Steensborg, idet han beklager sig over, at han siden sit 19. år har måttet antage sig faderens hosehandel og gæld, og siden igen har måttet forsørge sine forældre samt 2 sygelige søstre, så han ikke mere kan klare kreditorerne, da stedet kun giver ubetydelige indkomster og handelsaftagelser.²⁸ Han nævner sin egen talrige familie. De fik i alt 14 børn, hvoraf dog en del var født i Torning sogn, og over halvdelen af dem døde som små eller var dødfødte. – Det kan i denne forbindelse lige nævnes, at en sønnesøns søn af Christen Royen ved navn Søren Poulsen Røjen 23. nov. 1962 fyldte 75 år og var i den anledning omtalt i Viborg Stifts Folkeblad med billede. Han var ejendomsmægler i Bjerringbro, og der har således stadig været bærere af navnet Royen eller Røjen.
35. *Christine Pedersdatter Royen*, * 1769 Sjørsløv s. Hun er med i folketællingen 1787, ellers ukendt skæbne.
36. *Cathrine Pedersdatter Royen*, * 1771 Sjørsløv s., dbt. 24. nov. Som nr. 35.
37. *Mette Elisabeth Pedersdatter Royen*, * 1774 Sjørsløv s., dbt. 5. nov. Død før 1787.
38. *Hans Pedersen Royen*, * 1777 Sjørsløv s., dbt. 28. sept., † 1779 Sjørsløv s.
39. *Florentine Pedersdatter Royen*, * 1781 Sjørsløv s., dbt. 22. juli. Som nr. 34 og 35.

Zidsel Christensdatter Royens børn (se nr. 16):

40. *Poul Christopher Notlev*, * 1771 Sjørsløv s., dbt. 11. jan. – Han fik 27. okt. 1791 borgerskab som hosekræmmer i København.²⁹
41. *Else Kirstine Notlev*, * 1774 Sjørsløv s., dbt. 16. jan. – Hun opholdt sig ved

faderens død 1795 på Vestervig Kloster i Thy hos forvalter Hansen, som nok var en broder til hendes stedmor.³⁰ I 1806 opholdt hun sig hos sin søster i Levring og fik her et barn udenfor ægteskab, som døde 3 mdr. gl. I 1805 var hun gudmor i Levring kirke som tjenende på Palstrup. Hendes videre skæbne kendes ikke.

42. *Henning Scheel Notlev*, * 1775 Sjørsløv s., dbt. 4. jan., † 1808 København. Han fik 24. dec. 1798 borgerskab som husekræmmer i København. Det vides ikke, om han var gift.
43. *Steen Notlev*, * 1776 Sjørsløv, dbt. 26. april, † 7. juni 1857 Hvidbjerg v. Aa. ~ 2. maj 1813 Hvidbjerg v. Aa med *Zidsel Marie Christensdatter Wogn*, * 1781 Lemvig, dbt. 10. aug., † 9. nov. 1865 Hvidbjerg v. Aa. – Steen kaldes ved brylluppet tømrersvend.
44. *Mette Elisabeth Notlev*, * 1777 Sjørsløv s., dbt. 22. aug., † 7. dec.
45. *Mette Elisabeth Notlev*, * 1780 Sjørsløv s., dbt. 2. juli, † 26. april 1860 Grønbæk. ~ 19. juli 1799 Levring med *Thomas Pedersen Roe*, * 25. jan. 1778 Grønbæk s., † 14. okt. 1855 Grønbæk s. Bosat dels i Levring, dels i Grønbæk.³¹
46. *Anne Notlev*, * 1784 Sjørsløv s., dbt. 3. okt. – Hun opholdt sig i hjemmet i Humle mølle ved faderens død 1795. Senere var hun pige hos sin søster Mette Elisabeth, men er ellers undgået al efterforskning.
47. En pige, * 1786 Sjørsløv s. og død straks.

Karen Nielsdatter Royens børn (se nr. 17):

48. *Mads Sørensen Tvermose*, * 1768 Gjellerup s., dbt. 24. marts, † 23. juli 1826 København. Han fik 28. marts 1792 borgerskab i København som husekræmmer, i 1813 som silke- og klædekræmmer. – ~ 1° 1797 med *Susanne Catharina Boserup*, * 1777, † 1807. – ~ 2° 18. juli 1809 med *Johanne Marie Møller*, * 1783, † 4. juli 1824.³²
49. *Else Marie Sørensdatter Tvermose*, * 1770 Gjellerup s., dbt. 17. april. ~ 10. maj 1791 Gjellerup s. med *Peder Christensen Frølund*.
50. *Niels Royen Sørensen Tvermose*, * 1774 Gjellerup s., dbt. 6. marts, † 19. juni 1822 København. Borgerskab som husekræmmer 5. jan. 1798, siden som silke- og klædekræmmer. – ~ *Karen Falck*, * 1786, † 13. juni 1822.³³

Else Marie Nielsdatter Royens børn i 1. ægteskab (se nr. 21):

51. *Peder Sørensen*, * 1774 Gjellerup s., dbt. 1. maj, det er sandsynligvis ham, der 24. okt. 1796 fik borgerskab i København: Peder Sørensen, f. i Gjellerup.
52. *Zidsel Sørensdatter*, * 1775 Gjellerup s., dbt. 3. dec.
53. *Niels Sørensen*, * 1778 Gjellerup s., dbt. 1. febr.

Else Maries børn i 2. ægteskab (se nr. 21):

54. *Søren Ringsted Sørensen*, * 1783 Gjellerup s., dbt. 5. okt.

55. *Hans Sørensen*, * 1785 Gjellerup s., d. 3 uger gl.

Appelone Nielsdatter Royens børn (se nr. 22):

56. *Niels Sørensen Aabye*, * 1776 Rind s., dbt. 10. marts, † 1826 København. Han fik 22. juli 1799 borgerskab i København. I 1813 var han fadder til Søren Kierkegaard.
57. *Peder Royen Sørensen Aabye*, * 1779 Rind s., dbt. 1. april. Han var ligesom broderen fadder ved Søren Kierkegaards dåb.
58. *Zidse Sørensdatter Aabye*, * 1782 Rind s., dbt. 14. april.
59. *Peder Aabye Sørensen*, * 1784 Rind s., dbt. 25. jan.
60. *Else Sørensdatter Aabye*, * 1786 Rind s., † 1788.

Cidse Nielsdatter Royens børn i 1. ægteskab (se nr. 23):

61. *Apelone Christensdatter*, * 1774 Ikast s., død spæd.
62. *Apelone Christensdatter*, * 1775 Ikast s., dbt. 23. juli.
63. *Christen Christensen Agerschou*, * 1777 Ikast s., dbt. 5. okt. Han fik 18. dec. 1799 borgerskab i København. I 1813 var han fadder ved Søren Kirkegaards dåb. Han fik sammen med M. A. Kierkegaard i 1797 overdraget Michael P. Kierkegaards forretning.
64. *Christine Christensdatter*, * 1779 Ikast s., dbt. 19. sept., 8 mdr. efter faderens død.

Cidsels børn i 2. ægteskab (se nr. 23):

65. *Christine Christensdatter*, * 1781 Ikast s., dbt. 19. sept.
66. *Christen Agerschou Christensen*, * 1783 Ikast s., dbt. 29. dec.
67. *Karen Christensdatter*, * 1786 Ikast s., dbt. 25. juni.

Noter

1. Dette er fra Konrad Understrup: *Af Bindestuens Saga*. 1918. Side 2 f.
2. Niels Blicher: *Topographie over Vium Præstekald*. 1795. S. 113.
3. Konrad Understrup: *Sunds Sogns Historie*. 1935. S. 38.
4. Modelbogen til Chr. V.s Matr. 1688.
5. Retssag om mandtallene i Sunds sogn 1725-26-27 ang. folke- og familieskat. Uddrag af Hammerum herredes tingbog 1727. B 79 bd 6 fol 50-81.
6. Landstingets skøde- & panteprotokol B 24 - 682, 683 pag 400b. 4.5.1734.
7. Som 6. pag 201b: Kommerceraad Steen Jørgensen på Aunbjerg hans skøde til Laurs Nielsen Schophus på Marsvinslund, dat. 22.12.1732.
8. Som 6. B 24 - 689 pag. 652a og b: Thøger Lassens skøde til Hans Adolph Høeg. Heri nævnes: »I Herning sogn Sahlholt Christen Madsen Royen hartk. 8-4-3-1-. Haver samme i forpagtning til majdag 1752, betaler til hvert års 1. maj 20 rdlr. Derunder er hannem accorderet kirkens og kongens andpart korntiende af gården.«
9. Register til bortkommet bind af Landst.s skøde- & ptprot. 1752-1758. Der er henvist til side 50 og 116.
10. Landst.s sk. & ptprot. B 24 - 680, 681 pag. 275b. Her tilskøder Christen Pedersen

- Simmelkjær i Ø. Høgild Peder Madsen Roien, nu hosekræmmer i København, den næststørste halve gård i Roien i Sunds s. Skødet er underskrevet 6.4.1732.
11. H. P. Hansen: Spind og Bind. 1947. Fodnote side 155.
 12. Samme fodnote: I ekstraskatlisten 1743 træffer vi en hosekræmmer og selvejer Niels Royen i Ø. Høgild.
 13. Landst.s sk. & ptprot. B 24 – 680 pag 449b. Skødet er udstedt af Laurs Nielsen Schophus, forpagter på Aunbjerg, til Niels Madsen Royen, nu hosekræmmer i København, på den østerste halve gård i Røgen, som bemeldte Niels Madsens fader Mads Christensen nu er beboendes . . .
 14. Samme B 24 – 686 pag 236b Madame Mette Panderup, sl Hr. Michel Bierings i Viborg, sælger til Christen Madsen Royen og Niels Madsen Royen i Sahlholt i Hammerum herred Haderup sogns kirke-, korn- og kvægtiende htk. 27 tdr 4 sk 3 fk 3/5 alb. for den summa rede penge 1250 rdlr. Udstedt 13.4.1747.
 15. Samme B 24 – 694 pag 285. Niels Madsen Royen udsteder til velagtbare og velfornemme mand Peder Jensen Frølund i Gjellerup skøde på Haderup sogns kirke for 1580 rdlr. at betale i grou courant til denne Viborg snapsting 1756. Hans svigerfader Tyge Lauridsen Schophus i Studsgaard og hans broder Christen Madsen Royen i Risbak i Sjørsløv sogn skriver under som vitterlighedsvidner. Udstedt 6.5.1756.
 16. Samme B 24 – 691 Christen et Niels Mads-sønner Roin deres skøde til Niels Pedersen Alle på halvparten af Assing kirke med lige anpart korn- og quægtiende . . . Dateret 3.5.1752.
 17. Lundenæs-Bøvling skifteprotokol B 8 – 1083.
 18. Kjærsig og Sulkjær: Assing Sogn. 1939. S. 104 indskrift på altertavlen: »Kirken til Siir og Prydelse haver Niels Pedersen Ale og Hustru Kiersten Niels Daater som Kirkens Eire ladet staffere denne Alter Taulle og Prædikestoel.« Det var vist i 1759. Ved forældrenes død i 1760 arvede Jens Ahle kirken og byggede et par år efter et våbenhus til kirken. Faderen var også hosekræmmer, og moderens søn af 1. ægteskab, Anders Jensen Alle, fik hosekræmmerbevilling i 1758. Der fortælles i bogen »Assing Sogn« videre om slægten Ahle side 53-54, 103, 109 og 113.
 19. I Gjellerup kirkebog under døpte i 1752: Christen Madsens datter Zidsel døbt 2. pinsedag (22. maj). Selv om Royen-navnet mangler, stemmer år og dato med, at hun er 33¼ år gammel, da hun dør i marts 1786. Christen Madsen boede sikkert i Gjellerup på den tid.
 20. Se Elith Olesen: 3 brødre Scheel. Personalhistorisk tidsskrift I og II 1978.
 21. Se bogen: Descenderne efter Hørkræmmer i Kbhvn kgl. Agent Mads Jacobsen Tvermoes og hustru Anna Catharine f. Mohr. 1958.
 22. Lundenæs-Bøvling skifteprotokol B 8 – 1082.
 23. Sejer Kühle: Søren Kierkegaards barndom og ungdom. 1950. S. 174 omtales en Mette Marie Koføed, som havde tjent hos Tyge Nielsen Royens enke i Kastrup til 1788.
 24. Samme, side 23.
 25. Samme, side 11 f.
 26. Samme, side 10, 11, 14 og 16.
 27. Wibergs præstehistorie, se Resen-Hum-lum.
 28. Landst. sk. & ptprot. B 24 – 712 pag 474b, B 24 – 713 pag 567b. Afbuds deklARATION af forpagter Royen på Steensborg 12.3.1796.
 29. Alle borgerskaberne er fra Sejer Kühle: Jydske Hosekræmmere i København i 18. århundrede. Særtryk fra Historiske Meddelelser om Staden København og dens Borgere. 3. rk. II b. hæfte 2-3.
 30. Faderen giftede sig 3° med Cathrine Hansen af Liselund, Sjørsløv sogn.
 31. Da disse hører til mine forfædre, haves delvis fortegnelse over efterslægt.
 32. Se note 21.
 33. Se samme.

Agnes Laustsen f. Olesen, født 1911, præstekone. Har udg. »Enggaarden i Tollestrup. Peder Andersen og Ane Marie Christensdatter, deres efterkommere og forslægt«, privattryk 1983. Medarb. ved Elith Olesen: 3 brødre Scheel, Personalhist. Tidsskr. 1978. Adr.: St. Lundgård Vej 31, 7400 Herning.

Slægten Outzen / Rostgaard fra Roost gennem 400 år¹

Af
Carl Langholz

Den slægt, som her skal behandles, var i de første mange generationer en udpræget sønderjydske storbondeslægt med mange herredsfogeder og sandemænd. I de senere generationer var den en udpræget embedsmandsslægt med mange herredsfogeder, ridefogeder, husfogeder og birkefogeder samt amtsforvaltere, toldere og præster. Den var også indgiftet i mange andre ansete sønderjydske slægter.

Noget tyder på, at slægten oprindeligt var en lavadelig væbnerslægt, som på grund af tidernes ugunst – holstenernes indtrængen – ikke formåede at hævde sit adelskab og sank ned i bondestanden. F.eks. førte den våben – en hvid okse på grøn mark i rødt felt i skjoldet og et hvidt oksehoved på hjelmen. Dens oprindelige stamgård var en gård på to plov, svarende til en middelalderlig væbnergård, mens en gård på en plov var en stor bondegård. I begyndelsen af 1500-tallet var der som hos andre ansete sønderjydske slægter tilløb til fast slægtsnavn, først i en gren *Holdensen*, siden i en anden gren *Ousen*.

Slægtens hjemsted er Nørre Rangstrup herred i Haderslev vesteramt, først Rømet i Toftlund sogn, siden Branderup og Roost i Arrild sogn. Slægtens ældste påviselige stamfader er *Peder Holdensen*, som 1444 skødede sin to plovs gård i Rømet til Løgum kloster og 1455 fik en tilsvarende gård i Branderup.² Da Peder Holdensen havde en søn ved navn *Tersten Pedersen* i Roost, var hans hustru sandsynligvis en datter af den *Tersten Svensen*, der 1444 var med til at bevidne hans skøde.²

Den ældre slægt

1. generation

Peder Holdensen må antages at være født ca. 1415/20 og er død efter 1474. 1444 skødede han som nævnt sin to plovs gård i Rømet til Løgum kloster. Dette skøde har 24 vidner, deriblandt førnævnte *Tersten Svensen* og Skytte *Owe* i Stenderup, som senere skal nævnes. Peder Holdensen må imidlertid være blevet siddende på gården som fæster, for 1455 mageskiftede han den med en tilsvarende gård i Branderup.² 26. sept. 1474 nævnes han i et dokument som

herredsfoged i Nørre Rangstrup herred.³ Han må antages at være blevet gift ca. 1445/50 med en datter af *Tersten Svensen* (i Roost?). Hans sønner *Hans* og *Tersten Pedersen* nævnes i årene omkring 1510, da der opstod uenighed om ejendomsretten til den under Rømet hørende Musvang.²

2. generation

1. *Hans Pedersen* (også kaldet *Holdensen*) var født ca. 1450 og døde efter 1512. Han var herredsfoged i Nørre Rangstrup herred og bonde i Branderup som sin fader. Han nævnes i tingsvidner fra 1505, 21. marts 1508, 15. okt. 1510 og 7. juni 1512.² 12. nov. 1510 udstedte han et gælds-brev på 100 mark til *Henrik Benedictsen Ahlefeldt*.⁴ Kautionsister var hans »soene unde meddeloueren als *Christiern Holdenss* tho Stendorpe, *Peter Hanss* tho Reffslundt, *Jens Hanss* tho Brandorpe, gebroder, *Torsten Perss* tho Roeste, *Michel Bundess* tho Rudorppe, *Laurens Jenss* tho Gisedorpe«. De tre førstnævnte må være hans sønner, Torsten Petersen i Roost var hans broder, Michel Bundesen i Rurup (Branderup sogn) og Laurens Jensen i Gestrup (Agerskov sogn) har antagelig været hans svogre eller svigersønner. Han må også have haft en gård på to plov, måske mere. Han må vel være »den onde herredsfoged i Branderup« som ifølge overleveringen på svigefuld måde tilegnede sig sin nabos gård.⁵ Der kendes ingen andre herredsfogeder i Branderup end ham og hans fader.⁶ Hans sønner havde senere tilsammen 4 plov i Branderup.
2. *Tersten Pedersen* var født ca. 1450/55 og døde efter 1512. Han var sandemand i Nørre Rangstrup herred og bonde i Roost (sandsynligvis på sin morfaders gård). Han nævnes i tingsvidner af 1505, 25. aug. 1510, 15. okt. 1510 og 7. juni 1512² og i ovennævnte gælds-brev af 12. nov. 1510.⁴ Hvor stor hans gård var, vides ikke, men den må have været ret stor, da hans sønner og sønnesønner alle besad store gårde i Roost. Da han havde en søn ved navn *Owe*, har han sandsynligvis været gift med en datter af den Skytte *Owe* i Standerup (Toftlund sogn), der 1444 var vidne til hans faders salg af Rømet.² Skytte *Owe* må have været en slags vildt- eller skovfoged.

3. generation

I. Sønner af Hans Pedersen (Holdensen):

1. *Christiern Holdensen*, * ca. 1480, † før 1542, bonde i Stenderup (Toftlund sogn), var 12. okt. 1510 kautionsist for sin fader.⁴ 1542 nævnes der ikke mere nogen C. H. i Stenderup.
2. *Peder Hansen* (også kaldet *Holdensen*), * ca. 1480, † mellem 1512 og 1542, bonde i Refslund (Branderup sogn) og sandemand i Nørre Rangstrup herred. Han nævnes i tingsvidner af 21. marts 1508, 9. juli 1510, 15. okt.

1510 og 7. juli 1512² og som kautionist i faderens gældsbrief af 12. okt. 1510.⁴

3. *Jens Hansen* (også kaldet *Holdensen*), * ca. 1480/85, † efter 1542, bonde i Branderup. Han nævnes som kautionist i faderens gældsbrief 12. nov. 1510⁴ og i skatteregister og jordebog 1542, ejede 1¼ plov og betalte 1½ mark i »rette pligt«.⁷ Han har sandsynligvis også haft Hellevad vandmølle i Sønder Rangstrup herred.⁸
4. *Jørgen Hansen* (også kaldet *Holdensen*), * ca. 1480/90, efter 1542, bonde i Branderup. Han nævnes i skatteregister og jordebog 1542, ejede 1¼ plov og betalte 1 mark i pligt.⁷
5. *Laurens Hansen*, * ca. 1480/90, før 1542, bonde i Branderup. Han nævnes i jordebogen 1542, men samme år nævnes hans enke *Inger Lauerenses* eller *Inger Lasses* i skatteregisteret. Hun svarede skat af ¼ plov, og hun betalte 1½ mark i pligt.⁷
6. *Nis Hansen* (også kaldet *Holdensen*), * ca. 1485/90, † efter 1542, bonde i Branderup (og Refslund?). Han betalte 1542 skat af 1¼ plov i Branderup, men intet i pligt.⁷

Hans Pedersens sønner Jens, Jørgen, Laurens og Nis havde altså tilsammen 4 plov i Branderup og betalte tilsammen 4 mark i pligt, og de har sikkert oprindeligt haft hver 1 plov, men brødrene Peders og Laurens' død synes at have bragt forstyrrelse i den ligelige fordeling. Nis Hansen er sandsynligvis identisk med den Nis Hansen i Refslund (Branderup sogn), som 1542 svarer skat af 1¼ plov.⁷ Han har da fået gården efter sin ældre broder Peder. Det bemærkes i øvrigt, at i 1542 hørte Branderup ikke mere under Løgum kloster, men under hertugen (Haderslev amt). Der nævnes da kun de fire gårde i Branderup, men 1543 var der desuden en adelig fæstegård under Otte Breide til Søbo på Als.⁹ Der må vel have været flere adelige gårde i Branderup, som blot ikke er anført i »Sønderjydske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden«. I 1599 var der hele 17 fæstere i Branderup, alle under Haderslevhus, 8½ gårde, 41 otting.^{9a}

II. Sønner af Tersten Pedersen:

1. *Peter Terstensen*, * ca. 1480, efter 1542, bonde i Roost og sandemand i Nørre Rangstrup herred. Han nævnes i tingsvidner af 1521¹⁰ og 1530¹¹ og svarede 1542 skat af 1½ plov, men betalte ikke noget i pligt.⁷
2. *Owe Terstensen*, * ca. 1480/85, efter 1542, bonde og smed i Roost. Han nævnes i tingsvidne af 7. juni 1512² og betaler 1542 skat af 1 plov, men 2 mark i pligt.⁷ Han kaldes Ouwe og Oute Terstensen, men også Ovi Smith eller Outhi Smith, hvorfor han vel også har været smed.
3. *Nis Terstensen*, * ca. 1480/85, † før 1542, bonde i Roost. Han nævnes i

tingsvidner af 21. marts 1508, 25. aug. 1510, 7. juni 1512² og 1521,¹⁰ men ikke i skatteregister og jordebog 1542.

4. *Jes Terstensen*, * ca. 1480/90, † før 1542, bonde i Nørre Rangstrup herred, sandsynligvis i Roost. Han nævnes i tingsvidne af 1521,⁷ men ikke i skatteregister og jordebog 1542.
5. *Kresten Terstensen*, * ca. 1485/90, † efter 1548. Han nævnes som lögumklostersk fæster i Rømet 1548 og giver da 8 skilling i frøkenskat.¹²

4. generation

I. Søn af Jens Hansen (Holdensen):

1. *Hans Jensen* eller *Holdensen*, * ca. 1520, † efter 1592, arvefæster af Hollevad vandmølle i Sønder Rangstrup herred (Åbenrå amt) 1554-92.⁸ Han har sandsynligvis været gift med en datter af herredsfoged i Rise herred *Peter Marquardsen* i Barsmark (Løjt sogn) (nævnt 1535).¹³

II. Søn af Nis Hansen (Holdensen):

1. *Jørgen Nissen*, * ca. 1520/30, † før 1599, bonde i Refslund. Hans enke *Karen (Catharina) Jørgens* nævnes i tiendeliste 1599¹⁴ og i jordebøger 1604/05 og 1608/09.

III. Sønner af Peter Terstensen:

1. *Tersten Petersen*, * ca. 1530, † efter 1609, bonde i Roost. Han nævnes som sandemand i Nørre Rangstrup herred 1592.¹⁵
2. *Gregers Petersen*, * ca. 1530, † efter 1609, bonde i Roost.
Tersten og Gregers Petersen nævnes som besiddere af samme gård i skatteregistre og jordebøger 1589, 1597, 1604 og 1608/09. Efter 1609 forekommer der ikke mere ogen Tersten eller Terstensen i Roost, men i 1641 nævnes der en *Peter Terstensen* på en 3 ottings gård i Hydevad (Hellevad sogn, Sønder Rangstrup herred),¹⁶ og denne gård besad hans efterslægt til ca. 1800.

IV. Sønner af Owe Terstensen:

1. *Tersten Ousen*, * ca. 1515, † efter 1597, bonde i Roost. Han nævnes i Haderslev amtsregnskab 1596/97,¹⁷ men ikke i jordebog 1597.
2. *Hans Ousen*, * 1518, † 1589,¹⁸ herredsfoged i Nørre Rangstrup herred og bonde i Roost, nævnes i et tingsvidne 1584.¹⁹
3. *Jes Ousen*, * ca. 1520, † efter 1589, bonde i Roost (nævnt 1589).
4. *Mads Ousen*, * ca. 1520/25, † efter 1609, bonde i Roost (Rostgård) (nævnt i jordebog 1597 og 1608/09).
5. *Peder Ousen*, * ca. 1525, † efter 1597, bonde i Roost (Rostgård) (nævnt i jordebog 1597).

5. generation

I. Søn af Hans Jensen (Holdensen):

1. *Marquard Hansen*, * ca. 1560, dræbt 22/38 1597,²⁰ arvefæster af Hellevad vandmølle 1592-97.²⁷ Gift med en datter af herredsfoged i Sdr. Rangstrup herred *Jens Jepsen* i Bedsted († 1606), søster til herredsfoged i Sdr. Rangstrup herred *Bertram Jensen* i Bedsted († 1611)²⁰ og til sognepræst i Højt *Johannes Prætorius* (1561-1645).²⁰ Hun blev gift anden gang ca. 1604 med *Jes Iversen*, der samme år blev arvefæster af Hellevad vandmølle og nævnes som sådan 1619 og 1633.²¹

II. Søn af Jørgen Nissen:

1. *Nis Jørgensen*, * ca. 1560/70, † efter 1640, bonde i Refslund (nævnt i jordebog 1627 og 1639/40).

III. Børn af Hans Ousen:

1. *Hans Hansen* eller *Ousen* (Owsen, Ovessen, Owissøn, Owidssøn), * 1556, † 1609, begr. 16. søndag efter trinitatis (1. okt.),²² herredsfoged i Nørre Rangstrup herred og ejer af Roost Fogedgård (nævnt 1584, 1589, 1597 og 1604/05). Gift før 1592 med *Maren Hansdatter*, * ca. 1560/65, † efter 1609, datter af herredsfoged i Slogs herred *Hans Nissen* på Hajstrupgård (1535-1574) og *Maren Petersdatter Redlefsen* † 1594).²³ Over dem ligger der endnu en gravsten i Arrild kirke med begges våben. Hans er afslidt, men har ganske givet været slægtens okse, hendes viser Hajstrupslægtens våben med forpartiet af en hjort med en slange i munden.²⁴
2. *Barbara Hansdatter*, * ca. 1555/60, † 1 , ~ *Anders Nielsen*, * 1543, † 1620, herredsfoged i Hvidding herred og ejer af Havervadgård i Brøns sogn, søn af herredsfoged i Hvidding herred *Niels Mikkelsen* på Havervadgård († ca. 1580). Om dem henvises der til afsnittet »Havervadgårdslægten«.

IV. Sønner af Mads Ousen:

1. *Owe Madsen*, * 1580, † 1659,²⁵ bonde på Rostgård i Roost (nævnt 1629, 1637/38 og 1640), ~ *Kirsten Bennich*, * ca. 1590, † 1655,²⁵ fntl. barnebarn af *Kirsten (Christine) Bennich* (* ca. 1530), gift i Løgumkloster,²⁶ igen datter af frigårdsejer i Rinke næs *Peter Bennich* (nævnt 1543).²⁷
2. *Hans Madsen Rostgaard*, * ca. 1585, † 1655, Christian IV's skibsbygger i København (skifte på Bremerhom 26. marts 1655), ~ *Else Christensdatter*, hun gift 2° 18. marts 1656 med *Jacob Simonsen Bart*.²⁵ Uden børn.
3. *Margrethe Madsdatter*.²⁵
4. *Mette Madsdatter*.²⁵

6. generation

I. Datter af Marquard Hansen:

1. *Cecilie Marquardsdatter*, * ca. 1590, † 16 , ~ ca. 1612 med *Jørgen Boysen*, * ca. 1585/90, † 1659, sognepræst i Hellevad og Egvad 1612-59,²⁸ søn af sognepræst i Nørre Løgum-Løgumkloster *Laurentius Boysen* (ca. 1555-1619) og *Magdalene Selmer*.²⁹

II. Børn af Nis Jørgensen:

1. *Jørgen Nissen*, * ca. 1600, † 1673 (begr. 3. juni), bonde i Refslund, ~ *Margrethe Carstensdatter*, * ca. 1600, † 16 (»blev skilt fra manden, fik siden en anden«), datter af frigårdsejer i Vollerup (Bjolderup sogn), senere forpagter af Foggebøl (Aventoft sogn) *Carsten Hansen* og *Ingeborg*.³⁰
2. *Jeng Nisdatter*, * ca. 1600, † 16 , ~ med *Jens Pedersen*, * ca. 1600, † før 1666, sandemand i Nørre Rangstrup herred og bonde i Rurup (Brandrup sogn).³¹

III. Datter af Hans Hansen (Ousen):

1. *Maren Hansdatter*, * ca. 1590, † 1657, ~ 1° 16. okt. 1610³² med *Jørgen Frederiksen*, * 1574, † 1640, herredsfoged i Nørre Rangstrup herred 1610-40,⁶ ejer af Roost Fogedgård, kirkeværg (nævnt 1613, 1621, 1629, 1637), søn af husfoged i Haderslev østeramt *Frederik (Clausen) Freese*,³³ ~ 2° ca. 1640/41 med *Hans Hansen*, † ca. 1656, herredsfoged i Nørre Rangstrup herred 1640/56 og ejer af Roost Fogedgård.⁶

Maren Hansdatter havde ingen børn og ingen søskende, og om hendes ejendom opstod der da efter hendes død strid blandt hendes fjernere slægtninge.³⁴ Roost Fogedgård bestod egentlig af to gårde, en selvejer-gård og en fæstegård. Ifølge delingsakten for Roost Nørreby 1775 androg den 821 holstenske tønder á ca. $\frac{2}{3}$ hektar eller ca. 540 hektar^{34a}. Med til gården hørte fra arilds tid en halvgård eller et toftebol Musvang i Toftlund sogn, som hørte dels til Haderslevhus, dels til Løgumkloster.^{34b} På grund af krigen 1657-59 trak skiftet ud til 1662.³⁵ Hovedarvingen blev hendes fætters og hendes kusines søn, ridefoged *Hans Outzen* af Brøns og dennes hustru *Dorthe Jesdatter* (se afsnittet »Den yngre slægt Outzen«). Blandt de øvrige arvinger nævnes:

1. *Hans Nissen* i Hajstrup for sin farbroders *Peter Nissens* børn,³⁶
2. *Poul Garþ* for sin hustru,³⁷
3. *Mergret* sal. *Richertz* på egne vegne,³⁸
4. *Hans Nissen* i Almsted for sin hustru,³⁹
5. *Maren Hanses* i Rudbøl.⁴⁰

IV. Børn af Owe Madsen og Kirsten Bennich:

1. *Mads Outzen (Rostgaard)*, * 1620, † 1689 i Roost (begr. 24. april). Medejer af Rostgård i Roost, ~ ca. 1649 med *Margrethe (Merret) Jensdatter*, * ca. 1620/25, † 1708 i Roost (begr. 16. dec.), datter af *Jens Iversen* på Storgård i Branderup.⁴¹
2. *Hans Rostgaard*, * 15. april 1625 på Rostgård, † 31. dec. 1684 på Krogerup (begr. i Sct. Olai kirke i Helsingør, her epitafium over ham og hans tre hustruer). Slotsfoged på Rosenborg 1650, ridefoged over Kronborg amt 1656, kgl. fiskemester 1661, forpagter af Kronborg Ladegård 1668-70, af Ladegården ved Helsingør 1681, amtsforvalter over Kronborg amt samme år, ejer af Krogerup 1656, fik adelige friheder for den, ejer af Anholt 1674. »Gjorde kongen og landet store tjenester i Københavns belejring 1658 og 1659«. ⁴²
 H. R. fik 1651 en uægte søn med sin husholderske, enken *Marie Reich*. ~ 1° 21. sept. 1656 på Krogerup med *Kirsten Pedersdatter Svenske*, * 1637, † 5. april 1668 på Krogerup, datter af forpagter af Københavns og Fredeiksborgs Ladegårde, ejer af Krogerup *Peder Christensen Svenske* (ca. 1590-1657) og *Anna Jensdatter* (1593-1655).
 ~ 2° 11. april 1670 på Krogerup med *Cathrine Arendrup*, * 13. sept. 1636 i Flensborg, † 24. febr. 1672 på Krogerup, datter af købmand i Flensborg *Asmus Lorentzen* (1609-1678) og *Maren Arendrup* (1607-1671). Hun ~ 1° med *Lorenz Petersen*, forvalter på Hørsholm.
 ~ 3° 2. nov. 1674 på Nellerup med *Dorthe Rode*, * 18. april 1633 i København, † 14. jan. 1677 smst. (begr. i Sct. Olai kirke i Helsingør), datter af kgl. faktor, købmand i København *Steffen Rode* (1587-1638) og *Marie Olufsen* († 1650). Hun ~ 1° 1661 med *Peder Jensen Grove* (1615-1673), kgl. fyrforvalter, ejer af Anholt.
3. *Ib Ovesen Rostgaard*, * ca. 1630, † 16 , blev ihjelstukket, ugift.
4. *Anne Ovesdatter Rostgaard*, * 1635, † 1705, ~ med *Iver Ewertsen* i Roost.⁴²

7. generation

I. Børn af Mads Outzen (Rostgaard) og Margrethe Jensdatter:

1. *Jens Rostgaard*, * 24. aug. 1650 på Rostgård, † 11. nov. 1715 i København, ridefoged i Kronborg amt 1684 efter farbroderen, amtsforvalter smst. 1691, rådmand i København 1702-15, tillige krigs- og landkommissær over Sjælland, Møen og Lolland-Falster 1703, ejer af Farumgård, Sejerø og Nekselø, forfatter af historiske skrifter, ~ 23. febr. 1687 med *Else Iversdatter*, * ca. 1659, † 20. juli 1741 på Farumgård, enke efter toldbetjent i København *Holger Sørensen* († 1686). Ingen børn.⁴³
2. *Owe Madsen Rostgaard*, * 1655, † febr. 1732.⁴¹
3. *Peder Madsen Rostgaard*, * 1660, † 1686.⁴¹

4. *Anna Madsdatter Rostgaard*, * 1662, † 1723, ~ trin. 1688 med *Christen Hansen*, * 1646, † 1732, som fik Rostgård efter sin svigerfader.⁴⁴ Fra dem nedstammer den yngre slægt Rostgaard, som ikke vil blive behandlet her.⁴⁴

II. Søn af Hans Rostgaard og Marie Reich:

1. *Jacob Rostgaard*, * 1651, † 1687 (ihjelstukken i Rendsborg), kaptajn under prins Georgs regiment, ~ med *Margrethe Redegelt*, enke efter krigskommissær Gravers.⁴¹

III. Søn af Hans Rostgaard og Cathrine Arendrup:

1. *Frederik Rostgaard*, * 30. aug. 1671 på Krogerup. † 25. april 1745 smst. (begr. i Holmens kirke i København). Studerede i København 1687-90, i udlandet 1690-99. Gehejmarkivar 1700, justitsråd 1702 og nobileret samme år med det våben, hans fader og forfædre havde ført før ham; En hvid okse (tyr) på grøn jord i rødt felt på skjoldet og et hvidt oksehoved på hjelmen. Direktør over det vestindisk-guinesiske kompagni 12. sept. 1712, etatsråd 19. nov. samme år, medlem af direktionen for Københavns brand- og vandvæsen 1714, justitiarius i højsteret 1. jan. 1720, oversekretær i Danske Kancelli 2. dec. 1721, afskediget 1725 på grund af bestikkelse, amtmand over Antvorskov og Korsør amter 1727, translator ved Øresund Toldkammer 1730-31, konferensråd 1735, ejer af Krogerup og Antholt, forfatter og litterær samler.⁴⁵
~ 1. marts 1703 i København (Frue kirke) med *Conradine Revenfeld*, * 9. juli 1687 på Sandbjerg, † 22. nov. 1770 på Krogerup, naturlig datter af daværende amtmand i Haderslev, senere storkansler, greve *Conrad Reventlow* (1644-1708) og *Anne Cathrine Hagensen* (1659-1691).⁴⁶

8. generation

I. Søn af Owe Madsen Rostgaard:

1. *Hans Outzen (Rostgaard)*, * ca. 1681, † 1729 på Rostgård (begr. 1. søndag i advent, 48 år gl.).

II. Børn af Jacob Rostgaard og Margrethe Redegelt:

1. *Hans Jacob Rostgaard*, * 1685, † 2. juni 1756 i Svendborg (bisat i Holmens kirke i København). Kadet i marinen 1701, sekondløjtnant 16. april 1708, premierløjtnant 4. okt. 1709, kaptajnløntnant 29. april 1710, kaptajn 28. okt. 1712, kommandørkaptajn 11. dec. 1719, schoutbynacht og chef for 3. division 28. dec. 1736, eskadronschef i flåden 1743,

viceadmiral 28. okt. 1746, afskediget 30. dec. samme år, bosatte sig i Svendborg. Ugift.^{41,47}

2. *Jørgen Christopher Rostgaard*, * 16 . . . , † 17 . . . Anast i Ostindien.⁴¹
3. *Cecilia Hedevig Rostgaard*, * 16 . . . , † 17 . . . , ~ med *Edzard Caspar von Hecklaw* i Danzig.⁴⁷

III. Børn af Frederik Rostgaard og Margaretha Bardonía:

1. *Gabriel Alexander de Verville*, * 11. jan. 1697 i Paris, † 30. okt. 1719 på Sct. Thomas.⁴⁷
2. *Catharina Margaretha de Verville*, * 1698 i Paris, † 1775 i Køge, ~ 2. maj 1724 med *Jesper Mikkelsen Orslef* (Aarslef), * 12. sept. 1695, † marts 1742, sognepræst i Strøby og Varpelev på Stevns 2. april 1723, søn af sognepræst i Årslev og Tilst *Mikkel Pedersen* (ca. 1663-1711).^{41,48}

IV. Børn af Frederik Rostgaard og Conradine Revenfeld:

1. *Conradine Sophie Rostgaard*, * 20. maj 1704 på Farumgård, † 23. febr. 1758 i Allerslev. Forfatterinde.⁴⁵ ~ 1° 7. aug. 1720 på Krogerup med *Frederik von der Maase*, * 27. maj 1696 i Kassel i Hessen, † 22. aug. 1728, ritmester, ejer af Førsløvgård og Tybjerggård, nobiliteret 1712, søn af hofpræst, professor, dr. theol. *Hector Gottfried Masius* (1653-1709) og 2. hustru *Anna Cathrine Drøge* (1661-1705).⁵⁰ ~ 2° 2. marts 1736 på Ødemark med *Oluf Bruun*, * 6. april 1711 i Dragstrup, † 30. dec. 1767 i København, kancelliasessor, ejer af Gjerdrup Hovedgård, justitsråd, byfoged i København, søn af sognepræst i Dragstrup og Skallerup *Peder Jacobsen Bruun* (1677-1712) og *Anna Olufsdatter Hosum* († 1712). Han ~ 2° juli 1760 med *Margrethe Fredericia von Storm* (1722-1786), datter af generalløjtnant *Ulrich Frederik von Storm* (1685-1754) og *Hedwig Werenskiöld* (1702-1771).⁵¹
2. *Adolphine Christine Rostgaard*, * 17. jan. 1706 i København, † 16. juli 1740 i barselseng, ~ 16. april 1739 med *Christian Stockfleth*, * 22. dec. 1715, † 25. nov. 1750, hofjunker og assessor i hofretten 1735, vicelandsdommer i Fyn 1736, justitsråd og fungerende landsdommer i Fyn 1738, stiftamtmand i Trondhjem 1744, højesteretsassessor 1747, ejer af Brahesholm og Søholm, søn af major *Vilhelm Stockfleth* til Brahesholm og Krengerup (1671-1725) og *Maria Dorothea Charisius* (1690-1722). Han ~ 2° 18. april 1749 med *Margrethe von Heinen* (1730-1805), datter af major *Ulrik Frederik von Heinen* til Ulriksholm († 1761) og *Catharina Brüggemann*, hun ~ 2° 1767 med stiftamtmand i Christiania *Caspar Herman Storm* (1718-1777).⁵²
3. *Christiane Benedicte Rostgaard*, * 13. aug. 1707 i København, † 18. okt. 1732 på Krogerup.⁵³
4. *Friderich Conrad Rostgaard*, * 29. dec. 1711 i Haderslev, † samme aften, indsat i sin mormoders begravelse i Haderslev 3. jan. 1712.^{53a}

5. *Friderica Rostgaard*, * 12. april 1720 i København, † 10. jan. 1722.
6. *Anne Sophie Rostgaard*, * 12. april 1720 i København (tvilling), † 28. april 1727.⁵³
7. *Sophie Magdalene Rostgaard*, * 26. marts 1722 i København, † 13. april 1727.⁵³

Havervadgård-slægten

Da den yngre slægt Outzen i lige mandslinje er udgået af Havervadgård-slægten, skal der også her gøres kort rede for denne.⁵⁴ Også den førte som flere andre sønderjydske storbondeslægter våben: I skjoldet til venstre to gyldne stjerner, til højre en halv lilje. Slægtens hjemsted er Brøns sogn i Hvidding herred, dengang Haderslev vesteramt, efter 1920 Tønder amt.

Dens ældste påviselige stamfader er *Mikkel Pedersen Holm*, der nævnes i skøder af 14. jan. 1513, 14. marts 1513 og 30. maj 1513 som bosat i Holm (Brøns sogn) og som sandemand i Hvidding herred. 1524 må han imidlertid have boet på Havervadgård, for da betalte han skat af jord, der tilhørte denne. Mikkel Pedersen Holm blev 1538 herredsfoged i Hvidding herred efter *Peder Troelsen* på Astrupgård (også Brøns sogn). Der synes at have været nogen uenighed og rivaliseren mellem de to storbondeslægter på Astrupgård og Havervadgård, men ifølge et dokument af 1538, der bekræftes 21. nov. 1546, indgås der et forlig mellem *Peder Troelsen* og sønnen *Niels Pedersen* på den ene side og *Mikkel Pedersen Holm* på den anden side. Kort tid derefter er M. P. H. vistnok død.

1547 har sønnen *Niels Mikkelsen* overtaget gården og stillingen som herredsfoged. Endnu 1578 har han begge dele, idet han 8. marts samme år og senere nævnes i en retssag mellem ham og *Niels Pedersen* på Astrupgård. Han må være død omkring 1580.

Niels Mikkelsen har fmlt. haft tre sønner: *Mikkel*, *Jens* og *Anders*. Om Mikkel hører vi ikke noget, men han må være fader til *Peder Mikkelsen Havervad* (ca. 1570-ca. 1638), hører ved Ribe Latinskole 1595, præst ved hospitalet smst. 1607.⁵⁵

Jens Nielsen havde gården Holm og var herredsskriver. Han nævnes i et dokument fra 22. marts 1574 i en strid mellem ham og lodsejerne i Brøns om græsningsretten på en ruglække.

Anders Nielsen fik Havervadgård og stillingen som herredsfoged efter faderen. Ifølge en meget afslidt gravsten i Brøns kirke skal han være født 1543 og død 1620, 77 år gammel. Han angives at have været herredsfoged i 19 år (skal vistnok være 39 år). Om hans hustru foreligger der ikke konkrete oplysninger, men hun må antages at have været datter af herredsfoged *Hans Ousen* i Roost (1518-1589), da hendes sønnesøn både arver navnet *Hans Outzen*, fogedgården i

Roost og slægtens våben. Hun må antages at have heddet *Barbara*, eftersom flere af hendes efterkommere bærer dette sjældne navn.

Anders Nielsen (og *Barbara Hansdatter*?) har sandsynligvis haft flere børn. Helt sikkert kendes kun sønnen *Hans Andersen*, men der har nok også været en datter gift med hr. *Christen Christensen Billum*, sognepræst i Brøns fra 1615 til sin død i 1627, da han blev stukket ned af nabopræsten, hr. *Hans Andresen* i Skærbæk.⁵⁶ Som formynder for C. C. B.'s børn, der boede i Ribe, nævnes nemlig 1640 *Hans Andersen* af Havervad, og blandt disse børn var der en datter ved navn *Barbara*, fmtl. opkaldt efter sin mormoder.⁵³

Hans Andersen (opkaldt efter morfaderen) var født 1580 og døde 1651. 1606 blev han gift med *Mette Jespersdatter*, der var født 1588 og døde 1658, datter af rådmand i Tønder *Jesper (Caspar) Petersen* og *Anne Hansdatter* fra Hajstrupgård. *Hans Andersen* og *Mette Jespersdatter* havde fælles onkel og tante, herredsfoged *Hans Ousen* i Roost (1556-1609) og hustru *Maren Hansdatter*. 1607 blev *Hans Andersen* kgl. Majestæts ridefoged i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder og ved faderens død 1620 dennes efterfølger som herredsfoged i Hvidding herred og ejer af Havervadgård. I Brøns kirke er der endnu både en gravsten over dem og et sandstensepitafium, opsat 1668. Der er våben for dem begge, hans de to gyldne stjerner og den halve lilje, hendes mødreneslægtens våben – den springende halve hjort med en slange i munden.⁵⁸ Af epitafiet fremgår det, at de i ægteskabet havde 3 sønner og 5 døtre. Børnene var følgende:

1. *Jesper Hansen* (1608-25. jan. 1677) (opkaldt efter morfaderen), stiftsskriver for den del af Ribe stift, som lå i Sønderjylland, herredsfoged i Frøs og Kalslund herreder (1644), ejer af en gård i Langetved (Skrave sogn, Frøs herred), borger i Ribe 7. sept. 1659, rådmand smst. 17. sept. samme år, borgmester smst. 1660, borgerlig rigsdagsmand samme år. ~ 1° 1636 med *Maren Nielsdatter* (Nisdatter?) (1588-6. juli 1659), enke efter *Gerhard Rantzaus*, forvalter i Haderslev distrikt og ved omslaget i Kiel *Jes Thommesen* i Langetved. ~ 2° 10. marts 1661 i Ålborg med *Karen de Hemmer* (2. aug. 1627-19. jan. 1694), datter af borgmester i Ålborg *Christoffer de Hemmer* († 1658) og *Karen Lauritsdatter Suur* († 1671), hun ~ 2° 1681 med *Thomas Friis* († 14. nov. 1689), landkommissær i Jylland, 3° 1691 med *Edvard Kruse* (10. sept. 1629-9. okt. 1695), tolddirektør i København og justitsråd. Ingen børn.⁵⁹
2. *Nis Hansen* (ca. 1610-1659) (opkaldt efter sin mormoders broder, herredsfoged *Nis Hansen* på Hajstrupgård (1556-1616)), herredsfoged i Hvidding herred og ejer af Havervadgård 1651-59. ~ med sit næstsøskendebarn *Ingeborg Detlefsdatter*, datter af forpagter af Foggebøl og Fresmark i Aventoft sogn *Detlef Carstensen* (1597-1645) og hustru *Katharina*

- Andersdatter (Ambders)* (1599-1636), hun ~ 2° med *Hinrich von Hatten* († 1679), borgmester i Tønder og ejer af Havervadgård. Ingen børn.⁶⁰
3. *Hans Outzen* (1616-27. okt. 1681) (opkaldt efter sin farmorsfader eller efter sin grandonkel), ridefoged i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder, ejer af Brønsgård og Roost Fogedgård, se senere.
 4. *Margrethe Hansdatter* (ca. 1610-16), ~ ca. 1629 med *Søren Pedersen Hegelund* (1594-1678), sognepræst i Skærbæk 1629-78, søn af biskop i Ribe *Peder Jensen Hegelund* (1542-1614) og 3. hustru *Anna Andersdatter Klyne* (1575-1640).⁵⁸ De havde bl.a. datteren *Barbara* (1633-1711), ~ 1° med *Jens Hermansen* (ca. 1620-1666), 2° 1667 med *Peder Jørgensen Janderup* (ca. 1640-1676), begge sognepræster i Vodder.⁶²
 5. *Maren Hansdatter* (ca. 1612-1681), ~ med *Niels Troelsen (Astrup)* (ca. 1610-ca. 1662), ejer af Astrupgård, søn af *Troels Nielsen* på Astrupgård († ca. 1635) og *Cathrine Frodesdatter*. Fra deres søn *Niels Nielsen Astrup* (1642-1701), sognepræst i Roager 1675-1701, nedstammer slægten *Astrup* i Norge. En datter *Barbara Nielsdatter* var gift med *Jonas Pedersen* († 1720/25), skriver hos amtsforvalteren i Haderslev, forpagter af Tornumgård.⁶³
 6. *Anne (?) Hansdatter* (ca. 1610-16), ~ ca. 1630 med *Hans Rasmussen (Johannes Erasm)* (ca. 1599-1655), sognepræst i Visby 1630-55.⁶⁴
 7. *Karen Hansdatter* (ca. 1620-16), ~ ca. 1647 med *Thomas Henriksen Weile (Wellejus)* (1616-1686), sognepræst i Hvidding 1647-86.⁶⁵ Fra dem nedstammer slægten *Wellejus* og på spindesiden slægten *Hofman-Bang*.⁶⁶
 8. *Anna Hansdatter* (ca. 1621-1692), ~ 1655 med *Peder Sørensen Wedel* (1630-1691), sognepræst i Rejsby 1653-91, provst i Hvidding herred 1685, søn af sognepræst ved Ribe domkirke *Søren Andersen Wedel* (1587-1653) og *Susanna Pedersdatter* (1587-1655).⁶⁷

Den yngre slægt Outzen

1. generation

Hans Outzen (1616-1681) må betegnes som den yngre slægt Outzens stamfader (se s. 119). At han var søn af herredsfoged *Hans Andersen* på Havervadgård og hustru *Mette Jespersdatter*, ses bl.a. deraf, at han 1) 1663 omtales som broder til *Jesper Hansen*,⁶⁸ 2) 1658 omtales som broder til *Nis Hansen*,⁶⁹ 3) førte samme våben som *Hans Andersen*, 4) havde en søn ved navn *Hans Andersen Outzen*, 5) 1646 sammen med *Hans Andersen* og *Jesper Hansen* undertegnede et forligelsesbrev mellem hr. *Søren Pedersen Hegelund* og familien *Spandet* i Skærbæk.⁷⁰

Hans Outzen blev ca. 1649 kirkeskriver i Hvidding, Nørre Rangstrup og Gram herreder efter broderen *Jesper Hansen*. Ca. 1651 blev han tillige ridefoged i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder efter faderen (nævnes i hvert

fald som sådan i Haderslev amtsregnskab 1656/57). Desuden ejede han flere gårde i Brøns og blev 1662 ejer af Roost Fogedgård med toftebolet Musvang i Toftlund sogn efter *Hans Hansen* og *Maren Hansdatter*.¹⁹

Hans Outzen blev gift ca. 1645/50 med *Dorthe Jesdatter*, der var født 1625 og døde 1699 (begravet 4. april i Brøns). Hun var sandsynligvis hans broder *Jesper Hansens* steddatter, datter af *Gerhard Rantzaus* forvalter i Haderslev distrikt *Jes Tommesen* og hustru *Maren Nielsdatter* (1588-1659). Jesper Hansen og Hans Outzen blev nemlig begge i 1663 indblandet i en strid med *Vibeke* salig *Laurits Friis'* i Ribe om Vibeke's steddatter *Ingeborgs* arv efter sin moder og mormoder.⁶⁸ Rådmand *Laurits Christensen Friis* (1619-1659) blev 19. aug. 1649 gift i Ribe med *Else Jesdatter*, datter af *Jes Tommesen* i Langetved, og havde i dette ægteskab datteren *Ingeborg* (1650-1727). Efter Elses død 20. dec. 1653 blev Laurits Friis gift 1656 med *Vibeke Jensdatter* (1638-1709), datter af rådmand i Varde *Jens Nielsen* og *Maren Jensdatter* fra Ringkøbing.⁷¹ Sidstnævntes broder *Thomas Jensen* i Harlem var også indblandet i striden på sin søsterdatters vegne.⁷²

Ovennævnte *Maren Nielsdatter* (1588-1659) har måske i virkeligheden været en Nisdatter, idet det sønderjydske navn Nis i kongeriget ofte blev til Niels, og hun har da måske været datter af herredsfoged *Nis Hansen* på Hajstrupgård (1556-1616) og hustru *Anna Erichsdatter Clementsen* (1570-1620), idet disse må have haft en datter ved navn Maren, opkaldt efter Nis Hansens moder *Maren Petersdatter*.⁷³ Dorthe Jesdatter er da opkaldt efter sin mormorsmoder *Dorothea Kortsdatter Kallesen* († 1608). I så fald var Dorthe Jesdatter Hans Outzens næstsøskendebarn og medarving til Roost Fogedgård. Hun nævnes da også udtrykkeligt i skødet vedrørende denne af 1662.

Over Hans Outzen og Dorthe Jesdatter findes der både gravsten og epitafium med deres portrætter og våben i Brøns kirke. Hans våben er på hjelmen en halv okse (Ousen-slægtens våben) og i skjoldet to gyldne stjerner til højre og en halv lilje til venstre (Havervadgård-slægtens våben). Dorthe Jesdatters våben viser tre roser i skjoldet og en rose på hjelmen.⁷⁴

2. generation

1. *Detlef Outzen*, * ca. 1645/50, † 1721 i Roost (begr. 29. aug. i Arrild) (fmtil. opkaldt efter sin faders foresatte *Detlef Reventlow* (1600-1664), amtmand i Haderslev 1642-48). Ridefoged i Nørre Rangstrup herred 2. april 1672 og tillige i Hvidding herred 5. nov. 1681 efter faderen, amtskriver ad interim i Løgumkloster amt 1677-79,⁷⁵ ejer af Roost Fogedgård og af Brønsgård, overlod ifølge kontrakt af 1. maj 1692 gården Gelstoft i Gram sogn i forpagtning til broderen Josias, fik ifølge kgl. resolution af 23. nov. 1697 frihed for sine to gårde i Roost og for sin gård i Brøns, så længe han var ridefoged i begge herreder, og 6 års frihed for de to øde gårde Nitriskær og Gammelskov (begge i Agerskov sogn) mod at sætte dem i god stand.⁷⁶ ~ 1.

- juni 1686 i Arrild med *Helvig (Herlich) Hoyer*, * juli 1655, † 1728 i Roost (begr. 11. maj), datter af sognepræst i Ladelund *Christian Hoyer* (1613-1696) og *Ingeborg Carlsen*.⁷⁷
2. *Josias Outzen*, * ca. 1650, † 1708/15. Dimitteret fra Haderslev Latinskole, immatrikuleret 19. sept. 1670 i København, 25. aug. 1672 i Königsberg, 29. aug. 1688 i Jena.⁷⁸ Fik ifølge kontrakt af 1. maj 1692 gården Gelstof i Gram sogn overladt i forpagtning på livstid af broderen Detlef mod en årlig afgift af 100 rdlr. cour. og 200 species. Da enken igen blev gift, ville hun ikke overholde kontrakten, fordi denne ikke var stemplet, men rentekammeret tillod ved kgl. resolution af 21. okt. 1715, at denne måtte stemples. ~ 169 med *Anna Henningia Harboe*, dbt. 6. sept. 1670 i Halk, † 17. , datter af sognepræst i Halk *Ludvig Nielsen Harboe* (ca. 1635-1689), og *Johanne Hansdatter Hoyer*. Hun ~ 2° ca. 1715 med *Christopher Carstensen* (16 -1737), forvalter på Gram 1710, ejer af Midtmøllen i Ribe (1722, 1727) og af Nybølgård i Gram sogn, søn af borgmester i Ribe *Caspar Christophersen Carstensen* og *Kirsten Baggessdatter*.⁷⁹
 3. *Hans Andersen Outzen* (opkaldt efter sin farfader), * ca. 1652, † 1701 i Brøns (begr. 15. febr., 47¾ år). Ugift. Gravsten i Brøns kirke.⁸⁰
 4. *Jesper Outzen* (opkaldt efter sin farmorsfader), * ca. 1655, † 28. dec. 1683 i Brøns (begr. 10. jan. 1684), tolder på List. Ugift. Gravsten i Brøns kirke.⁸⁰
 5. *Christian Outzen*, * ca. 1657, † 1708 i Brøns (begr. 27. jan.), viceridefoged og tolder i Brøns. Ugift. Gravsten i Brøns kirke.⁸⁰⁻⁸¹
 6. *Hans Outzen*, * ca. 1659, † 1727 i Brøns (begr. 9. jan.), toldinspektør ved Listerdyb og i Brøns.⁸² ~ 15. juni 1697 i Visby med *Anna Christine Clausen*, * 1670, † 1730 i Brøns (begr. 15. juni), datter af godsforvalter på Trøjborg *Nicolai Clausen* (ca. 1630-1709) og *Cathrine Steenbeck* (1636-1683).⁸³
 7. *Mette Hansdatter Outzen*, (opkaldt efter sin farmoder) * ca. 1650, † 30. aug. 1681 i Brøns i barselseng (begr. 5. sept., 31½ år), ~ 25. nov. 1680 i Brøns med *Matthias Lange*, * ca. 1648 (i Flensborg eller Haderslev?), † 1726 (begr. 19. febr. i Brøns), skriver hos amtmand Conrad Reventlow i Haderslev ca. 1666, herredsfoged i Hvidding herred 1673, tillige kirkeskriver i Hvidding, Nørre Rangstrup og dele af Gram herreder 5. nov. 1681 efter Hans Outzen, ejer af Havervadgård efter *Hinrich von Hatten* 1680.⁸⁴ Han ~ 2° 4. nov. 1684 i Brøns med *Elsabe Ambders*, * ca. 1660, † 1 , datter af sognepræst i Burkal, mag. *Andreas Ambders* (1613-1687), og 2. hustru *Elsabe Carstensdatter (Schmidt eller Fabricius)* (1633-1675).⁸⁵
 8. *Maren Hansdatter Outzen* (fntl. opkaldt efter sin mormoder), * ca. 1650/55, † 29. nov. 1726, ~ 21. sept. 1679 i Arrild med *Niels Lauritsen Fog*, * 1641, † 26. sept. 1699, sognepræst i Starup og Nebel 1669-99, søn af sognepræst i Feldballe, provst mag. *Laurits Nielsen Fog* (ca. 1600-1667) og *Inger Rasmusdatter* (ca. 1600-1691).⁸⁶
 9. *Else Hansdatter Outzen* (fntl. opkaldt efter sin moster) * 1665 i Brøns (dbt. 17.

jan.), † 1725 i Kjolden, ~ 26. okt. 1700 i Brøns med *Peder Mortensen Stauning*, * 16. febr. 1666 i Stauning, † 9. juni 1725 i Mjolden, sognepræst i Mjolden 1699-1725.⁸⁷ Ingen børn. Skifte 9. juli 1725.⁸⁸

3. generation

I. Børn af ridefoged Detlef Outzen og Helvig (Herlich) Hoyer:

1. *Hans Outzen* (opkaldt efter sin farfader), * 1687, † 15. dec. 1755 i Roost. Husfoged i Haderslev vesteramt, ejer af Roost Fogedgård, kirkevæрге for Arrild kirke. ~ 20. juni 1720 i Arrild med *Anna Hennings Mechlenburg*, * ca. 1690/95, † 17 , datter af sognepræst i Arrild *Christian Mechlenburg (Schnell)* (ca. 1660-1720) og *Maren Petersdatter Henningsen* fra Tønder (1665-1737).⁸⁹
2. *Ingeborg Outzen* (opkaldt efter sin mormoder), * ca. 1689, † 26. nov. 1763 i Branderup. ~ 12. sept. 1713 i Arrild med *Nicolaus Freuchen*, * 1678, † 25. juli 1752 i Branderup. Student fra Haderslev, immatrikuleret i Wittenberg 5. maj 1695, i København 12. okt. 1706, sognepræst i Branderup 1712-52, provst i Nørre Rangstrup herred 1744-52, søn af forpagter af Vojensgård, senere bysekretær i Haderslev *Nicolaus Freuchen*.⁹⁰
3. *Christian Outzen* (opkaldt efter sin morfader), * 27. april 1691 i Roost, † 27. juli 1758 i Toftlund (Herrested). Student i Jena 1710, i Halle 171 , i København 1. maj 1713, cand. theol. 1713 smst. Adjunkt i Toftlund 1723, sognepræst smst. 1739-58.⁹¹ ~ 1° 10. sept. 1723 med *Elsebeth Slange*, * 3. nov. 1694 i Toftlund, † 17. april 1726 smst., datter af sognepræst i Toftlund *Claus Andersen Slange* (1653-1739) og *Elisabeth Marcusdatter Stuhr* (1666-1740).⁹² ~ 2° 3. juli 1727 med *Elisabeth Charlotte Klinker*, dbt. 6. marts 1691 i Nordborg, † 20. nov. 1776 i Toftlund, datter af diakon i Nordborg, senere sognepræst i Oksbøl på Als *Johan Bugislaus Klinker* (1658-1713) og 1. hustru *Anna Maria Harboe*.⁹³
4. *Dorthea Outzen* (opkaldt efter sin farmoder), * ca. 1693/94, † ca. 1772. ~ 29. marts 1731 i Arrild med sin fætter *Christian Friis*, * 27. maj 1680 i Abild, † 16. marts 1745 smst. Stud. i Kiel 16. nov. 1700, i Rostock 1703. Kapellan i Abild (1716), sognepræst smst. 1723-45, søn af sognepræst i Abild *Christian Friis* (1651-1723) og *Christina Hoyer*.⁹⁴ Han ~ 1° 18. april 1724 med sin kusines datter *Elisabeth Fabricus*, * 5. marts 1695 i Løjt, † 1724/31 i Abild, datter af sognepræst i Løjt *Wilhadus Fabricius* (1651-1725) og *Katharina Friis* (1663-1702).⁹⁵
5. *Mette Marie Outzen* (opkaldt efter sin farfarsmoder og sin farmorsmoder), * 1696, † 1747 i Roager præstegård hos sin broderdatter (begr. 10. marts i Arrild). Ugift.

II. Børn af forpagter Josias Outzen og Anna Henningia Harboe:

1. *Dorthea Outzen*, * ca. 1696, † 1774 på Gelstoft. ~ 1° ca. 1719 med *Bertel Simonsen*, * ca. 1670 på Sparkær (Øsby sogn), † dec. 1731, forpagter af Gelstoft, skovrider i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder, søn af frigårdsejer *Simon Bertelsen* til Sparkær (1637-1727) og *Kirsten Enevoldsdatter Boldich* (1650-1725) samt broder til land- og krigskommissær *Andreas Simonsen* til Erholm (16 -1733) og til amtmand *Hans Simonsen* til samme (1668-1768).⁹⁶ ~ 2° 19. febr. 1733 i Gram (bevilling til hjemmevielse 19. jan.) med *Iver Ravn (Corvinus)*, * 15. dec. 1699 i Gammel Haderslev, † 1746 på Gelstoft begr. 13. marts i Gram, immatrikuleret i Wittenberg 3. okt. 1721, forpagter af Gelstoft 1733, søn af sognepræst i Gammel Haderslev *Jens Iversen Ravn* (1666-1713) og *Christine Simonsdatter Eisbøl* (ca. 1666-1725).⁹⁷ En søn af Bertel Simonsen og Dorthea Outzen var *Josias Autzen*, * ca. 1720, † 10. sept. 1779 i Odense, student fra Ribe Domscole, immatrikuleret i København 30. juli 1740, senere generalauditør.⁹⁸ Deres sønneatter *Anne Sophie Simonsen* (1755-1802) blev 1776 gift med *Lorentz Christian Ernst Bertelsen* (1752-1822) (nobileret *de Cederfeld* 1759, *Cederfeld de Simonsen* 1798), som med hende arvede Erholm og Søndergårde efter ovennævnte *Hans Simonsen*, og fra dem nedstammer slægten *Cederfeld de Simonsen*.⁹⁹
2. *Johanne Louise Outzen* (opkaldt efter sin moders forældre), * 1701, † 25. maj 1743. ~ 22. aug. 1721 i Arrild med *Andreas Clausen Slange*, * 27. aug. 1687 i Toftlund, † 1745 i Arrild (begr. 17. juni), immatrikuleret i Wittenborg 18. april 1707, i København 8. aug. 1714, sognepræst i Arrild 1720-45, søn af sognepræst i Toftlund *Claus Andersen Slange* (1653-1739) og *Elisabeth Marcusdatter Stuhr* (1666-1740) (jfr. forannævnte fætter *Christian Outzen* (1691-1758)).¹⁰⁰ Han ~ 2° 28. juli 1744 i Arrild ifølge dispensation af 26. juni 1744 med sin 1. hustrus søsterdatter *Anna Kirstine Simonsen*, * 1720, † 28. okt. 1782, datter af *Bertel Simonsen* (1670-1731) og *Dorthea Outzen* (1696-1774).¹⁰¹

III. Børn af toldinspektør Hans Outzen og Anna Christine Clausen:

1. *Nicolai Outzen* (opkaldt efter sin morfader), * 1701, † 1739. Immatrikuleret i Jena 8. juni 1725, i København 4. okt. 1728, sognepræst på Amrum 1732-39.¹⁰² ~ 22. juli 1735 med *Anna Catharina Riese*, * 10. juli 1709, † 17 , datter af sognepræst i Agerskov, provst *Christian Ottesen Riese* (1666-1747) og *Anna Schnell* (1668-1739).¹⁰³ Hun ~ 2° 20. juli 1739 med sin slægtning *Frederik Mechlenburg*, * 6. sept. 1710 i Fossum (Norge), † 20. marts 1778 på Amrum, student fra Trondhjem, immatrikuleret 19. april 1730 i København, 173 i Jena, cand. theol. 1738 i København, sognepræst på Amrum 1739-78, søn af købmand *Jørgen Frederiksen Marstrand* og *Else Margrethe Mechlenburg*.¹⁰⁴

2. *Dorothea Outzen* (opkaldt efter sin farmoder), * 17.., † 17.., ~ 1736 med sin fætter *Johan Hieronymus Clausen*, * 16. nov. 1708 på Trøjborg, † 20. marts 1778, student fra Ribe, immatrikuleret 19. juli 1727 i København, 2. maj 1731 i Kiel, cand. theol. 1736, sognepræst i Mjolden 1737 efter sin fætter *Broder Brorson* i Visby 1754-78, provst i Lø herred 1763, søn af godsforvalter på Trøjborg, senere amtsforvalter og husfoged i Løgumkloster *Nicolai Clausen* den yngre (ca. 1670-1723) og *Margrethe Hedewig Raager*.¹⁰⁵
3. *Hans Outzen* (opkaldt efter sin farfader), * 1718 i Brøns (dbt. 23. okt.), † 17...

4. generation

I. Børn af husfoged Hans Outzen og Anna Hennings Mechlenburg:

1. *Maren Outzen* (opkaldt efter sin mormoder), * 1720, † 1720 i Roost (begr. 24. nov.).
2. *Christina Maria Outzen*, * ca. 1722/23 (konfirmeret 1738), † ? , ~ 13. okt. 1758 i Arrild med *Peder Møller*, Åkær.
3. *Detlef Outzen* (opkaldt efter sin farfader), * 1725, † 21. aug. 1783 på Fårgård (Nørre Løgum sogn), cand. jur. 174 , advokat 8. aug. 1749, birkefogedadjunkt i Løgumkloster birk 1751, birkefoged smst. ca. 1752/53, kancelliråd 11. febr. 1780, ejer af Fårgård 1753¹⁰⁶ og forpagter af Brøns Mølle. ~ ca. 1751/52 med *Christiana Hanna Andersen*, * ca. 1733, † 27. dec. 1812 på Fårgård, datter af birkefogedfuldmægtig i Løgumkloster birk, fra 1733 forpagter af Brøns Mølle *Andreas Andersen* (ca. 1706-1777)¹⁰⁷ og *Cathrine Steenbeck Clausen*.¹⁰⁸
4. *Dorothea Maria Outzen* (opkaldt efter sin farfarsmoder og mormoder), * 8. marts 1727 i Roost, † ?, ~ 13. sept. 1746 med *Christian Schmidt*, * 15. juni 1708 i Lemvig, † 1767 i Roager. Student fra Viborg, immatrikuleret i København 24. juli 1730, cand. theol. 1737, hører ved Viborg Latinskole 1731, sognepræst i Roager 1740-67, søn af *Niels Christensen* og *Marie Nielsdatter*.¹⁰⁹ Han ~ 1° 1741 med *Maren Schaltz*, * ca. 1717, † 12. juni 1745, datter af købmand i Viborg *Jørgen Pedersen Schaltz (Skals)* († 1752) og *Karen Jensdatter Nybroe* († 1754).¹¹⁰
5. *Heilvig Outzen* (opkaldt efter farmoder), * 1730, † 25. maj 1731 i Roost (1 år og 37 uger gammel).
6. *Christian Outzen* (opkaldt efter morfader), * 1732 i Roost (dbt. 31. juli), † 1. dec. 1809 smst. Student fra Haderslev Latinskole, immatrikuleret i København 29. aug. 1753, cand. jur. 1758, husfoged i Haderslev Vesteramt 29. marts 1763, afsked ifølge kgl. resolution af 20. dec. 1797 med 150 rdlr. årlig i pension, tillige ridefoged i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder, ejer af Roost Fogedgård.¹¹¹ ~ 12. maj 1775 i Arrild med *Elisabeth Wilhelmine*

Hoffmann, * 1751 i Roost (dbt. 26. nov.), † 26. sept. 1798 smst., datter af herredsfoged i Hvidding og Nørre Rangstrup herreder, kancelliråd *Christan Hoffmann* (1703-1763) og *Marsilia Martensen* (1728-1782).¹¹²

II. Børn af sognepræst Christian Outzen og hustruer:

1. *Detlef Outzen* (opkaldt efter farfader), * 21. juni 1724 i Toftlund, † 25. juli 1789 i Bevtoft. Student fra Ribe, immatrikuleret i København 28. juli 1744, cand. theol. 1748. Personel Kapellan i Bevtoft og Tirslund 1758, sognepræst i Branderup 1760, i Bevtoft-T. 1778-89.¹¹³ ~ 1° 1760 med *Christiane Chrystalsin*, * 1731, † juli 1769, datter af sognepræst i Bevtoft-T. *Augustinus Chrystalsin* (1697-1761)¹¹⁴ og *Magdalen Eichel*.¹²¹ ~ 2° ca. 1770 med *Sophie Magdalene* . . ., * ca. 1731, † 14. okt. 1774 i Branderup (43 år, 17 uger, 3 dage gl.).
2. Dødfødt søn, * 11. febr. 1729 i Toftlund.
3. *Johannes Outzen* (opkaldt efter morfader), * 15. marts 1731 i Toftlund, † 12. juli 1800 smst., Student fra Sommersted skole, immatrikuleret i København 31. juli 1751, baccalaureus 9. aug. 1753. Ugift.¹¹⁶
4. *Hans Christian Outzen*, * 30. aug. 1732 i Toftlund, † 9. juli 1820 smst., landbolsmand i Toftlund. Ugift.

III. Barn af Nicolai Outzen og Anna Catharina Riese:

1. *Anna Chrstine Outzen*, * ca. 1737, † 6. dec. 1802 i Klipleve (65 år, 2 mdr., 19 dage). Ugift.

5. generation

I. Børn af birkefoged Detlef Outzen og Christiane Hanna Andersen:

1. *Anna Outzen* (opkaldt efter farmoder), * 1753 på Fårgård (dbt. 24. juli), † (før 1812), ~ 12. april 1788 i Nørre Løgum med *Johannes Paulsen* i Løgumkloster.
2. *Hans Outzen* (opkaldt efter farfader), * 1753 på Fårgård (dbt. 5. sept.), † 19. aug. 1804 i Rabsted. Stud. theol. i Kiel 17. okt. 1777, testimonium academicum ca. 1780, kopist og fuldmægtig i Genraltoldkammeret 1781-86, birkefoged i Løgumkloster birk 1786-98, herredsfoged i Slogs herred med bopæl i Rabsted 1798-1804, ejer af Fårgård.¹¹⁷ ~ 25. okt. 1793 i Nørre Løgum med *Anne Margrethe Bentzen*, * 1764, † 29. juli 1807 på Fårgård, datter af kogsinspektør i Christian Albrechts Kog, kancelliassessor *Samuel Bentzen* på Klægsbølgård (1730-1805) og *Maria Petersen* (1734-1777), ~ 1° med *Ludolph Langhein* (1709-1760), borger i Tønder).¹¹⁸ Hun ~ 1° 178 med *Lorenz Peter Marquardsen*, * 1760, † 1790 i Gram (begr. 2. marts), pensionær på Krammark (Broager sogn), senere på Gram.
3. *Cathrine Steenbeck Outzen* (opkaldt efter mormoder), * 23. febr. 1757 på

Fårgård, † 18.. (efter 1804), ~ 29. okt. 1784 i Nørre Løgum med *Friedrich Gabriel Braun (Bruhn)*, * ca. 1758, † 9. juli 1796 i Brede, student fra Tønder, immatrikuleret i København 10. jan. 1760, sognepræst i Katharinenheerd 1767, i Nørre Løgum 1778, i Brede 1789-96,¹¹⁸ søn af diakon i Læk, senere sognepræst i Nykirke *Johann Hinrich Braun* (ca. 1708-1769) og *Ellen Eleonora Mercatus* († ca. 1762).¹¹⁹

4. *Christian Hansen Outzen* (opkaldt efter morfaders morbroder), * 1758 på Fårgård (dbt. 23. febr.), † 12. juni 1758 smst.
5. *Andreas Outzen* (opkaldt efter morfader), * 1760 på Fårgård (dbt. 10. marts), † efter 1812. Skæbne ukendt.
6. *Nicolai Outzen* (opkaldt efter mormoders broder), * 6. april 1763 på Fårgård, † 1804/12.
7. *Detlef Outzen* (opkaldt efter farfarsfader), * 16. okt. 1764 på Fårgård, † 1. dec. 1764 smst.
8. *Marie Elisabeth Outzen* (opkaldt efter mormoders faster), * 1767, † 6. jan. 1844 i Brøns, ~ 26. juni 1785 i Gammel Haderslev med *Hans Radoor*, * 13. juni 1761 i Rejsby, † 11. maj 1836 i Brøns, student fra Ribe Latinskole, immatrikuleret i København 2. okt. 1780, cand. theol. 1785, personel kapellan i Gram 1788, sognepræst i Vodder 1792, i Brøns 1814-36,¹²⁰ søn af sognepræst i Rejsby *Anders Pedersen Radoor* (1718-1794) og 2. hustru *Christiane Hoyer* (ca. 1738-1812).¹²¹
9. *Detlef Outzen* (opkaldt efter farfarsfader), * 21. april 1768 på Fårgård, † 10. maj 1768 smst.
10. *Thomas Clausen Outzen* (opkaldt efter mormoders broder), * 26. jan. 1770 på Fårgård, † 18 (1804/12).
11. *Marie Heilvig (Hedvig) Outzen* (opkaldt efter farmorsmoder og farfarsmoder), * 5. aug. 1772 på Fårgård, † 27. maj 1818 i Løgumkloster. ~ 1° 3. april 1804 i Løgumkloster med *Johann Andreas Kruckenberg*, * 22. okt. 1764 i Tønder, † 3. nov. 1805 i Tetenbüll, student i Kiel 2. maj 1786, cand. theol. på Gottorp 1793, kapellan i Løgumkloster 1795-1801, diakon i Tetenbüll 1804-05,¹²² søn af kantor i Tønder *Johan Andreas Kruckenberg* (1708-1777) og 3. hustru *Inger Margaretha Bruun* (1730-1775). ~ 2° 28. nov. 1812 i Løgumkloster med *Peter Lassen Hansen*, * 11. sept. 1788 i Løgumkloster, † 10. maj 1833 smst., politibetjent i Løgumkloster, søn af bolsmand i Løgumkloster *Hans Petersen* og *Cecilie Catharina Petersen*.¹²³

II. Børn af husfoged Christian Outzen og Elisabeth Wilhelmine Hoffmann:

1. *Anna Outzen* (opkaldt efter farmoder), * 1775 i Roost (dbt. 8. febr.), † ? . Skæbne ukendt.
2. *Christian Outzen* (opkaldt efter morfader), * 25. sept. 1776 i Roost, † 3. juni 1828 smst. Ejer af Roost Fogedgård. ~ 1° 1817 med *Anne Marie Christiansen*, * ca. 1796, † 11. juli 1818 i Roost. ~ 2° 2. juni 1825 i Arrild

med *Anna Rostgaard Ewald*, * 27. nov. 1801 i Roost, † 1. juli 1827 smst., datter af gårdmand i Roost, sognefoged og kirkeværge *Hans Rostgaard Ewald* (1769-18) og *Ellen Enemark* (1768-1844).¹²⁴

3. *Hans Outzen* (opkaldt efter farfader), * 1778 i Roost, † 8. juli 1780 smst.
4. *Marsilia Outzen* (opkaldt efter mormoder), * 30. okt. 1782 i Roost, † 1782 smst.

III. Børn af sognepræst Detlef Outzen og Christiane Chrystalsin:

1. *Elsabe Outzen* (opkaldt efter farmoder), * 20. aug. 1762 i Branderup, † 27. marts 1817 i Flensborg (Vor Frue). ~ 178 med *Erich Hansen Quorp*, * 1. aug. 1755 i Branderup, † 13. juni 1812 i Åbenrå, skibskaptajn i Flensborg.
2. *Augustinus Outzen* (opkaldt efter morfader), * 22. dec. 1764 i Branderup, † 11. juni 1768 smst.
3. *Andreas Outzen*, * 30. marts 1767 i Branderup, † ? . Skæbne ukendt.
4. *Magdalene Outzen* (opkaldt efter mormoder, trilling), * 14. juli 1769 i Branderup, † 15. juli 1769 smst.
5. *Anna Outzen*, * 14. juli 1769 i Branderup, † 16. juli 1769 smst.
6. *Christiana Outzen*, * 14. juli 1769 i Branderup, † 17. juli 1769 smst.

6. generation

I. Børn af birkefoged og herredsfoged Hans Outzen og Anne Margrethe Bentzen:

1. *Christiana Hanna Outzen* (opkaldt efter farmoder), * 26. sept. 1796 på Fårgård, † 30. jan. 1786 i Åbenrå. ~ 2. maj 1817 i Ballum med *Hans Madsen Schmidt*, * 16. maj 1788 i Ballum, † 27. juni 1847 i Åbenrå, købmand og urmager i Åbenrå (borgerskab 27. dec. 1817), søn af *Hans Hansen Schmidt* og *Maren Lassen*. Han ~ 1° 18 med *Ingeburg Dahl*.¹²⁶
2. *Emilie Outzen*, * 13. aug. 1798 på Fårgård, † 18 . Skæbne ukendt.
3. *Detlef Outzen* (opkaldt efter farfader), * 18. april 1800 på Fårgård, † 18... Skæbne ukendt.
4. *Nicoline Abel Christine Benedicte Outzen*, * 3. marts 1802 på Fårgård, † 18... ~ 1° 182 med *Jens Nissen*, * 1795 i Ringswarf (Munkbrarup sogn), † 31. okt. 1824 i Tønder, købmand smst., søn af gårdmand *Hans Nissen* og *Anna Nissen*. ~ 2° 27. maj 1827 i Brøns med sin fætter *Frederik Julius Radoor*, * 17.. i Vodder, † ? , købmand og rådmand i Tønder, søn af sognepræst i Vodder, senere Brøns *Hans Radoor* (1761-1836) og *Marie Elisabeth Outzen* (1767-1844).¹²⁶

II. Børn af gårdejer Christian Outzen og hustruer:

1. Dødfødt barn, * juli 1818 i Roost.¹²⁷

2. *Hans Outzen* (opkaldt efter morfader), * 1823 i Roost, † 30. okt. 1834 smst., vistnok som slægtens sidste mandlige medlem.¹²⁷
3. *Anne Marie Outzen* (opkaldt efter faderens 1. hustru), * 15. marts 1825 i Roost, † juni 1825 smst.¹²⁷

Henvisninger og noter

1. Smlgn. Sønderjyske Årbøger 1982, s. 87-120 (H. P. Jensen: Christian Outzen på Roost Fogedgård (1732-1809)) og H. P. Jensen: Før i verden, 1982, s. 63-84 hvor det siges, at »de slægtshistoriske oplysninger hidrører i det væsentlige fra bibliotekar Carl Langholz, Skive«.
2. Dokumenterne vedr. Rømet, Branderup og Musvang findes i Løgumbogen og er trykt i *Scriptores Rerum Danicarum VII* og i G. Helge Petersen: Toftlund Sogn, 1944, s. 140-52.
3. *Scriptores Rerum Danicarum VII* (Løgumbogen); Danmarks gamle Personnavne I, 1936-40, sp. 466; Personalhist. Tidsskr. 14. r. II 1960, s. 100 (J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogeder).
4. Rep. dipl. 2. R. VI, 1934, s. 504 f.
5. J. Fausbøl: Minder fra Branderup Sogn og Roost, 1911, s. 6 f.
6. Personalhist. Tidsskr. 14 r. II 1960, s. 100 (J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogeder).
7. Sønderjyske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden, 1895-99, s. 24, 48.
8. Morten Kamphövener: Møllens Røst. Historiske Brudstykker omkring Hellevad Vandmølle, 1944, s. 15.
9. Sønderjyske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden, 1895-99, s. 432.
- 9a. Sønderjyske Aarbøger 1937, s. 79 f.
10. *Scriptores Rerum Danicarum VII*, s. 9.
11. Smst. s. 13.
12. Sønderjyske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden, 1895-99, s. 389.
13. Smst s. 138; Jes M. Holdt: Gårde og slægter i Løjt sogn, 1982, s. 227.
14. Sønderjyske Aarbøger 1937, s. 80 (Johan Hvidtfeldt: Vestslesviske bønder i 1599).
15. J. Fausbøl: Minder fra Agerskov Sogn, 1910, s. 15; Sønderjysk Månedsskrift 1982, s. 216 (H. V. Gregersen: Johannes Prætorius (I), her antydes det, at Ellen Terstensdatter ~ 9. juni 1639 med hr. Johannes Prætorius (II) i Højst (1611-1686) var en datter af Tersten Petersen i Roost, men dette er næppe rigtigt).
16. Johannes Mejers Kort over det danske Rige III: Aabenraa Amt, 1942, s. 27.
17. Meddelt af Jørgen Wind, Vedbæk.
18. Fødsels- og dødsår kendes fra en fortegnelse over herredsfogeder i Nørre Rangstrup herred i Agerskov kirkebog; kilden er utvivlsomt en nu forsvunden gravsten i Arrild kirke.
19. Johan Hvidtfeldt: Oplysninger om Ridefogeden Hans Outzen i Brøns (Ms. i LA Åbenrå).
20. Sønderjysk Månedsskrift 1982, s. 213 (H. V. Gregersen: Johannes Prætorius (I)).
21. Morten Kamphövener: Møllens Røst, 1944, s. 16; H. V. Gregersen: Niels Heldvad, 1957, s. 86, 115.
22. Fødsels- og dødsår kendes fra Agerskov kirkebog, døds- og begravelsesdato fra Peder Hegelunds almanakoptegnelser 1565-1613, 1976, s. 529, og fra Åstrup kirkebog.
23. Sønderjyske Aarbøger 1891, s. 221 f (G. Friis: Herredsfoged Nis Henriksen paa Hajstrupgaard og hans Slægt).
24. Om gravstenen se Danmarks Kirker, udg. af Nationalmuseet. Tønder amt, 1957, s. 1278, og Chr. Axel Jensen: Danske adelige gravsten II, 1953, s. 255, nr. 591; Heraldisk Tidsskrift IV, 1978, s. 307 (Charles M. Hansen: Hjort og slange i våbenet).
25. Kgl. Bibl. Langebeks Ekscerpter 184 a (Fr. Rostgaards optegnelser om sin slægt); Lengnick: Tabeller (Rostgaard).
26. O. H. Møller: Genealogia Bennich (Stadsarkivet i Flensborg, fotokopier i RA og LA Åbenrå).
27. Sønderjyske Skatte- og Jordebøger fra Reformationstiden, 1895-99, s. 291.
28. O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og

- Holsten I, 1932, s. 70; Morten Kamphøve-
ner: *Møllens Røst*, 1944, s. 18, 20, 21, 23;
Sønderjydske Månedsskrift 1952, s. 184
(Max Rasch: Præsteslægten Wulff i Bev-
toft-Tirslund); H. V. Gregersen: Niels
Heldvad, 1957, s. 114-17; Vonsild kirkebog
1659-1708, udg. 1982, s. 348).
29. Sønderjydske Aarbøger 1929, s. 153-60; O.
F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Hol-
sten I, 1932, s. 73; Personahist. Tidsskr.
II. R. V, 1944, s. 89 f (J. Smith: Præstes-
lægten Boysen (Boëthius)).
30. Kgl. Bibliotek: Langebeks Ekscerpter 184
a (Fr. Rostgaards optegnelser om sin og sin
hustrus slægt).
31. Fra deres sønner, sandemand og gdm. i
Rurup Peder Jensen (1629-1716) og gdm.
Jørgen Jensen i Refslund (1627-1702) ned-
stammer slægten Kjergaard i Refslund og
derigennem forfatteren til denne artikel.
Fra enestegården Refslund stammer fmtl.
også slægten Refslund i Agerskov sogn,
hvis ældste kendte mand er Peder Refslund
i Vellerup (nævnt 1664/65) (jfr. M. Refs-
lund Poulsen: Minder. Person- og Folke-
livsskildringer fra Nordslesvig, 1949, s. 31-
43; Moders Slægt).
32. Peder Hegelunds almanakoptegnelser
1565-1613 I, 1976, s. 545, II s. 291.
33. Sønderjydske Maanedsskrift 1956, s. 25-28
(Ed. Juhler: Husfoged i Haderslev Frederik
Frese og hans Slægt). Jørgen Frederik-
sen og hans svigermoder havde fælles onkel
og tante, idet Jørgen Frederiksens faster
Magdalene Frese var gift med Maren
Hansdatters farbroder Peter Nissen i
Flensborg (Sønderjydske Aarbøger 1891, s.
220).
34. RA. T. Kanc. I. A. 35. Koncept til kgl.
missive til amtmand Kay von Ahlefeldt i
Haderslev af 6. dec. 1660 (se bilag I).
- 34a. Sønderjydske Aarbøger 1982, s. 119.
- 34b. Sønderjydske Aarbøger 1937, s. 119.
35. Se bilag II, jfr. J. Fausbøl: Minder fra
Branderup Sogn og Roost, 1911, s. 128.
36. Hans Nissen (1626-1681), herredsfoged i
Slogs herred og ejer af Hajstruppgård, var
søn af herredsfoged Hans Nissen på Haj-
struppgård (ca. 1590-1645), der atter var
søn af herredsfoged Nis Hansen på Haj-
struppgård (1558-1616), som var broder til
Maren Hansdatter ~ med *Hans Ouzen*
(1556-1609) (Sønderjydske Aarbøger 1891,
s. 220 f, 223 f, 225 f; Carl Langholz:
Ahnetavle for Hans Heinrich Jessen og
Helene Clausen f. Jessen, 1952 dupl., s. 32
ff).
37. Paul Garp var husfoged i Flensborg. Hans
hustru var fmtl. en datter af ovennævnte
Nis Hansen (1558-1616). De havde bl.a.
sønnen Nis Poulsen Garp, ejer af Noesgård
i Anst sogn ved Kolding.
38. Margreth sal. Richertz var også datter af
Nis Hansen, hun blev 1623 gift med Ri-
chard Bennich (1596-1641), diakon i Bor-
delum og Tønder, til sidst klosterpræst i
Preetz (Sønderjydske Aarbøger 1891, s.
224; Carl Langholz: Anf. arbejde, s. 34).
Deres søn var general proviantkommissær
Nicolaus Bennich († 1675).
39. Hans Nissen i Almsted har ikke kunnet
identificeres. Almsted ligger i Notmark
sogn på Als, men det er måske en fejl for
Almstrup, der ligger i Uge sogn, nærmere
Hajstruppgård.
40. Maren Hanses i Rudbøl var datter af fri-
gårdsejer i Vollerup, senere forpagter af
Foggebøl og Fresmark Carsten Hansen (en
broder til Maren Hansdatter) ~ med Hans
Ouzen) og ~ med Hans Jensen, »Erbges-
sessen« i Rudbøl (Carl Langholz: Anf.
arb., s. 48).
41. Kgl. Bibl. Langebeks Ekscerpter 184 a (Fr.
Rostgaards optegnelser om sin slægt).
42. L. Thura: Hans Rostgaards Liv og Levnet,
1726; DBL 1. udg. XIV 1900, s. 344-45; 2.
udg. XX, 1941, s. 193-95 (m. henvisnin-
ger).
43. DBL 1. udg. XIV, 1900, s. 346; H. Ehren-
cron-Müller: Forfatterlexikon VII, 1929, s.
87 (m. henvisninger); autobiografi i Chr.
Bruun: Frederik Rostgaard II, 1871, s. 4-7.
44. En del af efterslægten er behandlet i
Slægtsbog for Familien Rostgaard Evald
fra Roost, udg. af Dansk Slægtshistorie,
Kjellerup, 1965-67, dupl. Fra den yngste
søn Hans Christensen Rostgaard (1701-
1742), gdm. på Kjærgård i Rurup, ned-
saammer slægten Kjergaard i Refslund og
derigennem forfatteren til denne artikel.

- En slægt Rostgaard har levet i København og omegn, men den har ikke kunnet sættes i forbindelse med de andre Rostgaard'er. Familien Rostgaard-Frøhne har antaget Rostgaard-slægtens våben (se »Våbenførende slægter i Danmark« II, 195, s. 95).
45. Chr. Bruun: Frederik Rostgaard og hans Samtid I-II, 1870-71; DBL 1. udg. XIV, 1900, s. 337-44; 2. udg. XX, 1941, s. 189-9 (m. henvisninger); H. Ehrencron-Müller: Forfatterlexikon VII, 1929, s. 80-87, (m. henvisninger); DAA LX, 1943, s. 82 (Rostgaard).
46. DAA LX, 1943, s. 75 (Revenfeld); Sønderjysk Månedsskrift 1978, s. 197-201 (H. V. Gregersen: Karsten Haggensen og slægten Revenfeld).
47. DBL 1. udg. XIV, 1900, s. 345-46; T. A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i den dansk-norske Sæetat 1660-1814 o.s.v., II, 1935, s. 409-10.
48. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 211.
49. DAA LX 1943, II, s. 82 (Rostgaard); H. Ehrencron-Müller: Forfatterlexikon VII, 1929, s. 78-79 (m. henvisninger).
50. DAA XXX, 1913, s. 394 (v. d. Maase).
51. Patriciske Slægter III, 1915, s. 45 (Bruun).
52. DBL 1. udg. XVI, 1902, s. 441-42.
53. DAA LX, 1943, II, s. 83 (Rostgaard); Lengnick: Tabeller (Rostgaard).
- 53aTh. O. Achelis: Haderslev i gamle Dage I, 1926, s. 35 f.
54. Om denne se F. C. Sommer: Slægten Astrup fra Astrupgaard, 1905; Sønderjysk Månedsskrift 1954, s. 81-92 (P. O. Andersen: Havervadgaard); Personalh. Tidsskr. 14. r. II, 1960, s. 101 (J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogeder), Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979, s. 28-30, dupl.
55. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie II, 1870, s. 609.
56. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 296, 758; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 51; Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979, s. 15, dupl.
57. Ribe tingbog 30. sept. 1640; jfr. Sønderjysk Månedsskrift 1978, s. 304-05 (H. K. Kristensen: Brønspæsten Christen C. Billums børn).
58. Om gravsten og epitafium se F. C. Sommer: Slægten Astrup fra Astrupgaard, 1905; Danmarks kirker, udg. af Nationalmuseet. Tønder amt, 1957, s. 1238, 1240; Heraldisk Tidsskrift IV, 1978, s. 307 (Charles M. Hansens: Hjort og slange i våbenet).
59. Fr. Barfod og L. F. la Cour: De borgerlige Rigsdagsmænd 1660, 1925, s. 248-55; Personalh. Tidsskr. 14 r. II, 1960, s. 101 (J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogeder).
60. Sønderjydke Aarbøger 1891 s. 231; Ludvig Andersen: Beiträge zur neueren Geschichte der Stadt Tondern, 1943, s. 46-47; Sønderjysk Månedsskrift 1954, s. 84.
61. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 101; III, 1871, s. 98; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 335; Sønderjysk Månedsskrift XIII, 1936, s. 105-12 (Johan Hvidtfeldt).
62. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 610; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 348, 391; Vodder kb. 1711 20. nov.
63. F. C. Sommer: Slægten Astrup fra Astrupgaard, 1905; Sønderjysk Månedsskrift 1945, s. 155 (Chr. Maibøll: Forpagter Jonas Petersen paa Tornumgaard), Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979, s. 23, dupl.
64. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 595; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 113; Sønderjysk Månedsskrift XIII, 1936, s. 106 (Johan Hvidtfeldt).
65. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 713; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1832, s. 354; Kirkehistoriske Samlinger 7. r. II, 1957-59, s. 249-64 (Bjørn Kornerup: Tre ripensiske Levnedsløb).
66. Slægtstavlesamlingen 1932, s. 109 f (Wellejus); F. E. Hundrup: Stamtavle over Oluf Bangs Efterkommere paa Sværdsiden, 1875, s. 28 ff.
67. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie II, 1870, s. 592; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 353 f. Om

- efterslægt se J. Vahl: Slægtbog over Afkommet af Christiern Nielsen, 1879-97, XIII, s. 17 ff.
68. Fr. Barfod og L. F. la Cour: De borgerlige Rigsdagsmænd 1660, 1925, s. 252.
69. C. L. E. Stemmann: Schleswigs Recht und Gerichtsverfassung im 17. Jahrhundert, 1855, s. 96.
70. Sønderjydsk Maanedsskrift XIII, 1936, s. 11 (Johan Hvidtfeldt).
71. Bibliotheca Danica III, 1896, s. 175; H. Ehrencron-Müller: Forfatterlexikon III, 1926, s. 137 (N. C. Friis); H. Friis-Petersen: Familien Friis fra Ribe, 1949, s. 12.
72. Fr. Barfod og L. F. la Cour: De borgerlige Rigsdagsmænd 1660, 1925, s. 253 ff; L. F. la Cour: Slægten Paludan, 1935, s. .
73. Jfr. note 36; Carl Langholz: Ahnetavle for Hans Heinrich Jessen og Helene Clausen f. Jessen, 1952 dupl., s. 32, 43, 44.
74. Danmarks Kirker, udg. af Nationalmuseet. Tønder amt, 1957, s. 1238, 1240. Fotografi af epitafiet er gengivet i Sønderjyske Årbøger 1982, s. 96 og 98.
75. J. Smith: Slesvigske Amtsforvaltere, 1954, s. 106.
76. RA. Deliberationsprotokol 41, 279 (efter Johan Hvidtfeldt).
77. O. H. Møller: Slægten Hoyer (Flensborg Stadsarkiv).
78. Th. O. Achelis: Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins, 1921), s. 37, nr. 190, samme: Matrikel der schleswigschen Studenten 1517-1864 I, 1966, s. 158 nr. 3107; RA R. P. 70, 118 (efter Johan Hvidtfeldt).
79. Aage Dahl: Haderslev Herreds Præstehistorie, 1936, s. 98; Fra Ribe Amt VII, 1928-31, s. 82, 356 (V. Bloch: Ribe Borgere 1660-1860).
80. Danmarks Kirker, udg. af Nationalmuseet. Tønder Amt, 1957, s. 1241. Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979 dupl., s. 31.
81. Mindevers over Christian Outzen af hans fætter, hr. Niels Nielsen Astrup i Roager, i Ribe Katedralskoles bibliotek.
82. Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979 dupl., s. 31.
83. Sønderjydsk Maanedsskrift 1945, s. 25 (Carl Langholz: Hans Adolf Brorsons Slægt); Personalhist. Tidsskr. 16 r. VI, 1978, s. 107 f (F. S. Grove-Stephensen: Godsforvalter Nicolai Clausen d. æ.'s hustru Catharina Clausen f. Steenbech, Trøjborg).
84. Johan Hvidtfeldts optegnelser om nord-slevgiske herredsfogeder; Personalhist. Tidsskr. 14. r. II, 1960, s. 101 (J. Smith: Nordslesvigske Herredsfogeder); Sønderjydsk Månedsskrift 1954, s. 84-88 (P. O. Andersen: Havervadgård, her en udførlig beskrivelse af Havervadgård med tilliggende på Matthias Langes tid); Finn Grandt-Nielsen: Mennesker i Brøns sogn, 1979 dupl., s. 29.
85. O. H. Møller: Stamtavler over slægterne Ambders og Fabricius (Flensborg Stadsarkiv).
86. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 176; Erh. Quistgaard: Præstehustruere, 1934, s. 118; H. R. Hiort-Lorenzen: Slægten Fog, 2. udg. 1906.
87. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie II, 1870, s. 394; O. F. Arends: Gejstligheder i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 282.
88. Lø herreds provstebrokol 1696-1751, fol 75 ff.
89. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 104; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 238; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 180 nr. 3509.
90. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 261; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1870, s. 261; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 205 nr. 3967. Fra Nicolaus Freuchen og Ingeborg Outzen nedstammer slægten Freuchen og på spindesiden »Rembrandt-tyskeren« Julius Langbehn.
91. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 346; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 129; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 238 nr. 4538.
92. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 346; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 274; Th. O.

- Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 165 nr. 3237.
93. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie II, 1870, s. 551; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 150; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 179 nr. 3500. Arends lader i bd. II s. 129 fejlagtigt Christian Outzen være gift 3. gang med Charlotte Amalie Klinker, en søster til hans 2. hustru Elisabeth Charlotte Klinker, men dette beror på en fejl i Christopher Giessing: Nye Samling af danske, norske og islandske Jubellærere 2 II, 1783, tavle III ad s. 260: Harboe-stammen.
94. O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 265; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 214 nr. 4122; Festskrift til Johan Hvidtfeldt, 1978, s. 60-63 (W. Christiansen: Præsteslægten Friis i Abild 1636-1746); O. H. Møller: Stamtavle over slægten Hoyer (Flensborg Stadsarkiv).
95. O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 240; O. H. Møller: Stamtavle over slægten Fabricius (Flensborg Stadsarkiv); F. B. og L. P. Fabricius: Danske slægter Fabricius VIII, 1966, s. 43.
96. Personalhist. Tidsskr. III, 1882, stamtavle ad s. 114.
97. O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 186; Aage Dahl: Haderslev Herreds Præstehistorie, 1936, s. 5 f; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 262 nr. 4957; J. Smith: Bevillinger til Hjemmevielser (Ms. LA Åbenrå).
98. Personalhist. Tidsskr. III, 1882, stamtavle ad s. 114; H. P. Mumme: Sct. Knuds Kirke i Odense, 1844, s. 273; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 304 nr. 5641.
99. Personalhist. Tidsskr. III, 1882, stamtavle ad s. 115.
100. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 104; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 274; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 231 nr. 4421.
101. Personalhist. Tidsskr. III, 1882, stamtavle ad s. 114; J. Smith: Dispensationer til ægteskab mellem beslægtede (Ms. i LA Åbenrå).
102. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 95; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 129; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 270 nr. 5086.
103. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 68; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 201; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 182 nr. 3545.
105. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie I, 1870, s. 95; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten II, 1932, s. 65.
106. S. V. Wiberg: Dansk Præstehistorie III, 1871, s. 595; O. F. Arends: Gejstligheden i Slesvig og Holsten I, 1932, s. 145; Th. O. Achelis: Matrikel der schleswigschen Studenten I, 1966, s. 274 nr. 5156.
106. Johan Hvidtfeldt: Optegnelser om nordlesvigske birkefogeder; Sønderjydske Maa-nedsskrift 1949, s. 81 f (Cl. H. Friis: Faar-gaard).
107. Andreas Andersen var søn af sognefoged og gårdmand i Swanstrup (Brede sogn) Anders Andersen (ca. 1665/75-1706/14) og Gunder Helene Hansdatter (ca. 1670/80-1734/63) samt søstersøn af birkefoged Christian Hansen på Fårgård (ca. 1671-1753), hvis adjunkt han blev 5. okt. 1730 (Johan Hvidtfeldts optegnelser om nordlesvigske birkefogeder; Sønderjydske Maa-nedsskrift 1949, s. 81; Anders Malling: Brøns Mølle, (Sønderj. Aarb. 1961, s. 130-43); Personalhist. Tidsskr. 15. r. VI, 1972, s. 167 (Svend Jacobsen: Slægten Bojesens afstamning); Svend Jacobsen: Anetavle for Birthe Marie Nielsine Jacobsen, 1979 dupl., s. 93; Personalhist. Tidsskr. 1981, s. 76 (Svend Jacobsen: En sønderjysk slægt Bruun i 4 generationer).
108. Cathrine Steenbeck Clausen var datter af herredsfoged i Lø herred Otto Daniel Clausen på Bosholm i Brede sogn (ca. 1660-1709) og Anna Thomasdatter fra Ballum præstegård samt broderdatter af Marie Elisabeth Clausen (ca. 1673-1769), ~ ca. 1700 med ovennævnte birkefoged Chri-

- stian Hansen på Fårgård, og af Anne Christine Clausen (1670-1730), ~ 1697 med Hans Outzen (ca. 1659-1727), toldinspektør ved Listerdyb og i Brøns. Andreas Andersen og Cathrine Steenbeck Clausen havde altså fælles onkel og tante og nedstammede begge fra birkefoged i Ballum Anders Thomsen (ca. 1608-1675) og fra sognepræst i Nørre Løgum-Løgumkloster Christian Bruun (ca. 1580-ca. 1650). Detlef Outzen og Christiane Hanna Andersen havde fælles grandonkel og grandtante.
109. S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie II*, 1870, s. 631; O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten II*, 1932, s. 230.
110. Otto von Spreckelsen: *Viborg Bys Borgerbog 1713-1860*, 1955, s. 10 nr. 50.
111. Th. O. Achelis: *Aus der Geschichte des Haderslebener Johanneums (Quellen und Forschungen zur Geschichte Schleswig-Holsteins VIII, 1921)*, s. 46 nr. 352; samme: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 332 nr. 6096; A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: *Candidati og examinati juris 1736 III*, 1957, s. 301, IV, 1958, s. 394; Johan Hvidtfeldts optegnelser om nordslesvigske husfogeder; *Sønderjyske årbøger* 1982, s. 98-115 (H. P. Jensen: *Christian Outzen på Roost Fogedgård 1732-1809*)).
112. *Sønderjydsk Maanedsskrift* 1950, 87-91 (H. Lausten-Thomsen: *Herredsfoged Hoffmanns skæbne*); *Personalhist. Tidsskr.* 14. r. II, 1960, s. 101 (J. Smith: *Nordslesvigske Herredsfogeder*).
113. S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie I*, 1870, s. 149; O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten II*, 1932, s. 129; Th. O. Achelis: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 312 nr. 5764.
114. S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie I*, 1870, s. 148; O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten I*, 1932, s. 135.
115. Om Magdalene Eichel og hendes slægt se *Personalhist. Tidsskr.* 1980 s. 48 (Olav Christensen: *Slægten Eichel fra Nordslesvig*) og *Personalhist. Tidsskr.* 1981 s. 75 (Svend Jacobsen: *En sønderjysk slægt Bruun i 4 generationer*).
116. *Personalhist. Tidsskr.* 8. R. IV, 1925, s. 252 (Th. O. Achelis: *Sommersted Latinskole*). Johannes Outzen er ikke identisk med den Johannes Outzen, der 1757 blev exam. jur. og 1761-64 var byfoged og byskriver i Frederiksted i Vestindien (A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: *Candidati og examinati juris 1636-1936 III*, 195, s. 301; Th. O. Achelis: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 328 nr. 6030).
117. Johan Hvidtfeldts optegnelser om nordslesvigske birkefogeder og herredsfogeder; *Sønderjydsk Maanedsskrift* 1949, s. 82 (Cl. H. Friis: *Fårgård*), *Sippe der Nordmark Folge 5-6: Nordschleswig*; heft, 1941-42, s. 32 (Franz Brenner: *Die Familien Langhein in Tondern*); *Personalhist. Tidsskr.* 14. r. II, 1960, s. 122 (J. Smith: *Nordslesvigske Herredsfogeder*).
118. O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten I*, 1932, s. 96; Th. O. Achelis: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 352 nr. 6411.
119. O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten I*, 1932, s. 98.
120. S. V. Wiberg: *Dansk Præstehistorie I*, 1870, s. 237; O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten II*, 1932, s. 180; Th. O. Achelis: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 394 nr. 7066; *Historisk Aarbog for Odense og Assens Amter 1933*, s. 450-61 (F. Hjorth: *Slægten Radoor*).
121. O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten II*, 1932, s. 180.
122. O. F. Arends: *Gejstligheden i Slesvig og Holsten I*, 1932, s. 175; Th. O. Achelis: *Matrikel der schleswigschen Studenten II*, 1966, s. 408 nr. 7278.
123. *Personalhist. Tidsskr.* 16. r. III, 1975, s. 42 f (Olav Christensen: *En nordslesvigsk slægt Bruun*).
124. *Sønderjyske Årbøger* 1982, s. 115 f (H. P. Jensen: *Christian Outzen på Roost Fogedgård (1732-1809)*).
125. Morten Kamphövener: *Borgerskaber i Åbenrå 1686-1867*, 1974, s. 120.
126. *Historisk Aarbog for Odense og Assens Amter 1933*, s. 450-61 (F. Hjorth: *Slægten Radoor*); Ludwig Andresen: *Bürger- und Einwohnerbudh der Stadt Tondern bis 1869*, 1937, s. 26, 90, 121.

127. Sønderjyske Årbøger 1982, s. 116 f (H. P. Jensen: Christian Outzen på Roost Fogedgård (1732-1809)).

Bilag I

RA. Tyske Kancelli. Indenlandske Afdeling, A 35.

Koncept til kgl. missive af 6. dec. 1660 til ammand Kay von Ahlefeldt i Haderslev ang. gård i Roost.

Friedrich

Wohl Edler Rath, Lieber getreuer, welchergestalt bey Uns, Unser Reitvogt in Rangstrup Harde und Lieber getreuer Hans Outzen wieder die von Unserm General Proviantmeister und lieben getreuen Nicolay Bennich eingegebener Clagte betreffend seine auff das Guth Roest habende praetensiona mit seiner ausführlich Verantwortung eingekommen, solches geben Wir auch aus angeschlossener da lange noch mit mehreren zu erschen, Als es halber weil anders als des impetrant Bennich sich verhelte auch von des Hans Hansen verstorbenen Frau Erbschaft nuhr der 26 Theil zugehört, die Theilung von den gesambten Erben und ihren Gevollmächtigten auch am 18. Juny A° 1657 richtig vorgenommen, mehr besagten Bennichs Mutter Bruder Peter Nissen Haystrup ihre als seine Schwester portionem haereditariam Krafft gehabter Volmacht zu sich genommen, und zu dieser Veste näher anverwandter als er sein, aber dass obgedachter Hans Outzen zu dem Allodialguth viel näher als der impetrant ist, und von dem Guth Roest bey wehrender Kriegszeit alle onera abgetragen, und vorlängst über dieses Guth von euch die Veste rechtmessig erhalten, So ist hier mit Unser Allernädigster Wille und Befehlung, dass ihr Supplicirenden Hans Outzen bey der Veste so lange maintainiret und geschützt, bis ein anders wieder ihm vor Dinge und Recht erkam massen dan hiermit Unser Gnedigster Will und Befehlung dass ihr des auf Bennichs weiter ansuchen ihme das Recht offert und hierin salva appellationae ergehen lasset was die Low und Recht ist, Und Wir Empf. auch mit Königl. Gnade wohlgeuogen, geben an Kaye von Ahlefeld.

Bilag II

Skøde af 4. febr. 1662 til Hans Outzen på gård i Roost.

(Dokument i privateje fotokopieret af H. P. Jensen, Agerskov.)

Claus Clausen Caspergaard Herritz Foged i Nør Rangstrup herret, Jens Pedersen i Rurup oc Nis Bundesen i Vellerup Sandemend i for^{ne} Herrit, Giör Vitterligt, at Aar effter Christi Födsel 1662 Tirsdag den 4. February Var Schicket for os oc Nerverende Herritsmend Hans Outzen i Bröns, Kongl. Maytt. Riidefoget, Huilken eschet oc fick en fuldkommen Tingsvinde aff Otte Mend Naffnlig Olluf Pedersen, Matz Hansen i Aaböll, Pouel Christensen i Orderup, Joen Poulsen i Borlund, Peder Hansen Ibid., Jep Tuisen i Aggerschou, Hans Pedersen i Allerup oc Peder Kier i Rurup, Huilcke Forschr^{ne} VIII mend Vonde med deris Ed at de for^{ne} dag Saa oc hörde, at for^{ne} Hans Outzen lod Læse for Retten Vores Gunstige Höy Edle Herr Amtmandens Hans Excell. Herr Key von Ahlefeldt Kongl. Maytt. Hollstenische Land Raad oc Amtmand offuer Hadersleff Hus Lehn Hans schriftlige Befälning, Lydendes Ord fra Ord som efterfølger: Demnach der Königl. Dennemarkischen Bestalter Reitvogt in Widing und Rangstrup Harde Hans Outzen berichtet, welchergestalt derselbe wegen des Hoffes Roost von den Sämbtlichen Erben die Schötte Ausser von

Hans Nissen als Vormünder et Consortes, welche zu Erbtheilung derselben Bishero sich nicht verstehen Wollen, erhalten, Zumahlen er sich auch erboten, das Restierende Kaufgelt beym Hargesvogten Claus Caspergaard zu deponiren, und dan solch sein Suchen, der Billigkeit gemess Als wird den Dingschreiber in Rangstrup Harde Niels Jepsen hiermit in Nahmen Ihr Königl. Maytt. Anbefohlen, mentionierten Reitvogten Benande Schötte So vorth zu ertheilen, damit derselbe in der Ruhige possession gesetzet werde. Hadersleben den 30ten 8bris Anno 1661 Key v. Ahlefeldt m.p.

Oc effterdi Befindes at huis Penge Hans Nissen i Haistrup som en formynder paa hans Sal. Farbroders Sal. Peder Nissen Börns Vegne, Pouel Garp paa Hans Hustrues Vegne, Item Mergret Sl. Richertz paa hendes egne Vegne, og Hans Nissen i Almsted paa hans Hustrues Vegne, disligeste Maren Hanses i Rudböl paa hendes egne Vegne kand med Rette tilfalde effter Sal. Maren Hanses udi hendes Eiendom, Saa oc udj de Gaarde i Roost oc Musvang som Sal. Hans Hansen Sidst udj Feste haffde, ere deponeret oc Indsatt hos Herritzfogden Claus Clausen Caspergaard Saa vit som en huer aff de andre Medarffuinger haffver tilforne bekommet, oc for^{ne} Hans Nissen sambt forsch^{ne} Med Consorter icke same Penge Ville Annamme, icke heller nogen Loulig Quittantz och Schöde ville giffue, eller til nogen Endskab vill bequeme, Da er derfor effter Velbyrdige Vores Gunstige, Höy Edle Herr Amtmands Befalning paa Kongl. Maytt. Vegne frembkommen Niels Jepsen i Tofftlund Herritzschriffuer i Rangstrup Herret her i dag inden Tinge, oc fuld Schötte, Solde oc oplod for^{ne} Hans Outzen og hans Hustru Dorethea Hanses og deres Arffuinger ald den Lod, Deel, Arffue eller Anpart for^{ne} Hans Nissen Sampt forsch^{ne} med Consorter haffde eller med Rette arffuelig kunde tilfalde efter Sal. Maren Hanses i Roost udj for^{ne} Roost Fogetgaard i Böndergrund oc Eigendohm med ald Tillhörige Rettighed, Saa vell i Musvang som tilforne aff Arrildtz Tid til same gaard ligget haffuer, Saa vell oc deres anpart i Huse oc Husbygning, Rörendes og Urörendes godtz intet Undtagen aff aldt det Som Sal. Hans Hansen Sidst udj Brug og heffid haffuer hafft, Aldt dette forsch^{ne} Jordegodtz og Eiendom ved huis Naffn det Noffnis kand, oplod, fuld Schötte, Solde oc affnende forsch^{ne} Niels Jepsen paa Kongl. Kongl. Maytt. Vegne effter hans Excell. H. Key von Ahlefeldts befalning forsch^{ne} Hans Outzen oc hans Hustrue Dorethea Hanses og deres Arffuinger at haffue, Nyde, Bruge og beholde det for ders eget till Evindeligh Eigendohm i huor det findes, eller med huad Naffn det Neffnis kand, oc kunde forsch^{ne} Niels Jepsen bemelte Hans Nissen c hans med Consorter ingen lod eller dell der udj at haffue, mens med forsch^{ne} deponerede penge at lade dem Möye, oc deroffuer effter Velbemelte Vores Höy Edle Hr. Amtmands Befalning paa Kongl. Maytt. Vegne forpflichtet Niels Jepsen Sig at frij Hiemmele og bestaa derss Kiöb, Schiöde oc affkald for huer Mands paa tall som derpaa med Ret Tale kand, Oc var same Böndergrund oc Eigendohm Loulig Tree Ting Lau Buden for Schöde. Actum Ut Supra.

Carl Langholz, f. 1921, fhv. bibliotekar, har tidligere udarbejdet en række dupliserede slægtstavler og skrevet personalhistoriske artikler i forskellige bøger og tidsskrifter. Adresse: Egerisvej 47, 7800 Skive.

Kendte danskeres anetavler XII

Biskop C. F. Balslevs anetavle

Af

Gregers Hansen

Forfædrenes profession fremgår af denne tavle:

7. slægtled	6.	5.	4.	3.	2.
64. ukendt	32. Bonde	16. Amtsskr.	8. Præst	4. Præst	2. Præst
66. ukendt					
68. Præst	34. Præst				
70. Købmand					
72. Læge	36. Læge	18. Gymnasielærer			
74. Biskop					
76. Præst	38. Biskop				
78. Præst					
80. ukendt	40. Købm.	20. Købm.	10. Køb.		
82. ukendt					
84. ukendt	42. Præst				
86. ukendt					
88. Præst	44. Præst	22. Præst			
90. ukendt					
92. Præst	46. Biskop				
94. Læge					
96. ukendt	48. ukendt	24. Bonde	12. Degn	6. Præst	
98. ukendt					
100. ukendt	50. ukendt				
102. ukendt					
104. ukendt	52. Bonde	26. Præst			
106. ukendt					
108. Præst	54. Præst				
110. Præst					
112. Præst	56. Diakon	28. Diakon	14. Diakon		
114. Præst					
116. <i>Godsejer</i>	58. <i>Guldslager</i>				
118. <i>ukendt</i>					
120. <i>Godsejer</i>	60. <i>Guldslager</i>	30. Apoteker			
122. <i>ukendt</i>					
124. Diakon	62. Apoteker				
126. Apoteker					

Kursivering angiver anesammenfald.

Tavlen viser, at teologerne dominerer. I betragtning af at biskop Balslev er født for næsten 200 år siden, er dette ikke mærkeligt. I 16- og 1700-årene var det ganske almindeligt, at en søn både ved valg af profession og ved valg af ægtefælle holdt sig til faderens erhverv. For vor tids bisper er anetavlen af en helt anden karakter end Balslevs. – Den sociale opstigen kan konstateres enkelte steder i tavlen, både i Balslev-slægten (bonde-amtsskriver) og i moderens slægt, Lautrup-slægten (bonde-degn-præst og bonde-præst).

Farfaderens slægt var fynsk, farmoderens sjællandsk og moderens sønderjysk. – Blandt oldeforældrene forekommer et ægteskab mellem fætter og kusine og der er som følge heraf to tilfælde af anesammenfald blandt tip² oldeforfældrene. Tipoldeforældrenes række er komplet, men blandt tip² oldeforældrene er to mænd og fire kvinder ukendte.

Biskop Balslev var fjernt beslægtet med Agnes Henningsen, hvis anetavle bragtes i Pers.h. T. 1981.¹

Proband

- 1 *Carl Frederik Balslev*, * 10. jan. 1805 i Haarslev ved Bogense, † 11. marts 1895 i Ribe, ~ 1° 8. maj 1833 i Kbh., Vor Frue m. Ulrikke Christine Boesen (d. af renteskriver Johannes B. og Sophie Frederikke Hammerich), * 28. juli 1807 i Kbh., Helligånds, † 13. febr. 1837 i Vejerslev, ~ 2° 12. juni 1839 i Kbh., Vor Frue m. Louise Eleonore Boesen (søster til første hustru), * 28. jan. 1818 i Kbh., Vor Frue, † 17. nov. 1850 smst., Vor Frue, ~ 3° 18. aug. 1853 i Hjordkær ved Aabenraa m. Marie Elise Hansen (d. af sognepræst, senere superintendent Jep H. og Elsabe Henriette Caroline Eckermann), * 3. aug. 1824 i Hjordkær, † 23. april 1895 i Ribe.

Student, Odense 1822, cand. teol. 1827, derefter lærer i Kbh., sognepræst i Vejerslev og Blidstrup på Mors 1833, stiftsprovst i Ribe 1850, sognepræst i Nørre Broby 1860, biskop i Ribe 1867, forfatter af en bibelhistorie og en katekismus, som udkom henholdsvis 1844 og 1849 og begge blev autoriseret til skolebrug. De er udkommet i hhv. 137 og 347 oplag, sidste gang hhv. 1929 og 1981.

Dr. teol. h. c. ved Kbh.s universitet 1883, R. 1856, D.M. 1869, K² 1875, K¹ 1878, S.K. 1892^{1a}

Forældre

- 2–3 *Rasmus Balslev*, * 3. febr. 1762 i Kolshave pgd., Guldbjerg sogn ved Bogense, † 25. dec. 1840 i Haarslev, ~ 1° 1. juni 1790 i Vilstrup ved Haderslev m. Dorothea Christine Windekilde (d. af sognepræst i Vilstrup Niels Jensen W, og Cathrine Pedersdatter Wedel), * 6. febr.

Carl Frederik Balslev
1805-95

1768 i Løgumkloster, † 11. aug. 1796 i Haarslev, ~ 2° 7. juli 1797 i Tyrstrup ved Christiansfeld m. *Anna Salome Lautrup*, * 28. dec. 1775 i Aastrup ved Haderslev, † 15. juli 1833 i Haarslev.

Student, privat 1778, cand. teol. 1783, degn i Haarslev s.å., sognepræst smst. 1789, stod brødreminigheden i Christiansfeld nær, forfatter af Opbyggelige Betragtninger for Syge 1806, 10. oplag 1880^{1a}.

Bedsteforældre

4–5 *Laurits Luja Balslev*, dbt. 22. dec. 1722 i Odense, Sct. Knud, begr. 3. okt. 1792 i Haarslev kirke, ~ *Apollone Lange*, dbt. 26. juni 1724 i Frederikssund, begr. 14. marts 1791 i Haarslev kirke.

Student, privat 1740, cand. teol. 1743, sognepræst i Guldbjerg og Nr. Sandager 1756, i Haarslev 1778.

6–7 *Johan Christian Lautrup*, * 11. dec. 1737 i Stubbæk, Ensted sogn ved Aabenraa, † 5. dec. 1803 i Tyrstrup, ~ 5. marts 1773 i Haderslev, Vor Frue m. *Salome Sass*, † 8. april 1828 smst.

Student, Tønder 1760, cand. teol., huslærer i Kbh., pers. kapellan i Helsingør, sognepræst i Aastrup 1770, i Tyrstrup og Hjerndrup 1776.

Oldeforældre

8–9 *Jens Balslev*, dbt. okt. 1690 i Odense, Sct. Knud², † 8. aug. 1761 i Tommerup, begr. i kirken, ~ 1° 5. dec. 1714 smst. m. *Anna Medea Tommerup* (d. af sognepræst i Tommerup Claus Jacobsen T. og Cathrine Hjeredsdatter Juul), hjdbt., dåb bekr. 30. marts 1696 i Tommerup, begr. 20. dec. 1717 smst., ~ 2° 16. aug. 1718 i Odense, Sct. Knud m. *Marie Sophie Luja*, dbt. 20. aug. 1698 smst., † 25. aug. 1731³, ~ 3° 5. nov. 1734 i Randers, Sct. Morten m. *Mariane Rasmusdatter Simonsen* (d. af købmand i Randers Rasmus S.), begr. 30. jan. 1750 i Tommerup.

Student, Odense 1708, cand. teol. 1710, magister 1716, sognepræst i Tommerup og Brylle 1713.

10–11 *Rasmus Hansen Lange*, dbt. 6. sept. 1699 i Roskilde, begr. 29. maj 1738 i Udesundby, ~ m. *Salome Torbensdatter Lidøe*, begr. 6. maj 1756 i Udesundby i sit 64. år.

Købmand og privilegeret farver (bev. af 6. sept. 1728) i Frederikssund.

12–13 *Asmus Jessen* (ved dåben og vielsen Rasmus), dbt. okt. 1701 i Holbøl ved Krusaa, † 16. marts 1743 i Ensted, ~ 1734 smst., m. *Anna Lautrup*, dbt. 25. maj 1713 smst., † 13. dec. 1756, smst., hun ~ 2° 3. juli 1744 smst. m. degn i Stubbæk, Ensted sogn Nis Asmussen (s. af Rasmus Andersen i Lændemark, Bylderup sogn ved Tønder), † 5. juli 1786 i Ensted.

Efter i 9 år at have været underlærer i Flensborg blev han 1733 degn i Stubbæk.

- 14–15 *Christopher Sass*, † 19. nov. 1766, 53½ år gl. i Haderslev, Vor Frue, ~ 1747⁴ m. sin kusine *Maria Elisabeth Zeise*, † 13. jan. 1809, 79½ år gl. i Haderslev, Vor Frue.

Kapellan i Haderslev 1740, archidiakon smst. 1755.

Tipoldeforældre

- 16–17 *Rasmus Andersen*, * 12. marts 1656 i Balslev⁵, begr. 11. nov. 1718 i Sct. Knuds kirke i Odense, ~ 22. aug. 1688 i Særslev, Nordfyn, m. *Maria Elisabeth Bang*, dbt. 27. nov. 1670 smst., begr. 10. aug. 1705 i Sct. Knuds kirke i Odense.

Amtsskriver og ridefoged over Odense, Dalum, Sct. Knuds klostere og Rugaard amter 1688.

- 18–19 *Laurits Luja*, dbt. 26. aug. 1668 i Odense, Sct. Knud², begr. 27. okt. 1732 smst., ~ 19. okt. 1697 smst. m. *Cathrine Stoud*, dbt. 23. juli 1676 smst., begr. 3. juni 1722 smst.

Student, Odense 1686, cand. teol. 1688, studier i udlandet, professor ved Odense gymnasium.⁶

- 20–21 *Hans Rasmussen Lange*, * ca. 1677⁷, begr. 14. juli 1750 i Roskilde domkirke, ~ 1° 4. febr. 1696 i Snoldelev m. *Abelone Johansdatter*, dbt. 21. jan. 1679 smst., begr. 16. aug. 1713 i Roskilde domkirke, ~ 2° 17. sept. 1715 i Roskilde⁸ m. sognepræst i Snodstrup *Jørgen Pedersen Hvalsøes* enke *Anne Clausdatter Olrog* (d. af brygger på Nytorv i Kbh. Claus Clausen og Mette Nielsdatter⁹), * 1664/65¹⁰, begr. 15. juli 1723 i Roskilde domkirke, ~ 3° efter bev. af 12. nov. 1723 m. sin slægtning *Anne Margrethe von Essen*¹¹ (d. af købmand og rådmand i Roskilde Stephen v. E. og Maren Nicolaidatter), dbt. 17. aug. 1687 i Roskilde, begr. 17. marts 1749 i Roskilde domkirke.

Købmand, rådmand, konsumtionsforpagter og stempelpapirforhandler i Roskilde, grundlagde Den langeske stiftelse i Roskilde.

- 22–23 *Torben Christophersen Lidøe*, begr. 11. juli 1707 i Herstedøster, ~ 1° 18. okt. 1676 i Store Hedinge m. *Margrethe Jensdatter Aalborg* (d. af sognepræst i Store Hedinge *Jens Christensen Aa.*), dbt. 16. april 1658 i Store Hedinge, † 1681, ~ 2° senest 1683¹² m. *Anna Elisabeth Stemann*, † tidligst 1695¹³, ~ 3° m. *Bente Marie Gemzøe* (d. af sognepræst i Stege *Hans Danielsen G.* og *Marie Margrethe Bagger*^{13a}), begr. 14. maj 1727 i Raklev ved Kalundborg, 54 år gl., hun ~ 2° 18. jan. 1713 i Kbh., *Helligånds* m. sognepræst i Raklev *Hans Jensen Spend* (s. af sognepræst i Herlufmagle *Jens Nielsen S.*).

Student, Roskilde 1666, magister 1684, sognepræst i Herstederne 1674, provst i Smørum herred 1694.

- 24–25 *Jes Rasmussen*, også kaldet *Jes Asmussen*, ~ 28. nov. 1700 i Holbøl ved Krusaa m. *Ingeborg*, en enke fra Rinkenæs.

Ejer af Rønshovedgård, Holbøl sogn.

26–27 *Johann Christian Lautrup* (ved dåben Hans Christian), dbt. 24. okt. 1680 i Bylderup ved Tønder, † 19. jan. 1731 i Ensted, ~ 16. aug. 1712 smst. m. *Anne Marie Lohmann*, * 12. sept. 1681 smst., † 9. juli 1764¹⁴.

Student, Kiel 1698, kapellan i Ensted 1712, sognepræst smst. 1717.

28–29 *Nicolaus Gottfried Sass*, * 6. maj 1675 i Haderslev, † 31. marts 1755 smst., ~ m. *Maria Elisabeth Zeise*, * 1673¹⁵, † 1719.

Studerede i Wittenberg 1695–97, i Kbh. 1698, kapellan i Haderslev 1700, archidiakon smst. s.å.¹⁶.

30–31 *Carl Christian Zeise*, * 1685¹⁵, † 1756¹⁷, ~ ifølge bev. af 27. nov. 1717¹⁸ m. *Salome Helms* † 1. marts 1781, 79 år gl., begr. i Vor Frue kirke i Haderslev.

Apotekermedhjælper i Haderslev. Apoteker Heinrich Helms, hans senere svigerfader sluttede 1716 kontrakt med ham om, at han efter Helms' død skulle være eneindehaver af apoteket. Apoteker i Haderslev 1724–53.

Tip²oldeførelde

32 *Anders Rasmussen*, levede midt i det 17. århundrede.

Bonde i Balslev sogn, blev i den svenske krig så ruineret, at han måtte gå fra gården.

33 Ukendt.

34–35 *Hans Nielsen Bang* (s. af sognepræst i Dalum og Sanderum, senere biskop over Fyns stift Niels Hansen B., * 1614, † 1676¹⁹ og Anna Hansdatter Kølenbrun, † 1688²⁰), begr. 6. jan. 1697 i Særslev, 53 år gl., ~ 9. sept. 1666 i Odense²¹ m. *Anna Eriksdatter* (d. af købmand og rådmand i Odense Erik Jørgensen, † 1659 og Anne Mathiasdatter, † 1657²²), begr. 25. aug. 1726 i Særslev, hun ~ 1° m. sognepræst i Særslev Bertel Wichmand (s. af købmand i Odense Bertel W. og Karen Jørgensdatter Let), † 1665.

Student 1662, sognepræst i Særslev 1665.

36–37 *Christian Henrik Luja* (s. af dr. med., stifts- og stadsmedicus i Merseburg, Preussen Christian L. og Euphrosyne Borstorff), * 13. sept. 1628 i Merseburg, begr. 23. april 1709 i Sct. Knuds kirke i Odense, ~ 1° 24. maj 1657 i Odense, Sct. Hans² m. sognepræst i Nr. Broby Mikkel Hansens enke Karen Mule (d. af Claus Hansen M. til Nislevgaard, † 1647 og Birgitte Mogensdatter Rosenvinge, * 1590, † 1623), † 24. febr. 1663 i Odense, ~ 2° 20. aug. 1665 i Odense m. *Abigael Hindsholm* (d. af biskop over Fyns stift Laurids Jacobsen H., * ca. 1600, † 1663 og Anna Jørgensdatter Mule, * ca. 1613, † 1677²³), som overlevede ham.

Student, Leipzig 1646, dr. med., Padua 1653, læge i Jylland ca. 1654, i Odense 1657, konsistorialassessor 1684²⁴.

- 38–39 *Ludvig Stoud* (s. af sognepræst i Bergen Otto Rasmussen S., * 1620, † 1657 og Cathrine Munthe, * 1628, † 1674), * 25. april 1649 i Bergen, † 28. aug. 1705 i Christianssand, ~ 1° 23. marts 1675 i Holbæk m. *Maren May* (d. af sognepræst i Holbæk Søren Nielsen M., † 1679 og Cathrine Pedersdatter Motzfeld, søster til Griffenfelds moder), dbt. 19. febr. 1647 i Holbæk, begr. 1. aug. 1677 i Odense, Sct. Knud², ~ 2° efter bev. af 8. april 1678²⁵ m. Sophie von Angel (d. af rådmand Peter Otto v. A. og Sophie Jørgensdatter Altewelt), * 1646, begr. 10. sept. 1716 i Odense.
Student, Bergen 1667, cand. theol. 1669, studier i udlandet 1669–72, magister 1673, vicepastor i Holbæk s.å., stiftsprovst i Odense 1676, biskop over Christianssand stift 1699²⁶.
- 40–41 *Rasmus Jensen*, begr. 16. marts 1708 i Roskilde²⁷, ~ 1° m. *Maren Nielsdatter*, begr. 23. marts 1683 i Roskilde²⁸, ~ 2° 1. juni 1684 smst. m. Mette Nielsdatter, begr. 16. aug. 1718 i egekiste²⁹ smst.³⁰.
Kræmmer i Roskilde³¹.
- 42–43 *Johan Jacobsen*, skifte efter ham 13. dec. 1680³², ~ m. *Inger Nielsdatter*, skifte efter hende 12. april 1681³³.
Sognepræst i Snoldelev og Tune 1665.
- 44–45 *Christopher Hansen Balderup* (s. af sognepræst i Ballerup og Maaløv Hans Christophersen og Anna Torbensdatter³⁴), skifte efter ham 9. maj 1679³⁵, ~ m. *Anna Ottesdatter*, skifte efter hende 23. juni 1676³⁶.
Sognepræst i Ledøje og Smørum 1638³⁷.
- 46–47 *Just Valentin Stemann* (s. af andenpræst ved Sct. Petri kirke i Kbh., senere diakon ved Sct. Nicolai kirke i Hamburg magister Johannes S., * 1602, † 1676 og Sophia Hedvig Wudrian, † 1629³⁸), * 1629 i Kbh., † 1689 i Glückstadt, ~ 1° 9. nov. 1656 i Helsingør, Sct. Mariæ m. sognepræst ved denne kirke og slotspræst på Kronborg Mathias Velhauers³⁹ enke *Anna Below* (d. af prof. dr. med. Johan B. i Dorpat, Lifland og Margrethe Kirschner), begr. 27. febr. 1677 i Helsingør, Sct. Mariæ, ~ 2° 5. maj 1680 m. prof. ved gymnasiet i Lund Oluf Baggers^{39a} enke Bente Jensdatter (d. af borgmester i Helsingborg Jens Christensen^{39b}), † 1718.
Student, Osnabrück 1647, magister, Wittenberg, lic. teol., Rostock 1659, konsistorialassessor 1686, dr. teol. 1687, sognepræst ved Sct. Mariæ kirke i Helsingør og slotspræst på Kronborg 1656, generalsuperintendent i Holsten 1687⁴⁰.
- 48–49 Ukendte.
- 50–51 Ukendte.
- 52 *Nis Lautrup*, begr. 8. aug. 1712 i Bylderup.
Gårdejer i Bredevad, Bylderup sogn, Tønder amt.
- 53 Ukendt.
- 54–55 *Johannes Lohmann* (s. af sognepræst i Uge Eskel Hansen L., † 1674 og Marina Nisdatter), † 10. okt. 1717 i Ensted, ~ 1° m. Margaretha Sarrow

(d. af bager i Aabenraa Barthel S.), † 24. dec. 1672, ~ 2° 1673 m. *Anna Magdalena Amders* (d. af sognepræst i Burkal Andreas A., † 1687 og 2. hustru Elsabe, † 1675), * 22. nov. 1656, † 30. aug. 1725.

Student, Kiel 1665, sognepræst i Ensted 1671⁴¹.

56–57 *Paul Sass* (s. af sognepræst i Assens Niels Madsen S., * 1608, † 1665 og Marie Poulsdatter), * 12. dec. 1644 i Assens, † 27. dec. 1700 i Haderslev, ~ 1668 m. *Margrethe Schmidt von Eisenberg* (d. af sognepræst i Haderslev Valentin S.v. E., * 1599, † 1681 og Anna Dondorf, * ca. 1604, † 1658^{41a}), * ca. 1640, † 1708, hun ~ 1° m. archidiakon i Haderslev Peter Dreier (s. af billedsnider Hans D.), † 1667.

Student, Haderslev 1662, cand. teol. 1664, studier i Wittenberg 1656–66, archidiakon i Haderslev 1667⁴².

58–59 *Christopher Zeise* (s. af Melchior Z., godsejer i fyrstendømmet Brieg i Schlesien), * okt. 1627, † 15. jan. 1689, begr. på Sct. Petri kirkegård i Kbh., ~ 1667 m. *Magdalene Herwich*, begr. 15. aug. 1713 smst.

Guldslager i Kbh., hvortil ham kom ca. 1650⁴³.

60–61 = 58–59.

62–63 *Heinrich Helms* (s. af diakon i Heiligenhafen Georg H. og Margrethe Thun), * 1648, † 1723, ~ m. *Anna Cathrina Schultze* (d. af apoteker i Haderslev Jacob S., * 1638, † 1684 og Anna Heinrici, † 1680⁴⁴).

Apoteker i Haderslev 1685⁴⁵.

Noter:

1. Se note 37.

1a. Dansk biografisk Leksikon, 3. udg. (DBL 3), I, s. 392.

2. C. Brandts kirkebogsuddrag.

3. Odense herreds geistl. skifteprot. 1683-1744, fol. 364.

4. Otto Fr. Arends: Geistligheden i Slesvig og Holsten, Kbh. 1932, II, s. 221.

5. Benjamin Balslev: Stamtavle over familien Balslev, 1901.

6. DBL I, X, s. 414.

7. Roskilde overformynderiproto. 1683-1722, fol. 12.

8. Roskilde domsogns forloverprot. 1691-1753.

9. Persh. T. 1926, s. 178 og H. U. Ramsing: Kbh.s ejendomme 1377-1728, Snarens kv., s. 69. – Claus Clausen købte ved skøde af 8. juni 1668 (omtalt i Kbh.s bytings skødeprot. III, 1692-99, fol. 49) gården matr. nr. 150 Snarens kv. på

Nytorv. Han betegnes da som svarrer, hvilket betyder drejer, men da han 15. juni 1668 gav pant i gården (Kbh.s bytings ekstraktprot. nr. 4, 1667-80, fol. 15) betegnes gården som en bryggergård, så nu må han vel antages at være blevet brygger. Han døde ca. 1670.

10. Sjællandske registre, 1716, nr. 145. Anne Clausdatter Olrog var søster til den i Ole Bjørn Krafts anetavle som tip³oldefader anførte brygger på Nytorv i Kbh. Peder Clausen Olrog, Persh. T. 1977, s. 168.

11. Sjællandske registre, 1723, nr. 339 anfører, at de er beslægtede i 2. og 3. led. Slægtskabet er søgt udredet i T. A. Colding: Legatfamilien Lange, Kbh. 1926.

12. Persh. T. 1946, s. 75.

13. Ved skifte efter hende 3. juni 1700 var det yngste barn 5 år gl., Smørum herreds provstis skifteprot. 1697-1730, fol. 221.

13a. Marie Margrethe Bagger var datter af

- prof. i Lund Oluf B. og første hustru Marie Lauritsdatter, jvfr. nr. 46.
14. Ensted kbg. 1732-67, fol. 128.
 15. Louis Bobé: Die deutsche Sct. Petri Gemeinde zu Copenhagen, s. 499.
 16. Arends, II, s. 221.
 17. Danmarks kirker, udg. af Nationalmuseet, XX, 1954, s. 178.
 18. Tyske kancelli, Patenten 1716-17, fol. 244.
 19. DBL 3, I, s. 414. – Smst. s. 395 føres slægten længere tilbage.
 20. Svend Larsen: Studier o. det fynske rådsaristokrati i det 17. årh., II, s. 114 fører hendes slægt længere tilbage.
 21. Persh. T. 1927, s. 59.
 22. Svend Larsen II, s. 141, hvor hendes slægt føres længere tilbage, jvfr. smst. s. 128 f.
 23. Anna Jørgensdatter Mule var såvel på fædrene som på mødrene side kusine til Christian Lujas første hustru Karen Mule. I Danmarks Adels Aarvog 1904, s. 322 flg. føres hendes fædrene slægt længere tilbage, smst. 1955 II, s. 28 flg. hendes mødrene.
 24. Kristian Carø: Den danske Lægestand, Doktorer og Licentiat 1679-1788, Kbh. 1909, s. 81, DBL 1, X, s. 414, samme 3, VI, s. 365, Svend Larsen II, s. 77, 81 f og 84.
 25. Persh. T. 1915, s. 300.
 26. DBL 1, XVI, s. 473.
 27. Roskilde domsogns kbg. 1645-1729, Xeroxkopi i Landsarkivet for Sjælland, pag. 453.
 28. Smst., pag. 411.
 29. Der indførtes 1717 en skat på ligkister af egetræ, hvilket nok har gjort begr. i sådan kiste særligt estimeret.
 30. Domsognets kbh. 1708-41.
 31. Ang. hans efterslægt henvises til tavle III i DBL 3, VIII, s. 475.
 32. Tune herreds provstis skifteprot. 1680-1764, fol 1.
 33. Smst. fol. 24.
 34. T. A. Colding: Legatfamilien Lange fører begges slægt længere tilbage.
 35. Smørum herreds provstis skifteprot. 1676-98, pag. 138.
 36. Smst., pag. 130.
 37. Den i Agnes Henningsens anetavle, Persh. T. 1981, s. 149 under nr. 41 anførte tip³oldemoder Karen Ottesdatter var sønedatter af dette ægtepar. Hendes fader var sognepræst i Ledøje og Smørum Otte Christophersen, se Persh. T. 1946, s. 76 f.
 38. DBL 2, XXII, s. 541 fører slægten Steermann længere tilbage.
 39. Mathias Velhauer blev begr. 29. aug. 1755 i Helsingør, Sct. Mariæ.
 - 39a. Se note 13a.
 - 39b. Persh. T. 1961, s. 125.
 40. Persh. T. 1897, s. 2 f, DBL 1, XVI, s. 388.
 41. Ensted kbg. 1732-67, fol. 128, Arends I, s. 10, II, s. 33.
 - 41a. Persh. T. 1980, s. 46 fører begges slægt længere tilbage.
 42. Arends II, s. 221, 236 og I, s. 207.
 43. Louis Bobé s. 21, Persh. T. 1889, s. 22 og 1905, s. 241. Fr. J. Meier: Johannes Wiedewelt, Kbh. 1877, s. 257.
 44. Angående disses herkomst henvises til P. Rhode: Samlinger til Haderslev amts beskrivelse, Kbh. 1775, s. 534.
 45. Stamregister o. Familien Helms, 4. udg. ved Hans Jørgen Helms, Næstved 1929, som fører slægten Helms længere tilbage, E. Dam og A. Schæffer: De danske Apotekers Historie I, Kbh. 1925.

Tilføjelse til Karen Blixens anetavle

(*Persh. T. 1983, s. 151–62*).

Karen Blixens anetavle var næsten komplet. Kun to af tipoldeforældrene (nr. 62–63) manglede.

Takket være kontorchef, cand. jur. Lennart Konow kan denne mangel nu afhjælpes. Hr. Lennart Konow har sendt mig afskrift af en af amtsarkivaren i Bedford, England foretaget udskrift af dåbs-, vielses- og begravelsesregistret for Campton og Shefford, hvoraf fremgår, at Lucy Elisabeth Martin (anetavlens nr. 31) er døbt 25. dec. 1769, er datter af Samuel og Martha Martin og – hidtil ugift – 30. juni 1801 er blevet gift med præst på Guernsey Thomas Grut samt at købmand Samuel Martin i Shefford er begravet 8. nov. 1795 og hans enke Martha Martin begravet 22. jan. 1807. Hr. Lennart Konow har desuden sendt mig afskrift af en af nævnte amtsarkivar foretaget udskrift af familien Coles stamtavle, hvoraf fremgår, at Elizabeth Martha Cole (f. 1735, d. 1807) var gift med købmand Samuel Martin (f. 1732, d. 1795).

Med andre ord:

Nr. 62–63 i Karen Blixens anetavle er købmand i Shefford *Samuel Martin*, f. 1732, begr. 8. nov. 1795 og *Elisabeth Martha Cole*, f. 1735, begr. 22. jan. 1807.

Endvidere har hr. Lennart Konow sendt mig fotokopi af slægtebog over Marie Kirstine Bruns decendenter, trykt som manuskript, København 1882. Marie Kirstine Brun er søster til nr. 57 i Karen Blixens anetavle, Cathrine Brun. Forældrene benævnes i slægtebogen Jens Nielsen Brun og Anne Hansdatter Kloncher (jvfr. herved note 62 til anetavlen). Slægtebogen oplyser endvidere, at Anne Hansdatter Kloncher er datter af feldbereder i Køge *Hans Mathiesen Kloncher* og *Karen Rolt* og at hun har en broder, *Abel Hansen Kloncher*, som blev sognepræst i Tørring. Ved eftersyn i Køge kirkebog er de ovenfor nævnte personer fundet under de i slægtebogen anførte datoer men navnene Kloncher og Brun forekommer ikke. Køge borgerskabsregister oplyser imidlertid, at Hans Mathiesen er født i Næstved og af Næstved skifteprotokol 1697–1708, fol. 311 fremgår, at han er søn af feldbereder *Mathias Thomesen Kluncher*, som døde 11. juni 1702. – Den ovennævnte Abel Hansen Kloncher optræder i Wibergs præstehistorie med navnet Abel Hansen Klunger, født i Køge 12. aug. 1692. Køge kbg. oplyser dog, at han blev dbt. 15. aug. 1694.

Anna Hansdatters ret til navnet Klocher fremgår altså af skiftet efter hendes farfader. At hendes mand, Jens Nielsen har hedt Brun tyder deres datters navn på, jvfr. sidste punktum i anetavlens note 63.

Endelig skal ad anetavlens nr. 42 oplyses, at Claus Eskildsen: Slægten *von Wildenradt* i Sønderjysk månedsskrift 1927–28, s. 92–94 fører denne slægt længere tilbage.

Gregers Hansen

Den bornholmske slægt Dich

Sander Dichts efterslægt

Af

Bent Bergsøe og Mogens Rosenløv

Den bornholmske slægt Dichts oprindelse har ikke tidligere været behandlet i sin helhed. Nærværende afhandling bringer oplysning om samtlige slægtens medlemmer på Bornholm fra Sander Dichts bosættelse i Svaneke omkring 1600 og indtil omkring 1800, omfattende de 7 ældste slægtled. Om de 2-3 yngste af disse slægtled er der dog kun givet summariske oplysninger, ligesom kvindelinjernes børn kun undtagelsesvis er medtaget.

Ved tidligere undersøgelser har man opereret med en bornholmsk Dich-slægt, som skulle nedstamme fra Svaneke-skipperen Hans Dich – rimeligvis en broder til Sander Dich. Imidlertid tyder intet på, at noget kendt medlem af Dich-slægten skulle være efterkommer af nævnte Hans Dich.

Første slægtled

1. *Sander Dich* (stamfaderen). * o.1571 i Dysart, Skotland, † 12/5 1612 i Svaneke. Den skotsk-fødte skipper og købmand Sander Dich var en af Svanekes fornemste borgere og fandt derfor sit sidste hvilested under kirkegulvet. Da Thurah i 1756 udgav sit topografisk-historiske værk om Bornholm, lå Sander Dichts gravsten i kirkens søndre våbenhus. I dag findes den på kirkegården støttet op mod nordmuren. Den er af rød sandsten og måler 197×120 cm; i hjørnerne er der evangelist-symboler, nederst 2 næsten udviskede våbenskjolde. Indskriften lyder: »Jeg vedt at her under ligger begrafven erlig oc Welfornemme mand Sander Dick borger oc invaner i Svanicke paa Boringholmb oc er barnfød i Sckotland i Deytert som salig udi Herren hensof den 12 Maius Anno 1612 Gud gifve hannem med alle tro christne en gledelig opstandelse paa den yderste dommedag hans alder 41 a«.

Sander Dich var en af de mange skotske skipperne, som var beskæftiget i fragtfart på Nordsøen og Østersøen. Hans fødeby, som nu staves »Dysart«, var ifølge øresundstoldregnskaberne på 1500- og 1600-tallet hjemsted for talrige handelsskibe.¹ Herfra udskibedes bl.a. salt, en af tidens vigtigste handelsvarer. Allerede før år 1600 må Sander Dich have haft forbindelse med Bornholm, idet Hammershus Lensregnskaber 1598/99 meddeler, at Sander Skott (således

kaldtes han oftest i de samtidige kilder) blev idømt en bøde på 9 daler for et overfald på en svensk skipper.²

I øresundstoldregnskabernes opgørelser over de enkelte toldekspeditioner, som altid angiver skippernes navne, finder vi Sander Dich (Skott) adskillige gange, således i 1590/91: »Alexander Skott fra Dundee, kom fra Königsberg«. I 1591 kommer han fra Danzig og i 1596 fra Danzig i ballast.³ Under Kalmarkrigens danske flådebevægelser træffer vi Sander Dich som leverandør af Danzigerøl til krigsflåden. Hammershus Lensregnskab for 1611 (det første krigsår) indeholder således en kvittering dateret 27/7 1611, hvorefter Hans og Sander Skotte, borgere i Svaneke, kvitterer for 26 Rdlr. modtaget for levering af »Danstøl« til Peder Galt, kaptajn på »Penitentzen«. Kvitteringen er forsynet med leverandørernes segl, der bærer bogstaverne S.D. (Sander Dich) og H.D. (Hans Dich).⁴

Vi bemærker her, at *Hans Dich* nævnes ved siden af Sander Dich. De 2 mænd er blevet anset for brødre; de nedsætter sig i den samme by Svaneke og har vel i 1611 haft skibet i fælleseje. Det er rimeligvis vor Hans Dich vi møder i øresundstoldregnskaberne. I 1595 anføres således: »Hans Skott fra Leith kom fra Danzig med 17 læster rug a 40 Rdlr«. I 1601 kom han ligeledes fra Danzig og i 1608 fra Königsberg.⁵ Hans Dich nævnes også særskilt som ølleverandør; således kvitterer en løjtnant på »Penitentzen« 25/5 1611 for 20 tdr. »Godtøl« modtaget fra Hans Schotte i Svaneke. Det ser ud til, at de 2 brødre virker som ligestillede i deres næringsvirksomhed.

Også Hans Dichts ligsten i Svaneke er blevet bevaret. Den ligger i dag som tærskelsten ved Svaneke kirkedør. Den er af gotlandsk kalksten og måler 200+130 cm. Oprindelig lå den i kirkens gulv. Medens indskriften på Sander Dichts sten tydeligt læses den dag i dag, er indskriften på Hans Dichts sten aldeles udvisket. Men ifølge Thurah har den lydt således: »Denne Sten haver Erlig Mand Hans Dick, Borger udi Svanike ladet legge her i Svanike Kirke formedelst sin egen Bekostning, under hvilken Steen, han med sin kiære Hustrue Johanne Jensdatter agter at hviile deres Been, når HERren vil, at de skulle skilles fra denne Verden; nu her udhuggen aar 1622. Gud give det maae blive den Christelige Kirke til Ære og os til Salighed, Amen! Og døde Hans Dick d. (ikke udfyldt) Anno (ikke udfyldt). S. Johanne Hans Dicks døde d. XIV Sept. Ao 1627, hvis Sjæl Gud haver«. ⁶

Vi bemærker, at medens Sander Dichts sten er sat ham af hans efterladte, så har Hans Dich selv bekostet sin og hustruens sten, medens han endnu levede. På Sander Dichts sten er der levnet god plads til at fortsætte indskriften, men pladsen er ikke benyttet, formentlig fordi Sander Dichts enke gifter sig igen.

Hans Dichts ligsten siger os altså ikke, hvornår han døde, men i bådsmands-skattemandtallet for Svaneke i 1633 – det foreløbig ældst kendte mandtal for denne by – finder vi en *Hans Skott*.⁷ Han kan meget vel være vor mand, men hans placering i borgerfortegnelsen, der i nogen grad er affattet efter stand, kan

Sander Dichs gravsten fra 1612 på Svaneke kirkegård. Foto: Lise Bergsøe.

antyde, at han døde i fattigdom. Dødsboet har måske ikke evnet at bekoste en prestigebegravelse under kirkegulvet. Måske er han død uden efterkommere, som kunne have udfyldt de manglende oplysninger om Hans Dichs død på ligstenen. – En anden forklaring på vor uvidenhed om Hans Dichs endeligt kan være, at han forsvandt efter en skibssulykke, eller at han simpelthen har skiftet bopæl i sit livs senere år.

I det nævnte bådsmandsskattemandtal fra 1633 finder vi – overraskende – en *Niels Dick*, om hvem fortegnelsen noterer, at han har 7 fremmede folk. Om denne Niels Dich tier kilderne i øvrigt fuldstændig. Han ses ikke at have bosat sig på Bornholm eller at have efterladt sig afkom her. Muligvis er han en – skotsk? – skipper (slægtning?), som med sit skibsmandskab har opholdt sig en

kort tid i Svaneke. Tænkeligt er det imidlertid også, at fortegnelsens Hans Skott ikke er identisk med vor Hans Dich, og at Niels Dich er en fejlskrivning for Hans Dich.

Efterlod Hans Dich sig en efterslægt på Bornholm?

De eksisterende – utrykte – stamtavler over slægten Dich gør Hans Dich til stamfader for en del af slægten. Dette må imidlertid anses for ganske fejlagtigt. Der er i første halvdel af 1600-tallet ikke fundet nogen bærer af slægtsnavnet Dich, som ikke bevisligt nedstammer fra Sander Dich. Den fra 1645 kendte byfoged Eskild (Eske) Dich var ikke søn af Hans Dich, som det påstås i de omtalte stamtavler, men af Sander Dich. Beviset ligger i, at Eskilds 2 sønner Albert Eskildsen Dich og Sander Eskildsen Dich i retshandler i Svaneke i 1670'erne erklærer, at de har arvet disse værdier efter deres *farmor Karina sal. Davids*. Som det vil erindres, hed Hans Dichs hustru imidlertid Johanne Jensdatter, og når hun ikke er farmoderen, så kan Hans Dich heller ikke være farfaderen. Den som farmor omtalte Karina (Dirichsdatter), der døde som enke efter David Wolsen, havde altså tidligere været gift med Sander Dich.

Karina Dirichsdatter indtager en enestående position i bornholmsk genealogi. Ikke alene blev hun gennem sit ægteskab med Sander Dich stammomder for den kendte og udbredte Dich-slægt, men ved sit andet ægteskab med den ligeledes fra Skotland kommende skipper David Wolsen blev hun tillige stammomder for den ikke mindre kendte bornholmerslægt Wulffsen. Hendes oprindelse er ikke kendt; hun synes ikke at høre til nogen af øens gamle bondeslægter, ej heller synes hun at have tilknytning til øens embedsslægter.

Hun overlevede sin anden mand David Wolsen i mange år og opnåede således en meget høj alder. I Rigsarkivets jordebogs- og kontributionsregnskaber noteredes hun så sent som i 1660'erne som ejer af jordegods i Ibsker, men i 1667 udgår hun af disse regnskaber.

David Wolsens virksomhed var stort set af samme karakter som de ældre Dich'ers, også han var bl.a. beskæftiget med transporter af naturalieskatter til København.⁸ Han må være død o. 1648. En søn af ham, Didrik Wolsen, var i midten af 1600-tallet borgmester i Svaneke.

I øvrigt drev medlemmer af slægten betydelig købmandsvirksomhed, de første hundrede år i Svaneke senere i Rønne.

Sander Dich og Karina Dirichsdatter efterlod sig to sønner: 1.1-2.

Andet slægtled

1.1. *David Sandersen Dich*, -1633-1635-.

Han har efterladt sig enkelte spor i de samtidige kilder. Således optræder han som David Dich i bådsmændsskattemandtallet fra 1633 i Rønne. Ifølge Hammershus Lensregnskaber deltager han 1635 i transporten af de bornholm-

ske naturalieskatter til Provianthuset i København, hvorfra krigsflådens proviantering fordeltes. Hans kvittering for modtaget fragt lyder således: »Kendes jeg underskrevne David Dich indvaner i Rønne at have annammet af Jens Daur(?), slotsskriver på Hammershus fragt for . . . læster . . . tønder nødekød (oksekød), som jeg har ført med min skude her fra Bornholm og til Hans May^{as} Provianthus . . . 22 Rdlr. Kvitteret Rønne 24/6 1635 David Dich egen Haand«. Sluttelig oplyser Ravn i sin Bornholmskrønike af 1671, at David Dich selv femte gik over isen fra Skåne til Bornholm d. 21/3 1635, en sportsbedrift, som er blevet husket længe.⁹ En grund i havet nord for Bornholm kaldtes ifølge kartografen Jens Sørensens optegnelser i 1704 for »Davids Grund« (nu »Davids Banke«). En tradition vil vide, at det var David Sandersen Dich, som på isfærden blev opmærksom på grunden, derfra navnet.¹⁰

Når skipperen David Dich er død, ved vi ikke, men han efterlod sig i hvert fald 2 sønner, Albert og Sander (sidstnævnte opkaldt efter farfaderen), se 1.1.1.2. 1.2. *Eskild Sandersen Dich*, -1633-1641-1645-.

Han er formentlig født o. 1600. Han fremtræder som skipper i bådsmands-skattemandtallet for Svaneke i 1633. I 1641 er han byfoged her og modtager i denne egenskab lensmandens kvittering for aflevering af nogle slagsmålsbøder (Hammershus Lensregnskab 1631-41).

I 1645, da svenskerne gjorde landgang ved Nexø, deltog han som byløjtnant (næstkommanderende) i Svaneke borgerkompagnis kamp om Malkværnskan-sen, hvor hans halvbroder, Albert Wolfsen, faldt. Det er en nærliggende tanke, at denne begivenhed har gjort et sådant indtryk, at både Eskild og David Sandersen Dich, der begge har sønner ved navn Albert, har opkaldt disse efter den faldne helt. Hvis det er tilfældet, kan disses fødselsår fastsættes til 1645 eller kort derefter. Eske Dichs navn og segl findes blandt underskriverne af den rapport om begivenhederne, som forlangtes af regeringen i forbindelse med retssagen mod lensmanden og den bornholmske væbnings ledere.¹¹

Børn: 1.2.1.-5.

Tredie slægtled

1.1.1. *Albert Davidsen Dich*, -1658-1662-.

Som naturligt for en skipperens søn gik han til søs, men på en rejse fra Spanien o. 1658 blev hans skib overfaldet af tyrkiske sørøvere. Besætningen gjordes til slaver i Algier eller Tunis. Hans broder, Sander Davidsen Dich, forsøgte at løskøbe ham. I den anledning ansøgte han den danske konge om bevilling til at foretage en kirkelig indsamling. Hans egenhændige ansøgning lyder – med moderniseret retskrivning – således:

»Stormægtige højbårne fyrste, allernådigste Herre og Konning. Gud aller-

mægtigste Eders kgl. May. for al ulykke nådeligen bevarer Eders kgl. May. med allerunderdanigst supplication at andrage,

Eftersom min broder Albert Dich Davidsen barnefødt på Bornholm er for fire år siden med en skipper af Lübeck udsejlet til Hispannien og på hjemrejsen af Christendommens hovedfjender Tyrken er blevet antastet og overvældet og der sammesteds på samme tid under deres åg og trældom haver været anholden og meget jammerlig medhandlet både på gallejer og i sten . . . , som hans elendigheds brev til mig, som er hans »lifflike« broder om formelder. Og jeg fattige unge mand haver ikke middel ham af hans elendighed at udredde, årsagen, summen er stor, som for ham begæres, nemlig 500 Stück . . . Indflyr derfor med allerunderdanigst Supplication, at Eders kgl. May. af kongelig mildhed og nåde, nådigst vil bevilge og tillade, at tilkommende hellige dage måtte holdes bækken for kirkedørene her i København til denne min elendige broders Ranson /: og mig måtte nådigst bevilges på andre steder at søge :/ som under det barbariske åg lider stor trængsel og elendighed. Gud allermægtigste vil sådan velgerning imod en arm slave rigeligen belønne.

Eders kgl. May^{ts} allerunderdanigste og pligtskyldige tjener

Sander Dich Davidsen

Indvåner på Bornholm M.m.p.«

Bevillingen blev givet 23/5 1662;¹² det ser imidlertid ikke ud til, at Albert nogensinde kom tilbage fra fangenskab. Måske lykkedes det ikke at indsamle de fornødne løsepenge, som at dømme efter tilsvarende løskøbelsessager i disse år beløb sig til 4-500 Rdlr.¹³

Senest 10 år efter i 1672 må Albert være død, idet Sander 15/3 1672 pantsætter jord i Svaneke byvang, som han og hans sal. broder har arvet efter deres farmor Karina sal. Davids.¹⁴

1.1.2. *Sander Davidsen Dich*, -1660-1672- † før 29/3 1674. ~ Catrine NN.

Han er rimeligvis født i Rønne men boede o. 1660 i Svaneke, idet han på dette tidspunkt tillige med andre svanekeborgere sælger et parti havre til kommandanten på Hammershus.¹⁵ For Sander Dichs vedkommende drejer det sig om 18 tdr. I det nævnte år oplyser Hammershus Lensregnskab imidlertid: »25/3 1660 fløt Sander Dich fra Svaneke til Nexø«, betalte 4 mk 2 sk i førisslov.

Ved den under 1.1.1. nævnte pantsætning af jord 15/3 1672 optræder han som borger i Nexø. 2 år senere var han forsvundet eller omkommet, måske på havet. I hvert fald fremstår på Svaneke byting 29/3 1674 Mogens Lolle, borger og indvåner i Nexø, som fuldmægtig for Catrine sal. Sander Davidsens og lyser et pantebrev (på 18 Sld.) til byfogeden i Svaneke Poul Hartvig i »et lidet hus og våning, som kaldes Hans Hansens hus«. Den 30/6 1675 læses Catrines skøde til hendes afdøde mands søskendebarn Albert (Eskildsen) Dich i Svaneke på Hans Hansens hus. Købesummen var 26 Sld., hvoraf Poul Hartvig som nævnt havde de 18 Sld. tilgode som panthaver.

16/9 1678 træffer vi Catrine som sagsøger ved Øster Herreds Ting for en

fordring på 6 Sld 9 sk hos Mons Ipsen. Heri nævnes, at skiftet efter Sander Dich havde fundet sted 10/3 1676, altså flere år efter at Catrine første gang optræder som enke, hvilket antyder, at han er omkommet på søen.

Catrines enkestand blev meget lang. Så sent som 6/3 1706 optræder hun sammen med sin søn Johan Dich i Svaneke som sælger af en eng i Klemensker sogn, Nørre Herred. Engen havde tilhørt hendes mand, som havde pantsat den til en Rønne-købmand, Peter Markmann.¹⁶

Børn: 1.1.2.1. og – måske – 1.2.2.4.

1.2.1. *Elisabeth Eskildsdatter Dich*, * o. 1630 i Svaneke, † 1701, begr. 25/11 i Østerlars. ~ Poul Hartvig († 1679), byfoged i Svaneke.

Elisabeth Eskildsdatter Dich var gift med sin fars efterfølger som byfoged i Svaneke, Poul Hartvig, med hvem hun havde 4 sønner og 1 datter. Om Poul Hartvigs slægt henvises til K. Thorsens afhandling i Persh. T. 1943, s. 224-37.

Hun døde på officersgården Lensgaard i Østerlars sogn hos sin datter Karen og svigersøn, kaptajn Jørgen Olufsen Sonne.

Skifte efter Poul Hartvig berammet til 31/3 1679. Skifte efter Elisabeth Eskildsdatter afholdtes den 26/11 1701¹⁷ og udviste aktiver på 507-0-0; heraf vurderes 10. Frivornedegård i Vestermarie til 350-0-0; passiverne androg 39-1-9.

Af Svaneke Tingbog fremgår, at såvel Poul Hartvig som Elisabeth i sin enkestand har foretaget køb og salg af fast ejendom i Svaneke.¹⁸

1.2.2. *Sander Eskildsen Dich*, * o. 1634 i Svaneke. † 1711, begr. 31/3 smst. ~ Margrethe Ennigsdatter (* o. 1623, † 1690, begr. 15/1 i Svaneke).¹⁹

Sander Eskildsen var den første af den lange række af smede i Dich-slægten, men han var også ejer af jord i byvängen og drev altså – som en stor procentdel af borgerne – landbrug i beskeden målestok. Hans far, byfogeden Eskild Dich, må have givet ham en god boglig uddannelse, som kvalificerede ham til byskriverposten i Svaneke. Han virkede i dette embede – dog uden bestalling – i hvert fald i årene 1671-77. I årene 1678 til 1686 var han endog byens byfoged. Han var således en fremtrædende borger. Hans navn fandtes – sammen med borgmesterens og de 2 rådmænds – på den prædikestol, som blev anskaffet til kirken i 1683.²⁰

I 1677 (10/8) – beretter tingbogen – rejste Sander Dich straffesag mod Karen Lyllofsdatter, som med en kæp havde overfaldet og mishandlet hans hustru Margrethe. Efter at sagen var blevet behandlet på flere retsmøder, blev den voldsomme dame efter Jyske Lov idømt en bøde på 6 Sld og 3 Sld i sagsomkostninger.

Tingbogen beretter også om Sander Eskildsens ejendomsdispositioner; de er ikke omfattende og omhandler jordstykker i byvängen.²¹

Han efterlod sig ved sin død i 1711 1 søn og 1 datter i Svaneke samt 6 sønnebørn i Nexø. Ved skiftet 24/3 (dokumentskifte i pakke 1711/15) beløb

aktiverne sig til 165-0-7, heraf jord i byvängen for 77-0-0. Men passiverne beløb sig til 293-1-15, bl.a. som følge af den plejeoverenskomst, som han i 1699 havde afsluttet med sønnen Hans, i hvis hus han boede. Plejelønnen 28 sk pr. uge var ikke betalt i 11 år og 12 uger.

Ifølge skiftevurderingsmændenes attest »var den salig mand skrøbelig og gammel, så han stedse måtte fremflytte sig med sin kæp«.

Børn: 1.2.2.1.-3, evt. også 1.2.2.4.

1.2.3. *Hans Eskildsen Dich*, * o. 1638 i Svaneke. † 1716, begr. 22/5 smst. ~ Karen Ibsdatter (* o. 1647, † 1697, begr. 23/4 i Svaneke).

Hans Eskildsen ernærede sig som smed og avlsmand; i borgervæbningen var han fændrik i 1678.²² Han nævnes som kirkeværge på en af Svaneke kirkes klokker, som blev omstøbt i 1701,²³ men han er kirkeværge allerede i 1684 sammen med Hans Desin, der døde 1692; derefter sammen med Jørgen Poulsen, fra 1696 alene. Den 1/5 1708 afløses han i hvervet som kirkeværge af sønnen Eskild.²⁴

Den 26/10 1703 er han vidne på Svaneke Byting i en strid mellem byfogeden og nogle fremtrædende borgere om fiskeretten i en bydam kaldet »Bogfinke-dammen«. Hans Eskildsen vidner, at i hans opvækst (altså omkring 1650) ejede hans farmor, gl. Karen sal. Davids, »Bogfinkehuset«, og at hun benyttede den tilhørende have, der grænsede til dammen, som blegehøve.

Den 11/8 1711 solgte han sin gård – 13 stolperum (nuværende Postgade 21) – til den nyudnævnte byfoged Jens Thorsen for 200 Sld., hvorefter han i sine sidste år boede hos en gift datter i byen.

Ved skiftet 20/1 1698 efter Karen Ibsdatter var boets samlede formue 409-3-8, heraf 100 Sld. bygningsværdi. Der nævnes et smedehus og jord i byvängen. Passiverne var 123-3-8.

Efter Hans Eskildsens død i 1716 afholdtes skifte 23/5 (dokumentskifte). 3 sønner og 5 døtre var arvinger. Aktiverne beløb sig til 185-1-7, heraf jorden i byvängen 130 Sld. Passiverne androg 128-2-5.

Børn: 1.2.3.1.-8.

1.2.4. *Albert Eskildsen Dich*, * o. 1645 i Svaneke, † o. 1686 smst. (skifte efter ham i første halvår af 1686). ~ Karen Andersdatter Thiessen (* o. 1659 i Svaneke. † 1727, begr. 3/11 smst.), d.a. bykaptajn, rådmand Anders Thiessen (o. 1631-27/10 1696). Om Thiessen-slægten i Svaneke se også 1.2.2.3. Karen Andersdatter ~ 2° m. skipper Anders Hansen Koch (o. 1662-22/2 1714).

Albert Eskildsen var smed og avlsmand. I borgervæbningsrullen af 1678 nævnes han som rodemester.²⁵ Tingbogen indeholder notater om hans ejendomsdispositioner. Således sælger han 28/2 1673 sin anpart i 10. Sg. i Ibsker sogn (arv efter farmoderen Karina sal. Davids) til svogeren byfoged Poul Hartvig, som samtidig overdrager ham 6 skp. jord i byvängen. Den 30/4 1673 køber han (måske med henblik på et tilstundende ægteskab) et hus i Svaneke for 26 Sld. af Catrine af Nexø, enke efter hans fætter Sander Davidsen Dich.

Den 25/2 1676 afslutter han mageskiftekontrakt med fhv. sognepræst i Svaneke og Ibsker Mikkel Nielsen om et par bygninger.

Ved skiftet 1686 efter Albert Eskildsen vurderedes aktiverne til 468-3-11; heraf blev gården i Svaneke ansat til 100 Sld., jorden i byvangen til i alt fald 165 Sld. Endvidere er anført et smedehus til 8 Sld. og en ambolt til 24 Sld.! Passiverne blev opgjort til 106-2-0.

Børn: 1.2.4.1.-2.

1.2.5. *Gundel Eskildsdatter Dich*, * formentlig omkring 1635-40 i Svaneke, † i udlandet. ~ 1° m. den velhavende Svanekeborger Rasmus Andersen, med hvem hun havde en søn Anders Rasmussen og 2 døtre. Den 22/9 1682 giver Anders Rasmussen sin formynder og morbroder Albert Eskildsen afkald for sin arv efter faderen Rasmus Andersen. ~ 2° o. 1674 m. en tysker, tømremester Peder Dabertzen, bosat i Greifswald. Gården i Svaneke, som han har overtaget ved ægteskabet, sælger han 25/9 1674 til den nyudnævnte byskriver og sognedegn Wentzel Jørgensen.

22 år efter salget af gården, 1696, afhænder Peder Dabertzen fra Greifswald dels en td. jord i byvangen til købmanden Jacob Pedersen for 38 Sld., dels en td. land til skipper Anders Hansen (Karen Andersdatter Thiessens 2. mand, se 1.2.4.) for et unævnt beløb.

Fjerde slægtled

1.1.2.1. *Johan Sandersen Dich*, * o. 1662 i Svaneke eller Nexø, † 1745, begr. 29/4 i Svaneke. ~ 2/2 1690 m. Trine Hansdatter Desin (o. 1669-16/7 1747), d.a. avlsmand og kirkeværge Hans Desin (o. 1641-18/4 1692).

Johan Sandersen var skipper og avlsmand; borgerskab i Svaneke erhvervede han 4/4 1690. Vi finder hyppigt Johan Dichs navn i Svaneke Tingbog bl.a. som part i retssager. Et tingsvidne udtalt af 4 gamle Svanekeborgere 17/11 1730 giver os således oplysning om hans skibe gennem årene. Hans første fartøj var en jagt købt omkring år 1700 i Nexø. Mens den lå i Svaneke havn, blev den knust i en nordoststorm, inden ejeren havde gjort nogen rejse med den. Senere blev han ejer (medejer) af en galiot »Sct. Peder«. Også dette skib gik i 1712 til grunde i Svaneke havn. Endelig blev han ejer af en hukkert. Med den sejlede han 1729 til Danzig, men på tilbagerejsen strandede han under Øsel.

Skøde- og panteprotokollerne bærer i øvrigt vidnesbyrd om hans ejendomsdispositioner. 22/9 1690 køber han et 7 stolpers hus af Peder Olsen for 54 Sld. og 28/7 1698 et 5 stolpers hus af landsdommer Ancher Müller for 42 Sld. Som jordsælger optræder han 19/9 1693, idet han afhænder 2 tdr. jord til Thomas Jacobsen for 70 Sld. og 5/10 1725 4 skp. til Jens Rasmussen af Østermarie for 60 Sld.

Som skipper har han haft behov for betydelig likvid kapital, hvad man kan skønne af de jævnlige pantsætninger af bygninger og jord, ved en enkelt

lejlighed også af løvsøre. Långiverne var dels lokale købmænd, dels velbjergede bønder i nabosognene.²⁶ Efter forliset ved Øsel var Johan Dich bragt til tiggerstaven. Kilderne tier fra nu af om ham. Kirkebogens notat om hans begravelse i 1745 tilføjer ved hans navn ordene »vanvittig skipper«.

Børn: 1.1.2.1.1.-7.

1.2.2.1. *Kirsten Sandersdatter Dich*, * o. 1658 i Svaneke, † 1728, begr. 29/10 smst. ~ 18/8 1689 i Svaneke m. Jens Pedersen (o. 1664-30/11 1717). Snedker. Han erhvervede borgerskab i Svaneke 8/2 1689; var tillige avlsmænd, hvilket fremgår af, at han som byens andre jordejere betaler Tiende-Byg til sognepresten.²⁷ Ægteparret har i årene 1690-1707 adskillige børn til dåb. Intet skifte bevaret.

1.2.2.2. *Eskild Sandersen Dich*, * o. 1659 i Svaneke. † 1705, begr. 17/9 i Nexø. ~ o. 1685 m. Elseby²⁸ (o. 1660-4/4 1728).

Eskild Sandersen står på Svaneke Borgervæbnings rulle af 1678 som ungkarl eller tjenestedreng,²⁹ men 4/4 1688 får han sin anden søn Sander døbt i Nexø kirke. Hans erhverv har ikke kunnet fremdrages.

Børn: 1.2.2.2.1.-7.

1.2.2.3. *Hans Sandersen Dich*, * o. 1664 i Svaneke. † 1717, begr. 15/2 smst. ~ 1° 27/12 1690 i Svaneke m. Trine Pedersdatter Thiessen (o. 1655-8/5 1697), enke efter sognedegnen, byskriver og dansk skolemester Wentzel Jørgensen. Hun tilhørte en slægt, som allerede i 1633 var bosat i Svaneke. Dette år nævnes en Anders Thiessen og i 1678 såvel en Anders Thiessen som en Jochum Thiessen. Gennem mere end et århundrede spillede denne slægt en førende rolle i Svanekes historie.

~ 2° 26/4 1698 i Nexø m. Marie Danielsdatter Steenbech. Også hun tilhørte en på Bornholm bekendt slægt. Hendes fader var rimeligvis Nexøborgeren Daniel Steenbech, som i 1655-56 betalte 2 Rdlr. for udførsel af riget af en arv.³⁰ I årene 1739-47 hed Svaneke byfoged ligeledes Daniel Steenbech.

Hans Sandersen nævnes i Tingbogen 2/8 1689 som smed, i øvrigt avlsmænd. Borgerskab erhvervede han 5/3 1692. Ifølge Kontributions- og jordebogsregnskabet for 1694 var han tillige byens kæmner.³¹

Den 5/6 1697 skiftedes efter Trine Pedersdatter Thiessen. Arvingerne var foruden enkemanden 2 hold børn, nemlig 4 børn i hendes første ægteskab med sognedegnen Wentzel Jørgensen og en søn Wentzel i andet ægteskab. Boets aktiver beløb sig til 401-0-11, heraf et 10 stolpers stuehus og ladelænge 105 Sld., jord i byvängen 105 Sld., desuden 4 heste, kreaturer m.v. Passiverne androg 306-1-5½.

Hans Sandersens ejendomsdispositioner er få. 13/5 1701 sælger han 2 skp jord for 24 Sld., arvet efter sin moder Margrethe Ennigsdatter, til Anders Laursen. 21/12 1708 køber han for 14 Sld. jord af Henrik Mortensen, og 22/12 1716, kort før sin død, pantsætter han 1 td. land for 60 Sld. til svogeren, sognedegn i Svaneke Jørgen Danielsen Steenbech.

Ved skiftet efter Hans Sandersen 18/2 1717 var arvingerne enken Marie

Danielsdatter Steenbech og hendes stedsøn Wentzel Hansen Dich, 25 år gl., som var bortrejst udenlands. Boets aktiver var i alt 792-1-4, heraf en trelænget gård til 250 Sld., et gl. smedehus på 2 stolper til 6 Sld. og jord i byvangen for ca. 200 Sld. Løsøret vidner om velstand: Indlagt vråskab til 10 Sld., brændevinspande 10 Sld., sølvbæger 8 Sld., lybsk tinfad m.v. Passiverne androg 214-3-6.

Børn: 1.2.2.3.1.-4.

1.2.2.4. *Anne Marie Sandersdatter Dich*. Optræder som fadder ved dåb i Svaneke 16/11 1690 af et af Johan Sandersens børn. Hun nævnes ikke ved skiftet efter faderen i 1711. Forklaringen herpå kan være, at hun ikke er datter af Sander Eskildsen i Svaneke (1.2.2.), men af Sander Davidsen i Nexø (1.1.2.), altså søster til barnets fader Johan Sandersen.

1.2.3.1. *Kirsten Hansdatter Dich*, * o. 1668 i Svaneke. † 1737, begr. 11/6 i Nexø. ~ 21/6 1691 i Svaneke m. Bent Nielsen (o. 1664-1745, begr. 13/2 i Nexø), farver i Nexø.

Skifte efter ham 17/2 1745. Arvingerne var 2 sønner og 2 døtre. Boets aktiver 76-0-13 inclusive ejendommen med 6 stolper vurderet til 60 Sld., men solgt ved auktion for 72 Sld.

1.2.3.2. *Karen Hansdatter Dich*, * o. 1669 i Svaneke. † 1737, begr. 21/10 smst., ~ 1° 25/2 1694 i Svaneke m. Jørgen Hansen Grønberg (o. 1669-17/4 1711). Avlsmand. Flere ejendomsdispositioner i årene 1690-1710. ~ 2° 2/7 1719 i Svaneke m. Jens Løvingsen (* o. 1682. † 1769, begr. 30/8 i Svaneke). Tømmermand.

Ved skiftet 18/4 1711 efter Jørgen Hansen Grønberg efterlod han sig 5 sønner og 1 datter. Aktiverne var 366 Sld., heraf et 11 stolpers hus til 110 Sld., jord i byvangen 60 Sld., desuden skibspart i en jagt. Gælden androg 289 Sld., herunder en gældspost i Lübeck.

Ved skiftet 23/10 1737 efter Karen Hansdatter var aktiverne 299-0-9, heraf et 11 stolpers stue- og ladehus til 70 Sld., jord i byvangen 133 Sld. Passiverne androg 217-0-13.

1.2.3.3. *Eskild Hansen Dich*, * o. 1672 i Svaneke. † 1731, begr. 28/12 smst. ~ 6/11 1698 i Østermarie m. Karen Jensdatter (* o. 1675, † 1738, begr. 5/12 i Svaneke), d.a. Jens Rasmussen på Gyldensgård (17. Vg.) i Østermarie.

Smed i Svaneke; borgerskab 24/3 1699. I årene 1708-12 var han kirkevæрге efter sin fader.

Ved skiftet 16/1 1732 efter ham efterlod han sig foruden enken 5 sønner og 1 datter. Aktiver i alt 132-3-7, heraf 13 stolpers stue- og ladehus 75 Sld.; smedehus m. værktøj 14 Sld., jord i byvangen 30 Sld. Passiverne androg 91-0-4.

Børn: 1.2.3.3.1.-6.

1.2.3.4. *Elisabeth Hansdatter Dich*, * o. 1673 i Svaneke. † før 9/10 1753 (skiftet efter hendes søster Anna Hansdatter i Allinge). ~ 21/3 1714 i Svaneke m. Hans Jensen, smed.

Ingen børn.

1.2.3.5. *Didrik Hansen Dich*, * o. 1673 i Svaneke. Lever ved skiftet efter sin moder Karen Ibsdatter 20/1 1698 men nævnes ikke ved skiftet efter faderen i 1716. Ikke fundet begr. i Svaneke.

Den 5/1 1701 står Gundel Pedersdatter offentlig skrifte for lejermål med Didrik Hansen Dich. Deres uægteskabelige datter Margrete var blevet døbt 24/10 1700 i Svaneke.

1.2.3.6. *Albert Hansen Dich*, * o. 1680 i Svaneke. † 1736, begr. 29/5 i Allinge. ~ 1° m. Kirsten Nielsdatter (* o. 1658, † 1734, begr. 7/4 i Allinge), d.a. Niels Hansen i Allinge. Hun havde tidligere været gift med kirkeværge Johan Jørgensen i Allinge, med hvem hun havde 7 børn. ~ 2° 27/11 1734 i Allinge m. Gisse Jørgensdatter († 1779, begr. 25/1 i Allinge). Hun ~ 2° 28/12 1736 m. kaptajn Jens Larsen i Allinge (skifte efter ham 13/5 1748 og 17/10 1753).

Albert Hansen Dich fik borgerskab i Svaneke 15/2 1704, avlsmænd og smed i Allinge fra 1707.

Skifte efter ham 28/5 1736. Aktiverne beløb sig til 513-2-4; heraf blev den trælængede gård vurderet til 130 Sld., smedien med ambolt og skruestik til 10 Sld. Gælden var på 227-2-2-.

Albert Hansen Dich efterlod sig ingen børn i sine 2 ægteskaber.

1.2.3.7. *David Hansen Dich*, * o. 1683 i Svaneke, † 1729, begr. 17/2 i Allinge.

~ – før 1720 – m. Engelke Nielsdatter († 1735, begr. 11/11 i Allinge). Borgerskab i Svaneke 3/2 1708. Avlsmænd i Allinge.

Skifte efter ham 18/2 1729. Ægteskabet var barnløst. Enken skiftede privat med David Dichts søskende, som hun udløste kontant eller med jordparter i Allinge byvang.

1.2.3.8. *Anne Hansdatter Dich*, * o. 1686 i Svaneke. † 1753, begr. før 9/10 i Allinge. ~ 1° 8/9 1709 i Svaneke m. avlsmænd Holger Johansen af Allinge († 1729, begr. 22/1 i Allinge). Ingen børn i ægteskabet. ~ 2° 7/10 1729 i Allinge m. Axel Chr. Lind († 1763, begr. i Allinge, skifte).

Ved skiftet 9/10 1753 i Allinge efter Anne Hansdatter Dich beløb boets midler sig til 425-1-2; heraf vurderedes gården til 120 Sld. Passiverne androg 411-2-1-. Da også ægteskabet med Lind var barnløst, var Anne Dichts arvinger hendes søskende eller deres afkom.

1.2.3.9. *Margrethe Hansdatter Dich*, * 1688, dbt 22/6 i Svaneke, † 1734, begr. 12/11 smst. ~ 5/4 1713 i Svaneke m. Mogens Jensen.

Ved skiftet 20/11 1734 efter hende var arvingerne foruden enkemanden 1 søn (Hans Dich!) og 4 døtre. Boets aktiver og passiver var ca. 40 Sld.; heraf et beboelseshus på 9 stolperum vurderet til 32 Sld. Sønnen Hans Dich nævnes ikke ved skiftet i 1753 efter hans moster Anne Hansdatter i Allinge (1.2.3.8.).

1.2.3.10. *Elsebe Hansdatter Dich*, * 1690, dbt 3/8 i Svaneke. † 1691, begr. 30/1 smst.

1.2.3.11. *Mette Hansdatter Dich*, * 1693, dbt 1/11 i Svaneke. † 1695, begr. 26/4 smst.

1.2.4.1. *Elsebe Albertsdatter Dich*, * o. 1672 i Svaneke. † 1728, begr. 6/5 smst. ~ 13/2 1698 i Svaneke m. Henrik Christiansen Winter (* o. 1657. † 1740, begr. 16/3), bødker.

Ved skiftet 13/5 1728 efter hende var arvingerne foruden enkemanden 4 sønner og 1 datter. Aktiverne androg 152-0-12, heraf vurderedes boets 7 stolperum hus til 45 Sld. Passiverne beløb sig til 84-1-2.

Ved skiftet 16/3 1740 efter ham beløb aktiverne sig kun til 3 mk 10 sk foruden afdødes klæder.

1.2.4.2. *Kirsten Albertsdatter Dich*, * o. 1673 i Svaneke. † 1737, begr. 24/11 smst. ~ 1° 25/3 1703 i Svaneke m. Niels Bentsen (* o. 1675. † 1722, begr. 2/2), avlsmand. ~ 2° 24/2 1723 i Svaneke m. Anders Pedersen (* o. 1698, † 1736, begr. 18/10), skomager.

Ved skiftet 26/2 1722 efter Niels Bentsen er arvingerne foruden enken 4 sønner og 1 datter. Aktiverne vurderedes til 202-2-10 incl. ejendommen på 13 stolperum 80 Sld.; passiverne androg 63-0-15.

Ved skiftet 11/10 1736 efter Anders Pedersen var aktiverne 215-3-12 og passiverne 214-1-14. Enken og afdødes søskende var arvinger.

Ved skiftet 28/11 1737 efter Kirsten Albertsdatter er arvingerne hendes børn af første ægteskab. Boets aktiver androg 180-1-6; heraf vurderedes et 10 stolperum stue- og ladehus til 55 Sld. Passiverne oversteg aktiverne og udgjorde 207-2-2.

Femte slægtled

1.1.2.1.1. *Sander Johansen Dich I*, * 1690, dbt 16/11 i Svaneke. † 1694, begr. 20/4 smst.

Ved dåben anføres som fadder Anna Maria Sander Dichts. Hun må være datter af 1.2.2. eller af 1.1.2.

1.1.2.1.2. *Marie Johansdatter Dich*, * 1693, dbt 12/3 i Svaneke. ~ 2/7 1717 i Svaneke m. Poul Andersen Koch (* 1695, dbt 17/4 i Svaneke. † 1731, begr. 2/11 smst.), skipper, s.a. Anders Hansen.

Ved skiftet 27/10 1731 efter Poul Koch var aktiverne 1750 Sld., heraf 11 stolperum stuehus og 11 stolperum ladehus. Underskud i boet.

1.1.2.1.3. *Sander Johansen Dich II*, * 1695, dbt 12/4 i Svaneke.

Ejendomsdispositioner i Svaneke 1714-1730. Fadder i Svaneke 11/1 1722. På et mandtal 1736 angives Sander Dich som fisker. I mandtallet 1753 »Sjæleregisteret« anføres, at han er ungkarl og sejlingsmand, bor til leje.³² Da hans begravelse ikke er fundet i Svaneke kirkebog, og da der ej heller ses at være foretaget skifte efter ham, er han rimeligvis død på en rejse.

Om Sander Dichts guldfund i Svaneke 1726 se Bornh. Saml. XXXVI, s. 149.
1.1.2.1.4. *Hans Johansen Dich I*, * 1697, dbt 3/6 i Svaneke. † 1697, begr. 31/10 smst.

1.1.2.1.5. *Hans Johansen Dich II*, * 1698, dbt 7/10 i Svaneke. ~ 19/11 1719 i Hasle m. Margrethe Larsdatter Gumlø.

Avlsmand i Svaneke, borgerskab her 19/1 1720. Af en retssag i 1726 fremgår, at han er sejlingsmand.³³ Boede i Svaneke i 1729, nævnt ved skifte af 22/7 1729 efter Wentzel Hansen Dich.

Barn: 1.1.2.1.5.1.

1.1.2.1.6. *David Johansen Dich*, * 1701, dbt 8/5 i Svaneke. † 1751, begr. 27/6 smst., »ussel«.

I 1742 får David Dich 1 mk i bøde i forbindelse med en fattig persons landgang.³⁴

1.1.2.1.7. *Jochum Johansen Dich*, * 1705, dbt 24/1 i Svaneke.

Jochum Dich nævnes 3/3 1724 i Svaneke tingbog som stokkemand og 28/1 1725 i Svaneke kirkebog som fadder.

1.2.2.2.1. *Anders Eskildsen Dich*, * o. 1685 i Nexø. † 1756, begr. 1/12 smst. ~ 1713, trol 6/2 i Nexø m. Christine Frederiksdatter Storch (* 1696, dbt 1/6 i Nexø. † 1739, begr. 30/10 smst.).

Avlsmand. Krohold. Skifte efter ham 2/12 1756, aktiver til udlodning 129-2-11.

Børn: 1.2.2.2.1.1.-9.

1.2.2.2.2. *Sander Eskildsen Dich*, * 1688, dbt 4/4 i Nexø. † 1727, begr. juni-juli smst. ~ 23/6 1715 i Nexø m. Karens Thomasdatter. Hun ~ 2° 23/9 1735 i Nexø m. Mikkel Olsen.

Børn: 1.2.2.2.2.1.-4.

1.2.2.2.3. *David Eskildsen Dich*, * 1690, dbt 5/10 i Nexø. † 1739, begr. 7/5 smst. ~ 4/12 1720 i Nexø m. Hanna Niels Jørgensdatter (* 1703, dbt 7/5 i Nexø. † 1741, begr. 23/5 smst.).

Fisker.

Børn: 1.2.2.2.3.1.-7.

1.2.2.2.4. *Knud Eskildsen Dich I*, * 1692, dbt 2/11 i Nexø. † 1693, begr. 23/12 smst.

1.2.2.2.5. *Knud Eskildsen Dich II*, * 1694, dbt 14/10 i Nexø. † 1741, begr. 14/7 smst. ~ marts 1728 m. Dorothe Jacobsdatter (* 1695, dbt 8/12 i Nexø). Hun ~ 2° 30/10 1743 i Nexø m. Mikkel Thomsen, avlsmand.

Avlsmand, bødker.

I Nexø kirkebog noteres Palmesøndag 1732: »Absolveret Knud Eskildsen Dich og Dorothe Jacobsdatter, som havde pecceret mod det 5. bud«.

17/3 1755 sælger Dorothe Jacobsdatter gården til sønnen Jac. Knudsen Dich for 750 Sld.

Børn: 1.2.2.2.5.1.-6.

1.2.2.2.6. *Maren Eskildsdatter Dich*, * 1696, dbt 4/4 i Nexø. † 1741, begr. 9/7 smst. ~ 3/11 1726 i Nexø m. Peder Jørgensen (* 1702, dbt 12/7 i Nexø).

En søn døbt »Eskild Dich« i Nexø 19/10 1727.

1.2.2.2.7. *Hans Eskildsen Dich*, * 1703, dbt 17/5 i Nexø. † 1762, begr. 3/4 smst. ~ 9/1 1732 i Nexø m. Karen Pedersdatter (* f. o. 1702, † 1778, begr. 22/11). Avlsmand.

Børn: 1.2.2.2.7.1.-4.

1.2.2.3.1. *Margrethe Hansdatter Dich*, * 1691, dbt 29/9 i Svaneke. † 1691, begr. 8/10 smst. (tvilling).

1.2.2.3.2. *Karen Hansdatter Dich*, * 1691, dbt 29/9 i Svaneke. † 1691, begr. 8/10 smst. (tvilling).

1.2.2.3.3. *Wentzel Hansen Dich*, * 1693, dbt 28/5 i Svaneke. † o. 1725 i Ostindien. ~ 15/1 1718 i Svaneke m. Karen Pedersdatter Hare (* 1695, dbt 29/12. † 1755, begr. 16/6).

Smed, søfarende.

Skifte efter ham 23/7 1729. Aktiverne beløb sig til 68-1-4, heraf 41-3-4- for et smedeværksted. Passiverne androg 48-3-8.

Ved skiftet efter Karen Pedersdatter 27/6 1755 var aktiverne 28-2-0 og passiverne 19-1-5.

Børn: 1.2.2.3.3.1.-2.

1.2.2.3.4. *Sander Hansen Dich*, * 1697, dbt 8/5 i Svaneke. † 1697, begr. 7/11 smst.

1.2.3.3.1. *Jens Eskildsen Dich*, * 1699, dbt 18/8 i Svaneke. † 1764, begr. 17/3 smst. ~ 4/2 1721 i Svaneke m. Hanne Hansdatter Svan (* o. 1695. † 1752, begr. 14/9).

Smed, fændrik.

Skifte efter hende 3/11 1752. Aktiverne vurderet til 211-3-8, herunder et 12 stolperum hus til 100 Sld., der lå på den grund, der nu optages af Vigebakken 5-7.³⁵ Passiverne beløb sig til 138-0-3.

Børn: 1.2.3.3.1.1.-4.

1.2.3.3.2. *Didrik Eskildsen Dich*, * 1702, dbt 6/9 i Svaneke.

Bortrejst ved skiftet efter faderen 16/1 1732.

1.2.3.3.3. *Hans Eskildsen Dich*, * 1704, dbt 24/8 i Svaneke. † 1771, begr. 26/5 i Gudhjem. ~ 27/12 1728 i Gudhjem m. Margrethe Mogensdatter (* 1703, dbt 23/5 i Gudhjem. † 1774, begr. 23/5 smst.).

Smed i Gudhjem. Ejendomsdispositioner 11/6 1731 og 12/11 1764 (henholdsvis køb af hus og salg af jordstykke til sønnen Eskild Hansen Dich på Christiansø).

Børn: 1.2.3.3.3.1.-6.

1.2.3.3.4. *Karen Eskildsdatter Dich*, * 1706, dbt 26/9 i Svaneke. † 1776, begr. 24/5 smst. ~ 1/3 1733 i Svaneke m. Peder Tuesen (* 1706, dbt 7/4. Overlever hustruen), slagter.

En søn døbt »Eske Dich« 27/12 1733, en anden »Hans Dich« 11/4 1735.

1.2.3.3.5. *Albert Eskildsen Dich*, * 1709, dbt 8/9 i Svaneke. † 1778, begr. 29/4 smst. ~ 1° 2/4 1733 i Svaneke m. Mette Marie Pedersdatter (* 1707, dbt 21/10. † 1743, begr. 28/2). — ~ 2° 9/10 1743 i Svaneke m. Kirsten Olufsdatter (* o. 1709. † 1774, begr. 30/10).

Smed.

Skifte efter Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743. Aktiver og passiver beløb sig til 21-3-0. Blandt aktiverne et smedehus på 2 stolperum til 3 Sld.

Børn: 1.2.3.3.5.1.-5.

1.2.3.3.6. *Niels Eskildsen Dich*, * 1712, dbt 30/12 i Svaneke. † 1751, begr. 26/1 smst., ~ 29/12 1737 i Svaneke m. Ellen Jacobsdatter (* 1706, dbt 28/11 i Gudhjem. † 1755, begr. 27/3 i Svaneke).

Smed, officer.

Skifte efter ham 13/2 1751: Aktiverne blev incl. et 6 stolperum hus til 40 Sld. (Torvet 3 i Svaneke)³⁶ sat til 104-2-14. Passiverne blev opgjort til samme beløb.

Skifte efter hende 9/4 1755: Aktiver 51 Sld.; passiver 24 Sld.

Børn: 1.2.3.3.6.1.-9.

Sjette slægtled

1.1.2.1.5.1. *Lars Gummeløs Dich*, * 1720, dbt 22/11 i Svaneke.

1.2.2.2.1.1. *Elsebeth Andersdatter Dich*, * 1714, dbt 8/4 i Nexø. Lever 1774 i Persker. ~ 8/11 1735 i Nexø m. Peder Larsen (o. 1692-1762), 29. Sg. »Boesgaard« i Persker.

Hun afslutter 24/5 1774 undentagskontrakt med sin søn.

1.2.2.2.1.2. *Hans Andersen Dich*, * 1716, dbt 22/11 i Nexø. † 1785, begr. 10/3 smst. ~ 1° 27/2 1743 i Nexø m. Karen Pedersdatter († 1757, begr. 7/8). ~ 2° 16/2 1758 i Nexø m. Kirsten Olsdatter (o. 1736-7/7 1816).

Skipper. fisker.

Skifte 6/8 1757 efter Karen Pedersdatter, privat skifte. De 2 børn får hver 10 Sld.

Skiftet 5/3 1785 efter Hans Dich viser aktiver for 316 Sld. incl. en ejendom på 14 stolperum til 160 Sld. og jord i byvängen. Passiverne androg 262-0-12.

Skifte 7/7 1816 efter Kirsten Olsdatter: Aktiver efter auktion 377-2-12 og passiver 86-2-5.

Børn: 1.2.2.2.1.2.1.-8.

1.2.2.2.1.3. *Marie Andersdatter Dich I*, * 1721, dbt 16/11 i Nexø. † 1722, begr. 19/1 smst.

1.2.2.2.1.4. *Marie Andersdatter Dich II*, * 1723, dbt 23/5 i Nexø. † 21/1 1766, begr. 29/1 smst. ~ 10/2 1750 i Nexø m. Rasmus Jensen.

Skifte efter hende 22/1 1766. Hendes 5 søskende arver. Aktiver 484-2-14 incl. en ejendom på 21 stolperum og jord i byvängen; passiver 524-2-10.

1.2.2.2.1.5. *Margrethe Andersdatter Dich*, * 1727, dbt 17/8 i Nexø. † 1765. ~ 22/1 1755 i København (Vor Frelser) m. Anders Jochumsen Kofod, øltapper.

Skifte efter hende 15/8 1765.

1.2.2.2.1.6. *Eskild Andersen Dich*, * 1730, dbt 16/4 i Nexø. † før skiftet efter faderen 2/12 1756.

1.2.2.2.1.7. *Frederik Andersen Dich*, * 1733, dbt 28/1 i Nexø.

Lever ved skiftet 21/1 1766 efter søsteren Marie II. Farer til søs fra København.

1.2.2.2.1.8. *Kirstine Andersdatter Dich*, * 1737, dbt 10/11 i Nexø. Lever ved skiftet 21/1 1766 efter søsteren Marie II. ~ m. Svend Esbersen i København.

1.2.2.2.2.1. *Elsebeth Sandersdatter Dich I*, * 1716, dbt 19/4 i Nexø. † 1719, begr. 6/4 smst.

1.2.2.2.2.2. *Elsebeth Sandersdatter Dich II*, * 1719, dbt 11/6 i Nexø. † 22/5 1755, begr. 25/5 smst. ~ 6/5 1744 i Nexø m. Poul Nielsen, skomager.

Skifte efter hende 22/5 1755. Aktiverne var 153-1-4 inclusive en tolænget ejendom til 110 Sld. Passiverne var 134-1-2.

1.2.2.2.2.3. *Thomas Sandersen Dich*, * 1721, dbt 3/12 i Nexø.

1.2.2.2.2.4. *Margrethe Sandersdatter Dich*, * 1727, dbt 16/2 i Nexø. † 1807, begr. 1/3 smst. ~ 3/10 1746 m. Jep Petersen Schiøth (o. 1712-15/5 1780), fisker.

Skifte efter ham 21/6 1780, privat skifte.

1.2.2.2.3.1. *Elsebeth Davidsdatter Dich I*, * 1721, dbt 14/9 i Nexø. † 1722, begr. 19/4 smst.

1.2.2.2.3.2. *Eskild Davidsen Dich*, * 1723, dbt 9/5 i Nexø.

1.2.2.2.3.3. *Elsebeth Davidsdatter Dich II*, * 1725, dbt 9/12 i Nexø. † 1762, begr. 16/5 smst.

Ugift, blind.

1.2.2.2.3.4. *Kirstine Davidsdatter Dich I*, * 1728, dbt 30/5 i Nexø. † 1730, begr. 3/12 smst.

1.2.2.2.3.5. *Kirstine Davidsdatter Dich II*, * 1732, dbt 6/1 i Nexø.

1.2.2.2.3.6. *Jørgen Davidsen Dich*, * 1734, dbt 10/10 i Nexø.

1.2.2.2.3.7. *Johanne Davidsdatter Dich*, * 1737, dbt 18/4 i Nexø.

1.2.2.2.4.1. *Eskild Knudsen Dich*, * 1729, dbt 18/9 i Nexø. † 1755, begr. 22/2 smst.

Ugift. Skifte efter ham 25/2 1755. Aktiver: 8 skp bygjord 100 Sld.; passiver 101-1-12.

1.2.2.2.4.2. *Jacob Knudsen Dich I*, * 1731, dbt 7/10 i Nexø. † 1731, begr. 2/12 smst.

1.2.2.2.4.3. *Jacob Knudsen Dich II*, * 1733, dbt 20/12 i Nexø. † 1764, begr. 2/9 smst. ~ 23/8 1755 i Nexø m. Barbara Hansdatter. Hun ~ 2° 29/1 1765 i Nexø m. Peder Ipsen.

Daglejer, jordejer. Borgerskab som daglejer og fisker 31/3 1757.³⁷

Skifte efter Jacob Knudsen Dich II 4/10 1764. Enken skifter privat med 2 børn, som hver får tillagt 20 Sld.

Børn: 1.2.2.2.4.3.1.-4.

1.2.2.2.4.4. *Elsebeth Knudsdatter Dich*, * 1735, dbt 12/6 i Nexø.

Lever ved skiftet efter broderen Eskild 25/2 1755.

1.2.2.2.4.5. *Gertrud Knudsdatter Dich*, * 1737, dbt 12/5 i Nexø. † 1739, begr. 22/11 smst.

1.2.2.2.4.6. *Margrethe Knudsdatter Dich*, * 1739, dbt 8/11 i Nexø.

Lever ved skiftet efter broderen Eskild 25/2 1755.

1.2.2.2.7.1. *Elsebeth Hansdatter Dich*, * 1733, dbt 25/2 i Nexø. † 1799, begr. 14/6 smst. ~ 19/12 1757 i Nexø m. Peder Mortensen Schiöth (o. 1734-19/7 1790), avlsmand, skipper.

Skifte efter ham 30/11 1790, aktiver 700 Sld.

Skifte efter hende 16/6 1799, privat skifte.

1.2.2.2.7.2. *Peder Hansen Dich*, * 1735, dbt 6/1 i Nexø. † 1735, begr. 13/1 smst.

1.2.2.2.7.3. *Margrethe Hansdatter Dich*, * 1736, dbt 21/10 i Nexø. † 14/10 1813, begr. 20/10 smst. ~ 1° 16/2 1762 i Nexø m. Hans Nielsen Kam (o. 1696-11/3 1773). ~ 2° 2/6 1773 i Nexø m. Mogens Jensen (o. 1736-30/10 1809), bager og avlsmand.

Skifte efter Mogens Jensen 26/4 1810, privat skifte, aktiver 680 Rdlr.

Skifte efter hende 18/4 1814. Aktiver 562-3-0 Rdlr.; passiver 231-2-14 Rdlr.

1.2.2.2.7.4. *Marie Hansdatter Dich*, * 1739, dbt 11/10 i Nexø. † 1810, begr. 13/10 smst. ~ 30/5 1761 i Nexø m. Niels Ipsen (1730-9/12 1808), avlsmand, kæmner i Nexø.

1.2.2.3.3.1. *Hans Wentzelsen Dich*, * 1718, dbt 14/8 i Svaneke. † 1719, begr. 2/4 smst.

1.2.2.3.3.2. *Catrine Wentzelsdatter Dich*, * 1720, dbt 28/7 i Svaneke.

Lever ved skiftet efter moderen Karen Pedersdatter Hare 26/6 1755.

1.2.3.3.1.1. *Hans Jensen Dich I*, * 1721, dbt 30/11 i Svaneke. † 1722, begr. 7/1 smst.

1.2.3.3.1.2. *Karen Jensdatter Dich*, * 1722, dbt 19/12 i Svaneke. † 1791 smst. ~ 15/2 1756 i Svaneke m. Anders Ibsen Holst fra Østerlars (o. 1730-10/11 1799), avlsmand og fisker i Svaneke.

Skifte efter hende 21/4 1791. Aktiverne beløb sig til 26-1-0 og passiverne til 20-0-6½.

Ingen børn.

1.2.3.3.1.3. *Eskild Jensen Dich*, * 1725, dbt 28/1 i Svaneke. † 1796, begr. 20/9 i Østermarie. Ejer af 26. Sg. »Bækkegaard« i Østermarie. ~ 1° 5/11 1751 i

Østermarie m. Sidsel Nielsdatter (19/2 1725-3/6 1765). ~ 2° 24/11 1765 i Østermarie m. Signe Henningsdatter (o. 1720-3/2 1776). ~ 3° 1/6 1776 i Østermarie m. Karen Kirstine Pedersdatter (dbt 4/10 1749).

Skifte efter Sidsel Nielsdatter 8/7 1765. Her bestemtes, at gården sættes til takst 600 Sld., og at den yngste søn Hans bliver gårdarving.

Skifte efter Signe Henningsdatter 27/2 1776. Privatskifte. Enkemanden affinder sig med afdødes slægt mod betaling af i alt 120 Sld.

Skifte efter ham 19/10 1796. Boets aktiver incl. gårdtaksten 600 Sld. er i alt 2011-0-15; passiverne 252-3-2-.

Børn: 1.2.3.3.1.3.1.-14.

1.2.3.3.1.4. *Hans Jensen Dich II*, * 1727, dbt 5/2 i Svaneke. † 1783, begr. marts smst. ~ 2/12 1753 i Svaneke m. Gertrud Larsdatter Mortensen (o. 1726-28/1 1776).

Smed. Køber »Torvet 3« af farbroderen Niels Eskildsen Dichs enke Ellen Jacobsdatter.

Skifte efter Gertrud Larsdatter 13/2 1776. Aktiverne var 60 Sld. for et 6 stolperum hus (Torvet 3). Passiverne sættes til 60 Sld.

Skifte efter ham 20/8 1783. Aktiver 157 Sld., herunder for et 7 stolperum hus 50 Sld. og passiver 132 Sld.

Børn: 1.2.3.3.1.4.1.-6.

1.2.3.3.3.1. *Eskild Hansen Dich*, * 1731, dbt 8/1 i Gudhjem. † 1738, begr. 30/7 smst.

1.2.3.3.3.2. *Margrethe Hansdatter Dich*, * 1732, dbt 14/12 i Gudhjem. Lever her i 1787. ~ 1° 18/11 1753 i Gudhjem m. Peder Hansen, fisker. Han druknede ud for Gudhjem 9/10 1766. ~ 2° 28/3 1768 i Gudhjem m. Rasmus Pedersen. Også han druknede ud for Gudhjem i 1778.

Skifte efter Peder Hansen 20/10 1766. Aktiver i alt 192-3-0 incl. et 6 stolperum hus til 100 Sld. Passiver 12 Sld.

Skifte efter Rasmus Pedersen 11/11 1778. Aktiver 167-0-12 incl. et 6 stolperum hus til 100 Sld. Passiver 192-2-12.

1.2.3.3.3.3. *Mogens Hansen Dich*, * 1735, dbt 2/2 i Gudhjem. † 1803, begr. 8/3 smst. ~ 26/12 1759 i Gudhjem m. Bodil Jørgensdatter (4/4 1734-21/1 1798). Smed i Melsted. Tjeneste i herredskompaniet.

Børn: 1.2.3.3.3.3.1.-8.

1.2.3.3.3.4. *Karen Hansdatter Dich*, * 1737, dbt 20/3 i Gudhjem. † 1789, begr. 17/5 smst. ~ 11/5 1761 m. Ole Henriksen, møller »oven Gudhjem«.

Skifte efter ham 4/9 1781. Aktiver 317-1-2 incl. et 13 stolperum hus til 40 Sld. og 1/3 af en vejrmølle sat til 200 Sld. Passiverne blev 317-1-2 ligesom aktiverne. Mølleren døde iflg. skiftet »på marken«; der er intet notat i kirkebøgerne hverken i Gudhjem eller Østerlars. Han blev båret død ind på 11. Sg. i

Klemensker (hvor kirkebogen mangler). Gårdejereren får 15 Sld. for rejser og udgifter.

1.2.3.3.3.5. *Eskild Hansen Dich*, * 1739, dbt 31/5 i Gudhjem. † 7/7 1793 (begr. 8/7) på Christiansø. ~ 5/10 1766 i Gudhjem m. Helvig Hansdatter (12/8 1742-12/3 1808).

Garnisonssmed på Christiansø.

Skifte efter ham påbegyndt 7/7 1793. Aktiver 479-2-4 incl. et hus i Gudhjem; passiver 106-0-4.

Børn: 1.2.3.3.3.5.1.-10.

1.2.3.3.3.6. *Didrik Hansen Dich*, * 1741, dbt 16/4 i Gudhjem. † 1804, begr. 24/1 smst. ~ 25/9 1771 i Gudhjem m. Sidsel Pedersdatter (o. 1746-6/4 1814).

Smed.

Børn: 1.2.3.3.3.6.1.-8.

1.2.3.3.5.1. *Eskild Albertsen Dich*, * o. 1733 i Svaneke.

Lever her ved skiftet efter moderen Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743.

1.2.3.3.5.2. *Kirstine Albertsdatter Dich*, * 1735, dbt 27/11 i Svaneke.

Lever ved skiftet efter moderen Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743.

1.2.3.3.5.3. *Karen Albertsdatter Dich*, * 1738, dbt 12/3 i Svaneke.

Lever ved skiftet efter moderen Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743.

1.2.3.3.5.4. *Ellen Elisabeth Albertsdatter Dich*, * 1740, dbt 8/6 i Svaneke.

Lever ved skiftet efter moderen Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743.

1.2.3.3.5.5. *Catrine Albertsdatter Dich*, * 1743, dbt 20/2 i Svaneke.

Lever ved skiftet efter moderen Mette Marie Pedersdatter 24/4 1743.

1.2.3.3.6.1. *Eskild Nielsen Dich I*, * 1738, dbt 2/10 i Svaneke. † 1738, begr. 27/11 smst.

1.2.3.3.6.2. *Karen Nielsdatter Dich*, * 1739, dbt 4/11 i Svaneke.

Lever ved skiftet 9/10 1753 efter farfaderens søster Anne Hansdatter Dich i Allinge (1.2.3.8.).

1.2.3.3.6.3. *Jacob Nielsen Dich*, * 1741, dbt 17/9 i Svaneke.

Lever ved skiftet 9/10 1753 efter farfaderens søster Anne Hansdatter Dich i Allinge (1.2.3.8.).

1.2.3.3.6.4. *Anne Nielsdatter Dich*, * 1743, dbt 30/9 i Svaneke.

Lever ved skiftet 9/10 1753 efter farfaderens søster Anne Hansdatter Dich i Allinge (1.2.3.8.).

1.2.3.3.6.5. *Helvig Nielsdatter Dich I*, * 1745, dbt 3/3 i Svaneke. † 1745, begr. 21/3 smst.

1.2.3.3.6.6. *Kirsten Nielsdatter Dich I*, * 1745, dbt 3/3 i Svaneke. † 1745, begr. 21/3 smst.

1.2.3.3.6.7. *Eskild Nielsen Dich II*, * 1746, dbt i marts i Svaneke.

Lever ved skiftet 9/10 1753 efter farfaderens søster Anna Hansdatter Dich i Allinge (1.2.3.8.).

1.2.3.3.6.8. *Helvig Nielsdatter Dich II*, * 1748, dbt 18/8 i Svaneke. † 1760, begr. 27/4 smst.

1.2.3.3.6.9. *Kirsten Nielsdatter Dich II*, * 1750, dbt o. september i Svaneke.

Lever ved skiftet 9/10 1753 efter farfaderens søster Anne Hansdatter Dich i Allinge (1.2.3.8.).

Syvende slægtled

1.2.2.2.1.2.1. *Tønnes Hansen Dich*, * 1745, dbt 7/7 i Nexø. † 19/3 1782 (druknet). ~ 23/5 1777 i Nexø m. Kirstine Jensdatter, Tue Svendsens enke. Hun ~ 3° 16/4 1783 i Nexø m. enkemand Mathias Johansen Holm.

Søfarende, borgerskab i Nexø 12/3 1778.

Skifte efter Tønnes Dich 3/7 1782. Privat skifte mellem enken og en datter. Datterens arv 400 Sld.

1.2.2.2.1.2.2. *Kirsten Hansdatter Dich*, * 1748, dbt 18/2 i Nexø. † 1756, begr. 4/1 smst.

1.2.2.2.1.2.3. *Catrine Hansdatter Dich*, * 1751, dbt 10/1 i Nexø.

Ved skiftet efter faderen 5/3 1785 er hun gift i København.

1.2.2.2.1.2.4. *Anders Hansen Dich I*, * 1759, dbt 28/3 i Nexø. † 1760, begr. 27/4 smst.

1.2.2.2.1.2.5. *Anders Hansen Dich II*, * 1761, dbt 5/4 i Nexø. † 1761, begr. 14/6 smst.

1.2.2.2.1.2.6. *Karen Kristine Hansdatter Dich*, * 1763, dbt 10/7 i Nexø. † 4/8 1834 (begr. 8/8) i Persker. ~ 1° 11/1 1786 i Nexø m. Jens Hansen († 1800 (druknet)), ~ 2° 31/10 1814 i Persker m. Peder Olsen Keyser (o. 1750-6/10 1830), udbygger på Smålyngen.

Skifte efter Jens Hansen 18/5 1801. Privat skifte. Moderen giver hver af de 3 børn 29-3-0.

1.2.2.2.1.2.7. *Bodil Margrethe Hansdatter Dich*, * 1766, dbt 16/7 i Nexø. † 1811, begr. 22/4 smst. ~ før 1791 i Nexø m. Jacob Hansen (1756-18/12 1816), tømmersmand, borgerskab som daglejer 29/3 1792.³⁸ Han benævnes ofte Jacob Dich.

Skifte efter hende 26/9 1811, privat skifte, aktiver 304 Rdlr.

1.2.2.2.1.2.8. *Kirsten Hansdatter Dich*, * 1777, dbt 12/1 i Nexø. ~ 13/4 1804 i København (Frue K) m. Hans Cornelius, daglønner.

1.2.2.2.4.3.1. *Karen Jacobsdatter Dich*, * 1756, dbt 12/9 i Nexø.

Lever ved skiftet efter broderen 4/10 1764.

1.2.2.2.4.3.2. *Margrethe Jacobsdatter Dich*, * 1759, dbt 16/9 i Nexø. † 10/3 1820

(begr. 15/3) i Svaneke. ~ 1793 (trol 28/9) i Svaneke m. Ole Ernstsen (o. 1765-13/3 1831), bødker.

Ingen børn, gensidigt testamente.

1.2.2.2.4.3.3. *Gertrud Jacobsdatter Dich*, * 1762, dbt 24/1 i Nexø. † 1763, begr. 25/2 smst.

1.2.2.2.4.3.4. *Knud Jacobsen Dich*, * 1763, dbt 4/12 i Nexø. † 1764, begr. 2/9 smst.

1.2.3.3.1.3.1. *Johanne Catrine Eskildsdatter Dich*, * 1752, dbt 4/10 i Østermarie. † 1756, begr. 14/2 smst.

1.2.3.3.1.3.2. *Niels Eskildsen Dich I*, * 1754, dbt 13/10 i Østermarie. † 1754, begr. 10/11 smst.

1.2.3.3.1.3.3. *Jens Eskildsen Dich*, * 1755, dbt 6/10 i Østermarie. † 1810, begr. 2/11 smst. ~ 13/3 1795 i Østermarie m. Marie Christoffersdatter (1764-2/8 1846).

Husmand i Østermarie.

Skifte efter ham 22/1 1811, aktiver 142-0-5, passiver 173-0-0.

1.2.3.3.1.3.4. *Niels Eskildsen Dich II*, * 1758, dbt 9/2 i Østermarie. † 1772, begr. 28/5 smst.

1.2.3.3.1.3.5. *Hans Eskildsen Dich*, * 1759, dbt 23/12 i Østermarie. † 22/2 1822 (begr. 1/3) smst. ~ 22/11 1796 i Østermarie m. Margrethe Hansdatter (o. 1767-lever 1822).

Ejer af 26. Sg. »Bækkegaard« i Østermarie.

Skifte efter ham 9/3 1822. Gården blev solgt for 1350 Rdlr. og løsøret for 599-2-13. Efter fradrag af gæld blev til deling 170-4-1.

1.2.3.3.1.3.6. *Didrik Eskildsen Dich*, * 1761, dbt 15/11 i Østermarie. † 1761, begr. 1/1 1762.

1.2.3.3.1.3.7. *Eskild Eskildsen Dich*, * 1762, dbt 28/12 i Østermarie. † 1763, begr. 29/1 1762 smst.

1.2.3.3.1.3.8. *Gertrud Eskildsdatter Dich*, * 1764, dbt 22/1 i Østermarie. † 31/5 1840 (begr. 6/6) i Ibsker (Listed). ~ 3/7 1789 i Østermarie m. Poul Madsen (o. 1756-27/3 1822), fisker i Listed.

Et af ægteparrets børn kaldes 1801 Eskild Dich.

1.2.3.3.1.3.9. *Sidsel Eskildsdatter Dich I*, * 16/2 1777 (dbt 8/3) i Østermarie. † 1777, begr. 14/9 smst.

1.2.3.3.1.3.10. *Sidsel Eskildsdatter Dich II*, * 26/5 1778 (dbt 8/6) i Østermarie. † 5/6 1839 (begr. 10/6) i Poulsker. ~ 27/9 1794 i Østermarie m. Jens Esbersen (o. 1765-11/5 1826), ejer af 9. Sg. i Poulsker. I 1801 var Jens Esbersen ejer af 28. Sg. »Offergaard« i Østermarie.

Ved sin død var hun undentagskone på 10. Sg. »Spidsegaard« i Poulsker sogn, som hun (iflg. Kures gårdregistre) havde overtaget 1833.

En søn i ægteskabet kaldes Eskild Jensen Dich (1796-1884).

1.2.3.3.1.3.11. *Karen Eskildsdatter Dich*, * 16/4 1780 (dbt 7/5) i Østermarie. † 3/2

1837 (begr. 8/2) i Svaneke. ~ 28/3 1801 i Svaneke m. Jens Michael Jensen (o. 1778-20/11 1835), konstabel.

Skifte efter hende 3/2 1837. Aktiver 738-2-4 Rdlr. incl. et 9 fags hus og jord i vangen for i alt 517-1-4. Passiver 318-3-10.

1.2.3.3.1.3.12. *Niels Eskildsen Dich III*, * 5/5 1782 (dbt 1/6) i Østermarie.

Lever ved skiftet efter faderen 19/10 1796.

1.2.3.3.1.3.13. *Peder Eskildsen Dich*, * 31/5 1784 (dbt 20/6) i Østermarie. Formentlig druknet mellem 1834 og 1840. ~ 4/8 1809 i Rønne m. Ane Kirstine Kjøller (1792-?) Hun lever i Rønne 1845.

Skipper og købmand i Rønne, borgerskab her 14/3 1809.

1.2.3.3.1.3.14. *Albert Eskildsen Dich*, * 21/2 1790 (dbt 13/5) i Østermarie.

»Farer til søs, er ikke her på landet« (1822).

1.2.3.3.1.4.1. *Jens Hansen Dich*, * 1754, dbt 13/10 i Svaneke. † 1754, begr 29/11 smst.

1.2.3.3.1.4.2. *Johanne Kirstine Hansdatter Dich I*, * 1756, dbt 6/1 i Svaneke. † 1760, begr. 20/4 smst.

1.2.3.3.1.4.3. *Signe Margrethe Hansdatter Dich*, * 1757, dbt o. juli i Svaneke. † 1782, begr. i maj smst.

1.2.3.3.1.4.4. *Karen Hansdatter Dich*, * 1759, hjdbt 14/11 i Svaneke. † 1761, begr. 23/10 smst.

1.2.3.3.1.4.5. *Johanne Kirstine Hansdatter Dich II*, * 1761, dbt 6/3 i Svaneke. † 1762, begr. 1/9 smst.

1.2.3.3.1.4.6. *Johanne Marie Hansdatter Dich*, * o. 1765 i Svaneke.

Lever ugift i København ved skiftet 21/4 1791 efter fasteren Karen Jensdatter.

1.2.3.3.3.3.1. *Sophie Mogensdatter Dich*, * 1760, dbt 10/8 i Gudhjem. † 1822, begr. 26/12 smst. ~ 27/12 1791 i Gudhjem m. Anders Hansen fra Østerlars (o. 1760-28/3 1812), fisker.

Skifte efter hende 27/12 1822, undentagskone.

1.2.3.3.3.3.2. *Jørgen Mogensen Dich*, * 1762, dbt 16/5 i Gudhjem. † 18/10 1813 (begr. 24/10) smst. ~ 24/11 1793 i Gudhjem m. Maren Christensdatter (o. 1752-17/3 1830).

Fisker.

1.2.3.3.3.3.3. *Margrethe Mogensdatter Dich I*, * 1764, dbt 25/3 i Gudhjem. † 1770, begr. 9/9 smst.

1.2.3.3.3.3.4. *Karen Mogensdatter Dich*, * 1766, dbt 2/7 i Gudhjem. † 6/3 1844 (begr. 10/3) smst. ~ 10/5 1800 i Gudhjem m. Lars Hansen Holm af Melsted (o. 1755-6/4 1842), fisker.

Skifte efter ham 4/6 1842. Aktiver – incl. et hus i Melsted til 60 Rdlr. – 83-1-15. Passiver 83-2-11.

1.2.3.3.3.3.5. *Hans Mogensen Dich*, * 1768, dbt 1/1 1769 i Gudhjem. † før 10/11 1815. ~ 21/10 1801 i Gudhjem m. Ellen Kirstine Hansdatter Holm (1771-12/8 1854). Hun ~ 2° m. Jørgen Jensen Møller (o. 1790-23/3 1857), fisker.

Hans Mogensen Dich var fisker.

Skifte efter ham 19/11 1815. Boede i Melsted, aktiver 309-4-8; passiver 168-2-13.

1.2.3.3.3.3.6. *Johan Mogensen Dich*, * o. 1771 i Gudhjem. † 1/1 1832 (begr. 15/1) smst. ~ 10/7 1800 i Gudhjem m. Sidsel (Cæcilie) Ludvig Pedersdatter (13/7 1777-8/1 1848).

Fisker.

1.2.3.3.3.3.7. *Margrethe Mogensdatter Dich II*, * 1774, dbt 18/12 i Gudhjem. † 23/8 1842 (begr. 27/8) smst. ~ 30/9 1802 i Gudhjem m. Hans Andersen Koch (12/11 1752-6/9 1830), formand i Gudhjem.

1.2.3.3.3.3.8. *Kirstine Mogensdatter Dich*, * 1778, dbt 8/3 i Gudhjem. † 27/4 1840 (begr. 1/5) smst. ~ 21/3 1814 i Gudhjem m. Peder Jensen Bildsøe (o. 1784-5/8 1828), konstabel, bombardier, husmand, fisker.

1.2.3.3.3.5.1. *Hans Jacob Eskildsen Dich*, * 1767, dbt 23/8 på Christiansø. † 18/4 1808 (begr. 20/4) smst. ~ 1° 11/5 1792 på Christiansø m. Karen Kirstine Pedersdatter (* 1764, dbt 27/5 i Gudhjem. † 29/10 1802 på Christiansø). ~ 2° 5/10 1804 på Christiansø m. Cecilie Catrine Hansdatter (o. 1767-25/9 1807).

Underkanoner.

Skifte efter Karen Kirstine Pedersdatter 11/5 1804. Enkemanden har 60 Sld. gæld. De 2 efterladte børn får 10 og 5 Sld.

Skifte efter ham 23/4 1808, aktiver 155-3-15, passiver 84-1-4.

1.2.3.3.3.5.2. *Maren Margrethe Eskildsdatter Dich I*, * 1769, dbt 4/6 på Christiansø (tvilling). † 1770, begr. 24/11 smst.

1.2.3.3.3.5.3. *Didrik Eskildsen Dich*, * 1769, dbt 4/6 på Christiansø (tvilling). † 19/7 1830 (begr. 24/7) i Svaneke. ~ 28/12 1798 på Christiansø m. Birgitte Rasmusdatter (* 1776, dbt. 11/2 i Allinge. † 3/1 1849 i Svaneke).

Garnissonssmed på Christiansø, senere (fra 1820) smed i Svaneke.

1.2.3.3.3.5.4. *Christen Eskildsen Dich*, * 1771, dbt 9/5 på Christiansø.

Søfarende.

Ved skiftet 17/8 1810 efter broderen Johan »var han for 18 år siden i England og har siden intet ladet høre fra sig«.

1.2.3.3.3.5.5. *Maren Margrethe Eskildsdatter Dich II*, * 1773, dbt 3/2 på Christiansø. † 30/6 1852 (begr. 3/7) smst. ~ m. Lars Olsen (15/5 1778-30/5 1848), lodsmatros på Christiansø.

1.2.3.3.3.5.6. *Ane Catrine Eskildsdatter Dich I*, * 1775, dbt 26/12 på Christiansø. † 1779, begr. 24/10 smst.

1.2.3.3.3.5.7. *Lovise Eskildsdatter Dich I*, * 1777, dbt 19/11 på Christiansø. † 1777, begr. 7/12 smst.

1.2.3.3.3.5.8. *Lovise Eskildsdatter Dich II*, * 1779, dbt 5/7 på Christiansø. Fik søn Hans Andreas dbt 5/2 1809 i Rønne. Faderen var matros Hans Andersen Thisted, med hvem hun skulle have været gift. Efter at der var lyst til ægteskab for dem anden gang i Rønne kirke, omkom han, da hans skib sprang i luften i en batalje ud for Hasle 24/5 1808. Ved kgl. Brev af 18/9 1809 blev barnet erklæret for ægte, endskønt forældrene ikke nåede at holde bryllup.

~ 13/10 1809 i Rønne m. Jørgen Pedersen, skæftemager, med hvem hun fik datteren Anne Cathrine (dbt. 7/7 1811 i Rønne) og sønnen Eskild Peter Dich (dbt 3/10 1813 smst.). – 1814 flyttede familien iflg. Rønne kirkebog til Tikøb, men her er det ikke lykkedes at finde den.

1.2.3.3.3.5.9. *Ane Catrine Eskildsdatter Dich II*, * 1781, hjdbt 6/11 på Christiansø. † 1788, begr. 31/10 smst.

1.2.3.3.3.5.10. *Johan Eskildsen Dich*, * 1787, dbt 25/2 på Christiansø. † 17/8 1810 (begr. 18/8) smst.

Overkomplet soldat på fæstningen, ugift, ingen livsarvinger.

Skifte efter ham 17/8 1810. Hans søskende er arvinger. Aktiverne – nogle klædningsstykker og en kiste – beløb sig til 6-2-8; hertil kom et lille udestående beløb.

1.2.3.3.3.6.1. *Anna Magdalene Didriksdatter Dich*, * 1772, dbt 21/6 i Gudhjem. † 31/12 1835 (begr. 5/1 1836) smst. ~ 7/11 1800 i Gudhjem m. Esber Pedersen (o. 1774-29/7 1852), fisker.

1.2.3.3.3.6.2. *Margrethe Didriksdatter Dich*, * 1773, dbt 21/11 i Gudhjem. Lever i Svaneke ved skiftet efter manden 28/5 1838. ~ 4/12 1815 i Gudhjem m. Ole Jacobsen Ancher (o. 1777-26/5 1838), lodsmatros på Christiansø, senere fisker i Svaneke.

Skifte efter ham 28/5 1838. Aktiver 366-0-4 – incl. et hus til 180 Rdlr. Passiver 161-3-10.

1.2.3.3.3.6.3. *Hans Didriksen Dich*, * 1775, dbt 26/11 i Gudhjem. † 22/3 1848 (begr. 26/3) smst. ~ 12/10 1804 i Gudhjem m. Maren Mikkelsdatter af Østerlars (1778-2/9 1861).

Fisker og smed.

1.2.3.3.3.6.4. *Peder Didriksen Dich*, * 1777, dbt. 28/9 i Gudhjem. † 1780, begr. 2/8 smst.

1.2.3.3.3.6.5. *Karen Didriksdatter Dich*, * 1779, dbt. 17/10 i Gudhjem. † 10/1 1857 (begr. 17/1) smst. ~ 12/2 1815 i Gudhjem m. Jens Andersen (o. 1780-19/11 1846), konstabel, fisker.

1.2.3.3.3.6.6. *Ellen Didriksdatter Dich*, * 1782, dbt. 3/11 i Gudhjem. † 1789, begr. 20/12 smst.

1.2.3.3.3.6.7. *Eskild Didriksen Dich*, * 1786, dbt. 5/6 i Gudhjem. † 27/7 1848 (begr. 2/8) i Østerlars. ~ 1° 12/8 1812 i Gudhjem m. Karen (Kristine)

Jørgensdatter (o. 1769-12/4 1813). ~ 2° 8/1 1814 i Østerlars m. Bodil Kirstine Pedersdatter Due af Østerlars (o. 1792-1864). Hun ~ 2° m. Hans Kofoed.

Gårdejer, 42. Sg. »Egeskovsgaard« i Østerlars sogn.

Skifte efter Karen Jørgensdatter 5/5 1813. Aktiverne beløb sig – efter fradrag af gælden – til 523-1-3, som deltes lige mellem enkemanden og den afdødes umyndige søn af et tidligere ægteskab.

Skifte efter Eskild Dich 3/3 1855. Gården vurderet til 3500 Rdlr., aktiver i alt 4300 Rdlr., passiver 1600 Rdlr.

Skifte efter Bodil Pedersdatter 29/1 1864, gård og besætning vurderet til 7000 Rdlr., arvebeløbet androg 924-5-11 Rdlr.

1.2.3.3.3.6.8. *Christen Didriksen Dich*, * 1789, dbt. 8/2 i Gudhjem. † 8/3 1876 (begr. 14/3) smst., ~ 5/2 1819 i Rø m. Ingeborg Kirstine Thomas Ibsdatter (o. 1788-27/6 1848). Fisker og skomager.

I det foregående er omtalt 165 efterkommere af Sander Dich på Bornholm, fordelt på 6 generationer. Af disse 165 er 81 mænd og 84 kvinder. Det vides med sikkerhed, at 19 drenge og 25 piger døde som små, medens der savnes spor af, hvad der er blevet af 10 drenge og 15 piger (de fleste af disse er kun omtalt ved deres dåb, medens nogle omtales sidste gang som mindreårige i forbindelse med et skifte).

Tilbage bliver 53 mænd, inklusive stamfaderen, og 44 kvinder, om hvis liv vi ved så meget, at følgende billede af slægten kan tegnes:

Ældste plan over Svaneke havn med tilstødende bebyggelse: Købmands- og skippergårde. Planen hører til en rapport fra fæstningsbyggeren Henrik Rüse, som i juli 1662 besøgte Bornholm med henblik på anlæg af en fæstningshavn der. Havnen: en pæreformet naturhavn – vises omgivet af klipper og beskyttet ved et skær foran indsejlingen. Der er – måske – markeret en lille anlægsplads på højre side af indsejlingen. 2 skanser på havnepladsen skal hindre fjendtlig landgang. Planen findes i Rigsarkivet (Krigsmin. afl. kortsaml. mappe 4). Foto: Rigsarkivet.

Det har været en udpræget borgerslægt præget af søfart og håndværk som de langt overvejende erhverv. Blandt de 53 voksne mænd er der således 18 sejlene folk (skippere, sejlingsmænd og fiskere) og 18 smede, idet dette håndværk har domineret, men det kan være vanskeligt at sætte tal på de enkelte erhverv, idet mange udøver mere end et. Håndværkere er tillige avlsmænd eller fiskere, ligesom fiskeri og jordbrug drevet fra byen ofte går hånd i hånd. 5 har haft militære eller andre offentlige hverv, og der er 6, hvis erhverv ikke har kunnet fastslås. Kun 4 bliver egentlige landmænd, idet 2 søger bort fra byen og gifter sig gårde til i henholdsvis Østermarie og Østerlars. Gårdejeren i Østermarie får en søn, der overtager gården og en anden, der bliver husmand.

Også kvinderne holder sig gennem deres giftermål til fædrenes erhverv. Af 42 gifte kvinder gifter i hvert fald 14 sig med håndværkere, 16 med sejlene folk (hovedsagelig fiskere), 6 med avlsmænd og kun 1 med en gårdejer. 1 bliver gift med en byfoged og 1 med en kaptajn.

Ikke alene er Dich'erne byboere, men bortset fra David Dich (1.1.)'s afstikker til Rønne er de alle Østhornholmere, idet de gennem de omhandlede 7 generationer og 200 år holder til i Svaneke, Nexø, Allinge, Gudhjem, Østermarie, Østerlars og på Christiansø.

Det begynder i Svaneke, hvor der fra stamfaderen Sander Dich udgår 2 linier: Davids og Eskilds. Davids linie består udelukkende af søfolk og den spores sidste gang, svagt, i 6. slægtled (1.1.2.1.5.1.). Eskilds linie er den, der »går i land« og begynder andre erhverv ved siden af eller i stedet for de sejlene. Af hans tre sønner efterlader Albert sig ingen sønner, medens Sander får 2 og Hans flere. Sanders 2 sønner er Eskild og Hans. Eskild flytter til Nexø, hvor han bliver stamfader til Nexø-grenen af slægten Dich, hvis sidste mandlige medlem er Tønnes Hansen Dich i 7. slægtled (1.2.2.1.2.1.). Hans bliver i Svaneke, hvor hans efterkommere spores sidste gang i 6. slægtled (1.2.2.3.3.1.-2.).

Eske Dichs 3. søn Hans, kirkeværgen 1701 i Svaneke, sætter sig de fleste spor, omend hans efterslægt hænger i en tynd tråd. En søn Diderik (1.2.3.5.) forsvinder sporløst efter at have fået en datter uden for ægteskab i 1700, og han er formentlig død før 1716 på en rejse. 2 sønner, Albert (1.2.3.6.) og David (1.2.3.7.) går til Allinge, hvor de i 3 ægteskaber ingen arvinger efterlader sig. Alene sønnen Eskild (1.2.3.3.), der bliver i Svaneke, sætter sig varige spor i efterslægten. Han gør det til gengæld så grundigt, at mulige nulevende mandlige descendenter i slægten Dich må siges at stamme fra ham.

Hans ældste søn Jens (1.2.3.3.1.) bliver i Svaneke, hvor han får sønnerne Eskild (1.2.3.3.1.3.), der overtager »Bækkegaard« i Østermarie, og Hans (1.2.3.3.1.4.), der kun efterlader sig en ugift datter, som bor i København. Hans Jensen Dich bliver således den sidste Dich i Svaneke i ubrudt linie fra stamfaderen.

En anden søn Hans (1.2.3.3.3.) flytter til Gudhjem, hvor han bliver

stamfader til Gudhjem-grenen af slægten Dich. Han er selv smed og hans tre sønner bliver alle smede, de to i Gudhjem, den tredje på Christiansø. De to i Gudhjem havde tilsammen 6 sønner, hvoraf 1 går til Østerlars som gårdejer. På Christiansø får sønnen Eskild en søn Diderik Eskildsen Dich (1.2.3.3.3.5.3.), som først bliver smed på øen efter sin fader, men i 1820 flytter til Svaneke, og således kommer navnet Dich efter en tur over Gudhjem og Christiansø tilbage til Svaneke.

Det har ikke været overkommeligt at udarbejde en efterslægtstavle helt op til nutiden, og hovedformålet med nærværende arbejde har da også blot været at klarlægge sammenhængen i de ældste slægtled, hvor så mange misforståelser, gætterier og fejlslutninger hidtil har gjort sig gældende. For den, der måtte være interesseret i selv at gå videre – eller evt. søge tilbage fra nutiden – vil interessen naturligt samle sig om det 7. slægtled. I dette findes 25 mænd (hvoraf 9 døde som børn) og 33 kvinder (hvoraf 13 døde som børn). Der er altså 16 mænd og 20 kvinder i 7. slægtled, der teoretisk set kan have efterkommere den dag i dag. Ser vi på mandslinierne alene, kan det med det samme konstateres, at Nexø-grenen uddøde med Tønnes Hansen Dich (1.2.2.2.1.2.1.) i 1782. Herefter vil alene Eskild Hansen Dich i 4. slægtled (1.2.3.3.) have mulighed for at have mandlige efterkommere i dag, og det igennem to af sine sønner, nemlig Jens (Østermarie og Rønne) og Hans (Gudhjem, Svaneke (via Christiansø) og Østerlars).

Herudover kan det naturligvis ikke udelukkes, at nogle af de medlemmer af slægten, hvis videre skæbne det ikke har været muligt at følge, kan have efterladt sig afkom andre steder i landet eller uden for dette. Men på Bornholm finder man dem næppe – med mindre de da er »vendt tilbage«.

Noter og Henvisninger

Generelt henvises til: Kirkebøgerne vedr. dåb, vielse og begravelse, – tingbøger samt skøde- og panteprot. vedr. ejendomsdispositioner, – tingbøger og politiprot. vedr. borgerskaber, – skifteprot. og skiftedokumenter vedr. dødsboskifter.

– Endvidere er anvendt folketælling 1787 og Oeders tælling 1771.

1. Nina Ellinger Bang: Øresunds Toldregnskaber; tabeller Bd. I, s. 392, skibenes hjemsted. Dysart nævnes i flg. år: 1503, 1528, 1536/37, 1542/44, 1562/64, 1566, 1568, 1574/80, 1582, 1585/92, 1594/1613, 1619/20, 1623/26, 1629, 1631/36, 1638, 1641/43, 1646, 1648/50.
2. Hammershus Lensregnskab i RA tilgængeligt i fotokopi.
3. De angivne eksempler findes i flg. (utrykte) toldregnskaber i RA: 1590/91 s. 400; 1591 s. 280; 1592 s. 367, 377, 1019, 1021; 1596 s. 419, 1165.
4. Hammershus Len ekstraskatteregnsk. 1611, juli nr. 6. RA.
5. Øresunds toldregnsk. 1595 s. 482, 1291; 1601 s. 215, 612; 1608 s. 564, 584. RA.
6. Laurids de Thurah: Bornholm og Christiansø, Kbh. 1756 s. 161; Th. Lind: Svaneke Bys Historie, Rønne 1956 s. 44; Danmarks Kirker VII Bornholm s. 106.
7. Da. Kanc. Indlæg til registre og tegnelser

- samt henlagte sager nr. 22 12/11 1633. Her findes mandtal for de bornholmske byer og fiskerlejer. RA.
8. Th. Lind: Svaneke Bys Historie, Rønne 1956 s. 59. H. Hjorth: Den bornh. Slægt Wolfsen – i Bornh. Saml. XXIX s. 109 ff.
 9. Rasmus Pedersen Ravn: Borringholms Krønike 1671, udg. Johannes Knudsen, Rønne 1926.
 10. Jens Sørensen: Danske Søkort 1646-1723, udg. Johannes Knudsen, Kbh. 1916. – Bornh. Saml. XII s. 86. – K. Thorsen i Bh. Tid. 27/11 1941.
 11. Kongens Retterting (Rigsdomstolen). Dok. og akter vedr. div. retssager nr. 159. RA. – Bornh. Saml. XXI s. 104 ff.
 12. Da. Kanc. Sjæll. Reg. 1660-64, s. 294 m. indlæg. RA.
 13. Da. Kanc. Skånske Reg. koncepter og indlæg 2 pk nr. 50. I perioden 1650-60 er der alene for det skånske adm. område 4 løskøbelsessager, heraf 2 bornholmske. RA.
 14. Svaneke Tingbog 15/3 1672. LA.
 15. Bornh. Amts regnsk. Generalmajor Adolph Fuchs' regnsk. 1659/62. RA.
 16. Engen hed Mølleengen, en parcel af Skindemyre Enge under 33. Sg. »Lokkegård«, Bornh. Stednavne s. 204, 225.
 17. Landdistrikternes skifteforvaltning 1701/02 s. 3 a og 1699/1705 s. 168 b. LA.
 18. Således 28/2 1673 s. 11; 27/2 1674 s. 10; 29/3 1674 s. 16; 22/9 1676 s. 42; 31/5 1678 s. 55; 6/9 1689 s. 8; 9/9 1696 s. 28; 24/7 1697 s. 33.
 19. Hun hører måske til i Persker, se Landstings sag 26/2 1673 s. 40, der omhandler en arv, som skulle tilfalde hende. At hun hed Ennigsdatter fremgår af Svaneke Sk.- og P.prot. 1686/1735 s. 52. LA.
 20. Thurah s. 156.
 21. Således 15/12 1671 s. 6; 22/9 1676 s. 42; 18/2 1681 s. 85.
 22. Rulle over Bornholms mandkøn 1678. Militære regnsk. B, Regnskabssager nr. 4-11 (1 Pk) læg nr. 9. RA.
 23. Danmarks Kirker VII s. 105.
 24. Svaneke sognekaldsark. regnskabsbog 1684/1726. LA.
 25. Se note 22.
 26. Pantsætningerne læst flg. datoer: 10/8 1725; 31/8 1725; 14/12 1725; 16/4 1728; 25/4 1728; dec. 1729.
 27. Svaneke sognekaldsark., Hans Dominici Tiendebog, giver oplysning om de kirkelige skatter og arbejdsforpligtelser, som i årene ca. 1690-1705 påhvilede hver enkelt familie i Svaneke, Årsdale og Listed samt Ibsker sogns landbefolkning. LA.
 28. Hendes navn findes i Nexø kb. introd. 23. p. Trin. (23/11) 1690.
 29. Se note 22.
 30. Civ. Regnsk., byfogedregnskaber; designation: fol 108 b, Bornholm Pk. nr. 99. RA.
 31. Bornh. Amts regnsk. RA.
 32. Bornh. Amt, gruppessager Bh. købstæder B IV 1736/1805. LA.
 33. Svaneke Tingbog s. 34. LA.
 34. Svaneke politiprot. 26/10 1742 s. 10. LA.
 35. Svaneke bygningshist. v. Nat. mus. 1969.
 36. Ibid.
 37. Justitsprot. Nexø anf. dato. LA.
 38. Ibid.

Forkortelser.

begr	=	begravet
dbt	=	døbt
hjdkbt	=	hjemmedøbt
LA	=	Landsarkivet for Sj. m.v.
mk	=	mark
Nat.mus.	=	Nationalmuseet
o.	=	omkring
Persh.T.	=	Personalhistorisk Tidsskrift
RA	=	Rigsarkivet
Rdlr	=	Rigsdaler
s.	=	side
Sg	=	selvejergård
sk	=	skilling
skp	=	skæppe
Sld	=	slettedaler. Er møntbetegnelse udeladt, er der almindeligvis tale om slettedaler = firemarksdaler
smst.	=	sammesteds
td, tdr.	=	tønde(r)

Bent Edvard Bergsøe,* 1909, cand. jur., fhv. vicektch Kbh. Havnevæsen. Historiske arbejder: Afsnittet om Kbh. Havn i »København Før og Nu«. Talrige art. i »Københavns Havneblad« (se Dansk Tidsskriftindex). Desuden artikler i Bornholmske Samlinger og Historiske Efterretninger om København. Adr.: Tværmarksvej 33, 2860 Søborg.

Mogens Rosenløv,* 1917, oberst, fhv. chef for Forsvarsakademiet. Historiske arbejder: Artikler, anmeldelser og oversættelser i Militært Tidsskrift. General Bülows operationsplan i Vejle Amts Årbog 1974. Adr.: Taarbæk Strandvej 109, 2930 Klampenborg.

Et slagsmål blandt adelsmænd i Helsingør

Af

P. Hampton Frosell

I Personal historisk tidsskr., 6. rk. bd. 1 (1911) har arkivar ved Rigsarkivet, Fr. Jürgensen West publiceret en række uddrag fra de kirkebøger, som blev ført af de katolske gesandtskabspræster i København. To af optegnelserne fra dødebogen (Liber defunctorum) er egnede til at pirre nysgerrigheden:

1698, 24. sept.,¹ døde i Helsingør, Bort,² fransk legationssekretær og under gesandtens fraværelse vikarierende minister; han blev uden egen skyld gennemboret af et sværd, da han gik til kongens hof for at gøre afskedsvisit inden sin bortrejse fra Danmark. I de halvanden dag han overlevede sit sår, gav han tydelige beviser på anger, tålmod og kristelig kærlighed til sin drabsmand. Hans lig blev kørt tilbage til København og blev med kongelig bevilling hen på aftenen begravet på Holmens kirkegård.

1698, 19. okt., døde Antonius Tissèdre, fransk adelsmand, kustode³ på de kgl. skibe, dømt til døden af den danske konge, fordi han havde stukket en mand ihjel; før sin død gav han offentlig mange beviser på tålmod, resignation og mod, hvorved han vandt alles sind for sig; hans legeme blev begravet den samme dag på den kirkegård, der var bestemt for officerer.

Hvad er det for dramatiske begivenheder, der ligger bag de to mænds død? Har de noget med hinanden at gøre? Præsten, der førte pennen, har været velunderrettet, for på den tid var det den franske gesandts huskapellan, der førte kirkebogen. Selvom det var forbudt, søgte byens katolske borgere til gesandtens residens i Cort Adelaers gamle ejendom i Strandgade på Christianshavn for at høre messe.

Præsten er diskret, vi får intet at vide om, hvorfor Bort blev gennemboret af et sværd, eller hvad der fik de Tissèdre til at stikke en mand ihjel. Den gejstlige er tilfreds med at kunne fortælle, at de to mænd døde som rette kristne, angerfulde og tilgivende.

Men vi ville gerne vide, hvad de angrede og tilgav. Man leder forgæves i tidens memoirelitteratur og hos kalenderskribenterne. De omtaler ikke dramaet

i Helsingør. Vi må søge i Rigsarkivet⁴ og i det franske udenrigsministeriums arkivalier⁵ for at få besked.

Begivenheden viser sig at have følgende forhistorie: Da Polens konge, Johan 3. Sobieski var død i 1696, udråbtes en fransk prins, François-Louis de Bourbon, prins af Conti til hans efterfølger. Han indskibede sig den 6. sept. 1697 i Dunkerque på en eskadre, der skulle føre ham til hans nye land. Den navnkundige Jean Bart – Frankrigs Tordenskjold – havde kommandoen over flådeenhederne.

Da prinsen nåede frem, viste det sig, at polakkerne var vildt uenige om kongevalget. Det østrigskvenlige parti i landet ønskede at sætte August 2. af Sachsen på tronen. Fristaden Danzig, hvor de franske orlogsfartøjer var ankreret op på Reden, var også stemt for sachseren. Det kom til optøjer mod franskmændene. Den franske tronkræver besluttede at vende om, men Jean Bart, der havde vundet berømmelse som kaperkaptajn under sit lands krige mod England, erobrede først syv af hansestadens handelsskibe, hvorefter han satte kurs mod hjemlandet.⁶

På et af de kaprede skibe, som i de franske akter kaldes »Le marchand de Dantzie« – antagelig har det heddet »Kaufmann von Danzig« – fik Antoine de Tissèdre kommandoen. Han havde titel af »garde de la marine«, hvilket nærmest svarer til søkadet (officersaspirant) og han må have været en lovende ung mand, for det var Jean Bart, der havde anbefalet hans deltagelse i færd.

Flåden og de kaprede skibe ankrede op i København den 11. nov. 1697. Da man fortsatte rejsen efterlod man priserne, der skulle overvintre her under opsyn af en kaptajn du Moulinet.

Hen på sommeren 1698 klagede du Moulinet til den franske gesandt, François Bouton, greve de Chamilly,⁷ over Tissèdres misrøgt af sit ansvar. Gesandten rapporterede straks sagen til Paris, hvor Louis XIV lod udfærdige et lettre de cachet (arrestordre) mod de Tissèdre. Dokumentet er dateret 20. aug. 1698 og underskrevet af kongen og hans marineminister, den senere kansler, Phélypeaux de Pontchartrain. Søkadetten skulle fratages ethvert ansvar og myndighed på sit skib og føres til Frankrig, hvor han ville blive forhørt.

Hvornår arrestorden nåede frem til København, ved vi ikke; men samme dag, som man indskibede de Tissèdre for hjemrejsen – den 29. sept. (ny stil), – gik gesandten og hans nye sekretær, de Malarly ombord på »Le marchand de Dantzie« for at få mere indsigt i du Moulinets klager. Gesandten ville sende en supplerende rapport til Paris. Den blev forfattet samme dag. Chamilly skrev, at skibet var i god stand, men forseglingerne på flere af lastelugernes pressenninger var beskadigede. Der måtte også have været danske toldere ombord, for flere steder havde man fundet segl med mærket C.5 (Christian V.). På en skibskiste i kaptajnens kahyt var låsen omsluttet af papir, der lukkedes med et laksegl. Det var dårligt gjort. Papiret lod sig fjerne uden at seglet blev brudt. Seglet bar

Frankrigs våben. I rummet, hvor krudtet og reservevåbnene blev opbevaret, var seglene skørnede, men gesandten tilskriver det fugt og mug. Der var en ubehagelig stank i lukafet.

Gesandten interesserer sig tilsyneladende kun for forseglingerne af skibets værdier. Vi hører intet om, at der er forsvundet værdier fra lasten eller kasserne. Antoine de Tissèdre har givet skibshunden skylden for skaderne.

Da de Chamilly og hans sekretær gik fra borde gav mandskabet »med fælles røst« udtryk for, at de intet havde at beklage sig over fra de Tissèdres side. Dette nævner gesandten i sin rapport, der i øvrigt ikke kan siges at rette nogen alvorlig anklage mod søkadetten. Man får ikke indtryk af, at hans sag står dårligt.

Den afgående førstesekretær ved gesandtskabet, Bort, var rejst til Helsingør for at gøre afskedsvisit hos Christian V., der opholdt sig på Kronborg.⁸ Han indlogerede sig hos den franske konsul i byen, storkøbmanden Jacob Hansen, der boede i en gård på Stengade, byens hovedstrøg.⁹

Tissèdres skib ankrede op i Helsingør den 1. okt. (ny stil), og dagen efter opsøgte han Bort i konsulens hus. Hvad der skete under de to mænds møde, får vi besked om af den engelske chargé d'affaires, Hugh Greg,¹⁰ der kom på uanmeldt besøg hos legationssekretæren. Vi vil lade ham selv fortælle:¹¹r

Extract af et brev, som Mons:^r Greg har skreven til hans Excellence, Ridder Williamson,¹² Kongen af Englands Ambassadeur Extra-ordinaire til den Haeg (Haag).

Helsingør den

27 Sept. (gl.stil)
7 Octobr: (ny stil)

Efftersom jeg haver været overværendes ved en ulykkelig hændelse, som nyeligen er vederfaret Mons:¹³ Borth, Mons:[r] de Bonreposes Fætter,[13] saa skulle ieg icke holde det for u-tienligt, at give Eders Excellence en particulier underretning om omstændighederne, som Mons:[r] de Bonreposes vel uden tvil skal inquirere om at vide, til hvilken ende Jeg hermed adresserer ham til Eders Excellence, saasom der var ingen af Mons:[r] de Chamillys folck her, paa steden, paa den tid Actionen skeede. Nest afvigte Onsdag reiste Mons:[r] Borth over til Helsingborg, for at see Kongen af Sverrig, som dagen derefter skulle passere samme vej. Saa snart jeg hørde, at Mons:[r] Borth var kommen tilbage igjen herover, som skeede i Torsdags eftermiddag, Klokken omtrent 3 eller 4re: gick ieg til den franske Consuls, /: hvor hand logerede :/ for at gjøre ham en visite, Consulen selv, førde mig op til Mons:[r] Borths Kammer, hvor Vi fant ham oc Mons:[r] de Tisetre staaendes tilsammen, meget stille oc alvorlig: Jeg helsede dem begge oc begynte at discourere med Mons:[r] Borth angaaende hvis hand hafde seet over udi

Helsingborg, men eftter at nogle faa ord vare passerede om den Materie, lod det sig ansee, som Mons:[r] de Tisetre var begierlig at tale ydermeere med Mons:[r] Borth i eenrom; Ivor paa Consulen oc ieg, bød os til at gaa ud, oc lade dem alleene, men de strax fulte eftter ind i antichambre, oc discourerede temmelig høit med hver andre, i særdelished Mons:[r] Borth, hvis Ord saaviit ieg kand erindre, vare disse eller i den meening: Je ferai ce que je vous ai promis pour Ranger l'affaire – et c'est le seul moien, mais je ne veux pas être pressé, det er, Jeg skal giøre det som ieg haver lovet Eder, for at forandre Sagen oc det er det eeniste middel, men ieg vil intet være hastet paa,/: hvilket hand igientog meere end engang :/ Je ne puis pas vous donner un Certificat contre ce que Monsieur l'Ambassadeur a écrit, mais Je n'ai jamais dit cela – Je n'ai pas écrit à la Cour contre vous – ce que j'ai dit je soutiendrai toujours et en toute maniere, mais je n'ai jamais dit cela – je ne puis pas empêcher ce que autres écrivent. Det er, ieg kand icke give Eder Certificat imod det som Ambassadeuren har skreven, men ieg har aldrig sagt det – Jeg har icke skreven til Hove imod Eder – det som ieg har sagt skal ieg altid oc i allemaader vedstaa; men ieg har aldrig sagt det, – Jeg kand icke hindre det som andre skriver; Mons:[r] de Tisetres ord hørde ieg icke saa vel, oc kand icke saa egentlig erindre dem, men han sinntes i almindelighed, at staa paa noget som Ambassadeuren hafde skreven imod ham til det frandske Hoff, som een ting ham ved Mons:[r] Borth skulle være forebragt, oc eftter at Mons:[r] Borth derpaa negtede, at han aldrig hafde forebragt Ambassadeuren noget sligt, begierede Mons:[r] de Tisetres en Certificatz under hans haand, for at vedstaa det; hvilket Mons:[r] Borth sagde, icke at kunde give tvert imod det som Ambassadeuren hafde skreven, men foreslog endeel andre middel, hvilket det var, ieg icke hørde, icke heller hvad det var, som Mons:[r] Tisetre besvegede sig over Mons:[r] Borth, at hand skulle have sagt imod ham. Eftter at endeel saadanne Contestationer vare passerede dennem imellem uden nogen hitzige ord i antichambret, som var et stort rom, traade Mons:[r] Tisetre u-formodentl. oc meget hastig tilbage oc med bleg oc ivrig mine sagde disse ord, saaviit ieg kand erindre dem Par dieu vous chantés bien autrement à cette heure. Det er: for Gud, nu taler I af en anden tour /: meenendes, som ieg fattede, at hand talde nu meget anderledes, end det hand hafde sagt, da de vare aleene tilsammen i det andet Kammer :/ oc, idet hand sagde disse ord, drog hand sin Kaarde, oc gick ind paa Mons:[r] Borth, hvorpaa monsieur Borth gick hastelig tilside imod et andet hiørne udi Sahlen, for at have tid til at drage sin Kaarde til sin defension; Hvilket, da hand hafde giort, gick de adskillige gange tilsammen, den ene mod den anden, oc det nesten heele Sahlen over, fra et sted til et andet, oc med saa stor furie paa Mons:[r] Tisetres side, at den franske Consul oc ieg, ej kunde komme til at skille dem ad. End dog Mons:[r] Borth sinntes at forsvare sig meget vel, saa dog, efttersom Moms:[r] Tisetre hafde

een længere Kaarde end hand, hafde han dog hastelig givet ham /: som siden efter har været at se :/ et dybt Saar i den høire side, hvorpaa hand strax i en hast gick ud af Sahlen oc ned af Trappen; Da Mons:[r] de Tisetre gick bort, fulde Mons:[r] Borth ham aldeeles intet efter, men sagde til mig, at hand var dybt, oc som hand frygtede, dødelig saaret, oc bad mig, at ieg paa staaende foed vilde sende bud til Kiøbenhafn, efter hans Confessionarius. etc:

(sign.) H. Greg.

Saa som Hans Excellence Hr. Grev Reventlov¹⁴ har efter ordre af Hans kongl: Ma:[t] til Danmark oc Norge, begiert af mig, at ieg vilde give hannem en Copie af dette ovenskrevne Brev, saa bekræfter ieg, at ovenskrevne extract deraf, er overensstemmende med Sandhed.

Kiøbenhafn d: 4. Octobr: 1698

(sign.) H. Greg.

Man føler sig næsten hensat til en scene fra Alexandre Dumas, fils »De tre musketerer«, ved læsningen af denne beretning. Men Greg havde alligevel ikke fået alle detaljer med i beskrivelsen af de to mænds kamp. Chamilly indberettede senere til sin konge, at sekretæren havde fået to sår, det ene i skulderen, det andet i kroppen. Gesandten havde i hast sendt en kirurg til den sårede, men havde intet kunnet stille op – døden var indtrådt om natten.

Antoine de Tissèdre havde håbet på at få asyl på Kronborg, og blev hjulpet af en fransk officer, men den danske konge gav ordre til, at han skulle arresteres og lægges i jern.

Afslutningen på dramaet hører vi om i kongens journal,¹⁵ hvor hans kabinetssekretær den 28. sept. (gl. stil) noterer, at kongen har givet sin kommandant på Kronborg, Hans Erasmus von der Pfordten¹⁶ ordre til, sammen med to profosser¹⁷ og fire »Ober-Officerer« at fælde dom over de Tissèdre, dog »først at indsende Dommen til nærmere Resolution«. Den 10. okt. skriver sekretæren, at kommissionsretten havde dømt de Tissèdre til at henrettes ved sværdet, men kongen havde formildet dommen til henrettelse ved arkibusering (skydning) i »al Stilhed inde i Fæstningen«. Derpå skulle han lægges i en kiste og begraves på kirkegården i byen. Endvidere tillader kongen, at de Tissèdre berettes af en fransk pater, der dog ikke må medføre noget crucifiks, ligesom han ikke må lade sig se offentligt.

Dødsfaldet blev også noteret i Helsingørs St. Maria kirkes dødebog:

D. 14. Octobris. Der harquebusirte Marquis Anthon de Tissèdre aus Frankreich auf St. Johans Kirchhoff hinter der kleinen thür zu dem Pulpitur.

Den katolske præst havde noteret, at de Tissèdre døde den 19. okt. Sammenholdt med datoen for kongens beslutning er vi tilbøjelige til at tro på

den lokale præst. Pateren har ikke haft sin kirkebog med til Helsingør, og da han senere skulle gøre sit notat om dødsfaldet har han husket galt.

Dramaet var slut – de erobrede skibe, der skulle blive så skæbnsvangre for søkadetten, blev senere solgt i København.⁶

Noter:

- 1 Fr. Jürgensen West mener, at de katolske kirkebøger anfører datoer efter den gregorianske kalender (ny stil), der var indført i de katolske lande. Her i landet blev den indført 1700. Den julienske kalender (gl. stil) var, på den tid, da de her omtalte begivenheder fandt sted, ti dage bagefter den gregorianske. Hugh Gregs oplysning om ugedagen, da kampen i Helsingør fandt sted, viser imidlertid, at kirkebogen blev ført efter den i Danmark gældende kalender.
- 2 Det har ikke været muligt at fastslå legationssekretær Borts oprindelse. Han anvender hverken sit fornavn eller sin adels-titel, når han signerer dokumenter. Udenrigstjenesten i Paris titulerer ham chevalier. Familien omtales ikke i franske adelsleksika. Navnet kunne tyde på hollandsk oprindelse – her kendes f.eks. Pieter Bort fra Haag, en berømt advokat, død 1674. Bort kom til Da. i 1693 som sekretær for den daværende franske gesandt, François d'Usson, marquis de Bonrepaus, der hjemkaldtes 5/7 1698 – samtidigt med Bort.
- 3 Kirkebogen er ført på latin og præsten har oversat de Tissèdres franske titel »garde (de la marine)« med »custos (ved de kgl. skibe)«. Fr. Jürgensen West oversætter custos med kustode. Garde de la marine er titlen på en officersaspirant (Søkadet).
- 4 Rigsark.: Tyske kancellis udenrigske afd. – A II, Akter og Dokum. vedr. det polit. forhold til Frankrig, 1700–1724.
- 5 Ministère des Relations Exterieures, Archives et documentation, C.P. Danemark, vol. 60, fol. 182–184.
- 6 Hermite, Ternaux Compans: La vie d'un palais danois, (fol.), Kbh. 1933, s. 33–41.
- 7 François Bouton, grev de Chamilly var fransk gesandt i Da. fra 5/7 1698 til 2/10 1702.
- 8 Rigsark.: Tagesregister des Königs Christian des Fünften, etc., Kbh. 1701, s. 356.
- 9 Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldtiden, Kbh. 1929, bd. 2, s. 363. Den vestlige længe af konsulens gård findes endnu – Stengade 49.
- 10 Hugh Greg, engelsk chargé d'affaires i Kbh. 1692–8/1 1702.
- 11 Blandt de under note 4 nævnte dokumenter i Rigsarkivet findes en afskrift af Gregs engelsksprogede tekst og en oversættelse af samme til dansk. Begge er skrevet med samme hånd. I den engelske tekst er personnavnene stavet rigtigt.
- 12 Sir Joseph Williamson, engelsk ambassadør i Haag 1697–99. Han deltog i fredsforhandlingerne i Ryswick.
- 13 François d'Usson, marquis de Bonrepaus – se note 2.
- 14 Grev Conrad Reventlow (1644–1708) – leder af danske og tyske kancelli – storkansler 1699.
- 15 Rigsark.: Kabinetsarkivet (Chr.V.) – Journal 1698.
- 16 Hans Erasmus v. d. Pfordten – udnævnt til kommandant på Kronborg 1696, død i Helsingør 4/5 1710.
- 17 Profes var på den tid benævnelsen for den, hvem polititilsynet ved en militærafdeling påhvilede.

P. Hampton Frosell, født 1920, ingeniør, har skrevet artikler om tekniske og kulturhistoriske emner. Bogudgivelse: »Fra duftenes verden. Parfumerens historie«, Kbh. 1982. – Toldbodgade 53, Kbh. K.

Rettelser og tilføjelser til T.A. Topsøe-Jensen og Emil Marquard: Officerer i Den dansk-norske Søetat 1660–1814 og Den danske Søetat 1814–1932. Kbh. 1935.

Af
J. Teisen

I et så omfattende værk som det nævnte kan det ikke undgås, at der er mangler i såvel data som fremskaffelse af portrætter. Under arbejdet med fortsættelsen af værket er det bl.a. ved direkte henvendelser udefra lykkedes at fremskaffe flere af de manglende portrætter.

Det gav impuls til også at søge supplerende data. Flere mangler var blevet påpeget i nogle meget kritiske »Bemærkninger«, fremsat af E. Juul-Hansen i Personalhistorisk Tidsskrift 1936, pag. 67–72.

De omstående rettelser og tilføjelser er dels fundet i nedennævnte kildemateriale – hvoraf en del er af nyere dato end 1933 – dels ved henvendelser til efterkommere af de i biografierne nævnte. En del oplysninger er givet mundtlig, de skriftlige svar vil blive opbevaret på Marinens Bibliotek.

En nødvendig og meget imødekommende hjælp har jeg fået ved henvendelse til et stort antal kirkegårdskontorer.

Det fundne materiale skal ikke påstås at være fuldt ud dækkende, bl.a. vil der ved en mere minutiøs gennemgang af Personalhistorisk Tidsskrifts mange årgange nok kunne findes mere. Desuden findes formentlig flere private stamtavler udover, hvad det er lykkedes at finde frem til.

Kilder:

Danmarks Adels Aarbog
Personalhistorisk Tidsskrift
C.L.J. Lengnick: Genealogier over adelige og borgerlige Familier. Kbh. 1881.

Kirkegårdsprotokoller.
Sømilitære Samfunds Marinekalender 1814–1934. Oslo 1934.
Søe-Lieutenant-Selskabet 1784–1934. Kbh. 1934.

Notater, nedskrevet af værkets redaktører efter udgivelsen.

Notater i værket på Marinens Bibliotek og Marinens krigshistoriske afdeling (Kommandørkaptajn E. Borg).

Forkortelser:

T-J & M: Topsøe-Jensen & Marquard.

PT (P.T.): Personalhistorisk Tidsskrift.

Efterfølgende rettelser og tilføjelser er opstillet alfabetisk efter slægtsnavn; i skarp parentes anføres først sidetal i Topsøe-Jensens og Marquards værk,

efterfulgt af skråstreg, hvorpå følger rullenummer som anført hos Topsøe-Jensen og Marquard.

Bind I:

- Aarestrup* [1/1305]: efter 8 l. tilf.: d. 1952, begr. 10/6, 12 l. 1896–97, læs 1895–96, [2] tilf.: d. 16/4 1942, begr. på Garnisons kirkegård. 1904 tilkendt SLS's 1. præmie for prisafh.: »Undervandsbaade«.
- Abo* [3/G. 453]: 1–2 l. Underfoged . . . Bergen, læs: Tolder i Molde Niels Christian A. og Birgitte Mechlenburg.
- Abo* [3/G.639]: Portræt, se side 210.
- Adelaer*, Cort [8/]: 1 l. tilf.: fungerede som venetiansk viceadmiral. 8 l. Admiral, læs: Generaladmiral.
- Adriansen*, Jan [11/]: Den samme som s. 30 Adriensen.
- Akeleye* [12/]: 1 l. efter A: til Krenkerup og Hjulerød. 2 l. Vojen, læs: Woyen Enevoldsdatter.
- Akeleye* [15/G.563]: 1 l. efter 1739: på St. Croix, 2 l. Maria, læs: Martha.
- Akeleye* [17/G.542]: 2 l. Marie, læs: Martha.
- Akeleye* [18/642]: 2 l. f.n. efter Res): Inrulleringschef og fra 1807.
- Albeck* [19/1048]: tilf.: Formand for SLS 1854–56.
- Alsing* [21/]: efter Alsing tilf.: (Alfsen).
- Alst* [21/]: efter Alst tilf.: (v. Alsten). 1 l. parantesen udgår, erst. m.: datter af oberstltnt. Ahasverus de la R. (d. 1678) og hustru Mette, f. Riisbrinck. Efter 3 l. tilf.: d. 24/12 1699, gravsted opr. 1701 på Trinitatis kirkegård.
- Amdrup* [21/1269]: 7 l. f. 1866, læs: (1866–1938), 8 l. f. 1867, læs: (1867–1937), [23] tilf.: d. 15/1 1945, begr. på Holmens kirkegård.
- Amundsen* [23/1224]: 3 l. efter 1864: d. 1952, begr. 29/8, [24] tilf.: d. 6/2 1945, begravet på Vestre kirkegård.
- Andersen (Fischer)* [24/]: er den samme som s. 363 Fischer, B.A. (se denne).
- Andersen* [26/1246]: 1 l. efter Horsens: d. 1944, begr. 15/4.
- Andersen*, Halvor [27/]: 2 l. efter 1701: begr. 18/2.
- Andersen* [28/ 9]: 5 l. tilf.: d. 1936, begr. 17/5.
- Adriansen*, Jan [30/]: Den samme som s. 11 Adriansen.
- Andriesen*, Steffen [30/]: Den samme som s. 53 Backe, Steffen Andersen.
- Arenfeldt* [33/G. 464]: 1 l. f. 1726, læs: døbt 20/12 1725 i Kerteminde.
- Arenfeldt* [33/G. 182]: 1 l. 1687, læs: 29/3 1687 og efter A: (1640–1696), 2 l. efter Ottesdatter: (1665–1693).
- Arenfeldt* [33/G. 487]: 2 l. efter A: (1688–1739) og 3 l. efter Axelsdatter: (d. 1766).
- Arenfeldt* [34/G. 446]: 3 l. efter Nissen: f. 1729.
- Arenfeldt*, Otto [37/]: tilf.: (Otte), 2 l. efter Bech (læs Beck): Lagesdatter, f. 1655 2 l. efter holt: (1593–1669) og efter Hansdatter: (1595–1679), 3 l. d.

- 1702, læs: Lauritsdatter, f. 15/9 1653, d. 1/9 1702. Portræt, se Adelsårbogen 1893, s. 22.
- Arlaut* [43/1280]: 9 l. efter Blanche tilf.: Ames.
- Asmussen* [48/1327]: tilf.: d. 26/12 1935, urne i Bispebjerg kirkegårds urnehal.
- Bach* [51/G. 235]: 2 l. Parsley (eller Parlev), læs: Paslich.
- Backe* [53/], den samme som s. 30 Adriesen, Steffen.
- Bagge*, Mathias [54/]: 3 l. Svab, læs: Svava, f. 1655, d. 1693, datter af Johan S. til Øllestrup og Marie Leonora v. Nieroth.
- Bang* [57/G.516]: 2 l. Danefær, læs Dannefær (1707–1777)
- Bang* [57/G.332]: 2 l. Danefær, læs Dannefær (1707–1777)., 1 l. efter Olsen: f. 6/7 1696 og Fredensborg Oluf B: læs Hillerød Ole Madsen B. (1663–1710) efter 3 l.: (g. 364, Bd II s. 69).
- Bang* [58/G.332]: tilf.: Fik tilnavnet »Den lille Tordenskiold«.
- Bang* [58/818]: 2 l. efter Arkitekt: professor i Anatomi ved kunstakademiet.
- Bang* [59/991]: 1 l. efter Hjalmar tilf.: de
- Bang* [59/G.623]: 1 l. f. 13/9 1745, læs: f. 8/9 1745, døbt 13/9.
- Bang* [59/895]: 2 l. samme rett. som for 818, [60] 5 l. efter St. Croix: af klimatfeber.
- Bang*, Z. Hansen [60/]: efter Hansen: f. 1633, søn af sognepræst i Klint og Grindløse, provst i Skam herred Hans Nielsen B. Sidste l. efter Snoghøj: begr. i Erritsøe Kirke, med rang af Kommandørkapt.
- Bardenfleth* [61/1348]: 4 l. efter Stege: d. 1969, begravet 30/8.
- Bardenfleth* [62/1160]: 7 l. efter 1856: d. 2/9 1946, [63] tilf.: d. 29/12 1935, begr. på Vestre kirkegård.
- Bardewisch* [65/G.411]: tilf.: d. 23/5 1790, boede sine sidste 15 år hos bogholder og kasserer Schøning i Helsingør, fik 100 Rdl. i pension af Assistenshuset.
- Bardon* [66/]: tilf.: Boede 1691 i Pindsvinegade 12, fik 8/11 1694 af Jens Juel befalet tilladelse til at bo i Nyboder til påske 1695.
- Barfoed* [67/G.11]: 3 l. d. 11/3, læs: 6/3 og 14/10, læs: 14/12.
- Barner* [73/G.751]: 1 l. 1758, læs: 1757, 2 l. B., læs: Henrik Adolph v. B. og hustru Louise Theresia, f. Brinckmann.
- Basballe* [74/75]: var 1764 chef for 4 div. 1 komp.
- Bassen* [76/]: 2 l. 1790, læs: 1690.
- Bastrup* [77/1296]: 5 l. efter opløst: (hun g. 2° 1921 m. 1297 Haack), [78] tilf.: 31/1 1937 afsked p.g.a. alder, formand for den af søværnskommandoen 16/6 1945 nedsatte kommission til undersøgelse af forskellige befalingsmænds forhold under begivenhederne 29/8 1943. D. 13/8 1951, urne i Bispebjerg kirkegårds urnehal.
- Bauditz* [78/1229]: 4 l. efter 1857: d. 28/9 1937. sidst tilf.: d. 11/9 1937, begr. på Garnisons kirkegård.
- Belitz* [87/G.339]: 1 l. efter f.: ca. 1700. 2 l tilf.: og Elisabeth Catharina, f. Røring.

- Bendsen* [88/1301]: efter 7 l.: d. 1941, begr. 8/10.
- Bendz* [89/836]: 4 l. f.n. tilf.: 1820/30 næstkom ved Sjøkadetkorpset, 1820, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29 og 30 chef for kadetskibet, korvetten ALSEN, 1831 chef for briggen FREDERIKSVÆRN. 2 l. f.n. efter Korps: 1853 og 59 mdl. chef for Marinekommandoen. Portræt, se også no 22 på gruppebillede.
- Benstrup* [95/G.240]: tilf.: 16/7 1943 afsløret mindsten på kirkepladsen i Ebeltoft.
- v. *Berger* [97/G.710]: Portræt, se side 210.
- Berner* [99/G.714]: 1 l. 1752, læs: 4/1 1753 i Kbh., [100] sidste l. 1821: læs 1825.
- Beverlin* [101/G.304]: tilf.: 1726 chef for orlogsskibet DR. ANNA SOPHIA.
- Beyer* [102/791]: 3 l. ugift, læs: g.m. Severine Christine Hjordt (hun g. 2° m. litterat Blox Tøxen). Sidste sætning: Er derefter . . . erst. m.: Forlist og druknet i Det sorte Hav.
- Bildsøe* [111/1179]: 13 l. Middelhavet, læs: Vestindien, 14 l. A.C., læs: J. Ph. [112] tilf.: 1896–1906 formand for Amatørsejlklubben, 1906 dens første æresformand, 1931 æresformand for Geografisk Selskab, d. 24/11 1936, urne nedsat på Holmens kirkegård.
- Bille* [115/617]: Portræt, se side 211.
- Bille* [116/G.376]: tilf.: 8/8 1770 Schoutbynacht og 16/12 Kontreadmiral, begge med tilbagevirkende kraft.
- Bille*, Gabriel [117/]: 3 l. før 1700, læs: 1689.
- Bille* [118/618]: 2 l. f.n. tilf: kom 15/9 1815 til Trankebar og overtog kolonien 20/9 fra englænderne.
- Bille* [119/G.517]: 2 l. f.n. eft. Res): 8 år senere indført præpareret karduspapir i st. for blikfængsrør.
- Bille* [120/G.517]: tilf.: 6/1 1786 overordentligt medlem (æresmedlem) af SLS.
- Bille* [120/G.594]: 1 l. efter 1744: døbt i Assens 20/11 1744.
- Bille* [124/556]: 12 l. fn. efter Maade: på kirkegården ved St. Catherines Burrishool i Newport. Mindetavle opsat i 1876.
- Bille* [130/G.647]: 1 l. 23/8, læs: 22/8.
- Bille* [135/923]: linien under portræt: Prins, læs: Kronprins.
- Bille* [137/687]: Portræt, se også gruppebillede, no 4.
- Bille* [138/687]: 2 l. f.n. efter Marine tilf.: 1817–19 chef for Sjømilitære Korps.
- Bircherod* [138/G.286]: 1 l. efter Søren: Jensen, 2 l. B., læs: Jensen B. (1664–1720)
- Biørn* [140/G.216]: 2 l Schönfeldt, læs: Schiønnebølle. 3 –4 l. Datter . . . udgår: læs: G.19 Hans S. og hustru Josina Maria Macody.
- Biørnsen*, Jørgen [145/]: Portræt, se T–J & M, rettelser og tilføjelser.
- Blens* [147/]: tilf.: (Blem), 1 l. tilf.: g. 2/5 1678 m. Margrethe Johansdatter 7 l. 1678, læs: 25/10 1678.

- Blixencrone-Møller* [148/1237]: 4 l efter 1863: d. 27/8 1958.
- Bloch* [149/1230]: 5 l. efter Lunderskov: d. 1942, begr. 11/4, [150] tilf.: d. 5/3 1944, begr. på Holmens kirkegård.
- Block* [150/1244]: tilf.: d. 19/8 1946, begr. på Frederiksberg kirkegård. 6 l. efter 1865: d. 26/11 1940.
- Bojesen* [161/1307]: 3 l efter Frdbg.: d. 5/12 1944, 2 l. Ulla: (Gentofte k. noteret »Olly«, [162] tilf.: d. 24/11 1944, begr. på Gentofte kirkegård.
- Bojesen* [163/1151]: tilf.: I 1880 tilkendt SLS's 1. præmie for prisafh: Forholdsregler truffet af Preussen ang. Landgang.
- Boldt* [163/1197]: 7 l. efter borg. d. 1933, begr. 5/1.
- Boldt* [164/615]: 2 l. Saxem, læs: Saxesen.
- Boll* [165/792]: ned l. efter Kapt: 1839 mdl. chef for Marinekommandoen. Portræt, se no 16 på gruppebillede.
- Bording* [172/G.488]: 2 l. tilf.: d. 27/5 1789, 56 år gammel.
- Borg* [173/1311]: 6 l. efter 1884: d. 19/10 1944.
- Brandt* [189/G.139]: 1 l. 1686, læs: 27/9 1687, 3 l. tilf.: 24/5 1718 på Knuthenborg m. 4 l. tilf.: f. 1691, d. 8/5 1767, [190] 3 l. fn. 1733, læs: 20/11 1733, begr. i Petris kirkes kapel.
- Bredal* [194/G.282] Iflg. PT 6, VI var biskop Bredals søn Peter B (1651–1714), sognepræst til Brønø, Nordland og P. Ch. døde 1753, ikke som angivet 1756. Iflg. PT 1, VI var Blanceflor Sophie Coucheron gift med kaptajn Knud Jørgen Bredal og f. 25/5 1719, d. 1744.
- Bredal, Peter Jensen* [194/]: 2 l. ca., læs: jun og 13/11, læs: 13/12.
- Brockmeyer* [201/1243]: tilf.: d. 27/10 1940, begr. på Assistens kirkegård.
- Bruun* [204/1251]: 3 l. efter 1869: d. 13/4 1956.
- Bruun* [209/911]: Portræt, se no. 39 på gruppebillede.
- Bruun, Movrits* [209/]: 1 l. efter Vindom: søn af Hartvig B. til Vindumgaard og hustru Johanne, f. Kaas., efter g.: 25/1 1654 i Rendsborg, efter Blüggers: datter af kgl. Overjægermester Johan B.
- Bruun* [212/1113]: 3 l.: Børglum kloster, læs: Skovkapellet i Dyrehaven og efter 1848: d. 23/2 1936.
- Bruyn* [216/]: 1 l. d. 1682, læs: begr. 30/5 1678, bisat fra Holmens kirke.
- Bruysma* [217/]: sidste l.: Kirke, læs: Kirkes urtegård.
- Bræstrup* [217/1176]: 4 l. efter 1868: d. 17/1 1959.
- Buchwald* [219/1104]: 5 l. tilf.: f. 15/4 1840 9 l. efter Sogn: d. 6/6 1937.
- Budde, O.C.* [222/]: 768, læs: 708. Portræt, se no 5 på gruppebillede. 2 l. f.n. efter Esk: 1817 chef for briggen FREDERIKSVÆRN og efter Komkapt: 1819–25 og 1828–36 chef for Sjømilitære Korps.
- Bull* [224/793]: Portræt, se side 211, såvel enkelt som no. 5 på gruppebillede. 3 l. 20/1 1807, læs: 22/1 1807 i Holmens kirke, [225] efter 2 l. f.n. tilf.: 1818–23 chef for Bergens værft.

- Bundesen* [226/1248]: 3 l. Helene Marie, læs Marie Helene; efter Rødby: d. 1942 sidst tilf.: Fik 1901 SLS's 1. præmie for nævnte prisafh., d. 2/4 1950, begr. på Garnisons kirkegård.
- Bülow*, v. [227/G.448]: 5 l. tilf.: 9/12 1767 Sekltnt. [228] 4 l. 1773, læs: 23/12 1773. Efter »f«. udgår, læs: 25/6 1744, d. jan 1797, datter af Konferensråd Caspar Hermann B. til Østergård (1705–1781) og hustru Ide Sophie, f. Brockenhuus von Løvenhielm (1712–1768).
- Carl* prins, (Kong Håkon VII) [232/1308]: 6 l. efter London: d. 20/11 1938. Sidst tilf.: 1905 æresmedlem af SOF, d. 21/9 1957, bisat på Akershus i Oslo.
- Carlsen* [234/G.705]: 4 l. efter Wittrog: døbt 19/11 1768: 5 l. udgår, læs: Berider Martinus W. (f. 1724) og Anna Dorothea, f. Kümmel.
- Carstensen* [236/1247]: 6 l. efter Wales: d. 17/3 1954, [237] 15 l. 1912–14, læs: 1/10 1911–14, sidst tilf.: d. 23/12 1940, begr. på Hellerup kirkegård.
- Cederfeld* [243/761]: 10 l. G., læs F.
- Christensen* [244/863]: 5 l. tilf.: feb–sep 1809 m. briggene SAMSØE og THE THICKLER.
- Christie* [248/823]: Portræt, se no. 19 på gruppebillede. 4 l. efter C: (1745–1823) og efter 4 l. tilf.: (1753–1854) Efter 3 l. f.n. tilf.: 1816 og 17–18 chef for ekspeditioner til Finmarken, 1817–18 adjutant hos Kong Carl Johan, 1828 chef for briggen FREDERIKSVÆRN, 1831–32 chef for en del fartøjer, der krydsede ved Norges nordgrænse. 2 l. f.n. Chef for, læs: 1835–44 chef for Trondhjems værft, 1844–56 for
- Christmas* [250/1240]: 9 l. efter 1872: d. 1963, begr. 7/3.
- Clausen* [252/1220]: før 4 l. f.n.: Lærling på Flådens Underofficersskole okt 1872–okt 73, 9 l. efter F.: d. 1941, begr. 26/3, [253] tilf.: d. 23/5 1938, urne nesdat på Holmens kirkegård.
- Clausen* [253/1330]: 7 l. efter Kbh: d. 18/4 1967
- Cloppenburg* [254/]: samme som bd. II s. 1 Kloppenburg.
- Cold* [254/1241]: 5 l. efter Frbg: d. 13/2 1945.
- Cold* [255/1284]: 4 l. efter Esbjerg: d. 23/4 1964, [256] tilf.: d. 13/3 1943, begr. på Vestre kirkegård.
- Coninck* [258/786]: 5 l. 1833, læs: 1837, 6 l. ca. 1790, læs: 1766.
- Cunha da* [264/1261]:
- Dahlerup* [269/993]: 8 l. Gerners Medaille, læs: Kongens æressabel.
- Dall*, Offe [271/]: 1 l. efter D: (d. 1672).
- Dam* [273/G.669]: 12 l. Granada, læs: Grenada.
- Dannel* [275/]: 13 l. 1652, læs: 1653.
- Dannesiold-Laurvigen* [276/G.422]: 11 l. Lützen, læs Lützw.
- Dannesiold-Samsøe* [278/1528]: 1528, læs: 1258. 6 l. efter 1867: d. 23/10 1943 – sidst tilf.: 1894 tilkendt SLS's 2. præmie for prisafh. Passive Spærringsmidler.
- Deurs* v. [287/657]: 1 l. efter Svelviken: Inrulleringsbetjent i Porsgrund, senere Kristianssand.

- Dietrichson* [288/726]: Portræt, se no 10 på gruppebillede.
- Dinesen* [290/1451]: 2 l. Prltnt, læs: Kaptl.
- Dirckinck* [291/]: ned tilf.: 1850–55 formand for Søfartens Fremme, 7 l. f.n. 1891, læs: 1899.
- Dirckinck* [293/1329]: efter 6 l.: (hun g. 2° 1923 m. Direktør Aage Staffelt, eft. 7 l.: d. 3/7 1953, [294]: 10 l. efter 1926: til 16/7 45, sidst tilf.: d. 7/12 1945, urne nedsat i Vestre kirkegårds urnehal.
- Dockum van* [297/945]: 7 l. DANNEBROG, tilf.: (manøvrerede sammen med svensk-norsk eskadre i anl. af Krimkrigen), ned tilf.: 30/12 1872 til Stockholm for at komplimentere Oscar II med hans udn. til admiral i flåden. 1955–57 formand for Søfartens Fremme.
- Dot* [301/699]: fik 1809 erindringsmedalje fra officerer ved Nakskov roflotille.
- Donner* [303/734]: 4 l. 18/00, læs: 1800.
- Dons* [305/] sidste linier fra 20/1 udgår. læs: d. 4/3 1683 efter 2 dages sygdom, om morgenen 5/3 »kastet overbord, indsyet i et stk. vadmel under 3 stöckers løsning, dansk flags udfoldelse og til og med gjort over ham bøn«.
- Dorn* [305/754]: Portræt, se side 211, enkelt, samt no 12 på gruppebillede, sidste l. efter Ltnt: 1814–18 chef for Bergens flotilje-stasjon.
- Dornonville de la Cour* [306/1313]: 4 l. efter 1884: d. 26/10 1972.
- Drechsel* [309/1191]: tilf.: 1886 tildelt SLS's 2 præmie for prisafh: En Skibschefs Politimyndighed.
- Dumreicher* [313/G.38]: Portræt, se T-J & M rettelsel og tilf.
- Duperon* [316/G.21]: 1 l. Amand, læs: Armand og efter linien: søn af Armand la Louche og hustru Elizabeth, f. Nicolas.
- Dyster* [318/G.200]: 1 l. hans mor hed, læs: søn af Forpagter Christen Laursen D. og 2 l. efter Banner: (d. 16/4 1731).
- Elders, A* [326/]: 1 l. tilf: g.m. Anna Jensdatter.
- Elders, A* [327/]: død 2/11 1697 (PT 8,V, s. 204). Hans iflg. T-J & M indsendte ansøgning om genansættelse i 1698 kan ikke kontrolleres, da Admiralitetets indk. skrivelser 1698 ikke findes på Rigsarkivet.
- Ellbrecht* [333/1291]: 7 l. efter 1882: d. 10/6 1961. Tilf.: Som testamentarisk gave blev i 1962 skænket SLS et legat, hvis formål er pengepræmie for løsning af prisspørgsmål.
- Ely* [334/703:]: 3 l. efter v.E.: (1747–1834), efter Knuth: (1756–1789) 4 l. før dbt: f. 7/2 1787.
- Erichsen* [336/883]: Portræt, se også no. 34 på gruppebillede.
- Erichsen* [337/883]: 17 l. efter Res): adjudant hos kong Carl Johan. 24 l. før 1836: 1827–28, 1832–33 og 25 l. før 1844: 1836 chef for briggen FREDERIKSVÆRN, 1840 for dampskibet NORDKAP.
- Erlach von* [337/]: Portræt, se side 211.
- Evers* [340/1208]: tilf.: 1888 formand for SLS (1½ md.), d. d. 10/10 1951, bisat fra Holmens k., begr. på Tranebjerg kirkegård på Samsø.

- Ewald* [342/1335]: efter 3 l.: d. 1963, begr. 12/1.
- Fabricius* [344/738]: 17 l. efter 107): 1814–15, 21 l. efter Rothe): 1816–36 chef for Marinekommandoen. Portræt, se også no 1 på gruppebillede.
- Fabricius* [345/641]: tilf.: begr. på Assistens kirkegård.
- Falckenberg* [350/]: 18 l. Frederiksværn, læs: Frederiksstad.
- Falsen* [351/G.617]: tilf.: bisat fra Vor Frue kirke i Odense.
- Fasting* [356/658]: Portræt, se også no. 2 på gruppebillede, [357] efter 2 l. f.n.: 1815–36 chef for Marinekommandoen, afsked 18/5 1836.
- Feilberg* [358/988]: 1 l. 771, læs: 1771.
- Ferry* [360/722]: Portræt, se no. 8 på gruppebillede. 2 l. efter Marine: 7/12 1815 Kapt., 1816–35 chef for Trondhjems værft, 1819 chef for briggen LOL-LAND, sidste l. eft. Kommandør: 1836–41 chef for Sjømilitære Korps, 1839–40 mdl. chef for Marinekommandoen.
- Ferry* [360/G.447]: 1 l. 1722, læs: 29/7 1723, 2 l. Martha, læs: Maria. 3 l. tilf.: datter af Gjert N. og Karen Frederiksdatter.
- Ferry* [361/G.243]: 2 l. efter 1°: dec 1721 – og Martha, læs: Maria. 3 l. efter Fine: d. juli 1738, datter af Arnoldus de F. og Catharina Osia, f. Friis – og 1740, læs: 7/10 1740.
- Fischer*, B.A. [363/]: er den samme s. 24 Berendt Andersen. 2 l. tilf.: d. 31/3 1681 i Kbh., bisat fra Holmens kirke.
- Fisker* [369/G.730]: 5 l. tilf.: hjemtransporterede gipsafstøbninger af Canova's statue af Perseus til kunstakademiet.
- Fjellerup* [377/]: 1 l. tilf.: g.m. Annike Bertels- eller Bertolomæusdatter, f. 1631, d. 1654.
- Flensborg* [379/G.271]: 4 og 5 l. Søbøtger, læs: Søbøtker. Portræt, se side 212.
- Floris* [383/G.47]: 3 l. efter Lippert: f. ca. 1658.
- Fogh* [385/G.624]: 2 l. Søelugge, læs: Søe Lugge.
- Fontenay* [288/G.423]: Portræt, se side 212. 12 l. 1871, læs: 1781.
- Fontenay* [394/746]: tilf.: Var i 1849 Kammerråd og søgte Admiralitetet om at få Captainskarakter.
- Foss* [395/1204]: tilf.: tilkendt SLS's præmier for prisafh: 1887 1 pr. for »Handelsflaadens Anvendelse«, 1895 2 pr. for »Befalingsmændenes Uddannelse« og 1900 1 pr. for »Om Søforternes Overtagelse«.
- Frantzen* [398/G.348]: 1 l. efter Jens: f. 5/10 1702. 2 l. efter 1°: 29/9 1731. 3 l. Malene Jensdatter: læs: Anna Malene Jensdatter Franck, f. 18/12 1703.
- Friderichsen* [401/854]: 3 l. f.n. efter LANGE LAND: adjudant hos kong Carl Johan, 1827–40 inspektionsoff. ved Sjøartilleriet (artilleriinspektør), 1840 Tøjmester. 2 l. f.n. efter og: 1841 Portræt, se no 27 på gruppebillede.
- Friess* [404/G.675]: sidste l. efter Res): 21/8 1814.
- Friis*, Caspar [405/]: 1 l. efter f.: 19/3 1680 på Hanangen i Vandsø præstegård, bror til G.185 Tønnes M. Friis – se s. 409.
- Friis*, C.O. [405/]: 2 l. efter Aastrup: (d. 1699) og sidst tilf.: (d. 1708). ugift, [406] sidste l. 1690, læs 24/9 1690.

- Friis* [408/G.145]: 1 l. 1684, læs: 20/8 1684.
- Friis* [409/G.185]: 1 l. efter Magnus: f. 23/9 1686, søn af Anders F. til Landvig (d. 1718) og Brynhilde Teiste Tronstdatter (1651–1712), Bror til Caspar J.F. (s. 405).
- Frisch* [409/591]: 8 l. Christiansø, læs: Christiania, 10 l. Skonnerten, læs: Briggen.
- Frisch* [412/G.462]: 4 l. Datter af, læs: søster til.
- Froda* [413/1286]: 2 l. f.n. Leder af II, læs: ansat ved, efter 4 l.I f.o.: d. 1/6 1953, tilf.: jan 1909–nov. 19 sekretær i SLS, 30/9 1942 afsk. som meteorologi-assistent og fra istjenesten, d. 29/10 1947, begr. på Mariebjerg kirkegård.
- Funch* [417/1154]: 4 l. efter Zülow: (1812–1894).
- Fønss* [421/832]: 3 l. (d. 1824), læs: (1764–1824), 5 l. tilf: og hustru Edel Kirstine, f. Secher, 9 l. 1809, læs: 1808.
- Gagge* [425/]: 1 l. Gagge, læs: G. (1540–1630), ny 2 l.: Jensdatter (1556–1630), g.m. Karen Settwitz Tønnesdatter, d. 28/7 1672., [426] tilf.: d. 1673.
- Galtung* [427/]: 4 l. Grabow, læs: v. Grabow.
- Gandil* [429/858]: 2 l. efter G.: (1759–1810), 3 l. efter Winkel: (1766–1806).
- Garde* [430/1215]: 3 l. efter 1867: d. 18/11 1946, [431] tilf.: d. 21/1 1944, begravet på Holmens kirkegård.
- Garde* [431/1114]: 6 l. efter 1851: d. 10/9 1938, [432] tilf.: tilkendt SLS's præmier for prisafh: 1872 2 pr. for »Om Skibets Fart« og 3 pr. for »Forholdsregler truffne af Preussen ang. Landgang«.
- Garde* [437/1378]: 2 l. efter 1889: d. 9/1 1982 og efter 5 l.: (1869–1941).
- Garde* [439/1060]: tilf.: Formand for SLS 1856–57.
- Garde* [439/1223]: efter 6 l.: d. 6/3 1969.
- Gedde* [441/G.53]: 1 l. efter Pedersdatter: d. 1701.
- Gedde* [441/G.430]: 2 l. efter G.: (d. 1743).
- Gedde* [442/G.4]: Portræt, se Adelsårbogen 1894 s. 130.
- Gedde, Ove* [444/]: 5 l. f.n. ØRNEN, læs: ØRESUND.
- Georg af Grækenland*, prins [448/1276]: 2 l. f.n. »Højstkomm . . . Krig« udgår. Se i øvrigt fortsættelsesværket.
- Gerner* [450/611]: 3 l. 1802, læs: 23/11 1802. 8 l. F.C., læs: U.C.
- Gerner* [453/578]: tilf: Mindstøtte i Jægerspris slotshave.
- Gerner* [453/624]: 7 l. tilf: 1789 m. fregatten BORNHOLM, vagtskib i Sundet.
- Gotschalk* [464/1254]: tilf.: d. 22/5 1939, begr. på Holmens kirkegård.
- Gottlieb* [465/984]: ned tilf.: 31/8 1850 chef for hjulskibet HERTHA som kommandoskib.
- Graah* [467/897]: 5 l. Tuchs, læs: Fusch.
- Grabow* [469/]: 1 l. efter Sørup: f. 16/8 1594. forældre erst. m.: Vincent G. til Wüticke og Dorte Krukow. 2 l. efter Stensen: f. 16/8 1593.
- Grib* [474/G.193]: 2 l. 1684, læs: 18/8 1684 og efter 1710: begr. 9/5. 3 l. Artillerimester, læs: Arkelimester, 4 l. 5/12, læs: 8/12 – Bjørn, læs: Jørgens-

- datter, f. 1/7 1691, d. 19/1 1775 i Snoghøj, datter af Jørgen Hansen og Maren Nielsdatter, opdraget af Scoutbynacht J.H. Bjørn, siden af Admiral N.L. Barfoed.
- Grodtschilling* [476/G.306]: 2 l. efter v.G.: (1655–1707) og Landers, læs: Eilersdatter Zander (d. 1716).
- Grodtschilling* [478/G.498]: 3 l. efter Prescher: f. 1740, [480] tilf.: 18/6 1784 optaget i adelsstanden.
- Grodtschilling* [481/729]: 15 l. tilf: 1807 adjutant hos Kommandør Steen Andersen Bille.
- Grove* [487/871]: 4. l. tilf.: apr 1806 m. fregatten ARVEPRINSEN.
- Grove* [491/1013]: 10 l. MARGRETHE, læs: KAREN. ned tilf.: 1864–66 repræsentant i Kgl. oct. Søassurance Komp.
- Grove* [494/647]: 10 l. 782, læs: 732.
- Grove* [495/846]: 3 l. f.n. efter Marine: 1814 ekvipagemester ved Frederiksværn værft. Portræt, se også no. 24 på gruppebillede.
- Grove* [495/1205]: 4 l. efter 1869: d. 1957, [496] tilf.: d. 22/10 1939, begr. på Holmens kirkegård.
- Grove* [496/884]: 12 l. tilf: Apr 1812 m. kadetbriggen FALSTER.
- Grut* [498/1339]: efter 4 l.: d. 2/2 1955. Sidst tilf: 30/6 1937 K¹, 31/7 1937 afsked p.g.a. alder, 2/8 s.å. Kammerherre, d. 31/5 1950, begr. på Holmens Kirkegård.
- Grønvold* [499/G.425]: 2 l. efter G.: (d. 1743) og 1748, læs: 11/9 1748.
- Güntelberg* [506/1210]: 7 l. efter 1863: d. 26/1 1924. 10 l. 1889, læs: (1840–1889).
- Güntelberg* [507/G.149]: 1 l. efter Christian: f. 10/7 1687. 5 l. efter 2°: 16/5 1725.
- Gødken* [513/]: 11 l. Kr. Kr. læs: Kr. K.
- Haack* [515/1297]: 3 l. tilf: d. 1958, begr. 25/4 sidst tilf: 30/9 1936 afsked som Overskibsinspektør, 1/10 s.å. K², d. 22/4 1956, begr. på Sct. Olai kirkegård i Kalundborg.
- Hammelev* [523/G.547]: 2 l. efter H: (1694–1755) og efter Alletta: (d. 1788), før Volquartz: Hans Carstensen.
- Hammer* [523/1186]: 4 l. efter Horsens: d. 7/12 1944, [524] tilf.: 1899 tilkendt SLS's 1 præmie for prisafh: Eskadrefægtningsskydning.
- Hammer* [526/1193]: 4 l. efter 1860: d. 10/12 1965.
- Hansen* [534/1123]: tilf.: 1886 tilkendt SLS's 1 præmie for prisafh: Kadetuddannelse, fik 24/6 1909 F.M.I.
- Hansen*[534/G.141]: 1. l. efter H: (f. ca. 1650).
- Hansen* [536/1295]: 5 l. efter Assens: d. 16/7 1956.
- Hartmann* [544/]: 14 l. Halland, læs: Holland.
- Hatten* von [546/G.79]: 2 l. 1685. læs: 24/2 1685 3 l. 1698, læs: 5/11 1698, 3 l. efter Riisbrinch: f. 1678, datter af Kommissarius Volkvard Volkersen R. (d. 1714) og Else Hansdatter Lillienskiold (d. 1728).
- Hechsher* [550/1202]: sidste l.: begravet, læs: urne nedsat.

- Hedemann* [551/1035]: 7 l. f.n. tilf.: 8/6–14/7 1863 chef for hjulskibet GEJSER, bragte gods og besætning til ROLF KRAKE i Glasgow.
- Hedemann* [552/1256]: 3 l. efter 1866: d. 29/2 1964. Sidst tilf.: d. 31/1 1944, begr. på Holmens kirkegård.
- Hedemann* [554/796]: 6 l. fn. efter Koffardiskib: Tutein's CONCORDIA.
- Helmich* [557/G.270]: 3 l. tilf.: 1717 chef for halvgalejen ACHILLES.
- Hemmert* [562/G.566]: 4 l. efter R: (1710–1792). 5 l. tilf.: Magdalena Elisabeth Eyraud (1719–1754). 3 l. f.n. 1764, læs: 1765.
- Hansen* [566/1040]: 3 l. efter Pffingsten: (1790–1825).
- Hensler* [567/728]: tilf.: 12/12 1815 overordentligt medlem (æresmedl.) af SLS.
- Herbst* [567/G.610]: 3 l. f. 1746, læs: døbt 4/3 1746 i Esbønderup kirke, søster til G. 616 Rasch (Bd. II s. 353), efter sidste l.: og hustru f. Torm, [568] 14 l. Beyen, læs: Deyen.
- Herlof* [571/G.164]: 2 l. tilf.: datter af Jean D. og Gertrud Nielsdatter.
- Herløw* [571/822]: 2 l. efter H: (1763–1837). 3 l. efter mann: (1766–1842). 4 l. f.n. SAMSE, læs: FALSTER.
- Hertz* [572/1196]: 2 l. 1879, læs: (1817–79). 4 l. 1904, læs: (1823–1904). 8 l. tilf.: datter af Købmand i Nysted S. og hustru, f. Gudmundsen.
- Hesselberg* [574/862]: 1837 og 41 chef for korvetten ØRNEN, 1843 chef for en bataljon skærgårdsfartøjer, 1846 chef for korvetten NORDSTJERNEN, 1849 for fregatten FREJA, 1854 eskadrechef i Østersøen og Skagerak, 1826–27, 30–32 og 35–36 marinens repræsentant i Stockholm, 1856–60 mdl. chef for Marinekommandoen. Blev Kabinets-Kammerherre. Portræt, se også no. 30 på gruppebillede.
- Hillerup* [576/866]: 4 l. tilf.: m. skjøtprammen KIEMPEN 23/4 1808–6/1 09.
- Hiort* [577/G.43]: 3 l. tilf.: f. 1696, datter af Christian M. til Katstrup (1638–1720) og Margrethe Thomsdatter Bartholin (1652–1711).
- Hohlenberg* [584/G.504]: 1. l. 1726, læs: 1728.
- Hohlenberg* [585/609]: 5 l. Søbødger, læs: Søbøtker, [587]: 18 l. tilf.: 1801 medlem af Kommissionen vedr. Hædertegn for udmærkede Arbejdere ved de Kongelige Værfter.
- Holbøll* [588/948]: 3 l. 1801, læs: (1771–1801).
- Holbøll* [590/1076]: 5 l. tilf.: Johanne Mathilde, f. Fangen (1805–1875).
- Holck* [593/1211]: 1 l. efter 1873: d. 19/9 1969. Sidst tilf.: d. 2/12 1938, begr. på Holmens kirkegård.
- Holm* [597/1174]: tilf.: d. 13/3 1940, begr. på Garnisons kirkegård.
- Holm* [598/668]: 9 l. f.n. tilf.: i 1800 chef for flådebatteri no. 1, [599] 10 l. Bergens len, læs: Bergens led.
- Holst* [605/999]: tilf.: sep – 10/12 1850 chef for jagten KAREN KNUTH, fyrskip ved Slesvigs Østkyst.
- Holsten* [612/759]: 2 l. 1821, læs: 1820 i Algier. 3 l. efter Donald: d. 9/7 1821 i Algier.
- Holsten* [613/795]: til noten: sablen nu i Glenbow Foundation, Canada.

- Holsten* [618/747]: 4 l. f.n. efter Marine: 25/3 1814.
- Holsten* [619/586]: 4 l. 1781, læs: 1780 og s.å., læs: 1781.
- Hooglant* [622/G.373]: 2 l. Diderik . . . Hooglant, læs: Dirch H. (1672–1738) og hustru Agathe Cornelia (1677–1745), g. 1° 24/6 1738 m. Marie Hooglant, f. 18/3 1707, d. 22/2 1753 i Kbh. 3 l. 1758, læs: 29/1 1758 i Christianssand. Efter Østerbye: f. 21/7 1740. 4 l.: 1765, læs: 27/2 1765 i Kbh. – og Ø. læs: Johan Georg Ø. og hustru Karen, f. Hooglant (d. 1762), [623] 11 l. f.n. »samme navn« og 6 l. f.n. FREDENSBORG, læs: FREDERIKSBORG, [627] 3 l f.o. Beyen, læs: Deyen.
- Hoppe* [628/4]: 7 l. tilf.: d. 1935, begr. 11/7, [629]: tilf.: d. 9/2 1936, begr. på Holmens kirkegård.
- Hoppe* [629/G.156]: 3 l. 1700, læs: 7/9 1692 i Kbh.
- Hoppe*, Iver [631/]: 2 l. efter H: (1599–1681). Hustru + navn udgår, læs: dennes 2 hustru Erdmath, f. Witte.
- Horn* [634/861]: tilf.: 1835 chef for korvetten ØRNEN, 1838 for briggen LOLLAND, 1848 for korvetten NORDSTJERNEN, derefter for fregatten FREJA. Portræt, se no. 29 på gruppebillede.
- Hougaard* [637/1189]: efter 5 l.: (1824–1910), bror til 1216 G.W.H.
- Huitfeldt* [639/G.24]: 2 l. 1677, læs: (1625–77). 3 l. 1671, læs: 1/9 1671. 4 l. tilf.: (d. 1692) og hustru Else Marie Dep (d. 1696), [640] Overskrift Teunissen, læs: Tønnesen.
- Høst* [645/1277]: 8 l. efter Sekltnt: med Kongens æressabel.
- Høyer* [646/G.762]: tilf.: 1795 formand for SLS.
- Irmingær* [649/952]: 5 l. 28/6, læs: 28/4., [650] 7 l. 13/2 1841, læs: 22/6 1840 – s.å.: læs: 1841.
- Jacobsen* [653/Nr.8]: 1 l. efter 1861: d. 18/12 1949. Sidst tilf.: d. 4/7 1939, begr. på Solbjerg kirkegård.
- Jensen*, Jens [661/]: efter 5 l.: 7/10 1679 chef for gallioten RØEDE WIINFAD for at gå til »Gulland for der at afhente Gods hos Commandanten og Landsdommeren« (Admiralitetets forhandlingsprotokol 1675/79, fol. 260a).
- Jessen* [668/602]: tilf.: Gravstenen hjembragt af INGOLF i 1901 og indmuret i Holmens kirkes Kapel.
- Jessen* [668/1201]: 5 l. efter 1855: d. 1/6 1936, [669] tilf.: 1882 tildelt SLS's 2 præmie for prisafh: Forsvar mod Torpedoangreb.
- Jessen* [669/1306]: 4 l. efter 1872: d. 10/2 1938. 5 , 7 og 9 l. f.n. Konstabelskole, læs: Konstabelelevskole., [670] tilf.: til efteråret 1936. d. 1/3 1938, begr. på Gentoft kirkegård.
- Jessen* [670/1392]: 3 l. 1856, læs: (1856–1937). 4 l. 1866, læs: (1866–1944). 9 l. tilf.: (1875–1949).
- Joensen* Jens [673 ned]: tilf. som nyt: kasseret af tjenesten, »nu paa nye antagen for Lieutenant Aarstienere« og tiltræder som chef for gallioten RØEDE WIINFAD. (Admiralitetets forhandlingsprotokol 1675/79 fol. 233 a).
- Judicher* [674/G.31]: 5 l. 1790, læs: 1690, [676]: 10 l.f.n. 1900, læs: 1902.

- Juel* [689/G.111]: 1 l. tilf: datter af Marie Riber. 4 l. tilf.: 2/12 1762.
- Justsen* [694/]: 2 l. f.n. 1684, læs: bisat 10/4 1684 i Holmens kirke.
- Jøhnke* [696/]: 4 l. 1819, læs: 1839. 3 l. efter Kbh.: d. 1949, begr. 15/10.
- Jørgensen* [696/]: 2 l. efter g: 17/12 1907. 3 l. efter M: (d. 1926) og tilf: Kirstine Alstrup.
- Jørgensen* [697/15]: 5 l. tilf.: d. 1942, 67 år gammel, begr. 23/10.
- Kaas* [699/G.275]: 3 l. 1718, læs: 21/1 1718.
- Kaas* [702/G.445]: 3 l. efter 1757: i Holmens kirke. 4 l. efter 1762: datter af Agent Michael F. (1697–1746) og Anna Marie, f. Køster (1705–1755).
- Kaas* [706/G. 465]: Portræt evt. ikke af ham, se Adelsårbogen 1917.
- Kaas* [708/G. 746]: 7 l. f.n. Hjemsendelsesordre, læs: Hjemkaldelsesordre. Portræt, se side 212.
- Kaas* [709/G.118]: 1 l. Hostrup, læs: Hastrup.
- Kaas* [710/G. 732]: 19/20 l. Frederiksværn, læs: Frederiksstad.
- Kaas* [714/G.77]: 6 l efter PRINS CARL: til 3/10, derefter for FYEN og.
- Kaas* [715/G.482]: 3 l. efter g.: i Ormslev kirke.
- Kaas* [717/G.444]: 4 l. 1747, læs: 1743 efter 1831: datter af Apoteker i Kbh. Bernhard H. (1686–1747) og hustru Anna Margrethe, f. Cøllner (1714–1748).
- Kalneyn* [720/101]: 2 l. »senere . . . Ribe Stift« udgår.
- Kierulff* [725/G.579]: 3 l Ane Christine, læs: Anne Kirstine, 1747: læs døbt 13/9 1747 i Esbønderup kirke.
- Kierulff* [726/893]: 4 l. f.n. tilf.: 15/7 1814 antaget til tj. i den norske marine under navnet P.S. Flureik (efternavnet læst omvendt), til flotillen i Hvalør, afsked 1/11 s.å.
- Kinch* [728/1245]: 4 l. efter Kbh: d. 27/7 1944.
- Kiær* [731/1250]: 2 l. 1908, læs: (1830–1908). 18' l. GRØNSUND, læs: ØRESUND, [732] tilf.: 1923–26 formand for den danske afd. af foreningen for skandinaviske Sømandshjem i fremmede havne, d. 2/6 1939, begr. på Holmens kirkegård.
- Klauman* [736/G.69]: 2 l. d. 1710, læs: (ca. 1637–1710).
- Klauman* [737/G.217]: 2 l. d. 1707, læs: (ca. 1646–1707), 3 l. 1752, læs: 1733. Efter 4 l.: og hustru Anna Agnetha, f. Meyer.
- Kleist* [739/G.569]: 3 l. Vietrou, læs: v. Kleist.
- Klinck* [741/850]: tilf.: 1839 chef for briggen FREDERIKSVÆRN, 1842–43 for briggen LOLLAND, 1828–30, 33–34 og 39–40 marinens referent i Stockholm, 1838 og 44 mdl. chef for Sjømilitære Korps. Grundlægger af marinemuseet, Horten. Portræt, se også no 26 på gruppebillede.
- Klog* [742/G.287]: efter Christopher tilf.: Jørgensen. 2 l. »m«, læs: 10/12 1720 m. Johanne Christina Erich Stekens.
- Klog* [743/G.392]: 2 l. moderen – se rettelse til G.287 Klog. 3 l. efter 1°: 24/11 1741.

Bind II:

- Kloppenborg* [1/]: samme som Clokkenburg, Bd. I s. 254.
- Kløcker* [1/G.650]: 3 l. efter Møller: f. 1743, d. 28/3 1816 i Rønne.
- Knoff* [2/G.86]: tilf.: (Knob). 4 l. 1730, læs: jan 1730, [3] 2 l. efter Norge: s.å. i Gyldenløves flåde, deltog i slaget i Køge Bugt 4/10.
- Knudsen* [5/G.548]: 20 l. 1772, læs: 1771.
- Koch* [9/1118]: 6 l. 1877, læs: 16/6 1877 i Reykjavik.
- Kock* [10/725]: læs: Koch.
- Koefoed* [11/G.655]: Portræt, se side 212, [15] tilf.: 30/11 1792 overordentligt medlem (æresmedl.) af SLS.
- Koefoed* [15/G.752]: 3 l. 1793, læs: 28/12 1793.
- Kohl* [18/839]: 8 l. tilf.: feb 1808 m. orlogsskibet PRINSESSE LOVISA AUGUSTA.
- Koningh* [19/G.126]: 10 l. Orlogsskibet, læs: fregatten, [20] 3 l. f.n. på Svendborg kirkeg., læs: i Nicolai kirke i Svendborg.
- Koningh* [21/584]: tilf.: d. 1779 på St. Croix.
- Knowow* [22/1238]: 4 l. efter Kbh.: d. 17/6 1951, [24] tilf.: 1890 tildelt SLS's 2 præmie for prisafh. Kystetterretningsvæsen.
- Knowow* [24/896]: tilf.: 1838 chef for briggen FREDERIKSVÆRN, 1841–42 mdl. chef for søkadetkorpset, 1844–45 chef for korvetten NORDSTJERNEN, 1848 for fregatten FREJA, senere s.å. for NORDSTJERNEN, 1848–60 chef for Hortens værft, 1861 medlem af interimregeringen under kongens rejse til udlandet. Portræt, se også no 37 på gruppebillede.
- Koss* [24/620]: 1 l. Christian, læs: Christian Grønker, 2 l. 1810, læs: (1734–1810) – efter 2 l.: (1640–1751). 4/5 l. Birgitte Friderichsen, læs: Cathrine Sophie. 7 l. tilf.: 1791 m. fregatten HAVFRUEN.
- Krabbe* [25/G.481]: 5 l. 5/10 1766, læs: 6/10 1766 i Ormslev kirke. 8 l. 1772, læs: 13/11 1772 på Broholm. Portræt, se side 213, [27] 2 l. 1777, læs: 1771.
- Krabbe* [27/G.718]: 3 l. Greersen, læs: Greisen. 5 l. tilf.: (1746–1821).
- Kraft* [30/1043]: tilf.: 1893–94 Direktør for Kgl. oct. Søassurance Komp.
- Krag* [30/G.108]: 1 l. 1677, læs: ca. 1680. 1 l. Jens Pedersen, læs: Anders Christensen K. og Karen Rasmusdatter (d. 1710), ugift.
- Krandrup* [33/1389]: 10 l. v. Mudderspark, læs: Jørgensen.
- Krarup* [34/1408]: tilf.: bisat fra Gentofte kirke, begr. på Gentofte kirkegård, sten rejst af officerskammerater.
- Krebs* [34/1309]: 20 l. efter 1914: til 30/11 1937; sidst tilf.: d. 31/12 1953, urne nedsat i Frederiksberg ældre kirkegårds urnehal. 6 l. efter 1876: d. 1/4 1955.
- Krenchel* [35/946]: 21 l. S/S, læs: H/S; sidst tilf.: 1833 formand for SLS (3 mdr.).
- Krieger* [42/1038]: 6 l. ca. 1784, læs: 1793.
- Krieger* [45/G.441]: 1 l. 1725, læs: 14/2 1725, [46] 5 l. s.å., læs: 1775. 9 l. efter res): 24/12 1781 Kontreadmiral.

- Krieger* [46/G.666]: 6 l. 1809. læs: 30/10 1809 8 l. ca. 1758, læs: 1757.
- Krieger* [50/790]: 4 l. 5/7, læs: 15/7.
- Kruse* [54/]: 1 l. efter Duncan: f. 1594, d. apr. 1655. 5 l. tønderske, læs: tønbergske.
- Kruuse* [59/940]: 5 l. Nuholm, læs: Kyholm.
- Købke* [60/976]: 5 l. Linieskibet, læs: orlogsskibet.
- Larsen* [69/G.364]: 2 l. Danefær, læs: Dannefær.
- Larsen* [71/25]: efter 4 l.: f. 27/5 1877, d. 1959; sidst tilf.: d. 26/4 1948, begr. på Holmens kirkegård.
- Larsson* [73/G.91]: 2 l. efter 2°: 2/9 1712, 3 l. 1687, læs: 4/6 1686 i Sct. Petri Kirke i Kbh., d. 11/6 1769 (hun g. 2°m. Oberstltnt. Ph. Joh. v. Hagedorn).
- Lasson* [74/G.91]: 5 l. d. 1718, læs: d. 20/12 1717.
- Lemvig* [83/G.184]: tilf.: bisat i familiegravsted på Frue Plads (Nationalmuseets udgravn.).
- Lerche* [84/G.524]: Portræt, se Adelsårbogen 1934 s. 64/65. 2 l. 1720: læs: 1667–1720. 3 l. efter Reichau: (1685–1745)
- Lerche*, Cornelius [85/]: 3 l. 1794, læs: 1694.
- Lerche* [85/679]: Portræt, se side 213.
- Letang* [86/G.195]: 1 l. tilf.: søn af Heinrich Clavel de L. og Susanne Elisabeth. 2 l. søstersøn af, læs: søster til. 4 l. tilf.: (1685–1745).
- Licht* [89/1232]: 6 l. efter 1868: d. 20/3 1953., 7 l. efter Grosserer: udgår og erst af: Søren Adolf Christoffer Visbeck K. (1857–94) og hustru Laura Marie, f. Grønbech (1833–88). 5 l. efter Kjeldsen: (1837–1916).
- Lillienskiold* [94/G.471]: Portræt, se Adelsårbogen 1909, s. 94. 3 l. 1758, læs: 19/4 1759 og d. 1768, læs: f. 1740, d. 8/11 1768. 4 l. efter 2°: 10/8, Cathrine, læs: Catharina Bertelsen, efter Cederfeldt: f. 1/7 1746, d. 11/8 1770. 5 l. d. 1770 udgår. 6 l. tilf.: f. 1753, d. 15/9 1834, datter af Konferensråd Poul H. og hustru Karen, f. Collet, [95] sidste l. efter Jordegods: Lillieldal og 1796, læs: 18/3 1796.
- Lillienskiold* [96/G.211]: 2 l. efter L: (d. 1703) og efter Lem: (1655–1744).
- Lindberg* [100/1280]: 4 l. Hustruen, læs: hustru f. Ahlmann.
- Linde* [101/819]: 1 l. s.å., læs: 1811. 9 l. 263, læs: 213.
- Lindholm* [102/595]: 2 l. tilf.: 1790 m. kadetskibet, fregatten SCT. THOMAS.
- Lindholm* [102/G.702]: tilf.: 1788–90 formand for SLS.
- Lorck* [109/1303]: 4 l. efter 1874: d. 24/9 1958; sidst tilf.: I forbindelse m. stillingen som navigationsdirektør formand for statsskoleskibet DAN-MARK's bestyrelse og søfartmin's repræsentant i stiftelsen Georg Stages Minde, 25/3 1936 K², d. 31/12 1940, begr. på Vedbæk kirkegård.
- Lous* [112/736]: 3 l. Hellebæk, læs: Hellested. 4 l. 22/12 1782, læs: 28/3 1781 i Mehorn. Portræt, se no 14 på gruppebillede, [113] 2 l. efter Marine: som Kaptajn a la suite, efter skibbygningsinspektør: senere som Konstruktør i marinen.

- Lous* [114/781]: 9 l. efter s.å.: næstkom i briggen LOLLAND, senere og efter ALLART: førte i okt kong Christian Frederik fra Kristiania til Frederiksværn.
- Lund* [119/765]: Portræt, se no. 13 på gruppebillede.
- Lund* [120/765]: 2 l. f.n. efter Kaptl: 1823 chef for briggen FREDERIKSVÆRN i norsk-svensk esk.- esk. overførte dronning Desideria og H.K.H. kronprinsesse Josephine fra Lübeck til Stockholm, efter Overlods: og inrulleringschef.
- Lydersen*, Ibbe [125/]: 1 l. tilf.: f. 12/4 1637 i Bergen. 2 l. tilf.: 1677 chef for SVENSKE LØVE. 2 l. fn.n. 1694, læs: 7/6 1694.
- Lühe* [126/G.698]: 2 l. komferensraad, læs: konferensraad.
- Lütken* [132/735]: tilf.: 8/1 1822 overordentligt medlem (æresmedlem) af SLS.
- Lütken* [133/G.295]: 4 l. d., læs: f. 2/1 1706 i England, d. 17/6. 5 l. efter 2°: i Maria kirke, Helsingør.
- Lütken* [136/G.646]: 1 l. efter 1749: i Helsingør, [137] 14/15 l. Flagskibet – forkert, det er den hollandske ø St. Eustatius.
- Lützow* [148/G.586]: Portræt, se side 213.
- Lützow* [151/G.609]: sidste l. tilf.: i Kbh, begr. fra Holmens kirke.
- Løitved* [151/1152]: 9 l. Fiedler, læs: Redsted, 2 l. f.n. Vagerinspektør læs: Vagerinspektør.
- Løvenskiold* [155/834]: Portræt, se no. 21 på gruppebillede.
- Løvenørn* [159/G.663]: tilf.: 19/3 1807 overordentligt medlem (æresmedl.) af SLS.
- Maccabæus* [159/]: 1 l. efter M: (d. 1664).
- Maegaard* [162/1194]: tilf.: I HEKLA 1808 skete en ulykke ved forr. kanon, hvorved en dræbtes og mange såredes. 1880 tilkendt SLS's 1 præmie for prisafh: Inddragning af Sømærker.
- Maegaard* [163/1283]: sidste l.: efter 1919: til 1939; sidst tilf.: d. 6/11 1945, begr. på Garnisons kirkegård.
- Malthe-Bruun* [164/1294]: 7 l. efter 1890: d. 31/7 1970; sidst tilf.: d. 6/1 1947, begr. på Taarbæk kirkegård.
- Marselis* [166/]: 2 l. tilf.: g. 1673 m. Marie Böcker van Delden, datter af Oberst B.v.D.
- Marstrand* [167/1000]: tilf.: Mindesten på Assistens kirkegård i Kbh.
- Mechlenborg* [168/G.368]: 1 l. 1707, læs: 7/7 1706, 2 l. d. 1729, læs: (1677–1729), 3 l. d. 1751, læs: (1670–1751) 4 l. ca. 1790, læs: 1794.
- Mechlenburg* [169/810]: 4 l. tilf.: g.m. Maria Magdalena Svenssen, f. 1789, d. 1863. Portræt, se også no. 18 på gruppebillede.
- Messerschmidt* [173/1227]: efter 5 l.: d. 1943, begr. 19/6.
- Meyer* [180/810]: 1843 chef for korvetten ØRNEN, 1845–46 for briggen LOLLAND, 1848 for en bataljon skærgårdsfartøjer, 1854 for fregatten FREJA, 1836–45 for Horten værft, 1845–54 for Sjømilitære Korps, 1954–56

- for værftkorpsets håndværkerkomp og 1958–59 mdl. chef for sjøkadetkorpset. 2 l. f.n. efter Kapt: 1856–73. Portræt, se også no. 38 på gruppebillede.
- Meyercrone* [183/G.78]: 2 l. tilf.: f. ca. 1658.
- Michelsen* [186/928]: 4 l. 1798, læs: 20/7 1798 og efter 1844: f. Sigbjørn, datter af Tambour ved Holmen Christian S. og hustru Johanne Petersen. 5 l. efter 1856: i Reformerte kirke i Kbh. og Marie Duntzfeld, læs: Jeanne-Marie Sophie Duntzfelt. 7 l. 4/4, læs: 14/7.
- Middelboe* [189/1180]: 5 l. S.J., læs: Søren Julius L. (1819–1860) og efter Tetzen: (1829–1922). 6 l. 659, læs: 959., [190] tilf.: Tilkendt SLS's præmier for prisafh: 1877 1 pr. for »Kampsignaler« og for »taktik for To-grupper«, 1879 3 pr. for »Forsvar mod Torpedoangreb«, 1886 2 pr. for »En Skibschefs Politimyndighed« og 1899 2 pr. for »Om Søpoliti«.
- Middelboe* [190/1355]: 17 l. efter H: (1857–1936) 18 l. efter Prahl: (1863–1936).
- Moltke* [195/G.555]: 1 l. efter Ferdinand: Gottlob, [196]: 7 l. Beien, læs: Deyen.
- Moltke* [198/1278]: 4 l. Capizuchhi, læs: Capuzucchi. 6 l. Rensselaher, læs: Rensselaier. 7 l. efter Boston: d. 15/6 1960.
- Morsing* [202/]: tilf.: Hans ligsten fundet i Holmens kirke i 1970.
- Mortensen, H.* [203/]: 1 l. tilf.: g.m. Anne Svendsdatter Muncheschou, f. ca. 1592, begr. 30/1 1668 i Holmens kirke.
- Moth, Chr.* [208/]: 2 l. efter Hansen: Bennich.
- Moth* [209/1321]: 4 l. efter Sandefjord: d. 4/9 1953; sidst tilf.: d. 23/3 1949, begr. på Mariebjerg kirkegård.
- Munck* [214/G.25]: 2 l. efter Brejninge: (d. 1702). 3 og 4 l. før 1700, læs: 1689. 3 l. f. von Drachstadt, læs: Henriksdatter, f. von Drachstedt (1644–1709), [215] 3 l. Eksercition, læs: Eksercitionen.
- Munck* [215/G.635]: tilf.: 1802–03 formand for SLS.
- Munck, L* [216/]: 2 l. eft. syssel: d. 1688, læs: (1634–1677), [217] 9 l. 1691, læs: 29/7 1691.
- Munck* [217/G.40]: 2 l. efter Havbro: (1634–1677), efter Baggessdatter: (d. 1688). 7 l. efter Hansdatter: f. 1673, [218] 2 l. Christian, læs: Lavrids.
- Munthe af Morgenstjerne* [221/G.631]: 4 l. til, læs: fra
- Mygind* [223/1272]: tilf.: 1886 tildelt SLS's 1 præmie for prisafh: Skibsmaaling.
- Mühle* [223/G.253]: 1 l. 1693, læs: 26/10 1693 – efter Mühle: (Mule) Asector, læs: Højesteretsassessor Christian M. (1654–1705) og hans 2 hustru Margrethe Hansdatter Nansen (1672–1743), ugift, [224] sidste l.: ca. 1741, læs: 1739, bisat fra Helliggeist kirke.
- Mühlenfort* [225/G.250]: 21 l. Søartilleriet, læs: Søartiklerne.
- Müller* [227/713]: Portræt, se også no. 6 på gruppebillede.
- Müller* [229/713]: 5 l. efter Res): 1815–36 chef for Frederiksværn værft. 6 l. efter Kongen: 1817–32 chef for Sjøkadetkorpset, 1832 chef for fregatten FREJA, 1836–45 chef for Marinekommandoen.

- Münter* [230/1120]: tilf.: 9/3 1872 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Münter* [213/1318]: efter 6 l.: d. 1953.
- Møller* [232/1003]: tilf.: 1858 hentede skrueskonnerten FALKEN i England.
- Neuspitzer* [243/G.299]: 2 l. f.n. 28/7, læs: 28/9.
- Nielsen* [246/1242]: sidste l. Lodsinspektør, læs: Lodsdirektør og tilf: d. 28/2 1944, begr. på Søndermark kirkegård.
- Nielsen* [248/19]: tilf.: d. 18/6 1945, bisat fra Bispebjerg krematorium, urne nedsat på Frelser kirkegård.
- Nielsen* [248/1158]: ned. l. efter Medaille: og Kongens æressabel.
- Normann* [257/1140]: tilf.: 1883–95 repræsentant i Kgl. oct. Søassurance Komp., 6/2 1895 DM.
- Normann* [257/949]: Portræt, se side 213.
- Nyeborg* [260/1187]: 8 l. efter 1862: d. 1923, begr. 24/5.
- Nyebuhr* [262/G.18]: 14 l. tilf.: 1690 chef for LOSSEN, konvojering.
- Nyholm* [265/1219]: 4 l. 1790, læs: 1799. 6 l. 1854, læs: 1859, d. 10/6 1936. 28 l. efter Esk: i Gent i anl. af verdensudstillingen; sidst tilf.: 1891 tildelt SLS's 1 præmie for prisafh: Aggersøunds Befæstning, d. 26/10 1941, urne nedsat på Garnisons kirkegård.
- Nørregaard* [268/1312]: 4 l. efter Svendborg: d. 25/10 1938 i Kbh.; sidste l. efter s.å.: til 31/1 1937; sidst tilf.: 29/1 1937 K¹, d. 25/12 1952, urne nedsat i fællesgrav på Bispebjerg kirkegård.
- Obelitz* [270/1039]: 5 l. 1816, læs: 15/11 1816, efter 1905: datter af Købmand Jens Jacob F. og hustru Maria Edele, f. Nissen.
- Oldenburg* [275/1128]: 18 l. efter Farvande: herunder 1876 chef for privat dampskib ZEPHYR, opmåling ved Horns Rev sammen med MAR-STRAND.
- Olsen* [277/1200]: 5 l. tilf.: f. 18/3 1878, d. 20/11 1953.
- Ovesen, P* [284/]: 11 l. Schindel, læs: Skinkel.
- Pade* [287/1334]: 7 l. tilf.: d. 1954, begr. 13/2. 5 l. f.n.: efter 1923: til 30/9 1946 sidst tilf.: d. 23/10 1949, begr. på Vestre kirkegård.
- Paludan* [291/982]: 7 l. Christopher, læs: Christoph.
- Paludan* [293/873]: tilf.: 1951–68 direktør for Det Kgl. oct. Søassurance Komp.
- Parnemann* [295/835]: 2 l. Hr., læs: Cattunfabrikant. 4 l. ugift udgår.
- Paulsen* [302/1136]: herefter indføjes:
- Pedersen, Berent*, »skall niude Lieutenants Aars-Tieneris Tractement« fra primo May 1679 på fregetten STIERNEN (chef Ofue Ofuesen) (se s. 283) – Rigsarkivet ADM 219, Fol 255a–255b.
- Pedersen* [302/1092]: 3 l. efter Smith: (1793–1870) og efter Laura: Marie. 4 l. efter strup: d. 5/4 1918.
- Pedersen* [303/1016]: 2 l. Decbr. 1848, læs: 2/3 1849 i Sorø.
- Penick* [307/947]: 4 l. m. M.K. Jürgensen, læs: 29/4 1841 m. Mette Kirstine Jürgensen, f. 1808.

- Petersen* [315/837]: 3 ned 1. efter Kiel: adjudant hos kong Carl Johan. 2 l. f.n. tilf: 1828 chef for briggen LOLLAND, 1840 for korvetten ØRNEN, 1844 for fregatten FREJA, 1843–44 chef for Frederiksværn værft, 1845–53 chef for Marinekommandoen. Portræt, se også no. 23 på gruppebillede.
- Pie* [318/]: 5 l. f.n. Bille, læs: Bielke.
- Plessen* [320/G.87]: 2 l. før og tilf.: (d. 1690) og efter Gørne: (d. 1675), efter g: 23/10 1703 efter 3 l.: d. 1713.
- Pohlmann* [326/882]: 2 l. efter Marine: 1814 chef for Ålesund-afd (2 skonnerter og 2 kuttere). 3 l. efter udn. til: overlods og sidst tilf.: I den norske marine ført navnet Pohlman-Leslie. Portræt, se no 33 på gruppebillede.
- Poulsen* [330/619]: læs: Paulsen. 2 l. P., læs: Hans P. (1734–1764) og Sophie Magdalene Dietrich (f. 1739). ugift.
- Prom* [334/1271]: 5 l. efter Kbh.: d. 14/4 1955.
- Prytz* [336/803]: 17 l. før og: 1825–31. 19 l. efter Argentina: flådechef ved slaget ved Banco de las Palmas 24/2 1827 og ved Salado 16–17/11 s.å. efter overførte: juli 1828. 23 l. tilf.: til 1/10 1848.
- Præsilius* [336/944]: tilf.: 1831–33 formand for SLS.
- Præsilius* [338/1064]: 1 l. 1/5, læs: 31/5.
- Raasløff* [340/762]: efter Maanedslnt: 22/8 1800 m. flydende Batteri no. 2, sep-nov s.å. m. orlogsskibet NEPTUNUS. 6 l. s.å., læs: 31/3–13/4 s.å., derefter m. kadetfregatten FREDERIKSVÆRN og s.å.
- Rabe* [340/G.259]: 2 l. efter f.: 17/5 1684 efter Kbh: datter af præst Peder H. og Dorothea Hansdatter Nobel (f. 1658).
- Raben* [341/315]: 9 l. Looft, læs: Hoof.
- Ramshart* [349/G.308]: 3 l. Westmester, læs: Werchmeister.
- Ramshart* [350/G.564]: Portræt, se side 214, [351] 10 l. f.n. Reylens, læs: van Keylens.
- Rasch* [353/723]: 2 l. f.n. efter Kar.: 1814 overgået til den norske Marine, 1818 chef for briggen LOLLAND, 1825–28 chef for Sjømilitære Korps, fra 1826. Portræt, se også no. 9 på gruppebillede.
- Rasmussen* [356/1198]: 5 l. efter 1857: d. 3/11 1945., [357] tilf.: bisat fra Rungsted k., begr. på Søllerød kirkegård. 1890 tildelt SLS's 1. pr. for prisafh: Prøver (Kul).
- Ratsach* [360/644]: 1 l. tilf.: 1791 m. fregatten KIEL, vagtskib i Sundet, sidste l. tilf.: begr. i Hillerød.
- Ravn* [362/1285]: 4 l. efter 1829: d. 1964, begr. 8/3; sidst tilf.: d. 23/10 1949, begr. på Vester kirkegård.
- Ravn* [362/G.649]: 3 l. Evarine. læs: Iverine 5 l. efter T: (ca. 1708–1800) og sidst: (ca. 1725–1773).
- Ravn* [363/1061]: tilf.: 20/1 1874 æresmedlem af SLS.
- Ravn* [364/800]: 2 l. Evarine, læs: Iverine. 3 l. Aug. læs: 25/8. 4 l. 15/5, læs: 18/5 og Emilius, læs: Æmilius. 5 l. Anne, læs: Anna.

- Recke von der* [366/1110]: 6 l. Stavinsky, læs: Starinsky.
- Recke von der* [367/783]: Portræt, se side 214, 6 l. Schumacher, læs: Schubert.
2 l. f.n. efter Kaptl: ejer af Valdemarskilde ved Slagelse 1813–43, derefter sidste l. efter Aalborg: medlem af stænderforsamlingen i Roskilde – 4/12, læs: 9/12.
- Reesen* [372/G.67]: 16 l. afløse . . . Nordsøesk, læs: overtog stillingen som chef for det norske skærgårdsforsvar efter Kommandør Pahl.
- Reichardt* [373/G.340]: Portræt, se side 214.
- Reiersen* [376/G.396]: 5 l. f.n. 11/6, læs: 11/3.
- Reinhard* [378/1290]: 4 l. efter Aarhus: d. 1959, urne nedsat 4/3.
- Rodsten, Jens* [392/]: 18 l. tilf: 1667 chef for fordet Trekrøner. Portræt, se Adelsårb. 1911 s. 395.
- Rodsten, M* [393/]: 4 l. efter Kbh: datter af Kansler Christen Thomesen S. (1590–1657).
- Rohde* [399/825]: tilf.: Udgav i 1835 en international signalbog på 6 sprog.
- Rosenpalm* [402/G.174]: 2 l. efter R: (1629–1688) og før: (d. 1713).
- Rosenvinge* [405/G.747]: tilf.: 1790–91 formand for og 20/1 1818 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Rostgaard* [410/G.152]: 4 l. LOLLAND, læs: LAALAND.
- Rothe* [411/1062]: 14 l. 1846, læs: 1848, [412] tilf.: 1857–58 formand for SLS.
- Rothe* [416/1267]: 7 og 8 l. hustrus navn erst m.: Ida Maria, f. Hansen (se 1126 Thalbitzer, s. 600), [417] tilf.: 1897 tilkendt SLS's 2 præmie for prisafh: Politimyndighed paa Territoriet.
- Ruyter* [420/]: 1 l. tilf.: forliste i 1666 med ST. MICHAEL.
- Ryberg* [421/859]: tilf.: 1834 og 1837–38 chef for korvetten ØRNEN, 1837 og 39–41 i marinekommandoens stab, 1842–56 chef for Kristianssand værft, 1856–57 marinens referent i Stockholm. Portræt, se no. 28 på gruppebillede.
- Rüdinger* [422/1304]: 2 l. efter Kbh: d. 9/1 1972 i Kbh. 5 l. d. 1878, læs: 1854–1878.
- Rødtjer* [423/3]: 4 l. efter R: (1820–97). 5 l. efter Anphinsen: (1829–99). 7 l. efter Kbh.: d. 1937, begr. 23/2.
- Rømer* [427/G.631]: 7 l. 1771, læs: 1/2 1771.
- Roepstorff* [429/1052]: 2 l. tilf.: 1849 fører af hjulskibet HERTHA.
- Rørbye* [431/1249]: tilf. d. 20/4 1940, urne nedsat i fællesgrav på Bispebjerg kirkegård.
- Saabye* [432/1273]: tilf.: 1935 tildelt Kgl. dansk Yachtklubs fortjenstmedalje i guld. d. 17/8 1955, begr. på Gentoft kirkegård.
- Saint-Simon* [433/748]: 16 l. »en« udgår, Marineordbog, læs: Søe-Lexikon og i 1808 Dansk-engelsk Søe-Lexikon.
- Sandholt* [434/35/849]: Portræt, se side 214.
- Saxild* [437/1225]: tilf.: 1925–39 formand for Det frie Kirkesamfund, d. 2/12 1950, begr. på Holmens kirkegård.

- Scheel* [439/1253]: efter 4 l.: d. 16/10 1965, [440] tilf.: d. 31/7 1950, begr. på Holmens kirkegård.
- Scheller* [443/1173]: tilf.: 1891 tilkendt SLS's 2 præmie for prisafh.: Styrmandsinstitutionen.
- Schifter* [445/731]: 4 l. Ekstrastatsfoged, læs: Ekstraskattefoged, [446] tilf.: 12/12 1815 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Schønnebølle* [453/G.19]: formentlig f. 1650, ikke 1654.
- Schiørring* [455/G.529]: Portræt, se side 215, 3 l. f.n. M.M., læs: Søetatens, [456] 11 og 12 l. CHRISTIANSBORG, læs: CHRISTIANIA.
- Schlüter* [458/1183]: 8 l. efter Christiania: d. 29/12 1938, [459] tilf.: d. 14/9 1940, begr. på Holmens kirkegård.
- Schmidt* [461/]: 6 l. tilf.: 4/3–9/11 1801 chef for skjødtdåden ALTONA (til 24/8) og NIDKÆRHEDEN.
- Schmidt* [462/1057]: 3 l. Nr. 18, læs: Nr. 11.
- Schmidt* [463/1315]: 7 l. efter Seyschellerne: d. 22/7 1962; sidst tilf.: d. 21/11 1938, begr. på Frederiksberg ældre kirkegård.
- Schmidt* [463/1236]: 2 l. Rudolph, læs: Jacob Rudolph og efter S: (1836–1913). 3 l. før Ingeborg: Marie efter Bay: (1839–1919). 4 l. efter 1869: d. 16/2 1963 »og hustru«, læs: (1840–1918) og hustru Petrea Nielsine Johanne, f. Aabye (1844–1921).
- Schmidt* [464/1289]: 6 l. efter 1885: d. jun 1950. 3 l. efter Christensen: f. 13/7 1873. d. 1954.
- Schou* [468/1282]: 7 l. tilf. d. 25/9 1963; sidst tilf. d. 15/6 1946, begr. på Vestre kirkegd.
- Schoustrup* [470/1181]: tilf.: 1880 tildelt SLS's 1 præmie for prisafh: Inddragning af Sømærker.
- Schultz* [475/1167]: 4 l. efter 1858: d. 22/1 1939, [476] 6 l. 1887, læs: 1888.
- Schultz* [477/1231]: 8 l. efter St. Thomas: d. 1963, begr. 25/4, [478] tilf.: 1891 tildelt SLS's 2 præmie for prisafh: Styrmandsinstitutionen.
- Schumacher* [483/G.673]: 2 l. efter S: (ca. 1702–1777).
- Schumacher* [483/G.362]: 2 l. S: læs: Cornelius S. (d. 1726) og hustru Susanne Maria, f. Morgener (d. 1736).
- Schwartzkopf* [486/G.321]: sidste 3 ord læs: 20/10 1726 slået overbord fra orlogsskibet SLESVIG og druknet.
- Schweder* [486/G.356]: 1 l. S, læs: Schweder Christensen (d. 1735) og hustru Kirstine, f. Vinter (d. 1730). ugift, [487] tilf.: begr. i Nicolai kirke i Kbh.
- Schønheider* [489/684]: 6 l. efter »og«: 2 hustru. 7 l. 1796, læs: (1752–96).
- Schønning* [491/1239]: 4 l. efter sst.: d. 1940, begr. 3/9, [492] tilf.: d. 18/7 1938, urne nedsat på Vestre kirkegård.
- Seerup* [495/]: 17 l. 1779, læs: 1679.
- Sehested* [498/G.23]: 20 l. tilf.: 23/3 1708 kommitteret ved Policien og Commer-cien.

- Seidelin* [506/820]: tilf.: 1851–63 repræsentant i Kgl. oct. Søassurance Komp.
- Seyfart* [508/09/G.427]: Portræt, se side 215.
- Silfverberg* [509/1323]: 6 l. efter Slagelse: f. 1953, begr. 13/7, [510] tilf.: d. 24/3 1941, urne nedsat på Vestre kirkegård.
- Simmelkier* [510/920]: Portræt, se side 215.
- Sivers* [511/G.150]: 2 l. 1708, læs: 1705.
- Skeel* [515/G.27]: 16 l. f.n. Morianens, læs: Moriaens.
- Skibsted* [517/1058]: tilf.: 1862–71 formand for SLS.
- Sletting* [523/879]: 2 l. f.n. efter Reduktionen: 1842–48 fører af dampskibet IRIS i fart mellem Kbh. og Ålborg.
- Smidt, P.H.* [523/]: 4 , 5 og 6 l. 1783, 84 og 85, læs: 1683, 84 og 85.
- Smith* [525/848]: tilf.: 1828 chef for briggen ALSEN, 1838–39 for korvetten ØRNEN, 1941–42 chef for Sjømilitære Korps, 1844 mdl. chef for Frederiksværn værft. Portræt, se også no. 25 på gruppebillede.
- Sneedorff* [529/G.717]: tilf.: 1791–92 og 1794 formand for og 19/3 1807 overordentligt medlem (æresmedl.) af SLS.
- Sneedorff* [530/864]: Portræt, se også no. 31 på gruppebillede.
- Snistorph* [531/G.125]: 1 og 2 l. fra Borgmester . . . Friis, læs: øv. Kapellan v. St. Nicolai kirke Jens Jacobsen S. og Angela Sigvarsdottir, f. Friis. 3 l. Kylling, læs: Hyllinge.
- Soelberg* [531/G.528]: 2 l.: Christiane, læs: Christina. 3 l. efter Güntelberg: f. 15/7 1735, d. 13/8 1808.
- Soelberg* [532/605]: 3 l. efter berg: (1735–1808).
- Soelberg, Joen J.* [532/]: 3 l. 1778 og 1779, læs: 1678 og 1679.
- Sommer* [533/998]: 3 l. f.n. Eks.chef, læs Eskadrechef.
- Span, H.* [536/]: 7 l. 1780 og 1782, læs: 1680 og 1682.
- Speerschneider* [537/1259]: 11 l. efter 1870: d. 26/4 1961; sidst tilf.: d. 21/6 1938, begr. på Gentofte kirkegård.
- Spärck* [539/744]: Portræt, se også no. 11 på gruppebillede. I norske marinelister kaldet Spörck.
- Späth* [539/1268]: 5 l. efter 1881: d. 9/10 1957.
- Steenbach* [547/979]: 2 l. efter S: (1776–1824). 3 l. efter Øst: (1760–1828). 6 l. Alykkegaard, læs: Aaløkkegaard ved Odense.
- Stibolt* [552/G.570]: 3 l. efter Harasoffsky: de Arra (samme rettelse hos: G.635 (s. 554), G.598 (s. 555), G.681 og G.552 (s. 558), G.480 (s. 561) og G.633 (s. 563)).
- Stibolt* [557/G.598]: 4 l. f.n. begr., læs: bisat. 3 l. f.n. efter kirken: begr. på Assistens kirkegård, hvor monument er opsat.
- Stibolt* [558/60/680]: Portræt, se også no. 3 på gruppebillede.
- Stibolt* [560/G.615]: 2 l. Maj 1777, læs: 7/5 1776 i Kbh. 3 l. 1758, læs: 28/4 1759 og efter Trondhjem: d. 16/5 1835; som ny 4 l.: (f. 1730) og Cecilia Schjødt (f. 1736).

- Stibolt* [561/G.377]: 4 l. efter g: 21/1 1740 og efter 4 l.: f. 31/12 1715, d. 21/5 1794 på Strømsø.
- Stibolt* [563/G.633]: 4 l. 1745, læs: 17/4 1746. 5 l. D., læs: Steffen D. og efter Bergen: (1712–1791) og hustru Barbara Laurentia, f. Borckmann (ca. 1718–1789).
- Styer* [569/G.263]: Styer (styrmand), læs: Styhr. 1 l. m. Gertrud, læs: 1° m. Anne Wistrop (d. okt. 1703) datter af Christen W., 2° m. Anne Cathrine Schierven, datter af Niels Olufson S., 3° ca. 1708 m. Gjertrud Lang, f. 1684, d. 26/3 1729 i Holmestrand, datter af Christopher L.
- Styr* [570/G.252]: (læs: Styhr). 1 l. ca. 1679, læs: 1682; efter 2 l.: mar 1705 borgerskab som skibsfører i Tønsberg, førte 1705–08 faderens skib CHRISTYS i GETSEMANE på europæiske havne. 2 l. Giertrud, læs: Anne, f. Wistrop.
- Stæcken*, v [571/G.6]: 7 l. f.n. tilf.: fastsatte 1696 proportionerne for det danske orlogsflag – således som det gælder endnu i dag; ned. tilf.: 23/3 1708 kommitteret ved Policien og Commerchien.
- Tegner* [596/1317]: tilf.: Forøgede senere legatets formue, virkede indenfor forskellige danske og udenlandske, især engelske industriforetagender, d. 29/5 1945, begr. på Mariebjerg kirkegård, 1 l. efter 1880: d. 1949, begr. 28/5.
- Tetens* [596/916]: 3 l. 1816, læs: 1759–1816. 4 l. 1815, læs: 1814. 5 l. 1815. læs: 3/3 1816. 7 l. 1827, læs: 16/4 1827; efter 8 l.: datter af Politifuldmægtig Johan Henrik B. og Catharina Maria, f. Adzer. 4 l.f.n. tilf.: Parlamentær på Anholt, vendt tilbage 30/5 1810 med 73 fanger, samt præsten og hans familie, [597]: 5 l. tilf.: mar 1812 til roflotillen i Fladstrand, dec 1812 ass. i Ålborg ved klargøring af proviantskibe til Norge.
- Tetz* (Tessen), Gerhard von [/]: hollænder. 6/3 1678 Kaptajn, 6/5–13/5 s.å. skibschef på orlogsskibet MARS under viceadmiral Henrik Spaan, fra 13/5 samme stilling på NORSKE LØVE, i mar 1679 »forløvet« af den kgl. tjeneste »for at føre det af kompagniet lånte orlogsskib CHRISTIANSSAND til Guinea«, d. 22/4 1679 og blev »højtideligt begravet« på Holmens kirkegaard. Hans enke Margrieta Wewers d. 1/1 1680 (Personalhist. tidsskr. 6 række B s. 23 + Adm. kopibog E 216c, 237b og F 146).
- Teunissen* [598/G.61]: tilf.: begr. 17/4 1706, 60 år gammel, bisat fra Holmens kirke.
- Thalbitzer* [601/1126]: tilf.: udgav i 1877 »Haandbog i Sømandskab«.
- Thambsen* [601/G.71]: 3 l. efter g: 6/3 1705, 4 l. tilf.: d. 5/10 1758, datter af Jens W. til Aarhus Mølle og Christine Maren Leerschow.
- Thostrup* [605/28]: læs: 22 Thostrup (genoptrykt i nyt værk).
- Thun*, v [607/G.723]: 2 l. Repstorff, læs: Restorff og tilf.: bror til G.753; sidste l.: Holmens, læs: Flensborgs; ned tilf.: 1782–87 formand for SLS.
- Thun*, v [607/908]: tilf.: sep–okt 1812 m. skøjtprammen SØELØVEN.
- Thunboe* [609/769]: 4 l. tilf.: mar–apr 1801 i orlogsskibet DANMARK.

Thye [614/G.496]: 1 l. Sæaten, læs: Sætaten.

Topsøe-Jensen [617/1314]: 7 l. efter Kbh: d. 28/8 1951; sidst tilf.: 30/9 1937 afsked p.g.a. alder, 1937–51 formand for best. for det østgrønlandske fangstkomp. NANOK, 1938–44 for den danske afd. af foreningen for skandinaviske sømandshjem i fremmede havne, 1938–42 medl. af best. for Foren. til Søfartens Fremme og medl. af sø- og handelsretten. d. 23/6 1959, begr. på Ordrup kirkegård.

Topsøe-Jensen [619/1270]: efter 4 l.: d. 30/11 1941; sidst tilf.: udgav som medredaktør dette biografiske værk som resultat af mange års arbejde, d. 15/9 1941, begr. på Hellerup kirkegård.

Trojel [631/G.38]: 3 l. ca. 1676, læs: 1677 ell. 78. 4 l. Søster til, læs: datter af – og efter 4 l.: (s. 106/07), [633]: 9 l. 25/6, læs: 25/5.

Trolle [635/1206]: 6 l. efter 1881: d. 9/10 1960.

Tuxen [636/1213]: 7 l. efter Kbh: d. 8/1 1938.

Tuxen [638/1019]: tilf.: 1851–53 formand for SLS.

Tuxen [640/1042]: tilf.: 1853–54 formand for SLS.

Tuxen [643/992]: tilf.: 1840–41 formand for SLS, 27/5 1851 chef for Maskin-korpset og sætaten vandbygmester.

Tuxen [644/782]: tilf.: 14/2 1831 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.

Tuxen [646/749]: tilf.: 8/1 1823 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.

Tuxen [647/853]: tilf.: 1824–26 formand for og 15/3 1833 overordentligt medlem af SLS.

Tvermoes [648/49/1287]: 5 l. efter 1874: d. 28/7 1955; sidst tilf.: d. 3/12 1953, begr. på Frederiksberg gl. kirkegård.

Uldall [655/1162]: 4 l. efter Frbg: d. 3/2 1955.

Ulfeldt [658/G.102]: 2 l. efter Grubbe: d. 1679.

Ullidtz [659/1341]: 3 l. efter 1885: d. 1976. 4 l. 1847, læs: 1847–1936. 5 l. 1858, læs: 1858–1924; sidst tilf.: d. 30/12 1950, begr. i Silkeborg.

Ulrich [660/1056]: 8 l. Falbing, læs: Boy Falting.

Ulrichsen [665/6]: 6 l. tilf.: Olsen. 7 l. tilf.: d. 1948, begr. 6/4.

Undall [665/G.89]: 11 l. PRINS CHRISTIAN, læs: CHRISTIANUS QUINTUS.

Usler [667/G.604]: 5 l. efter Prlnt: 1771–74 i russisk tjeneste.

Valdemar, Prins [669/1218]: tilf.: d. 14/1 1939 i Kbh (Det gule Palæ), bisat fra Holmens kirke, sarkofag i Roskilde Domkirke.

Valeur [669/716]: 7 l. Præst, læs: stiftsprovst. 9 l. Once, læs: Onse. Portræt, se også no. 7 på gruppebillede.

Vallenstrøm [671/Nr. 12]: 5 l. tilf.: d. 1939, begr. 23/5.

Waltersdorff [672/913]: 8 l. Gerners Medaille, læs: Kongens æressabel.

Wandel [674/1150]: 4 l. efter 1867: d. 1960, begr. 10/3, [675] tilf.: og »Carsten Niebuhrs Rejse i Jemen eller Det lykkelige Arabien 1762–1763«, Kbh. 1929.

Warming [676/875]: 4 l. tilf.: okt–nov. 1809 m. skjøtprammen SØELØVEN, sep s.å. m. briggen SAMSØE.

- Watt, J.* [676/]: 1 l. Boden (Bole), læs: Bodil Nielsdatter.
- Vedel* [679/1437]: 6 l efter 1896: d. 23/12 1982.
- Vedel* [680/1260]: 3 l. efter Kbh: d. 6/5 1943.
- Weidemann* [683/83/880]: Portræt, se no 32 på gruppebillede.
- Wenck* [683/1299]: 4 l. efter Kbh: d. 22/12 1982., [684] tilf.: 1911 tildelt SLS's guldmedalje for prisafh: Torpedobådsstrategi og Taktik.
- Wendelboe* [684/G.419]: 1 l. tilf.: døbt i Skien 22/7 1720, søn af byskriver Niels W. og Dorothea Madsdatter. ugift.
- Wendelboe* [685/G.349]: 1 l. tilf.: døbt i Gierpen 11/10 1709, bror til G.419.
- Wessel* [686/G. 264]: 23 l. 20/10, læs: 26/10, [687]: tilf.: begr. i Gudme kirke (Fyen).
- Wessel* [687/1257]: 7 l. efter Kbh: d. 10/12 1946. 16 l. Konstabelevskolen, læs: Elevskolen.
- Westermann* [690/1406]: 4 l efter 1893 tilf.: d. 28/7 1983.
- Wetche* [691/724]: 3 l. Amalie Wiihm, læs: Sophie Amalie Wünc; sidst tilf.: begr på Starup kirkegård.
- Wibe* [691/G.8]: 10 l. St. GEORG, læs: PRINS GEORG. 11 l. 1790, læs: 1690.
- Wibe* [692/G.90]: 2 l. Nicolaja, læs: Noline Marie og efter Meng: f. ca. 1675, d. 17/1 1763, datter af Justitsråd Hans Nielsen og hustru Maren Meng.
- Wichfeld* [693/667]: 11 l. tilf.: 8/1 1801 i land fra TRITON i Malaga efter og: mar-jun. 12 l. før 14/3: jun-sep m. orlogsskibet JUSTITIA.
- Wiegant*, [694/G.612 og G.414]: læs: Wigandt.
[695/G. 588 og s. 696/G.360] rettes som s. 694.
- Vieregg* [698/G.194]: 3 l. efter Bornemann: (d. 1730).
- Wiese* [699/833]: tilf.: 1821 chef for briggen FREDERIKSVÆRN, 1836-43 for Frederiksværn værft. Portræt, se no. 20 på gruppebillede.
- Vieth* [699/G.363]: 2 l. tilf.: d. 21/2 1782.
- Willoch* [708/789]: Portræt, se no. 15 på gruppebillede; sidste l. efter 1813: og 1814, [709] efter 4 l.: 1815-42 chef for Kristianssand værft, 1842-50 for Sjømilitære Korps, i 1844 mdl. chef for Marinekommandoen.
- Winge* [712/890]: Portræt, se også no. 35 på gruppebillede; tilf.: 1814 næstk. i briggen ALLART, 1831 og 34-36 ekvipagemester ved Hortens værft.
- Winterfeldt* [716/G.512]: tilf.: skrev 1821 »Philosophiske Samtaler for unge Søkrigere«.
- Wismann* [716/1]: efter ned. l. tilf.: d. 1941, begr. 15/1.
- With* [717/1221]: 8 l. Vestindien, læs: Middelhavet; sidst tilf.: d. 21/10 1946, urne nedsat i Christianskirkens krypt 22/5 1947.
- Witt de* [718/]: 2 l. efter 2°: 6/1 og Ideling, læs: Ytteking, datter af oberst Francisems de Y. og Philippa de Lonqueval, [719]: 11 l. 1784, læs: 1684.
- Vittinghoff* [720/G.358]: 1 l. tilf.: søn af major Melchior Georg V. (d. 1720) og Ide Sophie, f. Bildt.
- Wleugel*: [721/601]: tilf.: 1793-94 formand for SLS. Portræt, se Personalhist. Tidsskr. bd. 9, V. s. 34 og 35.

- Wleugel* [724/G.527]: tilf.: 27/1 1786 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Wleugel* [724/G.612]: 14 l. tilf.: 1789 m. orlogsskibet den prægtige. 7 et bedre portræt, end det benyttede, se Personalhist.tidsskr. bd. 9,V s. 42, [725] tilf.: 20/1 1818 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Voigt* [728/856]: 4 l. efter Sekltn: mar–dec 1808 m. skjøtprammen LINDORMEN, 1809 m. briggerne SAMSØE (jan–feb) og TURBULENT (feb).
- Wolfhagen* [730/1262]: 7 l. efter 1867: d. 30/12 1953. 9 l. Aalykkegaard, læs: Aaløkkegaard.
- Woller* [731/]: 6 l. 1678, læs: fra sep 1677.
- Vosbein* [732/G.170]: 2 l. Schack, læs: Sophie Amalie, f. Holst. 4 l. efter Güntelberg: f. 1694.
- Wriesberg* [740/1021]: 19 l. efter Kattegat: 1857–58 førte KAREN KNUTH på opmåling sammen med HERTHA; sidst tilf.: 20/10 1848 æresmedlem af SLS.
- Wulff*: [741/715]: 20 l. tilf.: deltog 2/8 1808 i erobring af eng. orlogsbrig TIGRESS. 25 l. A.G., læs: A.D. Portræt, se side 215. Det benyttede forestiller
- Wulff* [742/971] – epauletterne brugtes kun 1849–71. De to billeder af spejlvendte, det ene påsat fuldskæg.
- Wulff* [747/1153]: 12 l. på Als; læs: ved Als.
- Wulff* [753/691]: tilf.: 6/12 1825 overordentligt medlem (æresmedl) af SLS.
- Vøhtz* [754/1199]: tilf.: 1889 tildelt SLS's 1 præmie for prisafh: Personellets Uddannelse.
- Zachariae* [754/1171]: 7 l efter Kbh: d. 26/2 1939, [755] tilf.: d. 21/11 1937, urne nedsat på Holmens kirkegård.
- Ziege* [758/G.755]: 6 l. efter 1872: d. 7/3 1957.
- Zieler* [758/1293]: 6 l. efter 1872: d. 7/3 1957, [759] 4 l. Konstabelevskolen, læs: Elevskolen. 5 l. K.E.-skolen, læs Elevskolen. 10. l. efter s.D.: til 31/10 1940; sidst tilf.: I 30 år, indtil sin død, sekrefær i SLS, d. 21/1 1950, begr. på Holmens kirkegård.

Portrætter

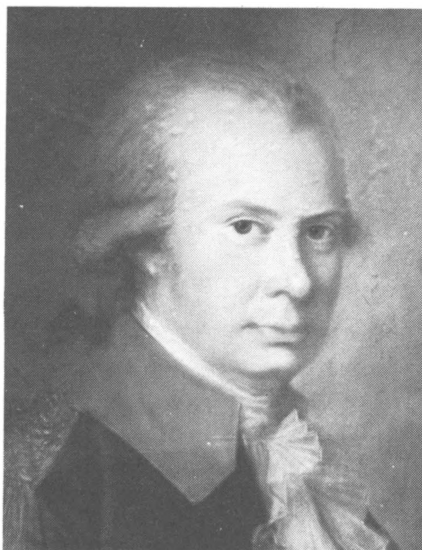
Portrætter af søofficerer

De efterfølgende portrætter var ikke med i 1934-udgaven. Af de 22 enkeltportrætter findes 19 i kliche på Marinens Bibliotek, mens 3 kun findes i aftryk.

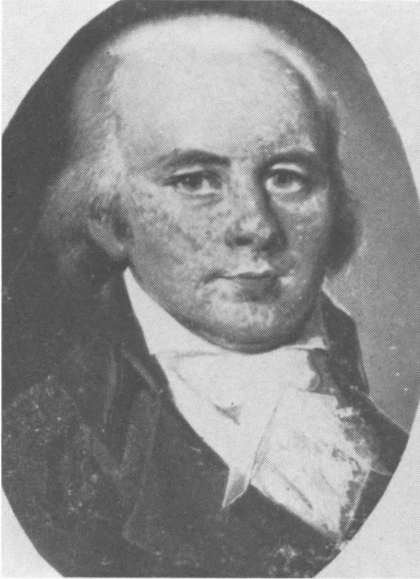
Gruppebilledet side 216 forestiller norske søofficerer og er gengivet efter kopi fra det norske Sjømilitære Samfund (Wedel-Jarlsbergske arkiv).

Thøger Abo,
1747-1806,
Maleri på Frederiksborg Slot

J. H. E. von Berger,
1757-1809,
Maleri af Jens Juel i privateje

Chr. Lodberg Bille,
1764-1798

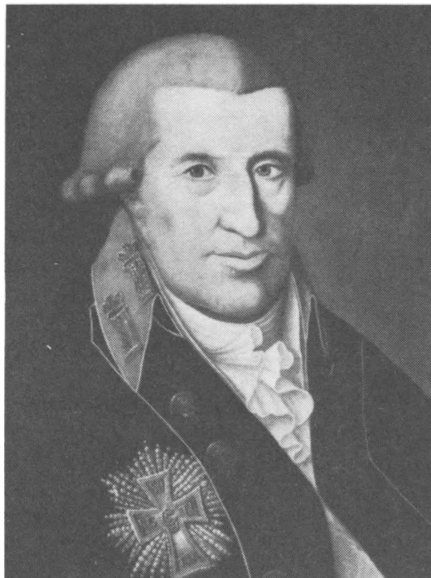
Rasmus Rossing Bull,
1779-1833,
kopi efter gruppebilledet s. 216

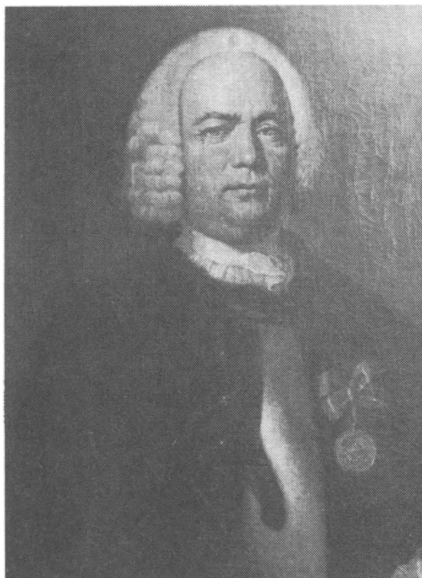
H. E. S. Dorn,
1780-1819,
kipo efter gruppebilledet s. 216

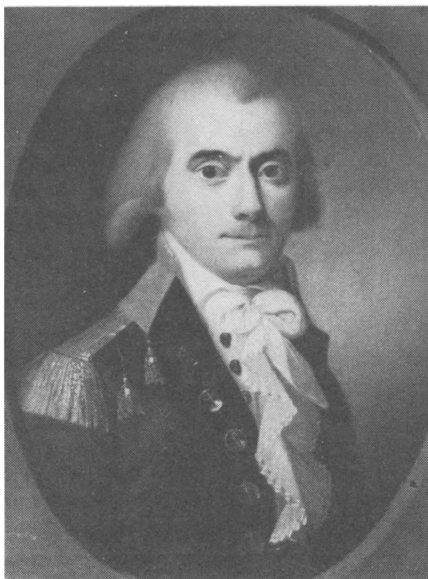
J. L. von Erlach,
1662-1691-

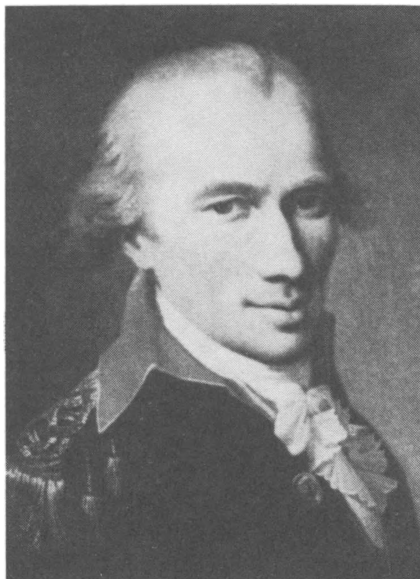
Chr. Peter Flensborg,
1692-1767

Antoine N. le Sage de Fontenay,
1725-1787

Georg Conrad Kaas,
1762-1808

Georg Albrecht Koefoed,
1753-1808,
maleri af C. A. Lorenzen, Rønne
Museum

Fr. Michael Krabbe,
1725-1796

Georg Fl. Lerche,
1774-1809

Anton Fr. Lützow,
1744-1819

Emil Wilh. Normann,
1798-1881,
maleri af J. P. Roed, Statens
Museum for Kunst

Peter Ramshart,
1741-1813,
silhuet, Den Lindegårdske Samling
på Gl. Viffertsholm

J. A. von der Recke,
1787-1861

Jesper Hansen Reichardt,
1705-1755-

Claus H. M. Sandholt,
1789-1848

Peter Chr. Schiønning,
1732-1813, maleri på Frederiksborg
Slot

Carl Fr. Seyfart,
1717-1772,
maleri, Den Lindegårdske Samling

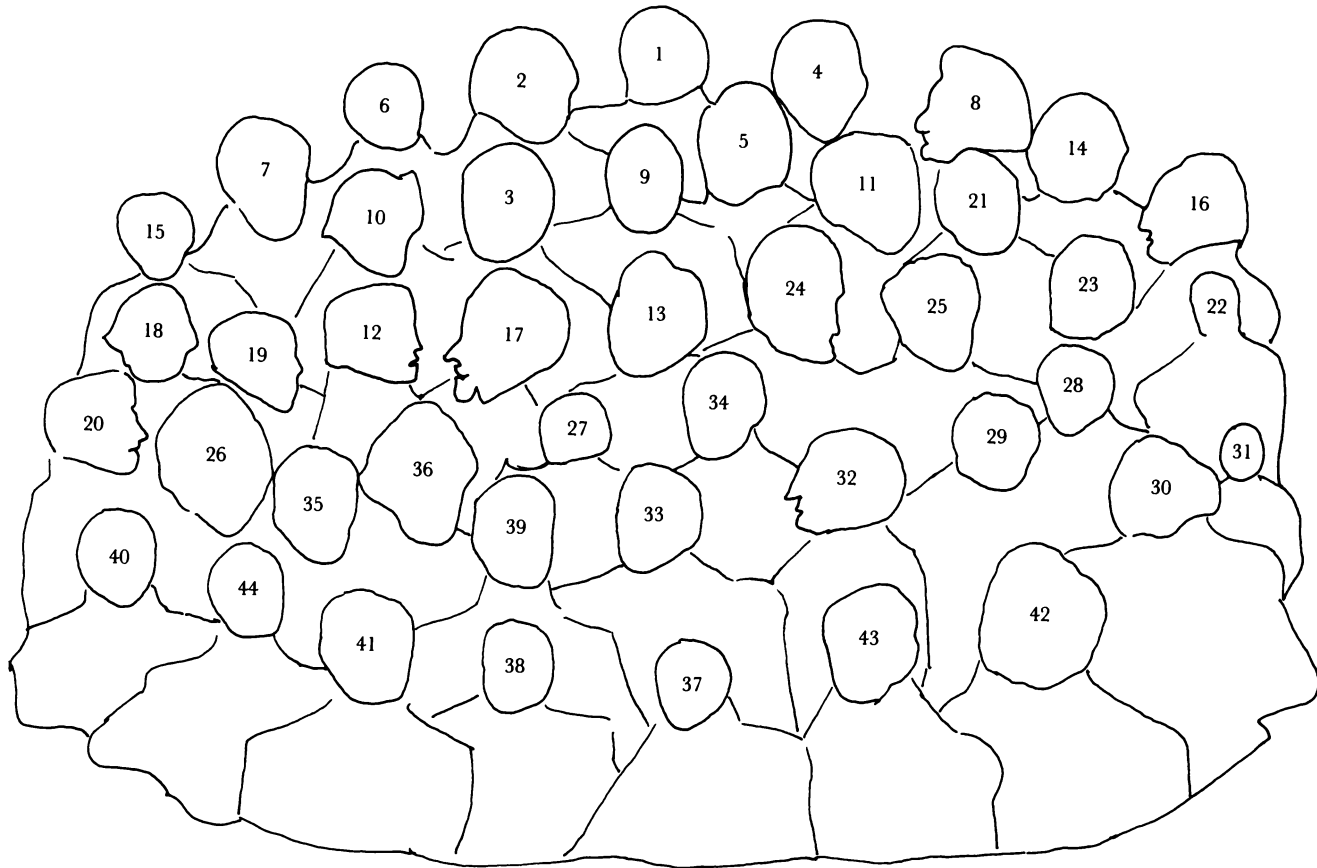

Peder Chr. Simmelkier,
1795-1862

Christian Wulff,
1777-1843,
det tidligere benyttede billede er en
spejlvendt kopi af billedet af Chr.
N. Wulff, side 743

1. Jens Schou Fabricius 2. Thomas Fasting 3. Jens Peter Stibolt 4. Søren Adolph Bille 5. Ole Christopher Budde 6. Jochum Nicolai Müller 7. Abraham Valeur 8. Christian Lorentz Ferry 9. Constantius Rasch 10. Gabriel Grubbe Dietrichson 11. Peter Carl Sprøck 12. Henrik Ernst Severin Dorn 13. Jochum Lund 14. Søren Lorents Lous 15. Andreas Willoch 16. Peter Iver Boll 17. Rasmus Rossing Bull 18. Henrik Gustav Mechlenburg 19. Hartvig Casper Christie 20. Johan Henrik Wiese 21. Fritz Wilherlm Løvenskjold 22. Christian Ahle Bendz 23. Peter Christian Petersen 24. Nicolai Jacob Christian Grove 25. Johannes Clasen Smith 26. Christian Frederik Klinck 27. Michael Fredrichsen 28. Ludvig Ryberg 29. Hans Jochum Horn 30. Gabriel Hesselberg 31. Henrich Gerner Sneedorff 32. Joachim Gotsche Weidemann 33. Wilhelm Henrik Carl Pohlman-Leslie 34. Ole Wilhelm Erichsen 35. Gerhard Johan Winge 36. Paul Severin Flureik 37. Thomas Konow 38. Jean Etienne Meyer 39. Lars Bruun 40. Anders Olaus Falch 41. Hans Laurentzius Knap 42. Wilhelm Dahl 43. Christopher Budde 44. Paul Thrane

Slægterne TRA . . . i Frankrig

Af

K. Albertsen

Mellem genealoger og historiske demografer i Frankrig er der indledt et samarbejde af stor interesse. Bag dette ligger en plan til et omfattende historisk-demografisk arbejde, der skyldes Jaques Dupâquier fra Laboratoriet for historisk demografi ved École des Hautes Études en Sciences Sociales i Paris, og som går ud på at tage en stikprøve bestående af 3000 ægtepar fra den franske befolkning ved begyndelsen af det 19. århundrede, et for hver 10.000 indbyggere ved folketællingen i 1806, og at følge disse ægtepars efterkommere i seks generationer, skønsmæssigt 20.000 familier.

For lettere at kunne følge personerne, selv om de flytter fra deres fødested, vil man benytte en alfabetisk stikprøve. Man har valgt kun at arbejde med personer, hvis efternavn begynder med TRA. Begrundelsen for netop dette valg gives ikke, kun anføres det, at sådanne navne findes i alle befolkningsgrupper og egne. Man har vedtaget at begrænse arbejdet til de mandlige efterkommere af de oprindelige 3000 ægtepar med efternavne, der begynder med TRA. Genealogisk set svarer det altså til at udarbejde stamtavler over seks generationer for 3000 slægter med navne, der alle begynder med TRA.

Før udvælgelsen af stikprøven udarbejdes et register for årene 1803–1832 over alle personer, hvis efternavn begynder med TRA, på grundlag af de særlige alfabetiske 10-årslistes over fødsler, vielser og dødsfald, der findes for hver kommune i Frankrig, og som nu opbevares i de enkelte departementers arkiver. På grundlag af dette register vælges stikprøven, idet man sikrer sig, at prøven er repræsentativ for befolkningen med hensyn til social sammensætning.

Til brug ved udarbejdelsen af stamtavlerne foretages en tilsvarende gennemgang af 10-årslisterne for årene 1833–1902. Fra 1897 findes ved enhver fødselsregistrering oplysning om eventuel vielse og fra 1945 tillige om dødsfald. Alle personoplysninger overføres til datamaskiner og skrives ud som registre for de enkelte departementer, regioner og for hele landet.

Et indtryk af dette arbejdes omfang kan fås af, at det samlede antal lister, der skal gennemgås, er ca. 1.100.000: 3 lister (fødsler, vielser, dødsfald) for hver af 38.000 kommuner i 10 tiår (1803–1902). Pr. 1. oktober 1983 var man dog allerede nået gennem 900.000! Arbejdet med gennemgangen af listerne forventes at være afsluttet i 1985.

Dupâquiers institut havde ikke økonomiske midler til selv at udføre arbejdet, hvorfor man besluttede sig til at indlede et samarbejde med franske genealoger, »hvis kompetence, tålmodighed og hengivenhed man kender«, og som accepterede frivilligt (*bénévolement*) at udføre arbejdet under deres foreningers og deres føderations ansvar. 200 genealoger er inddraget i arbejdet på nuværende tidspunkt.

Arbejdet med stamtavlerne synes ikke at være påbegyndt, men det oplyses, at man i første omgang vil koncentrere sig om Ile-de-France (egnen omkring Paris) og områderne omkring Lyon, Marseille og Bordeaux.

Formålet med dette storstilede arbejde er at foretage en undersøgelse af den generationsvise sociale og geografiske mobilitet i det 19. og 20. århundrede og af en række problemstillinger i tilslutning hertil. (Se også anmeldelsen af Pélissiers bog i dette hæfte af *Personalthistorisk Tidsskrift*).

Udeladelsen af døtrenes efterkommere skyldes, at antallet af familier, der skulle følges, ellers ville blive meget stort, og at man ville blive nødt til at arbejde med mange forskellige slægtsnavne, hvilket ville vanskeliggøre arbejdet. Hvilke konsekvenser dette ville få for almenlydigheden af resultaterne er svært at sige, men der ses ikke at have været rejst betænkeligheder på dette punkt. Svigersønnernes sociale forhold set i relation til svigerfaderens ville ellers være en oplagt opgave. (Hvad betød det for en mand at have en TRA . . . til svigerfader?). Til arvebiologiske undersøgelser vil materialet være af ringe værdi, fordi døtrenes efterkommere udelades.

Undersøgelsen vil give mange interessante resultater, når materialet er bearbejdet. Hvornår de vil foreligge, kan der ikke siges noget om i øjeblikket, ligesom det heller ikke er oplyst, hvad der senere skal ske med dette enestående genealogiske materiale.

Litteratur

Dupâquier, J.: Une grande enquête sur la mortalité géographique et sociale aux XIXe et XXe siècles. *Population* (Paris). 36.1164–67. 1981. (Mortalité må være en trykfejl for *mobilité*, da det er dette artiklen handler om).

Samme: L'Enquête des 3000 familles. *Population* (Paris). 39.380–83.1984.

Finn H. Blædel

3. december 1915–4. maj 1984

Finn H. Blædel var født på Frederiksberg 1915 og blev student fra Østersøgades gymnasium 1935. I 1944 blev han ansat ved Østifternes Kreditforening og samme år optaget som medlem i Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie – to kendsgerninger, der kom til at præge de næste 40 år af hans liv.

I Kreditforeningen, der senere blev fusioneret til Kreditforeningen Danmark, blev Finn H. Blædel fuldmægtig 1952 og ekspeditionssekretær 1970. Ved årsskiftet 1980/81 gik han på førtidspension bl.a. for at hellige sig sit personalhistoriske arbejde. I 1945 udgav Finn H. Blædel en Kaj Munk bibliografi og i de følgende år skrev han en række avisartikler omkring hans forfatterskab. Af Blædels andre interesseområder skal her blot nævnes, at han i 1945 var medstifter af Foreningen Nordens Frederiksberg afdeling og samme år blev medlem af den konservative vælgerforenings bestyrelse på Frederiksberg.

Det slægtshistoriske forfatterskab tog sin begyndelse i 1941 med »Fragment af en stamtavle over slægten Hallager i Vadum«, der blev fulgt op af artiklen i Personalhistorisk Tidsskrift 1962 om slægten Hallager fra Sydsjælland og bogen »Den dansk-norske slægt Hallager« 1963. I 1954 var »Slægten Blædel. Stamtavle over Paulus Blædels efterkommere« udkommet. Det blev senere til en lang række solide og velunderbyggede artikler i Personalhistorisk Tidsskrift, hvorfra navnene Kolthoff, Rosted, Monrad, Find og Siersted kan nævnes.

En særlig interesse nærrede Finn H. Blædel for jurister, og der foreligger fra hans hånd to værdifulde samlinger af rettelser og tilføjelser til staterne over prokuratorer og sagførere. Hans efterladte samlinger herom findes på Landsarkivet for Sjælland m.m. Til den debat ved Samfundets generalforsamling, der foregik to dage før Blædels død, havde han forberedt et hvast indlæg om de seneste udgaver af Juridisk stat. Endnu samme eftermiddag måtte han ringe afbud p.g.a. sygdommen, og det var karakteristisk, at han med sammenbidt energi fortsatte til kræfterne slap op.

Finn H. Blædel kunne godt være skarp i sin polemik og hård i sine anmeldelser, men han forsøgte også at finde de positive sider. Det gjaldt således hans stort set positive anmeldelse af første bind af tredje udgave af Dansk biografisk Leksikon (Persh.T. 1979 s. 269 ff.), hvor han påpegede visse mangler blandt de genealogiske data. Efter sin pensionering blev Blædel tilknyttet Biografisk Leksikon, og det er ikke få oplysninger, han har beriget værket med

til glæde for senere benytttere. For de første binds vedkommende vil de være at finde blandt de rettelser og tilføjelser, som nu samles i det afsluttende bd. 16, men fra og med bd. 8 figurerer han blandt værkets eksterne medarbejdere med genealogiske data som sit felt.

I 1959 blev Finn H. Blædel valgt til revisor i Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie. 1964 indvalgte han i styrelsen, hvor han efterfulgte Sven Houmøller som kasserer, og denne post varetog han med omhu og indsigt til sin død. Han var desuden medlem af Samfundets skriftudvalg og modtog ved 100 års jubilæet i 1979 medaljen for en bemærkelsesværdig personalhistorisk indsats.

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie har ved Finn H. Blædels død mistet sit mest erfarne bestyrelsesmedlem, som med sine velunderbyggede meninger og kompromisløshed har sat sit stærke præg på Samfundet gennem 20 år. Vi vil altid bevare hans minde med taknemmelighed, ligesom vi, der har kendt Finn H. Blædel, vil huske hans vindende personlighed.

Hans H. Worsøe

Anmeldelser

Hans H. Worsøe: Slægtshistorie i Sønderjylland – en vejledning. Skrifter udgivne af Historisk Samfund for Sønderjylland nr. 58. Åbenrå 1983, 127 s. samt teksthæfte, 29 s.

I 1982 udkom 3. reviderede oplag af Hans H. Worsøe: Slægtshistorie en vejledning og dermed forelå en helt ajourført grundbog for slægtsforskere i al almindelighed. En sådan almen fremstilling kan naturligvis ikke gå i dybden med mere specielle problemer, og det er derfor meget velkomment, at Hans H. Worsøe nu har udsendt: Slægtshistorie i Sønderjylland – en vejledning. Hermed foreligger nemlig ikke blot en helt opdateret, men også en uhyre grundig vejledning i de specielle sønderjyske forhold.

Det er bestemt ikke nogen let opgave, forfatteren har givet sig i kast med, men den kan utvivlsomt ikke løses bedre, end det er sket her. Ikke blot er bogen disponeret logisk, klart og overskueligt, men den er også skrevet i et sprog, der gør den indbydende at læse, uden at det er gået ud over sagligheden. Det er til fulde lykkedes forfatteren at opnå en fin balance i behandlingen af væsentlige og mindre væsentlige problemer, således at man altid føler, at det, man læser, er relevant. Forfatteren har ikke afgrænset bogens målgruppe, men dens fremstillingsform er netop således, at den med udbytte kan læses både af nybegyndere og af meget øvede slægtsforskere.

Det har været forfatterens mål (med hovedvægten lagt på materiale fra Landsarkivet i Åbenrå) »at give slægtsforskeren så fyldige oplysninger om det alsidige kildemateriale, at det bliver muligt ikke blot at opspore slægtens medlemmer, men især at se dem i deres egne omgivelser, nemlig den kultur- og socialhistoriske ramme, som deres samtid frembød« (s. 8).

Geografisk er behandlingen i hovedsagen afgrænset til »landet mellem Kongeåen og den nuværende dansk-tyske grænse. Imidlertid er der i så vid udstrækning som muligt uden at sprænge fremstillingens ramme inddraget sydslesvigsk materiale i behandlingen, især når det drejer sig om trykt litteratur« (s. 8).

Tidsmæssigt går behandlingen af materialet hele tiden fra nutiden (1980'erne) og tilbage i tiden.

Den første samlede vejledning i slægtshistorisk arbejde i Sønderjylland udkom i Sønderjysk Månedsskrift i 1948, skrevet af Johan Hvidtfeldt. I 1965 blev der udsendt en revideret og udvidet udgave (ved Hans H. Worsøe). Det er disse to fremstillinger, der danner grundlag for den vejledning, der nu er udarbejdet, men det er vigtigt at understrege, at der er tale om en helt ny bog og ikke blot om en revideret udgave.

Vejledningen består af en egentlig grundbog samt et teksthæfte, hvor der er foretaget transskription af de fleste af de tekstillustrationer, som er medtaget i grundbogen. Bagest i teksthæftet er der indlagt et ark med forskellige gotiske alfabeter. Generelt er teksterne i grundbogen gengivet så tydeligt, at det er muligt sammen med teksthæftet at anvende dem til træning i læsning af gotisk håndskrift, selv om detaljerne i visse tilfælde godt kan være vanskelige at skelne. Eftersom det drejer sig om en række typiske arkivalier er gengivelserne i sig selv nyttige til orientering for læserne.

Grundbogen er udover de egentlige tekstafsnit, som nærmere vil blive omtalt nedenfor, forsynet

med et tillæg bestående af en række nyttige hjælpemidler: Supplerende litteraturliste, arkivadresser, vejledning og adresselise vedr. kirkebogskontorer syd for grænsen, ordliste med oversættelse af en række vigtige ord og forkortelser og afslutningsvis et sagregister til bogen. Dette sagregister er ganske vist ikke fuldstændigt, men langt de væsentligste indgangsort er medtaget, og sagregistret er sammen med en meget udførlig indholdsfortegnelse med til at gøre bogen uhyre anvendelig også som opslagsværk.

Bogens tekstafsnit indledes med det forfatteren selv kalder »forberedende og indledende kapitler« (s. 32) om navnelovgivning og navneskikke, om de slægtshistoriske grundbegreber (anetavler m.v.) og om indsamling af oplysninger ved mundtlig overlevering og ved trykt litteratur. De indledende afsnit afsluttes med en omtale af slægtsforskningsorganisationer, sønderjyske slægtshistorikere og endelig af generelle problemer i forbindelse med arbejde med utrykt materiale i arkiverne.

Herefter følger tyngdepunktet i fremstillingen, nemlig en gennemgang af det helt fundamentale utrykte kildemateriale fordelt over to afsnit om persondata og om ejendoms historie. Persondata defineres som »de grundlæggende personalhistoriske oplysninger omfattende tidspunkt (dag, måned og år) samt sted (by, sogn evt. kommune) for fødsel, vielse og død« (s. 33). Der gives meget udtømmende og instruktive gennemgange af personregistre, kirkebøger, folketællinger, arkivalier vedr. flytninger og udskrivningsvæsen.

I afsnittet om ejendoms historie ser forfatteren på kilder til jordejendommenes historie, bygningshistorie og skiftearkivalier. Der gøres med rette opmærksom på, at dette omfattende materiale både kan danne grundlag for selvstændige undersøgelser af f.eks. en ejendoms historie, men i lige så høj grad være en uundværlig håndsrækning i den egentlige personregistrering. Afsnittet er ligesom det forrige spækket med gode ideer til, hvorledes man løser mange af de praktiske problemer, man uundgåeligt støder ind i.

Afsnittene om persondata og ejendoms historie behandler kildegrupper, som i hovedsagen har gyldighed for hele befolkningen i de behandlede områder. Til supplement heraf bringes i den sidste del af bogen gennemgange af kildemateriale, der specielt vedrører enkelte befolkningsgrupper, f.eks. hertug- og adesslægter, landbefolkningen, bybefolkningen etc.

I modsætning til afsnittene om persondata og ejendoms historie tager hovedafsnittet om de enkelte befolkningsgrupper fat både i trykt og utrykt materiale, hvilket forekommer ganske rimeligt. Der gennemgås nemlig et meget stort spektrum af befolkningen, og der kan derfor kun blive tale om kort at ride hovedproblemer op efterfulgt af henvisninger, som læseren selv kan bruge i det videre arbejde. Det er vanskeligt at pege på grupper, som er forbigået her, og man imponeres over det store arbejde, der er lagt i at systematisere den omfattende litteratur.

Sammenligner man denne vejledning med vejledningen fra 1965 er der tale om en markant forbedring. Ikke bare kommer den nye vejledning omkring mange flere emner – og det på en langt grundigere måde – men også i selve fremstillingens struktur er der tale om en klar forbedring.

Vejledningen fra 1965 strukturerede i væsentlig grad behandlingen af emner efter arkiver, hvilket automatisk medførte, at mange centrale emner, f.eks. folketællinger og kirkebøger, behandlede flere forskellige steder i bogen, alt efter hvilket arkiv der blev gennemgået.

Den foreliggende vejledning strukturerer derimod behandlingen enten efter type af arkivalie eller efter samfundsgruppe, hvorved der udover en langt mere meningsfyldt samling af stoffet bliver tale om et udgangspunkt, som ligger meget tættere på slægtsforskerens. For hende er det nemlig ikke – i første omgang ihvertfald – et problem, hvilke forskellige kildegrupper der lige præcis findes i Landsarkivet i Åbenrå, men derimod, hvordan hun kan komme videre med eksempelvis en vielse, som af den ene eller anden grund ikke har været til at opspore. Det er selvsagt umuligt at opstille lister over alle praktiske muligheder i en sådan situation; det er blot væsentligt, at systematikken – som her – har det praktiske udgangspunkt for øje. Noget andet er, at man godt kunne forestille sig at samle og kommentere udvalgte eksempler på praktiske gennemgange i et særligt afsnit. Disse kunne tjene til en uddybende vejledning i forskellige centrale kildegrupper, og navnlig vejledning i

arbejdet med at kombinere anvendelsen af disse kildegrupper – en problematik som så godt som helt er udeladt i den foreliggende vejledning.

Endnu et par kritiske bemærkninger skal der lyde: Forfatteren har, givetvis med fuldt overlæg, valgt ikke at give nogen generel introduktion til de vekslende juridiske forhold i Sønderjylland. I stedet er problemerne søgt afklaret, hvor det har været påkrævet i forbindelse med behandlingen af de enkelte emner, f.eks. s. 37 om kirkebøger før Sønderjyllands indlemelse i Preussen. Når man tager bogens brede sigte og det store tidsrum den behandler i betragtning, forekommer det forståeligt nok, at der ikke gives en lang, dybtgående forklaring om juridiske forhold. På den anden side kunne en meget kort introduktion til problemerne og måske en lille historisk oversigt godt være givet af hensyn til nybegynderen, som givetvis må føle sig lidt forvirret, når der f.eks. på s. 46 uden videre tales om de hertugelige dele og på s. 68 om »det nordtyske forbund«.

Flere steder i bogen forekommer angivelser af mængden af bevaret kildemateriale. Dette er yderst vigtigt, sålænge der kun er tale om omtrentlig skitsering af de muligheder, der foreligger. Men stedvis (f.eks. s. 68) får disse angivelser nærmest karakter af en egentlig registrering, der falder lidt uden for rammerne af en vejledning som den foreliggende.

Dette er imidlertid ubetydeligheder, som ikke kan forrykke indtrykket af, at der her er tale om en af de bedste og mest velkrevne slægtshistoriske fremstillinger af sin art nogensinde. Man kan kun håbe, at forfatteren fremover også får tid og kræfter til at revidere og ajourføre denne bog. Det fortjener den.

Erik Kann

Cecil R. Humphery-Smith (red.): The Phillimore Atlas and Index of Parish Registers. Phillimore & Co. Ltd., Shopwyke Hall, Chichester, Sussex PO20 6BQ, England. 1984. 281 s., ill., indb.; £ 27,50

Som titlen antyder, består denne bog af to dele: et *atlas* med sognekort over samtlige amter (counties) i England og Wales, hvor der for hvert sogn er anført det årstal, siden hvilket kirkebogen er bevaret, og et *register eller index* for hvert amt, hvor sognene er anført alfabetisk, og indeholdende en række oplysninger om kirkebøger og beslægtede kilder for hvert enkelt sogn.

Bogen er et resultat af en alliance mellem Institute of Heraldic and Genealogical Studies i Canterbury, der begyndte udarbejdelsen af de amtsvise sognekort for England og Wales i 1959, og Phillimores genealogiske forlag, der arbejdede med planer om en landsdækkende kirkebogsregistratur.

Atlasdelen indeholder 45 amtskort – herunder et kort over London – i varierende målestok. Enkelte små amter, især i Wales, deles om kortblade, mens til gengæld Lincolnshire og Yorkshire er opdelt på to hhv. tre kortblade. Kortene viser sogneinddelingen indtil 1832, og for hvert amt (men ikke for London) bringes desuden et topografisk kort fra 1834. – Begrundelsen for ikke at følge sogneinddelingen længere op i tiden skal formentlig søges i, at man i 1837 indførte civile personregistre i England og Wales, til registrering af fødsler, vielser og dødsfald (se herom i min anmeldelse af G. Hamilton-Edwards: *In Search of Ancestry*, i dette tidsskrifts 16. rk., bd. 6, 1978, s. 208–210), hvorved kirkebøgerne i nogen grad taber deres betydning for slægtsforskeren; det må her erindres, at de sogne og kirkebøger, der er registreret i værket, er den engelske statskirke, *Church of England's*, og at der i 16- og 1700-tallene opstod talrige frikirkesamfund i England og Wales, officielt anerkendt efter Toleration Act i 1689.

Sognekortene er klare og tydelige, og kortrammerne er udnyttet til et koordinatsystem, hvortil der henvises fra indexafsnittet. Det er et meget betydeligt indsamlingsarbejde, der er nedlagt i kortene, idet kirkebøgerne i England og Wales indtil for få år siden stadig beroede hos de enkelte sognepræster, og først i de senere år er blevet samlet i amtsarkiverne (County Record Offices). Alle

kort og data er blevet revideret af en stor stab af lokale meddelere i årene 1980–1984, så bogens informationer skulle være helt op to date.

Foruden sogneinddelingen viser amtskortene også, ved hjælp af farvekoder, inddelingen i *skiftejurisdiktioner*. – Indtil 1858 var skiftevæsenet i England et gejstligt anliggende, og som hovedregel blev det varetaget af stiftsprovsten (archdeacon) eller stiftets konsistorieret, hvorved det må bemærkes, at stiftsgrænser og amtsgrænser ejheller i England var sammenfaldende; men hertil kom, at skiftejurisdiktionen i mange sogne tilhørte enten andre gejstlige, eller en godsejer, eller kongen. Disse sogne og sognegrupper, der på engelsk har det betegnende navn 'peculiar', er markeret på kortene og i de tilhørende noter.

Indexafsnittet anfører som nævnt amt for amt sognene, og angiver for hvert sogn om, og til hvilket arkiv, kirkebøgerne er afleveret, med den kronologiske spændvidde for de afleverede kirkebøger. Den engelske kirkebogsføring begyndte i 1538, og et stort antal sogne har bevaret kirkebøger fra 1500-tallet. De fleste engelske sogne har dem i behold fra 1600-tallet, mens de i Wales ofte først er bevaret fra 1700-tallet. – Som hovedregel er de ældre kirkebøger afleveret til amtsarkivet (CRO) i det amt, hvori sognet er beliggende; der er dog enkelte undtagelser, især for marginalsognes og storbysoignes vedkommende, hvorfor oplysningerne om, hvortil kirkebøgerne er afleveret, ikke er overflødige.

Derudover indeholder indexafsnittet oplysninger om senere udarbejdede registre til kirkebøgerne, især til vielserne. Det drejer sig om International Genealogical Index (mormonkirkens EDB-register i Salt Lake City), om forskellige registre, især hos Society of Genealogists (det engelske genealogiske samfund) i London, og om lokale registre, udarbejdet af lokale slægtshistoriske foreninger eller enkelte genealoger. Endelig indeholder indexafsnittet oplysninger om de kirkebøger fra frikirkesamfund, der er afleveret til Public Record Office (det engelske rigsarkiv) i London.

I betragtning af, at der i England og Wales findes mellem 12- og 13.000 kirkesogne, er udarbejdelsen af denne bog en bedrift. Det siger sig selv, at oplysningerne om det enkelte sogns kirkebøger må være summariske; f.eks. kan der ikke redegøres for lakuner i rækkerne; og bogen gør selv opmærksom på, at den kun er en første indgang til arkivmaterialet, og at man bør konsultere de mere detaljerede arkivregistraturer m.m., som er anført i litteraturlisten efter bogens forord. Her findes tillige en liste over nyttige adresser på arkiver, foreninger m.v.

En anke mod bogen er, at den mangler et kumuleret sogneregister for hele England og Wales. Den bruger af bogen, der kun kender sognets navn, og ikke amtets, må slå op 45 steder! Et sådant register ville imidlertid have fyldt mindst 40 sider, og forøget bogens pris tilsvarende. For Englands vedkommende kan man hjælpe sig med Eilert Ekwall's *The Concise Oxford Dictionary of English Place Names*, der anfører alle sognenavne og henfører dem til amter; denne stednavneordbog omfatter imidlertid ikke Wales.

Alt i alt må det dog siges, at bogen er en fortræffelig guide til det kolossale kildemateriale, som de engelske kirkebøger udgør, og samtidig afdækker den på anskueligste vis en række lokaladministrationsgeografiske og -historiske forhold i England og Wales, som det ellers, især for en ikke-engländer, er vanskeligt at sætte sig ind i. Den kan varmt anbefales til dem, der har behov for eller interesse i at sætte sig ind i denne side af britiske arkivforhold og britisk historie; og måske kunne den også tjene som inspiration for en dansk udgiver, der ville gå igang med den nyttige – og betydeligt mere overkommelige – opgave, at udarbejde et tilsvarende værk for danske slægtshistorikere.

Jørgen Peder Clausager

Elo Harfot: Træolerødder – alternativ slægtshistorie. Dansk Historisk Håndbogsforlag, København 1984, format A 4, 79 s., ill., kr. 118.

Bogen er på én gang en anetavle, eller rettere sagt en anehistorie, og en vejledning til udarbejdelse af sådanne. Anehistoriens probander er forfatterens børn, to drenge. Men de yngre anerækker beskæftiger forfatteren sig ikke med. Det er kun drengenes tip-, tip2- og tip3oldeforældre der beskrives. Og ikke dem alle. Fra hver af oldeforældrene føres kun én linie tilbage, og ikke alle steder den lige linie, f. eks. ikke fra farfaderens fader (nr. 8) nr. 16-17, 32-33 og 64-65, men 16-17, 34-35 og 68-69. (Numrene er udregnet af mig. At anføre dem i bogen ville have været et alvorligt brud på dens usystematik og samtidig have kastet klart lys over denne).

Til at beskrive personerne i disse tre slægtled – for størstedelens vedkommende ganske jævnt stillede mennesker – er *af arkivalier* kun benyttet kirkebøger og folketællinger og i betragtning af at tip3oldeforældrene er født for 200 år siden, vil de i de fleste tilfælde være at finde i begge disse grupper arkivalier.

Forfatteren mener – vel med rette – at det for de fleste slægtsforskere vil være meget besværligt og i forhold til udbyttet for tidkrævende at give sig i kast med andre arkivalier i statens arkiver. Disse jævnt stillede mennesker vil desuden i mange tilfælde ikke have sat sig yderligere spor i arkiverne. I stedet går han til den lokalhistoriske litteratur og til de lokalhistoriske arkiver.

I den første anelinie er tip3- og tip2oldefædrene vævere på Vestsjælland og forfatteren har fundet materiale til en meget interessant lille redegørelse for landsbyvævernes liv.

Den næste slægtslinie, der på denne måde beskrives, er tre fynske husmandsægtepar. Den tredje er gårdmænd på Frederikssund-egnen. Stedet er gået i arv gennem kvinderne. Linien er derfor 10, 20-21, 42-43, 86-87. Derpå følger en vestjysk kromand, hans fader og farfader, gårdejere i Vestjylland. Den følgende linie udviser mere variation. Tipoldefaderen er først bankmand, derefter tehandler. Hans fader er tolder, dennes svigerfader læge. Dernæst en slægtslinie husmænd på Sydsjælland.

For de to sidste oldeforældres aner har forfatteren ikke fundet materiale til supplerung af de i folketællinger og kirkebøger fundne oplysninger og som konsekvens heraf er disse aner ikke anført i bogen. Bogens formål er jo at vise, hvad man kan få ud af at kombinere oplysninger fra kirkebøger og folketællinger med hvad lokalhistorien kan fortælle. Og dette gennemføres strengt. Det er grunden til at også de yngre generationer er udeladt. For dem ville det nemlig være urimeligt at ty til lokalhistorien. Man vil kunne få fyldestgørende oplysninger om de fleste af dem hos nulevende personer.

Drengene får altså ikke navne, erhvervsbetegnelser, lokaliteter og årstal for en lang række forældre. De får en levende beskrivelse af hvorledes mennesker – for størstedelen jævnt stillede – levede for 100-200 år siden, og da der dengang inden for det enkelte erhverv næppe var stor forskel på personernes vilkår, er det uden større betydning, at det ikke er *deres* forfædre der er grundlaget for beskrivelsen. Drengene får blik for forfædrene som brikker i landets erhvervsliv og kultur.

Naturligvis vil en og anden ortodoks genealog rynke på næsen ad denne bog. Men er det berettiget. Dens form for slægtshistorie bør kunne leve side om side med den almindelige.

Et gennemsnit af befolkningens fordeling efter erhverv ved folketællingerne 1834, 1840, 1845, 1855 og 1860 anføres af forfatteren at se således ud: Landbrug 50%, håndværk og industri 21%, daglejere og arbejdere 15%, immateriel virksomhed o.l. 7%, handel og søfart 7% og forfatteren oplyser, at fordelingen af de 120 aner i generationerne fra og med oldeforældrene til og med tip3oldeforældrene er så at sige den samme. – Kun gennem tallet 120 røber forfatteren, at alle 64 aner kendes. Enkeltvis har de ikke interesse. Læserne ville dog nok have fået et stærkere indtryk af anebestanden, dersom bogen havde indeholdt en nummeret fortegnelse over samtlige mandlige aner til og med de 64 aner, blot oplysende deres erhverv. Deres navne behøves ikke.

Som det ses fortæller folketællingernes erhvervsfordeling, at landets befolkning som helhed har ca. 85% af sine aner inden for grupperne landbrug, håndværk, industri, daglejere og arbejdere.

Dette viser at umådeligt mange af os vil have glæde af at stifte bekendtskab med Harfots slægtshistorie.

Bogen er rigt illustreret både med portrætter af aner og med gengivelse af billeder, der belyser deres liv og miljø samt af gamle kort. Endelig bringer bogen en af Oluf Abitz udarbejdet lokalbibliografi.

Under læsningen flyver tankerne over på de anetavler, som i de senere år er offentliggjort her i tidsskriftet. De fortæller om helt andre aner. Falder det danske samfund da i to dele. Nej, det gør det ikke, men det gjorde det. Anetavlerne er for størstedelen forrige århundredes kendte danskeres anetavler. Og endnu i forrige århundrede var det således at de fleste af de mænd, der kom frem i samfundet, hørte til slægter, som gennem århundreder havde indtaget en ret fremskudt plads og som gennem ægteskaber var forbundet med slægter med tilsvarende social placering, således at disse slægter dannede et lille afgrænset samfund inden for det danske samfund. Folketællingerne 1834-60 viser som ovenfor anført, at 7% af befolkningen var beskæftiget med immateriel virksomhed, men en stikprøve viser, at af de personer der er biograferet i Dansk Biografisk Leksikons 1. udgave (19 bd., 1887-1905) er 53% sønner af mænd i immaterielt erhverv (17% præster, 10,5% officerer, 25,5% i anden immateriel virksomhed). Det er for en meget stor del mænd fra denne kreds der optræder i de kendte danskeres anetavler. Procenterne må ikke tages for håndfast. Det tåler de ikke. De er udfundet ved gennemgang af tilfældigt udvalgte bind af nævnte leksikon. For at undgå, at på den ene side en rigt repræsenteret slægt og på den anden side personer med -sen-navn blev for stærkt repræsenteret, har jeg kun interesseret mig for hver tiende side og herfra noteret fædrene, indtil tallet 200 var nået. Jo flere man inddrager i undersøgelsen jo nøjagtigere bliver resultatet. Men selv med dette forbehold fortæller de anførte procenter ikke så lidt.

Som følge af samfundets demokrativering vil mange af vort århundredes kendte danskeres anetavler være nogenlunde som Harfots.

Gregers Hansen

E.T. Williams & C.S. Nicholls (red.): The Dictionary of National Biography 1961-1970 (With an Index covering the Years 1901-1970 in one alphabetical series). Oxford University Press, 1981. XVIII + 1178, s., indb. £ 40,00

Angelsaxisk biografisk leksikontradition adskiller sig fra den kontinentaleuropæiske derved, at der kun optages biografier af afdøde personer. Det engelske biografiske leksikon i 66 bind (siden genoptrykt i 22 bind på salmebogspapir), der blev afsluttet i 1901, omfattede således kun personer, døde indtil den 22. januar 1901, Dronning Victorias dødsdag. Til denne leksikalske grundstamme er siden føjet 7 supplementsbind, hver omfattende et tiårs afdøde personligheder; det foreliggende, 7. supplement, omfatter således biografier af personer, der er døde i årene 1961-1970 incl.

Det forhold, at det engelske leksikon kun biograferer afdøde personer, gør det bogstaveligt talt til et meget mere afsluttet værk end det danske; der har ikke været behov for at gennemrevidere det engelske leksikon, modsat Danmark, hvor vi nu nærmer os afslutningen af 3. udgave af DBL. Det er imidlertid ingen ubetinget fordel; hovedkorpuset i det engelske leksikon – DNB – begyndte at udkomme i 1885 – to år før 1. udgave af DBL – og blev som nævnt afsluttet 1901. Det er klart, at mange opfattelser og vurderinger i disse biografier nu må være stærkt forældede, lige som litteraturhenvisningerne nu, næsten 100 år senere, er ganske utilstrækkelige. På dette er der søgt bødet i en løbende registrering af rettelser, tilføjelser og ny biografisk litteratur, som publiceres i tidsskriftet *Bulletin of the Institute of Historical Research*, og som for perioden 1923-1963 er kumuleret og udgivet i 1966 af forlaget G.K. Hall i Boston, Mass. – Men det er naturligvis ubekvemt at skulle søge disse oplysninger udenfor selve leksikonnet. Men hvem véd – måske vil Oxford University

Press benytte næste århundredskifte til at udsende en gennemrevideret udgave af DNB, med biografierne fra hele det 20. århundrede indarbejdet!

Foreløbig har vi altså nu fået et supplementsbind, der dækker 1960'erne. Dets 745 biografier fylder 1123 sider, hvad der i gennemsnit giver halvanden side pr. biografi. Opsætningen er tospaltet, og ligner meget den nye DBL's, også m.h.t. tekstmængden pr. side. De enkelte biografier er selvfølgelig af meget varierende størrelse: Winston Churchill får f.eks. 22½ side; de mest kortfattede biografier fylder som regel knap én side.

Bindets hovedredaktør, Sir Edgar Trevor Williams, Oxford-historiker, f. 1912, har været redaktør af DNB siden 1949, og som sådan udsendt tre supplementsbind; dette er hans sidste. Bindet 1941–50 indeholdt 725 biografier; bindet 1951–60 760, og nærværende bind som nævnt 745. Selv har Williams ikke været meget skrivende; i det nyeste bind har han kun bidraget med tre biografier, deriblandt Churchills. Men han har lagt stor vægt på at få skrivende medarbejdere, som selv har kendt de biograferede personer; derfor er medarbejdernes tal meget stort; det er langt det almindeligste, at den enkelte forfatter kun har biograferet en enkelt person – den »flittigste« bidragyder står for syv biografier.

Det må formodes, at forfatterens førstehåndskendskab til deres »ofre« borger for, at alle relevante oplysninger er medtaget, og det ses ikke, at biografierne derved har udviklet sig til apologier.

For en ikke-engländer er det vanskeligt at bedømme udvalget af biograferede; men bindet synes at være kommet spektret rundt, med erhvervsfolk (Lord Nuffield), entertainere (George Formby), pressefolk (Arthur Christiansen, af dansk descendens), og adskillige sportsfolk, foruden som man vil forvente det politikere, embedsmænd, officerer, videnskabsmænd, kunstnere, forfattere m.fl. Det bør imidlertid nævnes, at DNB er Commonwealth-orienteret; det nævnes i forordet, at da Australien og Canada nu selv er begyndt at udsende nationale, biografiske leksika, har man optaget færre australiere og canadere end tidligere – men dog nok nogle af de vigtigste, f.eks. den australske premierminister Stanley Bruce og den canadiske generalguvernør Vincent Massey. Af kendte Commonwealth-navne i bindet kan i øvrigt nævnes Jawaharlal Nehru, Albert Luthuli og Abu Bakar Tafawa Balewa, Nigerias første premierminister. Også irere fra den irske republik er i et vist omfang medtaget.

Nogle ganske få af de øvrige navne i bindet bør måske lige nævnes: Af politikere er der foruden Winston Churchill også Clement Attlee og Hugh Gaitskell; af forfattere Bertrand Russell, T.S. Eliot, Somerset Maugham og Enid Blyton; af historikere Maurice Powicke, F.M. Stenton, R.H. Tawney og G.M. Trevelyan.

På et punkt falder DNB uhjælpeligt igennem i sammenligning med DBL: de genealogiske oplysninger. De biograferedes fødsels- og dødsdatoer findes naturligvis, men integreret i biografien, ikke i en praktisk »manchet« som i DBL. Fødsels- og dødssted er tit meget upræcist angivet (»London«), og begravelsessted er ikke oplyst; for vielsen oplyses som regel kun år, hverken dato eller sted; og fødsels- og dødsdata for ægtefællen er så godt som aldrig medtaget, endside fødsels- og dødsår for forældre og svigerforældre. DNB har heller ikke noget, der kan sammenlignes med det danske leksikons slægtsoversigter eller slægtstavler; derimod er det altid – som også i DBL – anført (med et 'q.v.'), hvis en biograferet persons forældre (eller bedsteforældre) også findes i DNB. Og efter engelsk tradition (det findes også i Who's Who) er det som regel ved de biograferede anført, hvor mange børn de har (sønner og døtre). – Muligvis betragter englænderne de genealogiske data som hørende til privatlivets sfære – hvad der kan synes overraskende i betragtning af, at f.eks. homosexualitet omtales åbent eller kun let tilsløret (E.M. Forster, Somerset Maugham); mest skyldes de manglende genealogiske oplysninger nok forskellen på engelsk og dansk tradition. Det kan i øvrigt nævnes, at Commonwealthdækningen nok i mange tilfælde gør det umuligt at tackle problemet 'genealogiske oplysninger' på samme vis som i Danmark – f.eks. nævnes det om Abu Bakar Tafawa Balewa, at han havde 4 koner og 18 børn! – Men det må være tilladt at benytte denne lejlighed til at overrække en blomst til redaktion og medarbejdere ved vort eget biografiske leksikon for den meget fine standard det har på dette område, sammenlignet med briternes.

I øvrigt skal der ikke holdes mandjævning mellem DNB og DBL. Hver for sig er de to værker det nationale, biografiske standardværk, hvilende på solide traditioner og afspejlende nationale særpræg.

Jørgen Peder Clausager

Torsten Balle: Tingbogsekstrakter fra Thy. Hillerslev og Hundborg herreder 1666-1688 og Thisted købstad 1670-1711. Under red. af G. Møller Frederiksen, Birgit Høyrup og Rita og Henning Jensen. Bd. 1-2, 1982. 1557 s., indb. 438 kr. pr. bd., for medlemmer af Dansk historisk Fællesforening kr. 350.

Der er almindelig enighed om at vore tingbøger indeholder et uhyre omfattende og prægtigt kildestof til historiske undersøgelser af snart sagt enhver art, men der er også enighed om at stoffet – netop på grund af sit omfang – er særdeles svært at udnytte. Der har været ført indgående diskussioner om hvordan man kan lette adgangen til tingbøgerne; skal man lave registre, foretage uddrag (ekstrakter) eller udgive fuldstændigt? I løbet af den seneste menneskealder har Kildeskriftselskabet og Landbohistorisk Selskab forestået en række fuldstændige udgivelser, til dels med både navne- og sagregistre. En sådan fuldstændig udgave er et glimrende arbejdsredskab, men der er formentlig ingen der drømmer om, at der kan skaffes penge og arbejdskraft til at få udgivet alle landets tingbøger.

Hvad gør man så, når man arbejder med en kant af landet som ikke dækkes af det – trods alt – beskedne antal udgivelser? Thyboen Torsten Balle var ikke i tvivl, han gik i gang med at lave uddrag af tingbøgerne for Hillerslev, Hundborg og Thisted (det vil sige hele den mellemste del af Thy), og det brugte han næsten 7 år af sit liv til. Ingen kan bebrejde ham at han valgte ekstraktformen, for selv i uddrag fylder de 3 retskredses protokoller 1400 tryksider – en fuldstændig udgave ville måske have fyldt det tyvedobbelte. Efter Torsten Balles død er manuskriptet blevet suppleret, forsynet med person- og stednavneregister samt udgivet af de ovennævnte personer – et arbejde som Velux Fonden har ydet støtte til. Det ville unægtelig have været dejligt om udgaven også havde været udstyret med et sagregister, men det er forståeligt at udgiverne er veget tilbage fra denne meget store opgave. Nu foreligger ekstrakterne imidlertid, og så kan man jo altid senere lave sagregister.

Foreløbig kan man glæde sig over de to andre registre. Alene personregistret er på 109 dobbeltspaltede sider med lille sats, så det rummer nok mere end 10.000 personnavne. Det antyder lidt om hvor stor en del af den lokale befolkning, der på et eller andet tidspunkt er kommet i kontakt – eller konflikt – med retssystemet.

Ifølge sagens natur indeholder en ekstrakt færre oplysninger end selve tingbogen, men når det er sagt, så må det i samme åndedrag tilføjes, at man er uhyre tryk ved at vide at det er Torsten Balle der har foretaget uddragene. Det er nemlig ganske rigtigt, som det står i forordet, at hans navn vil leve længe som et begreb i Thy. Han ydede en utrolig indsats i det amthistoriske samfund, det byhistoriske arkiv og det lokale museum, og hans viden om Thisted amt var formidabel. Den blev blandt andet udmøntet i artikler og afhandlinger, meddelelser til Trap Danmark og til Institut for jysk sprog- og kulturforskning, så han sad i usædvanlig høj grad inde med den erfaring, der gør det muligt at uddrage det der er væsentligt og karakteristisk. Dertil kommer at udgaven for en række typiske tingbogssagers vedkommende er forsynet med angivelse af hvad der normalt er medtaget i ekstrakten, og hvad man yderligere kan forvente at finde i selve tingbogen. Der er yderligere gjort opmærksom på, at der findes kopier af tingbøgerne i Thisted byhistoriske Arkiv og i Rigsarkivet.

Indholdet er det velkendte: sager om arv, ejendomme, gæld, injurier, mord og ulykker samt et – vist usædvanlig stort – antal sager om stranding og smugleri. Den der leder efter oplysninger om bestemte personer og lokaliteter er godt hjulpet af registrene, til andre historiske formål bliver det nødvendigt at blade de to bind igennem. Man skal ikke lede længe for at finde sager der får 1600-

tallets samfund til at fremstå barsk og levende. Set med nutidens øjne har datidens Danmark været utrolig præget af vold og usikkerhed. Som eksempel kan nævnes Niels Andersen Schytte, der synes at have terroriseret hele Rær sogn i 1660-erne. Det gik dog galt da han overfaldt fogeden på Torp, hvor han brød ind med »ladtspændt bøsse og opstrøgen hane«. Sagen kom for retten, og nu strømmede det ind med andre klager. Præsten havde bebrejdet ham hans letfærdige levned og usikkelige forhold, med det resultat at synderen mødte op i præstegården med sabel og bøsse. En slægtning var blevet forjaget fra sit hus i 22 uger, og andre var blevet overfaldet med hug og slag, så de måtte skjule sig i kornet på marken. Misdæderen var klar over at hans sag stod dårligt, så dårligt at han fremlagde en skriftlig forpligtelse til aldrig mere at komme i Rær sogn, inden 24 timer at forlade Thy og inden 5 solmærker at rømme Jylland med underliggende stifter.

Tingbogen vidner om mange overfald og megen brutalitet, men selv uden brud på retten kunne tilværelsen være hård nok. Særlig galt var det når sygdom og skrøbelighed satte ind. Fogeden på Kølbygård søgte at tvinge Mads Thomsen i Østerild til at forblive ved sin gård, men her var ikke meget at stille op. Mads Thomsen var sengeliggende, og han svarede fogedens bud, at han var gammel, fattig, arm og blind, og da hans børn ikke længere ville blive hos ham, kunne han for alderdoms og blindheds skyld ikke længere drive gården. Det ser ud til at han fik lov at forlade stedet.

Hermed være tingbogsekstrakterne anbefalet til forskerne – og til andre, der kunne have lyst til at lave lignende udgivelser som denne, der er udgivet af Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune i samarbejde med Dansk Historisk Håndbogsforlag.

Knud Prange

Kraks Blå Bog 1984, 1204 s.

Kraks Blå Bog udsendtes første gang 1910 af dr. Ove Krak, og 1984-udgaven er således 75. årgang. Dette jubilæum har redaktionen benyttet til at give bogen en typografisk ansigtsløftning, således at teksten nu er sat trespaltet, hvilket ikke blot giver bedre læselighed og overskuelighed, men også mulighed for mere tekst på hver side. Her er altså tale om en gevinst.

Oplysningerne om de 8020 danske, færøske og grønlandske mænd og kvinder (for at bruge redaktionens egen sprogbrug), som den nye udgave rummer, stammer fra spørgeskemaer udsendt til de biograferede og udfyldt af disse selv. Det hører til sjældenhederne, at personer frabeder sig optagelse, men det forekommer dog og respekteres som hovedregel. Dette fænomen er dog i dag blevet meget hyppigt ved de faglige stater, hvilket kom tydeligt frem ved den pannediskussion om personalhistoriske opslagsværker, som »Samfundet« havde arrangeret ved sin generalforsamling 2. maj i år. Redaktører og medarbejdere fra 11 stater og opslagsværker var her repræsenteret, bl.a. Blå Bog med såvel den afgående som den tiltrædende redaktør, Dansk biografisk Leksikon, Den nye Weilbach, Lægestaten og Børsens Hvem er hvem, for blot at nævne nogle. Desværre var det ikke lykkedes at få en af modstanderne af udgivelse af biografiske opslagsværker til at møde op. Der var derfor den forventede enighed om værkernes nytte, men dog en betydelig spændvidde i opfattelsen af, hvor omfattende de personlige oplysninger skulle være (bl.a. med hensyn til adoption, opløste ægteskaber og samliv uden ægteskab) ja, om det overhovedet var nødvendigt at medtage sådanne ud over de karrieremæssige (Børsen). Der var ingen tvivl om, at en række faglige staters fortsatte eksistens er truet, hvis redaktørerne bøjer sig for folks ønsker om, slet ikke at blive nævnt end ikke med navn og kandidatår. Der var også enighed om, at det må være enhver redaktions ret at optage personer med angivelse af de personlige og karrieremæssige oplysninger, som kan findes i offentligt tilgængelige kilder.

Kraks Blå Bog synes i høj grad at respektere de biograferedes ønsker om, hvad der må medtages. Med hensyn til opløste ægteskaber kan det forsvares ud fra betragtningen, at Blå Bog er en

beskrivelse af den aktuelle tilstand, og at man i de fleste tilfælde vil kunne slå op i ældre årgange og finde de manglende oplysninger. Med hensyn til navne og data på de biograferedes forældre (svigerforældre) forekommer redaktionens respekt for de biograferedes ønsker om udeladelser overdreven. I mange tilfælde skyldes de manglende oplysninger på spørgeskemaerne formentlig slet ikke »ond vilje« men manglende præsent viden eller ligegladhed. Det kan derfor anbefales redaktionen til den kommende udgave at supplere en række genealogiske data ved hjælp af andre især trykte hjælpemidler, vel først og fremmest Dansk biografisk Leksikon.

Det sker sjældent, at folk udelades af Kraks Blå Bog med mindre de selv ønsker det ved pensionsalderen. Det skete efter 1945, og det er sket nu igen. Mogens Glistrup er gledet ud, medens A. C. Normann i sin tid fik lov at blive stående på trods af Folketingets tragiske uværdighedskendelse. Princippet blev i sin tid diskuteret ved udsendelsen af Danmarkshistoriens Blå Bog (1971), hvor udeladelsen af Alberti forsvarede ved hans manglende format som andet end svindler. Da kriteriet for optagelse i Blå Bog imidlertid er, at man skal være en mand eller kvinde, hvis levnedsløb kan tænkes at have interesse for en større kreds, forekommer afgørelsen i dette tilfælde meget diskutabel, uden at det derfor er meningen at anfægte redaktionens ret til at foretage et skøn.

Hans H Worsøe

Danske Søofficerer 1933-82. Udgivet af Søe-Lieutenant Selskabet, København 1984. 608 s. 300 kr.

I forbindelse med Søe-Lieutenant Selskabets 200 års jubilæum i 1984 har foreningen udsendt et supplement for tiden 1933-82 til Topsøe-Jensen og E. Marquard: Officerer i den dansk-norske søetat 1660-1814 og Den danske søetat 1814-1932, udarbejdet af viceadmiral S. E. Pontoppidan og kommandørkaptajn J. Teisen. Supplementet omfatter ikke-afsluttede biografier fra den tidligere udgave samt 513 officerer »af A-linjen teknisk retning« som betegnelsen blev fra 1970 og 83 officerer, der i 1952 indkorporeredes.

Det ældre værk, der udkom 1934, gav anledning til debat i dette tidsskrift i 1936, idet den kendte personalhistoriker E. Juel Hansen i en efterskrift til Louis Bobés meget rosende anmeldelse påpegede en række fejl og undladessynder. Dette foranledigede Marquard til et angreb på Juel Hansen, men hvad der er vigtigere: Det gav anledning til indsamling af rettelser og tilføjelser. Da Søe-Lieutenant Selskabet desværre ikke selv har set sig i stand til at skaffe midler til at trykke disse, har »Samfundet« følt sig forpligtet til at optage dem i nærværende hæfte af Personalhistorisk Tidsskrift.

Kritikken synes også på anden måde at have båret frugt, idet biografierne af nulevende forekommer fyldigere med hensyn til genealogiske data end værket fra 1934. Dog forekommer stadig enkelte steder fødselsangivelser som København eller Ålborg uden sogneangivelse, hvilket er såre upraktisk. Også redaktionen af dette værk er blevet stillet overfor problemet med biograferede, der ønsker oplysninger helt eller delvis fortiet (jvf. anmeldelsen ovenfor af Kraks Blå Bog), ja der forekommer endda danske søofficerer, som tilsyneladende ikke vil være sig deres forældre eller hustru bekendt, men det er da heldigvis fåtallige undtagelser.

Billeder er en stor gevinst for et biografisk værk – tænk hvilket plus det f.eks. ville have været for Dansk biografisk Leksikon – men billedudvælgelsen kræver omhu og omtanke hos redaktionen. Hvis man blot godtager tilfældige indsendte billeder, går det som med kællingerne i Sangforeningen Morgenrøden: de ser for forskellige ud og bør derfor ikke komme med. Der er for stor forskel mellem det officielle gallaportræt og manden med det tågede blik fotograferet i messen med et ølglas i hånden.

Registre savnes totalt og benytteren er dermed berøvet de muligheder for at konstatere slægtskab gennem spindeliner, som et ægtefælle og forældreregister ville kunne have givet. Trykfejl

forekommer her som andre steder, men en af de værste er dog rettet på et løst indlagt blad med tilføjelser, som altså burde have været kaldt: rettelser og tilføjelser.

Som anført ovenfor omfatter værket kun »officerer af A-linjen, taktisk retning«. Man leder således forgæves efter vort årtis foreløbig mest omtalte søofficer: orlogskaptajn Henning Godtfred Olsen, som derfor må formodes at tilhøre en anden linje. Den civile benytter kunne godt have ønsket en lidt fyldigere redegørelse for officerskorpsets opdeling, og en vejledning i, hvor der kan findes oplysninger om dem, der ikke er kommet med.

Når dette er sagt, står kun tilbage at ønske selskabet til lykke med jubilæet og med udgivelsen af dette nyttige og set fra et personalhistorisk synspunkt i det store hele tilfredsstillende værk.

Hans H. Worsøe

Danske forstkandidater 1920-1982. Udgivet af Danske Forstkandidaters Forening 1983, red. af Erik Lenchler Larsen. 236 s.

1936 udgav Danske Forstkandidaters Forening 1. bind af forstkandidatstaten omfattende forstkandidaterne fra 1861-1936. Bind 2 omfattende kandidaterne 1890-1955 udkom 1956, og det nu udgivne bind 3 omfatter biografier over forstkandidaterne fra årene 1920-1982, dog således at kandidaterne fra 1982 kun findes anført med navn, fødselsdato og år.

Biografierne er ordnet efter det noget forældede årgangsprincip, d.v.s. kandidaterne fra 1920 er ordnet for sig i én alfabetisk rækkefølge, derefter følger tilsvarende årgang 1921 o.s.v. Dette princip tilgodeser naturligvis dem, som vil konstatere, hvad der er blevet af en bestemt årgang af forstkandidater, men set ud fra et alment personalhistorisk synspunkt ville en total alfabetisk rækkefølge have været at foretrække. Der er dog rådet noget bod på dette forhold, idet der på siderne 223-228 bringes et alfabetisk navneregister med henvisning til på hvilke sider biografierne findes, men dette register kunne omvendt have været sparet, specielt da der alligevel på side 229-235 bringes en kortfattet dimittendliste, som er ordnet årgangsvis.

1920-82 uddannedes 609 forstkandidater, hvoraf de allerfleste biograferes i nærværende bind. Undtaget er nogle få, som ikke har kunnet findes, og nogle som har udtrykt ønske om ikke at blive biograferet, et fænomen som andre »stater« har været udsat for en langt større udstrækning. Kandidater, som ikke er biograferet, er optaget med navn og årgang.

Det personalhistoriske og biografiske materiale er fremkommet gennem udsendelse af spørgeskemaer til kandidaterne, og oplysninger om kandidater, som er døde i tidsrummet 1956-82, er søgt hos familie eller kolleger til de pågældende. Biografier over de kandidater, som var døde ved udgivelsen af bind 2 i 1956, er overført derfra uændrede til bind 3. Alt i alt udgives med dette 3. bind et omfattende og værdifuldt biografisk materiale. Spørgeskemaformen må nødvendigvis give nogle utilsigtede forskelle i biografiernes detaljerighed, men resultatet forekommer dækkende. Der er også rimelig konsekvens i angivelsen af genealogiske data for så vidt angår den biograferede, nemlig fødselsdato og -år, samt fødested og forældre, dog har man ikke undgået fødestedsangivelser som København, Frederiksberg etc., hvor sognet burde have været anført. Oplysningerne om de biograferedes ægteskaber er derimod behæftet med ikke ubetydelige mangler. Der angives oftest vielsesdato og -år, men ikke vielsessted. Om ægtefællen angives foruden navn og evt. stilling oftest fødselsdato og -år, men ikke fødested eller forældre. At dømme efter konsekvensen synes det ikke at have været de biograferedes modvilje i at give disse oplysninger, snarere spørgeskemaets udformning. For de afdøde forstkandidater er i visse tilfælde angivet dødsdato og -år, i andre tilfælde kun dødsåret. Det er i øvrigt upraktisk at angive oplysning om død i biografens slutning, hellere umiddelbart efter oplysning om fødsel.

I tilknytning til biografierne bringes fotografier af vel størstedelen af de nulevende kandidater; i en del tilfælde har det været meningen at gengive et fotografi, som af uoplyste grunde alligevel er

udeladt således at kun det skraverede felt er gengivet, hvilket skæmmer den i øvrigt udmærkede opsætning af bogen.

En gennemgang af biografierne vidner om forstuddannelsens internationale værdi; et forholdsvis stort antal forstkandidater har gjort karriere i udlandet, især efter 2. verdenskrig. Derimod synes ligestillingen mellem kønnene ikke at have slået igennem i forstuddannelsen, idet kun en meget ringe procentdel er kvinder; 1 i 1938, 1 i 1940, 1 i 1951, 1 i 1960, 1 i 1975, 1 i 1979. Som et tillæg er indlagt 1 blad med forstkandidaterne fra 1983, hvoraf 2 ud af 15 var kvinder.

Værket er nyttigt og bringer mange gode oplysninger. Benytteren må, som det nok er fremgået af anmeldelsen, gøre sig klart, at oplysningerne er baseret på spørgeskemaer med de mange fejl, som disse uundgåeligt er behæftet med. Man kunne have ønsket sig, at der redaktionelt var indlagt kontrol- og ajourføringsprocedurer, men dette ville nok økonomisk set have været uoverkommeligt for Danske Forstkandidaters Forening som det har været det for udgivere af andre »stater».

I øvrigt kan vi se frem til endnu et bind, nemlig forstkandidaterne fra 1786-1861, hvorefter der foreligger en fuldstændig oversigt over danske forstkandidater fra undervisningens start i 1786. Initiativet, som omtales i nærværende binds forord, hilses velkommen.

Finn Andersen

Acta Nationis Germanicae iuristarum (1650-1750). A cura die Gilda Mantovani. (Fonti per la storia dell'università de Padova 9). Editrice Antenore, Padova, 1983. XVI + 656 s., ill.

I 1969 anmeldte jeg i nærværende tidsskrift (15. rk. 3. bd., s. 70-71) protokollen for »artisti« under den tyske nation i Padova 1616-36 og redegjorde for baggrunden og fortsættelsesplanerne for det meget tidkrævende udgivelsesarbejde. De fleste danske lod sig indskrive under »legisti« – juristerne, der betragtede sig som de ældste og fornemste. Desværre er legisternes protokol for 1610-50 – netop fra den periode, da besøget fra Danmark var på sit højeste – gået tabt. Nu er der efter en lang ventetid kommet en ny publikation, nemlig legistprotokollen for perioden 1650-1709.

I den første snes år af denne periode spillede danske studenter endnu en væsentlig rolle blandt legisterne. Adskillige blev valgt til den vigtige post som consiliarius. Henny Glarbo har i sine uddrag (Pers. T. 9. rk. 1. bd., s. 104-109) nævnt mange, men samtidig overset adskillige. I protokollen nævnes følgende:

Bostrup Gedde (indskrevet 30.8.1650): 2.9.-5.11.1650, da han afrejste. Under ham var Axel Sehested assessor og dennes præceptor Laurids Bording prokurator 26.9.-20.10., da de afgik til Tyskland.

Peder Resen (indskr. 29.6.1652): 16.10.1652. Under hans embedsperiode sendte legisterne i begyndelsen af 1653 to danske studenter, Matthias Foss og Niels Güntelberg, som repræsentanter til rigsdagen i Regensburg. Efter deres afrejse drog Resen selv til Rom, men blev under sin rejse kaldt hjem på grund af faderens død 3.4., afbrød rejsen til Napoli og vendte 9.6.1653 tilbage til Padova. Under Resens fravær blev hans opgaver varetaget af syndicus Jens Juel (indskr. 19.4.1653), efter Resens bortrejse overtog syndicus Christian Ostenfeld (indskr. 9.8.1653) disse opgaver (1.11.1653-14.5.1654). Der er imidlertid lakuner i indførslerne, således i sommeren 1653, da Jørgen Due har været consiliarius, og navnlig 1654-56, da bl.a. Matthias Broberg (indskr. 6.11.1653) blev valgt (ifølge Glarbo i aug. 1654).

Jørgen Skeel (indskr. 19.10.1657): 3.11.1657 blandt fire kandidater, derunder foruden ham Marcus Gjøg og Albert Skeel.

Thomas Fincke (indskr. 15.11.1657): 23.2.1658. Hans akter mangler ligeledes. Da han 10.9.1658 overdrog embedet til sin efterfølger, kaldes han prorektor. Der er aftrykt et brev fra ham, dat. 30.7.1659, skrevet i hans egenskab af prorektor og syndicus.

Werner Friis (indskr. 1.12.1659): 11.4.1660, afgik i november samme år, havde sin præceptor Preben Wandal som underconsiliarius.

Christian Beck (indskr. 19.11.1660): fulgte efter den foregående, sad til 28.6.1661 (akterne mangler).
Wolfgang Buchwald (indskr. 11.8.1661): blev assessor 8.9.1661 og consiliarius 15.11.1661, afgik 10.7.1662.

Otto Bille (indskr. 11.5.1663): 7.3.1664 (akterne mangler).

Frans Juul (indskr. 29.3.1669): 17.3.-11.5.1669.

Det fremgår af det ovenstående, at nogle danskes protokolføring har været mangelfuld. Samtidig kan man fornemme deres temmelig stærke dominans blandt legisternes ledere, endnu flere har haft mindre hverv, som f.eks. assessor, underconsiliarius og bibliotekar. Funktionstiden var dog som regel ganske kort, kun nogle få måneder.

En lang række af legisternes ledere har fået deres våbenskjold i bogen. Af danske er denne ære overgået Jørgen Skeel og Frans Juul. Protokollen giver også oplysninger om danske, der har taget den juridiske doktorgrad, nemlig Christen Schiønning (juli 1660), Rasmus Bording (maj 1678; i øvrigt blev han 12.6.1677 assessor og 26.10. s.å. bibliotekar) og endelig Michael Selcke (16.6.1705). Kun et enkelt dansk dødsfald er noteret: Hartvig Gyldenstjerne, der døde 30.11.1672, seks dage efter at han var blevet udpeget til underconsiliarius.

Legistprotokollen indeholder ikke så mange enkeltoplysninger om studenter som den tidligere omtalte artistprotokol, navnlig er boggaverne få. Udgifverer har forsøgt at samle danske studenter i registret under »Danimarca« med henvisning til de enkelte navne, men der mangler en halv snes (Jørgen Due, Thomas Fincke, Otte Friis, Otte Krag, Christen Leegaard, Christian Ostenfeld, Mogens Skeel, Christian Schiønning, Michael Selcke og Preben Wandel).

Med tiden bliver der stadig bedre muligheder for at kortlægge danske udenlandsrejser. De sidste hvide pletter er ved at forsvinde. Der er i de forløbne år kommet to bind med fortsættelsen af Helmstedt-matriklen efter 1636 (til 1810), og også universitetsmatriklen fra Köln 1559-1797 foreligger nu i tryk. Det er glædeligt, at der i forbindelse med legistprotokoludgaven meddeles, at artistmatriklen 1553-1721 er trykfærdig og juristmatriklen 1546-1801 under forberedelse. Dermed bliver det forhåbentlig snart muligt at benytte disse matrikler i deres helhed; et uddrag vil erfaringsmæssigt næsten altid være behæftet med visse mangler: fejllæsninger, overspringelse af navne, forkerte datoer og lignende. Således indeholder protokoludgaven et navn, der ikke findes i Henny Glarbos uddrag, nemlig Brostrup Gjeddes præceptor Christen Leegaard, der nævnes 1650; først når matrikeludgaven foreligger, bliver det muligt at se, om han har været indskrevet. I juni 1654 blev Frederik Lejel (Lælius), senere landsdommer i Jylland, indskrevet blandt artisterne, 31.7. blandt legisterne. Ifølge tilføjelserne i nationsmatriklen skal han have været prokurator, hvilket desværre på grund af den omtalte manglende protokolføring 1654-56 ikke kan bekræftes. Men Frederik Lejel forekommer senere i protokollen, som assessor 17.6.1666, og 3.8.1666 blev han opstillet som kandidat ved valget af consiliarius. 7.1.1670 blev han atter, i øvrigt sammen med Mogens Skeel, indsat som legisternes assessor.

Vello Helk

Hvem forsker hvad 1984. Udg. af Samfundet for dansk genealogi og Personalthistorie og Sammenslutningen af slægthistoriske foreninger, red. af Wolf Møller og Jan Hyllested. 79 sider. 20 kr.

Wolf Møller, der nu gennem en årrække har redigeret HFH, indleder med en lille artikel »Et dansk ane-kartotek«, foranlediget af K. Albertsens artikel i Pht. 1983:2 »Mine aner – dine aner«. Wolf Møller anbefaler Albertsens forslag, men påpeger forskellige principielle problemer i forhold til et sådant kartotek.

Derefter følger HFHs almindelige del – der som Wolf Møller udtrykker det, er krydsfeltet for udbud og efterspørgsel af aner. Den almindelige del indeholder udbud og efterspørgsel fra 200 personer, mens der under den specielle del er optaget 20 annoncer.

HFH er som sædvanlig udstyret med person- og stednavneregistre, der til dette hæfte er udarbejdet af Helle Villesen og Franz Horwath.

Jean-Pierre Pélissier: Démographie, Généalogie, Micro-Informatique. Paris (Société de Démographie Historique). 1983. 163 sider + 16 sider computerprogrammer. Pris: 80F. (2e Cahier des Annales de Démographie Historique).

Alle spørgsmål vedrørende befolkningsbevægelsen er i grunden genealogiske spørgsmål. Således skrev Kekule von Stradonitz i 1900 i en artikel om den videnskabelige genealogis mål og opgaver (Ausgewählte Aufsätze (1905), s. 109). En sådan anskuelse har dog haft vanskeligt ved at blive accepteret, men denne bog synes at vise, at tiden i det mindste delvist har givet ham ret. Den handler nemlig om anvendelse af genealogiske metoder i demografien. Det tredje ord i titlen angiver, at dette sker ved anvendelse af mikrodatamater.

Den historiske demografi foretager familierekonstitution, d.v.s. at kirkebøgernes oplysninger om enkeltpersoner sammenstilles til familier (forældre og børn), og på grundlag heraf foretages forskellige statistiske undersøgelser, specielt af den ægteskabelige frugtbarhed. Bedsteforældregenerationen interesserer kun den historiske demografi, fordi den leverer oplysninger om forældrenes fødselsår. Den historiske demografi arbejder således kun med 2(-3) generationer og kun med et sogn ad gangen, idet kun de familier, der i hele den undersøgte periode har boet der, indgår i undersøgelserne, men ikke familier, der er ufuldstændige på grund af til- og fraflytning. Undersøgelser af denne art har i et beskedent omfang været foretaget i flere lande fra begyndelsen af dette århundrede, men siden 1950'erne især i Frankrig af Louis Henry og hans medarbejdere ved Institut National d'Études Démographiques (INED) i Paris og senere i adskillige andre lande. (Se artiklen »Befolkningsgenealogi«. Personalhistorisk Tidsskrift. 15 III 81-98.1969).

Denne metode har imidlertid visse begrænsninger. De bearbejdede sogne behøver ikke at være typiske. Det vil altid kun være et forholdsvist begrænset antal familier, der har boet i samme sogn i hele den undersøgte periode og derfor er komplette, således at de kan indgå i de statistiske undersøgelser, og man kan ikke vide, hvorvidt de er repræsentative for sognets befolkning som helhed. Den store interesse i Frankrig og andre lande har været knyttet til det 17. og 18. århundrede på grund af de ændringer i frugtbarheden, der forekom i denne periode.

Disse begrænsninger af den »klassiske« historiske demografi har ført til, at man på École des Hautes Études en Sciences Sociales (EHESS), ligeledes i Paris, under ledelse af Jacques Dupâquier er begyndt at beskæftige sig med det 19. og 20. århundrede og har søgt at følge familierne over sognegrænserne samt at knytte dem sammen over et større antal generationer. Herved er det omsider blevet klart, at al familierekonstitution hviler på genealogiske arbejdsmetoder, og det er disse, der ligger til grund for Pélissiers arbejde.

Bogen indledes med et kapitel om demografi og genealogi, som beskriver, hvordan genealogien under »l'Ancien Régime« kun tjente til at fastholde adelens privilegier, hvorfor den efter Revolutionen kom i miskredit. Dog indrømmer forfatteren, at der fortsat blev frembragt arbejder af betydning, men hævder, at man stadigvæk kun beskæftigede sig med familier, der har spillet en rolle i historien.

Han gennemgår herefter (kap. 2 og 3) hvilke oplysninger, der findes i kirkebøger og civilstandsregistre, og hvordan det er muligt at henføre enhver person, der er nævnt i disse kilder, til en af fire typer: Nyfødt, ægtefælle/forældre, afdød og vidne (fadder, forlover). Det beskrives endvidere, hvordan man kan overføre disse oplysninger til kartotekskort. Denne fremstilling svarer til andre anvisninger på at udføre familierekonstitutionsstudier, men af hensyn til den senere omtalte databehandling er fremstillingen mere systematisk, end det sædvanligvis er tilfældet. Senere i bogen anfører forfatteren, at disse oplysninger direkte kan indlæses i datamaskinen, enten fra den originale tekst eller fra en fotokopi heraf, således at stadiet med kartotekskortene kan springes over.

Det følgende afsnit (kap. 4) er en beskrivelse af en række computerprogrammer til databehandling af genealogiske data fra kirkebøger og civilstandsregistre: Først et program til indlæsning i datamaskinen af indholdet af fødsels-, vielses- og dødsregistrene, som danner basis for de øvrige programmer, og dernæst en række andre programmer, hvormed der kan foretages rettelser og

tilføjelser, udskrifter af alle eller en del af de indlæste data, kodning af stedbetegnelser og omregning af datoer i den franske revolutionskalender (1792–1805) til den gregorianske kalender. Endvidere beskrives programmer til sortering af de indlæste data i alfabetisk eller kronologisk orden og til optælling af hyppighed af slægtsnavne og fornavne, af fødsler, vielser og dødsfald fordelt på år og måned, af forekomsten af geografiske lokaliteter og af erhverv.

Forfatteren anvender en Apple-computer (med 48K) og programmeringssproget er Basic. Alle programmerne findes gengivet i bogen. Anmelderen har ikke forsøgt vurdering af programmerne, men forfatteren angiver, at de kan anvendes af personer med et minimum af kendskab til datamaskiner. Med en oversættelse af teksterne og mindre ændringer burde de formentligt kunne benyttes uden vanskelighed. Beskrivelsen af de hidtil nævnte programmer er alle ledsaget af eksempler på udskrifter, som bygger på et materiale af beskedent omfang, men der foreligger ikke oplysning om afprøvning på et større materiale.

Forfatteren går herefter over til at beskrive (kap. 5), hvordan de indsamlede og bearbejdede oplysninger kan anvendes som hjælp ved familierekonstitution. Han er på forhånd klar over, at det ikke vil være muligt at foretage en fuldstændig automatisk familierekonstitution ved hjælp af en datamat på grund af vekslende stavemåde af slægtsnavne og vekslende brug af fornavne m.m. I stedet vil han anvende datamaten til at fremstille et »omvendt« kartotek (fichier inverse), d.v.s. alle oplysninger om hver enkelt person samles under et, uanset af hvilken grund vedkommende er nævnt i kilderne. Ved hjælp heraf bliver det muligt at løse problemer vedrørende personer eller familier af samme navn og at korrigere for vekslende stavemåde af navne. Forfatteren gengiver sit program til fremstilling af dette omvendte kartotek, men mikrodatamaten anvendes kun til begyndelsesstadiet, da det på grund af mængden af data er nødvendigt at overføre disse til en større computer med stor lagerkapacitet. Det er desværre ikke muligt at se, hvor langt forfatteren er nået med denne del af arbejdet. På grundlag heraf kan den endelige familierekonstitution foretages. Men denne sker manuelt på familieskemaer (fiches de famille), og de rekonstruerede familier lagres tilsyneladende ikke i datamaskinen.

Når den genealogiske sammenhæng således er etableret, bliver det muligt at fremstille anetavler og efterslægtstavler for givne personer. Dette synes dog ikke at ske maskinelt (endnu?). Forfatteren anvender Kekule von Stradonitz' system til anetavler og beskriver sit eget nummereringssystem til efterslægtstavler. Sidstnævnte udvides til nummerering af anernes efterkommere og er altså i virkeligheden et system til personnummerering i konsangvinitetstavler. (»Anetavlen repræsenterer det skelet, på hvilket sidegrenene fæster sig« (s. 92)). Systemerne kan anvendes til såvel enkelte slægter som hele sognes befolkninger, men betegnelserne for de enkelte personer er lange og næppe velegnede til databehandling.

Forfatteren vil gå et skridt videre, idet han yderligere vil skabe et »biografisk« kartotek, hvor enheden er det enkelte individ, som undersøges i sin genealogiske sammenhæng ved, at der til hver enkelt person knyttes oplysninger om forældre, bedsteforældre, ægtefæller og børn, og dermed gives der mulighed for tilknytning til tidligere og senere generationer. Heri vil personer, som ikke selv sætter børn i verden, optræde selvstændigt og ikke blot som børn på deres forældres familieskema.

Alt dette er muligt ved hjælp af datamaskiner, der kan sortere oplysninger ud om en hvilken som helst person og skrive dem ud på enhver tænkelig måde. Men på grund af de mange gange hver eneste oplysning skal gentages i et sådant kartotek, vil næppe nogen gå i gang med et sådant foretagende manuelt. Ikke desto mindre gengiver forfatteren et fortrykt skema, og det anføres udtrykkeligt (s. 149), at computerprogrammer endnu ikke er fremstillet. Det drejer sig altså om planer for fremtidigt arbejde.

I bogens sidste afsnit (kap. 6) om fremtidsperspektiver nævner forfatteren nogle af de muligheder et sådant biografisk kartotek vil kunne give for at undersøge f.eks. levealder og børnetal i successive generationer og den generationsvise geografiske og sociale mobilitet, altsammen problemstillinger, der ikke kan belyses ved den sædvanligt anvendte familierekonstitutionsmetode.

Forfatteren omtaler også muligheden for at skabe en genealogisk database som resultatet af et

samarbejde mellem genealoger og er overbevist om, at en sådan vil indeholde et grundmateriale, som med fordel vil kunne anvendes af en række natur- og socialvidenskabelige discipliner.

Bogen slutter med nogle meget interessante betragtninger over genealogiens stilling i dag. »Vi kommer dermed (de ovenfor nævnte problemstillinger) til et nyt og lidet undersøgt forskningsområde med talrige muligheder for undersøgelser, som forener genealogien ikke blot med demografien, men også med genetikken, sociologien og historien. Genealogien bør således fremstå som en ny videnskabelig disciplin, som udvikler effektive analysemetoder. Omdannelsen af dette tidsfordriv for folk på jagt efter »rødder« (personne en mal de racines) til en videnskabelig disciplin i tilslutning til historien vil dog kun være mulig, hvis der ydes alle garantier for videnskabelig stregthed. Samarbejdet mellem genealogerne og demograferne vil kunne markere det første skridt på vejen mod anerkendelsen af denne ny forskningsdisciplin på grund af fælles metoder og ved anvendelsen af databehandling«.

En rehabilitering af genealogien synes således omsider at være undervejs i Frankrig, og det forekommer, at det sker for at kunne legitimere anvendelsen af genealogiske metoder i demografien. (Se også »Slægterne TRA . . . i Frankrig« i dette hæfte af Personalhistorisk Tidsskrift).

Bogens værdi ligger især i dens programsamling til et udbredt mærke af hjemmecomputere og vil derfor være af interesse for enhver, der ønsker at anvende mikrodatamater i genealogien.

K. Albertsen

Hans Metzon: Jødiske begravelser i Danmark 1977-1983. Eget forlag 1984. 133 sider. Kr. 78,00.

I 1978 udgav Dansk historisk håndbogsforlag Jul. Margolinskys store værk: *Jødiske dødsfald i Danmark 1693-1976*. Værket anmeldtes i Pht. 1978 af undervisningsinspektør, cand. jur. Hans Metzon, der med nærværende publikation bringer en à jourføring af fortegnelsen over jødiske begravelser i Danmark indtil udgangen af 1983.

I bogen registreres 488 jødiske begravelser i Danmark, hvoraf 484 begravedes på Mosaisk Vestre Kirkegård i København, mens de resterende 4 begravedes i henholdsvis Assens, Fåborg og Randers.

Personfortegnelsen for hver af de nævnte kirkegårde indeholder så vidt oplysninger har kunnet tilvejebringes 1) afdødes fulde navn, 2) fødselsdato og -sted samt forældrenes navn, 3) vielsesdato og -sted samt ægtefællens navn, 4) stilling, 5) dødsdato og -sted samt 6) gravens placering på kirkegården. Fortegnelsen er for hver af afsnittene opstillet alfabetisk efter slægtsnavn, hvilket selvfølgelig især har betydning i henseende til begravelserne på Mosaisk Vestre Kirkegård i København.

Jødiske begravelser i Danmark 197-83 adskiller sig ikke for så vidt angår kriteriet for udvælgelse af *Jødiske dødsfald i Danmark 1693-1976*; der er i begge tilfælde tale om *begravelser* og ikke *dødsfald*, hvoraf følger at der ikke er medtaget personer, som er begravet på ikke-jødiske kirkegårde i Danmark.

Bogen kan købes ved indsendelse af check på kr. 78,- til Hans Metzon, Vodroffsvej 27, 1900 København V.

Finn Andersen

Generalforsamlingen 1984

Den ordinære generalforsamling i Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie afholdtes onsdag d. 2. maj 1984 i Frederiksberg kommunes bibliotek på Solbjergvej.

Formanden, landsarkivar Hans H. Worsøe bød velkommen og foreslog på bestyrelsens vegne direktør, landsretssagfører Eskild Friebling til dirigent, der efter valget konstaterede generalforsamlingen for lovlig.

Derefter aflagde formanden:

Bestyrelsens beretning for året 1984

Medens Samfundet endnu sidste år måtte kæmpe med gæld og store økonomiske vanskeligheder, er vi med udgangen af året 1983 kommet i den lykkelige situation, at vi ikke blot er gældfri, men endog har kunnet hensætte et beløb på 25.000 kr. til brug for kommende udgivelser. Når vi er nået så vidt, skyldes det en række ting, bl.a. har vi ved at skifte trykkeri kunnet holde prisstigningerne på tidsskriftet nede, medlemmerne har båret deres store andel af byrden ved at acceptere kontingentforhøjelser, og takket være bestyrelsen for Slægtshistorisk Forening, Odense, der har påtaget sig vederlagsfrit at udsende tidsskriftet til medlemmerne, har vi kunnet spare ganske betydelige beløb på administrationen. Sidst men ikke mindst vil jeg nævne det store arbejde vor altid sparsommelige kasserer har gjort for at holde igen på udgifterne, når de ikke var absolut nødvendige. Endelig må jeg takke forskningsrådet og administrationen af tipsmidlerne i Undervisningsministeriet for betydelige tilskud, hvorimod det igen i 1984 viste sig umuligt at vinde gehør hos andre private fonds end Alfred Goods personalhistoriske Fond, der er os en virkelig trofast støtte.

Personalhistorisk Tidsskrift er atter i det forløbne år udkommet planmæssigt med 2 hæfter, som vi synes bringer en passende blanding af orienterende stof, læsestof og videnskabelige artikler. Der er også taget hensyn til de nyeste strømninger med anvendelse af EDB-teknik, som vi tror interesserer mange af vore medlemmer. Kritik er imidlertid velkommen, og jeg håber, at man ikke vil holde sine meninger tilbage, når beretningen skal stilles til debat. Gamle hæfter af tidsskriftet er efterspurgt, men ofte vanskelige at skaffe, idet vi kun har årgangene tilbage til ca. 1975 komplet på lager. Det er derfor glædeligt, at et medlem, E. P. Christensen i Valby, har tilbudt at etablere en slags byttecentral. Omtale heraf og hr. Christensens adresse er optaget i 1984¹, som alle medlemmer har fået i god tid inden generalforsamlingen.

En fortsættelse af dødsfaldslisterne, som stoppede med årgang 1973, har længe været et stort ønske, og der har i flere år været arbejdet hermed og ført forhandlinger herom. Vi havde besluttet os til at forsøge at gennemføre udsendelse af komplette dødsfaldslistere i stedet for de hidtidige selektive, men da vi nu har fået afslag fra Indenrigsministeriet på vor ansøgning om aftryk af CPRs dødsfaldslistere, som det var tanken at deponere på arkiver og større biblioteker, kan vi ikke længere se nogen vej frem her. Til gengæld har man fra CPR oplyst, at enkeltpersoner altid kan få konkrete forespørgsler besvaret, men det havde jo unægtelig været noget nemmere med almindelig fremlæggelse af listerne.

Medens dette projekt altså nærmest synes at måtte opgives håber vi til gengæld fra og med næste årgang at kunne komme med supplerende dødslistes til Dansk biografisk Leksikon, der jo som bekendt afsluttes i 1984. En nærmere redegørelse om denne plan vil komme i næste årgang af tidsskriftet, skrevet af Cedergreen Bech, DBLs hovedredaktør. Til dette projekt vil vi sikkert få brug for aktiv medvirken af avislæsende medlemmer af samfundet.

Det projekt vi prioriterer højest, og som vi forventer at sætte mest energi ind på at få sat i gang, er virkeliggørelsen af »Den ny Fabritius og Hatt« – ikke blot en ajourført udgave, men en virkelig tidssvarende ny håndbog. Vi har fortsat drøftelserne af planerne, især i skriftudvalget, men vil gerne vente lidt endnu med at gå i detaljer om planerne. Blandt vore øvrige planer kan nævnes, at vi støtter er forsøg på at skaffe penge til at udgive et værk af Allan Tønnesen om skotter i Helsingør og – som særtryk af næste hæfte af tidsskriftet – til et supplement til den gamle stat over søofficerer. Endelig skal jeg nævne, at Albert Fabritius' indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1930-45, atter takket være tilskud fra Alfred Goods personalhistoriske fond, igen er blevet optrykt, således at alle indholdsfortegnelserne kan fås. Dette lægger vi stor vægt på er tilfældet, indtil 100-års registeret engang kan afløse dem.

Efterhånden som de slægtshistoriske foreninger bliver fast etableret over hele landet, træder det, som jeg vil betegne som den naturlige arbejdsdeling mellem dem og deres organisation, SSF, på den ene side og Samfundet på den anden side, tydeligere og tydeligere frem. Medens disse tager sig af foredrags- og kursusvirksomheden er publikationsvirksomheden med Personalhistorisk Tidsskrift som flagskibet vort udfoldelsesområde. Samarbejdet med SSF har i år igen været fortræffeligt, og med hensyn til det specielle element i samarbejdet, som hedder Hvem forsker Hvad, kan det oplyses, at dette blad stadig hviler i sig selv uden udgifter for nogen af participanterne. Ja, det er endda ved at være, hvad man kan kalde velkonsolideret. Redaktøren gennem de sidste 12 år, viceskoleinspektør Wolf Møller, har efter et fortræffeligt virke trukket sig tilbage, og ved SSFs generalforsamling d. 28. april havde Samfundet lejlighed til at takke ham og overrække en lille opmærksomhed. Ved samme lejlighed blev Jan Hyllested fra Randers foreslået som ny redaktør og bestyrelsen har idag godkendt dette forslag.

Også på det nordiske område har samarbejdet været godt. Sekretæren og jeg har deltaget i møder i Sverige, bl.a. Genealogiska Föreningens 50-års jubilæum, sammen med formanden for SSF, hvor vi dels har kunnet hente inspiration til arbejdet og dels kunnet påbegynde planlægningen af det næste fællesnordiske arrangement gennem oprettelsen af en nordisk komite, hvor sekretæren har sæde som vor repræsentant. Endelig skal jeg nævne, at en større organisation er under opsejling på nordisk basis til formidling af slægtsforskning for skandinaviske udvandrere først og fremmest til USA. Især fra svensk side er man ivrig for at komme igang, og planerne er senest blevet drøftet på SSFs årsmøde i Fredericia. Der er også her brug for et nært samarbejde mellem vore to organisationer, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke formanden for SSF, S. E. Sørensen, Århus, for det gode og positive samarbejde.

Ved årsskiftet 1983/84 havde vi 1191 medlemmer, hvoraf 25 stod i resistance, og af disse har senere et antal måttet slettes, således at vi for første gang i mange år har måttet konstatere en lille tilbagegang i medlemstallet. Dette er meget beklageligt, og jeg vil gerne bede alle medlemmerne medvirke til at vende udviklingen og i første omgang få tallet op over de 1200. Om det trods alt er kontingentforhøjelserne, der har været lige store nok, eller om det er den almindelige økonomiske stramning, der bærer skylden, ved jeg ikke, men ét er imidlertid sikkert: interessen for slægtshistorie og personalhistorie er så stærk som aldrig før. Vi må derfor gøre noget mere for at skaffe nye medlemmer, og til det formål har vi ladet vor hvervebrochure revidere og fremlægge på biblioteker og arkiver. Eksemplarer kan fåes hos sekretæren og andre bestyrelsesmedlemmer, og jeg håber at man vil forsyne sig og lade dem gå videre til interesserede. Kun ved at fastholde medlemstallet, og helst forøge det, kan vi bevare den økonomiske stabilitet, som vi omsider har forskaffet os, og som er nødvendig for at arbejdet kan udføres tilfredsstillende for medlemmerne. Jeg håber derfor på medlemmernes aktive støtte.

Beretningen godkendtes, hvorefter formanden i kassererens forfald på grund af sygdom aflagde regnskabet for 1983, der ligeledes blev godkendt.

Samtlige valg var genvalg; til bestyrelsen Nils G. Bartholdy, Ida Dybdal og Finn H. Blædel; til revisorer Chr. Bjørn-Jensen og Fl. J. Nielsen samt til revisorsuppleant Sigurd Rambusch.

Generalforsamlingen afsluttedes på under en halv time, hvorefter Nils G. Bartholdy bød velkommen til den efterfølgende paneldiskussion om personalhistoriske opslagsværker. Nils G. Bartholdy ledede diskussionen og i panelet sad: Sven Cedergreen Bech (DBL), Herluf Nielsen (Hof- og statskalenderen), Knud J. V. Jespersen (Danmarks Adels Aarbog), Finn Hilsted (Kraks Blå Bog), Tage Kaarsted (Magisterstaten), Elisabeth Jeppesen (Den danske Lægestand), Agnes Edinger (Teologisk Stat), Esbjørn Hiort (Dansk Kunsthåndværkerleksikon), Elisabeth Fabritius (Weilbachs Kunstnerleksikon) og Johan Johansson (Børsens Hvem er hvem). – En meget interessant og oplysende diskussion, hvorom i øvrigt henvises til Hans H. Worsøes anmeldelse af Kraks Blå Bog side 230.

Publikationer

udgivet af Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

<i>Kr. Erslev: Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596–1660.</i> 1885	Udsolgt
<i>Henry Bruun: Danmarks Amtsforvaltere 1660–1848.</i> 1919	Udsolgt
<i>Fritz Jürgensen West: De kongelige Amtmænd i Hertugdømmet Slesvig 1660–1864.</i> 1921	Udsolgt
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrifts første 50 Bind.</i> Ved H. Hjorth-Nielsen. 1930. Fototeknisk optryk	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1930–1945.</i> Ved Albert Fabritius. 1946. Fototeknisk optryk	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift 1946–1965.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1967	Kr. 10,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift, 15. række, 1966–1972.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1973	Kr. 5,00
<i>Indholdsfortegnelse til Personalhistorisk Tidsskrift, 16. række, 1973–1978.</i> Ved Hans H. Worsøe. 1979	Kr. 5,00
<i>Perlestikkerbogen.</i> Ved Hans Knudsen og Albert Fabritius. 1954	Udsolgt
<i>Albert Fabritius: Giertrud Birgitte Bodenhoffs mysterium og gravrøverierne på Assistens kirkegård.</i> 1955	Udsolgt
<i>Alfred Larsen: Lolland-Falsters degne og skoleholdere.</i> 1960	Udsolgt
<i>Borgmester Niels Jacobsens stambog.</i> Ved Albert Fabritius	Udsolgt
<i>Allan Tennesen: Helsingørs Bomærker.</i> 1968.	Kr. 32,00
<i>Serpris for Samfundets medlemmer: Kr. 22,00</i>	
<i>Albert Fabritius. Nekrolog og bibliografi.</i>	Kr. 15,00
<i>Ejvind Slottved: Lærestole og Lærere ved Københavns Universitet 1537–1977.</i> 1978 .	Kr. 132,00
<i>Serpris for Samfundets medlemmer: Kr. 85,00</i>	
<i>Personalhistoriske Studier.</i> Red. af skriftudvalget 1979 ved Hans H. Worsøe .	Kr. 100,00
<i>Personalhistorisk Tidsskrift 1979ff.</i> pr. årgang	Kr. 100,00
<i>Personalhistorisk Tidsskrift – restoplæg ældre end 1979 sælges samlet pr. sæt.</i>	Kr. 250,00
<i>Dødsfald i Danmark 1968, 1969, 1970, 1971.</i> Ved Niels Friis	à Kr. 10,00
<i>Dødsfald i Danmark 1972.</i> Ved Benedikte Friis	Kr. 10,00
<i>Finn H. Blædel: Tilføjelser og rettelser til »Danske sagførere«.</i> 1979	Kr. 45,00
<i>Erik Nørr: Latinskolens religionslærere 1853–1903</i>	Kr. 60,00
<i>Finn H. Lauridsen: Gottfried Becker. En københavnsk hofapoteker 1767–1845.</i>	Kr. 35,00
<i>Dorthe Gissel: Fortegnelse over dansk slægtslitteratur 1973–1979</i>	Kr. 50,00

Henvendelse til ekspeditionen: Hans H. Worsøe, Tækkerløkke 34A, 6200 Åbenrå.

Hvem forsker Hvad. Ældre årgange kan købes ved henvendelse til:
HVEM FORSKER HVAD, Christian Xs Vej 27, 8260 Viby.

Se anførte priser indbefatter ikke forsendelsesomkostninger.

Personalhistorisk Tidsskrift

udgives af *Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie*, hvis formand er landsarkivar, cand. mag. Hans H. Worsøe, Tækkerløkke 34A, 6200 Åbenrå. Tidsskriftet redigeres af Samfundets skriftudvalg ved sekretæren, arkivsekretær Finn Andersen, til hvem manuskripter bedes indsendt.

Abonnement kan kun tegnes ved indmeldelse. Foreninger og biblioteker kan optages som medlemmer. Indmeldelse sker ved henvendelse til sekretæren eller kassereren, Lise Lund, Langelinie 53, 5230 Odense M.

Medlemmer, der ønsker oplysning eller vejledning i genealogiske og personalhistoriske spørgsmål, kan henvende sig til *oplysningstjenesten*, der efter evne og muligheder under hensyntagen til spørgsmålenes art enten besvarer disse direkte eller henviser dem til Hvem forsker Hvad eller tidsskriftet, når pladsen tillader det. Spørgsmål indsendes til redaktøren.

Redaktionens adresse: Arkivsekretær Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 København NV.

Udgivet med støtte af Statens humanistiske forskningsråd

DIS-Danmark

